

Sprawozdanie z działalności

**Polskiego Towarzystwa
Turystyczno-Krajoznawczego**

w 2011 roku

Warszawa, maj 2012 roku

Spis treści:	strona
I Wstęp.	4
II. Stan organizacyjny PTTK i sprawozdanie z prac realizowanych w 2011 roku	
1. Uwarunkowania prawne	6
2. Informacje organizacyjne:	6
2.1. Skład Zarządu Głównego	7
2.2. Składy Komisji, Rad i Zespołów PTTK	7
2.3. Tryb i zakres prac Zarządu Głównego	13
2.4. Przygotowania do Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu PTTK	16
2.5. Wyróżnienia członków PTTK, instytucji wspierających	17
2.6. Członkostwo w organizacjach krajowych	17
2.7. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych, kontakty zagraniczne	17
3. Stan organizacyjny:	18
3.1. Członkowie PTTK	18
3.2. Kadra	20
3.3. Oddziały PTTK	22
3.4. Jednostki regionalne PTTK	24
3.5. System informacji wewnętrznej	25
4. Budowanie wizerunku PTTK:	26
4.1. Dokumentowanie historii	26
4.2. Promocja	27
4.3. Działalność przewodnicka	33
5. Działalność programowa:	34
5.1. Synteza	34
5.2. Zrealizowane kampanie i akcje (Rok Turystyki Rodzinnej)	35
6. PTTK w rozwijaniu krajoznawstwa i kultury:	37
6.1. Rozwijanie aktywności krajoznawczej	37
6.2. Działalność w sferze kultury (CFK PTTK, CB PTTK, fotografia krajoznawcza, Muzea PTTK, opieka nad zabytkami)	43
7. PTTK w rozwijaniu turystyki kwalifikowanej:	50
7.1. Pozycja PTTK	50
7.2. Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce	51
8. PTTK w górach:	53
8.1. Turystyka góraska	53
8.2. Turystyka narciarska	58
8.3. Góraska turystyka jeździecka	60
8.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK	60
8.5. Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy”	67
9. PTTK w turystyce wodnej:	69
9.1. Turystyka żeglarska	69
9.2. Turystyka kajakowa	72

9.3. Działalność podwodna	73
9.4. Centrum Turystyki Wodnej PTTK	79
10. PTTK w działalności na terenach nizinnych	83
10.1. Synteza	83
10.2. Turystyka piesza	84
10.3. Turystyka kolarska	85
10.4. Turystyka jeździecka	87
10.5. Imprezy na orientację	89
10.6. Turystyka motorowa	91
11. PTTK dla przyszłości:	93
11.1. Edukacja dla turystyki i krajoznawstwa - działalność w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej	93
11.2. Działalność w środowisku akademickim	98
11.3. Działalność na rzecz ochrony przyrody	99
12. Rozwijanie turystyki i krajoznawstwa w środowiskach:	102
12.1. Działalność w Wojsku Polskim	103
12.2. Działalność w środowisku osiedli mieszkaniowych i na terenach wiejskich	106
12.3. Działalność w środowisku policji i straży granicznej	106
13. Działalność gospodarcza:	107
13.1. Warunki prowadzenia	107
13.2. Potencjał	108
13.3. Stan prawny majątku	110
13.4. Formy zarządzania majątkiem	110
13.5. Nadzór nad sprawami majątkowymi	110
13.6. Prace inwestycyjne, efekty	111
13.7. Ubezpieczenie majątku	114
14. Gospodarka finansowa:	115
14.1. Źródła finansowania działalności	115
14.2. Realizacja zobowiązań podatkowych	116
III. Załączniki (tabele)	

I. Wstęp

Działania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w roku 2011 koncentrowały się na realizacji zadań wynikających z decyzji i uchwał XVII Walnego Zjazdu PTTK. Rok 2011 r. był rokiem, w którym zakończono ważne modernizacje i inwestycje w obiektach PTTK, między innymi w Dolinie Pięciu Stawów Polskich oraz dostosowanie wielu obiektów turystycznych na bardziej przyjazne przyrodzie i turystom - np. Marina w Wilkasach.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze utrzymało wiodącą pozycję w dziedzinie organizowania w różnych formach krajoznawstwa i turystyki kwalifikowanej. Utrzymało swój stan organizacyjny skupiając ponad 62 tys. osób w 306 oddziałach PTTK. W ponad 28 tys. imprez turystyki kwalifikowanej i powszechnej PTTK w 2011 r. uczestniczyło ponad 820 tys. osób w tym około 30 % stanowiła młodzież i dzieci.

W przestrzeni turystycznej bardzo konkretną oznaką naszej działalności było nadal ponad 70 tys. kilometrów szlaków turystycznych wytyczonych, wyznakowanych i monitorowanych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Edukacji służyła działalność 36 regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK, a budowaniu poszanowania tradycji i zabytków 13 muzeów i izb regionalnych PTTK.

W 2011 r. zorganizowano tradycyjne konkursy dla dzieci i młodzieży szkolnej: „Poznajemy Ojcowiznę”, Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy, krasomówcze, na „Najlepszy Szkolny Klub Turystyczno-Krajoznawczy” oraz związane z Rokiem Turystyki Rodzinnej konkursy plastyczne. Kontynuowana była działalność na rzecz osób z różnymi niepełnosprawnościami, w imprezach turystyki kwalifikowanej brało udział ponad 12 tys. osób z takich środowisk.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przywiązywało ogromną wagę do wychowania patriotycznego i związanego z tym przypominania naszych tradycji. Służyły temu tysiące imprez o tematyce patriotycznej organizowanych na terenie całego kraju przez jednostki terenowe PTTK w nawiązaniu do aktualnych obchodów rocznicowych. W organizowanym po raz 51. Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży „Palmiry 2011” uczestniczyło ponad 2.000 osób wędrując po Ziemi Mazowieckiej do Cmentarza w Palmirach na terenie Puszczy Kampinoskiej.

Miniony rok był „Rokiem Turystyki Rodzinnej”, realizowano projekt pt. „Tworzenie wzorców w zakresie turystyki społecznej poprzez zagospodarowanie czasu wolnego, podniesienie poziomu wiedzy i świadomości rodzin w obszarach związanych z bezpiecznym wędrowaniem, ochroną dziedzictwa naturalnego i kulturowego, prozdrowotnej funkcji turystyki i krajoznawstwa”. Na jego realizację PTTK otrzymało ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki 129 700 zł. Dzięki nim oraz środkom własnym Towarzystwa zrealizowano wiele przedsięwzięć w sferze programowej z konkursem „Turystyczna Rodzinka” na czele, konkursy plastyczne i fotograficzne oraz sesję popularno-naukową „Turystyka rodzinna, a zachowania prospołeczne”, wydano specjalne publikacje: poradnik jak wędrować z dziećmi, materiały do szkolenia na odległość, uruchomiono specjalną stronę www.

W 2011 r. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze prawie wyłącznie z własnych środków wytyczało i znakowało szlaki turystyczne, dzięki Centralnemu Ośrodkowi Turystyki Górskiej PTTK trwały prace nad utworzeniem Centralnej Bazy Szlaków Turystycznych PTTK.

W minionym roku po raz pierwszy wręczono 54 osobom tytuły Nauczyciela Kraju Ojczystego. Uroczystość odbyła się w Ministerstwie Edukacji Narodowej z udziałem pani minister Katarzyny Hall i innych członków kierownictwa Ministerstwa. Ministerstwo Edukacji Narodowej opublikowało obszerną informację o tym przedsięwzięciu na swoich stronach internetowych.

Podejmowane w roku 2011 działania zostały udokumentowane filmowo (kronika filmowa PTTK) i udało się doprowadzić do emisji materiałów w różnych kanałach telewizyjnych (TVP, TVN), łączny czas emisji to około 120 minut.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze kontynuowało rozwijanie turystyki powszechnej, działalność promocyjną, działalność bibliotek PTTK na czele z Centralną Biblioteką PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie oraz Centralną Biblioteką Górską PTTK w Krakowie. Kontynuowano prace związane z digitalizacją zbiorów.

Popularyzacji wędrowania oprócz szlaków turystycznych służyła nasza baza. Wędrowcy mogli korzystać ze 113 obiektów, z których 101 to obiekty hotelarskie (hotele, domy wycieczkowe, schroniska, campingi, domy turysty, stacje wodne ośrodki turystyczne itd.), obiekty gastronomiczne.

W dalszym ciągu Towarzystwo prowadziło, dzięki oddziałom akademickim PTTK, 45 baz namiotowych i chatek studenckich wydając przed sezonem popularyzujące je mapy i foldery.

Kontynuowano także kontakty zagraniczne oraz działalność na forum międzynarodowym.

Ważną rolę w 2011 r. w działalności PTTK spełniały komisje ZG oraz specjalistyczne jednostki PTTK: Zarząd Majątkiem PTTK w Warszawie, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie, Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi, Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie i Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK w Warszawie.

W trakcie prac nad nowelizacją Statutu PTTK nawiązano współpracę z Akademią Leona Koźmińskiego w Warszawie, która zaowocowała podpisaniem porozumienia, w którym uznano za celowe wspólne:

- inspirowanie i podejmowanie prac badawczych z zakresu prawa oraz zarządzania i gospodarki,
- organizowanie seminariów i konferencji służących wymianie myśli, poglądów i doświadczeń,
- monitorowanie otoczenia prawnego, podejmowanie analiz regulacji prawnych określających ramy działania organizacji pozarządowych,
- podejmowanie inicjatyw wydawniczych praktycznie wspierających działalność społeczną, przydatnych w profesjonalnym zarządzaniu organizacjami pozarządowymi i prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

II. Stan organizacyjny PTTK i sprawozdanie z prac realizowanych w 2011 roku.

1. Uwarunkowania prawne.

W roku 2011 obowiązywały nowe regulacje prawne w zakresie turystyki lub odnoszące się pośrednio do turystyki, a także był to okres przygotowania nowych unormowań w tej sferze. Nastąpiło dalsze umocnienie reżimu przestrzegania prawa administracyjnego, finansowego i gospodarczego mające istotny wpływ na działalność Towarzystwa, w tym opinie wydawane przez uprawnione organy. Zakończone zostały prace nad projektami ustaw:

- o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach,
- o bezpieczeństwie i ratownictwie na wodzie.

Przedstawiciele naszego Towarzystwa uczestniczyli w pracach nad w/w ustawami, akcentując znaczenie przepisów dot. bezpieczeństwa wędrujących, w tym szlaków i bazy turystycznej.

Ważną sferą uwarunkowań prawnych było funkcjonowanie systemu ubezpieczeń PTTK ograniczających w praktyce skutki odpowiedzialności cywilnoprawnej Towarzystwa, jego ogniw i działaczy oraz wspomagające członków PTTK w bezpiecznym wędrowaniu.

2. Informacje organizacyjne

2.1. Skład Zarządu Głównego

Władze naczelne w roku 2011 kontynuowały swoją działalność w następującym składzie:

Zarząd Główny PTTK:

Lech Drożdżyński	- prezes
Andrzej Gordon	- wiceprezes
Edward Kudelski	- wiceprezes
Henryk Miłoszewski	- wiceprezes
Stanisław Sikora	- wiceprezes
Jerzy Kapłon	- skarbnik
Roman Bargieł	- sekretarz generalny

członkowie:

Jacek Czober
Jarosław Dąbrowski
Marian Hawrysz
Adam Jędras
Marian Jurak
Wojciech Koprowski
Edward Kozanowski
Edward Kutyla
Paweł Mordal
Piotr Niewiadomski
Agnieszka Wałach
Andrzej Wasilewski
Bernadetta Zawilińska

W okresie sprawozdawczym na mocy stosownych uchwał dokonano następujących zmian w składzie Zarządu Głównego PTTK:

- do składu Zarządu dokooptowano kol. Bernadettę Zawilińską,
- przyjęto rezygnację kol. Romana Bargieła z funkcji wiceprezesa ZG PTTK powierzając mu funkcję sekretarza generalnego ZG PTTK,
- przyjęto rezygnację kol. Andrzeja Gordona z funkcji sekretarza generalnego ZG PTTK powierzając mu funkcję wiceprezesa ZG PTTK,

- funkcję wiceprezesa ZG PTTK powierzono dotychczasowemu członkowi ZG PTTK kol. Henrykowi Miłoszewskiemu.

Dokonane zmiany zostały ujawnione w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Główna Komisja Rewizyjna :

Tadeusz Sobieszek - prezes
Beata Dziduszko - wiceprezes
Jan Gorczyca - wiceprezes
Elżbieta Moszczyńska - sekretarz

członkowie:

Marian Chudy
Krystian Grajczak
Tadeusz Harazin
Cecylia Jabłońska
Bogdan Komorowski
Andrzej Kudlaszyk
Dariusz Kuźelewski
Andrzej Michalik
Paweł Miśkowiec
Józef Rusiecki
Ryszard Wulicz

Główny Sąd Koleżeński PTTK:

Anna Kirchner - prezes
Wojciech Tomalak - wiceprezes
Tadeusz Markowski - wiceprezes
Anna Teodorczyk - sekretarz

członkowie:

Henryk Antkowiak
Maria Balcerzak
Stanisław Czajka
Janina Dwornicka
Krystian Korus
Wojciech Napiórkowski
Aleksandra Nowaczyk
Renata Radomska-Krenz
Janusz Satora
Jolanta Szulc
Leszek Warowny

2.2. Składy Komisji ZG PTTK :

W roku 2011 swoją działalność kontynuowały n/w Komisje ZG PTTK w składach:

Komisja Krajoznawcza:

Józef Partyka – przewodniczący
Małgorzata Pawłowska – wiceprzewodnicząca
Mirosława Wojciechowska – sekretarz
Szymon Bijak
Maciej Maśliński
Henryk Paciej

Krzysztof Tęcza
Alicja Wrzosek
Bernadetta Zawilińska

Komisja Turystyki Motorowej:

Andrzej Kuligowski – przewodniczący
Ryszard Dobrzyński – wiceprzewodniczący
Janusz Ptasiński – sekretarz
Łukasz Cichocki
Tadeusz Dziadzio
Piotr Filipowski
Andrzej Guska
Tadeusz Miera
Jan Popiel

Komisja Turystyki Pieszey :

Stanisław Łuc – przewodniczący
Konrad Bielecki – wiceprzewodniczący
Elżbieta Nowak - wiceprzewodnicząca
Jadwiga Zwierz – sekretarz
Henryk Adamski
Henryk Antkowiak
Ryszard Bałabuch
Romuald Cholewa
Marcin Czerwiński
Elżbieta Nowak

Komisja Turystyki Kolarskiej :

Waldemar Wieczorkowski – przewodniczący
Stanisław Karuga – wiceprzewodniczący
Marian Kotarski – wiceprzewodniczący
Jerzy Winsze – wiceprzewodniczący
Jerzy Formella – sekretarz
Wojciech Malinowski – sekretarz
Marek Koba
Krzysztof Mieczkowski
Michał Raczyński - dokooptowany do składu komisji w miejsce Dariusza Nowickiego

Komisja Ochrony Przyrody:

Andrzej Wąsikowski - przewodniczący
Małgorzata Ciosmak - wiceprzewodnicząca
Paweł Idzik - sekretarz
Janina Góra
Andrzej Kucia
Jan Machała
Maciej Matoń
Karolina Pawlak
Ferdynand Szafranski

Komisja Opieki nad Zabytkami:

Andrzej Danowski - przewodniczący
Jerzy Kowalski - wiceprzewodniczący
Robert Starzyński - wiceprzewodniczący
Paweł Zań - Sekretarz
Barbara Cichecka
Dariusz Dębski
Wojciech Pasek
Barbara Stanek-Wróbel
Wanda Szpilewska

Komisja Turystyki Górskiej:

Jerzy Gajewski - przewodniczący
Wojciech Kacperski - wiceprzewodniczący
Marek Szot - wiceprzewodniczący
Janusz Konieczniak - sekretarz
Robert Czak
Zdzisław Górywoda
Józef Kaczor
Maciej Michalik
Andrzej Mazur

Komisja Turystyki Żeglarskiej :

Wojciech Skóra - przewodniczący
Paweł Czudowski - wiceprzewodniczący,
Leszek Mulka - wiceprzewodniczący
Maria Pechańska - sekretarz
Henryk Motyka
Miroslaw Czerny
Maciej Grzemeski
Wiesław Łagiewski
Mariusz Sulewski

Komisja Fotografii Krajoznawczej:

Jerzy Maciejewski - przewodniczący
Andrzej Danowski - wiceprzewodniczący
Wilhelm Szarzanowicz - sekretarz
Marcin Czerwiński
Paweł Wojtyczka
Miroslaw Kubiak
Henryk Hadasz
Krzysztof Maciejewski
Ryszard Wrzosek

Komisja Turystyki Jeździeckiej:

Andrzej Ruta - przewodniczący
Piotr Kwiatkowski - wiceprzewodniczący
Wawrzyniec Wichrowski - wiceprzewodniczący
Magdalena Szarszewska - sekretarz
Adam Arbart

Jakub Ciemnoczołowski
Sławomir Niedbalski
Wiesław Ołowski
Joanna Sokólska

Komisja Przewodnicka:

Stanisław Kawęcki – przewodniczący
Anna Bogucka – wiceprzewodnicząca
Barbara Kopydłowska Kaczorowska – wiceprzewodnicząca
Jacek Delert – wiceprzewodniczący
Krzysztof Jan Hudzik – sekretarz
Robert Kamiński
Witold Brol
Wiesław Piprek
Ryszard Ziernicki

Komisja Działalności Podwodnej:

Michał Górny – przewodniczący
Mirosław Kierepka - wiceprzewodniczący
Paweł Ościk - wiceprzewodniczący
Błażej Pruski - wiceprzewodniczący
Jakub Świątkiewicz - sekretarz
Stanisław Chomentowski
Marcin Dąbrowski
Marcin Kasprzak
Ireneusz Słucki

Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych:

Maria Maranda - przewodnicząca
Jarosław Żbikowski - wiceprzewodniczący
Justyna Czachara - sekretarz
Helena Bęben-Jaworska
Eugeniusz Jacek
Zbigniew Orłowski
Antoni Szczuciński
Benedykt Wojcieszak

Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK:

Edward Wieczorek - przewodniczący
Zbigniew Lewandowski - wiceprzewodniczący
Paulina Świerk - sekretarz
Marian Głowacki
Remigiusz Matyjas
Janusz Umiński
Tomasz Wągrowski
Wiesław A. Wójcik
Dariusz Zajac

Komisja Środowiskowa ZG PTTK:

Ryszard Kunce – przewodniczący:
Barbara Konieczna – wiceprzewodnicząca
Jerzy Kapuściński – wiceprzewodniczący
Jadwiga Korzeniewska – sekretarz
Jerzy Kotowski
Andrzej Kuper
Kazimierz Rabczuk
Włodzimierz Mięzał
Grzegorz Serbakowski

Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej:

Witold Rosa - przewodniczący
Jan Wilanowski - sekretarz
Aleksander Jarmuła
Józef Mos
Ryszard Krzeszewski
Jerzy Pokój
Andrzej Wojciechowski
Andrzej Wojtasik

Komisja Akademicka:

Łukasz Pisarek – przewodniczący
Michał Wojewoda- wiceprzewodniczący
Andrzej Wierchoła - sekretarz
Bartosz Bynowski
Michał Czuba
Natalia Figiel
Paweł Kamiński
Dariusz Łapiński
Marcin Świdrak

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej:

Robert Mazurek – przewodniczący
Marek Bogusz - wiceprzewodniczący
Aleksandra Staszak - sekretarz
Franciszek Dendewicz
Marian Dzimira
Janusz Flakowicz
Marian Kurzyna
Wojciech Ziółkowski
Stanisław Wójciak

Komisja ds. Współpracy z Wojskiem Polskim:

Waldemar Osypiuk - przewodniczący
Jerzy Kufel - sekretarz
Ryszard Fierek
Marek Gałęzowski
Antoni Marchwicki
Krzysztof Osiak

Andrzej Ptasiński
Andrzej Zubelewicz
Artur Domański - dokooptowany do składu Komisji w miejsce Pawła Skrzeczkowskiego

Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK :

Tadeusz Martusewicz – przewodniczący
Ryszard Mazur - wiceprzewodniczący
Leonard Budniak
Ryszard Koziara
Zofia Sikora
Tadeusz Stefański
Aniela Szlompek
Mieczysław Woźniak
Zbigniew Kresek - dokooptowany do składu Komisji w miejsce zmarłego Jerzego Kapuścińskiego

Komisja Turystyki Kajakowej:

Marek Głowacki - przewodniczący
Iza Książek - wiceprzewodnicząca
Elżbieta Gomulska - sekretarz
Barbara Kalinowska
Adam Korablewski
Zofia Leszczyńska
Jacek Żukowski

Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK:

Edmund Brzozowski – przewodniczący
Andrzej Stróżecki – wiceprzewodniczący
Jan Jabłoński – wiceprzewodniczący
Marian Garus – sekretarz
Borek Edward
Chruściel Michał
Krotofil Henryk – Rybnik
Niżnikiewicz Aleksander
Szucki Piotr

Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK:

Waldemar Fijor – przewodniczący
Zbigniew Tarnowski – wiceprzewodniczący
Dariusz Walczyna – sekretarz
Jarosław Kabuła
Andrzej Krochmal
Krzysztof Kula
Marek Pacek
Zbigniew Socha
Hubert Świerczyński

2.3. Tryb i zakres prac Zarządu Głównego PTTK

Zarząd Główny PTTK w 2011 r. odbył 11 posiedzeń, w tym 2 wyjazdowe w obiektach PTTK w Wilkasach i Dolinie Roztoki, podczas których przyjął 108 uchwał, w tym w sprawach:

programowo-organizacyjnych	- 71
finansowych	- 10
gospodarczych	- 27

Na posiedzenia Zarządu przygotowane zostały także 74 informacje dot. spraw związanych z bieżącą działalnością Towarzystwa. Wszystkie uchwały są rejestrowane. Tematyka podjętych uchwał obrazuje zakres prac jakimi zajmował się Zarząd Główny PTTK w 2011 r. Średnia frekwencja na obradach wynosiła 87,21%. W posiedzeniach ZG PTTK uczestniczyli także prezesi i członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej, Głównego Sądu Koleżeńskiego, przewodniczący lub przedstawiciele komisji, rad i zespołów ZG PTTK.

Wszystkie nieobecności członków ZG PTTK były wcześniej usprawiedliwiane.

Posiedzenia Zarządu Głównego są dokumentowane protokołami podpisywanymi po ich przyjęciu przez prezesa ZG PTTK oraz protokolanta.

Wykaz przyjętych w okresie sprawozdawczym uchwał:

184/XVII/2011	29 I 2011	Zaopiniowania kandydatury dyr. OCSP
184 A/XVII/2011	29 I 2011 r.	Dokooptowania do składu ZG B. Zawilińskiej
185/XVII/2011.	29 I/2011 r.	Wydatkowania środków PTTK
186/XVII/2011	29 I 2011 r.	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie kredytu i ustanowienia zabezpieczenia - Wilkasy
187/XVII/2011	29 I 2011 r.	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie kredytu na realizację zadań w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
188/XVII/2011	29 I 2011 r.	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie kredytu i ustanowienia zabezpieczenia finansowego na obiekty PTTK w Bieszczadach, Beskidzie Niskim i Ustrzykach Górnych
189/XVII/2011	29 I 2011 r.	Powołania Zarządu Tymczasowego Oddziału PTTK w Radomiu
190/XVII/2011	29 I 2011 r.	Ustanowienia Tytułu i Medalu Nauczyciel Kraju Ojczystego
191/XVII/2011	29 I 2011 r.	Zatwierdzenia zmian w Reg. Kom. Przewodnickiej
192/XVII/2011	29 I 2011 r.	Nowelizacji zasad działania samorządu Przewodnickiego
193/XVII/2211	29 I 2011 r	Zatwierdzenia regulaminu Instruktora Przewodnictwa PTTK
194/XVII/2011	29 I 2011 r.	Zatwierdzenia planu pracy Kom. Przewodnickiej
195/XVII/2011	29 I 2011 r.	Zatwierdzenia planu pracy Komisji Motorowej
196/XVII/2011	29 I 2011 r.	Zatwierdzenia planu pracy Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej
197XVII/2011	29 I 2011 r.	ustanowienia pełnomocnika na WZW s-ki . „Wierchy”
198/XVII/2011	29 I 2011 r.	Powołania Zespołu konkursowego
199/XVII/2011	26 II 2011 r.	Zmiany zasad rachunkowości w PTTK
200/XVII/2011	26 II 2011 r.	Gospodarki Finansowej PTTK w 2011 r.
201/XVII/2011	26 II 2011 r.	Powołania Zespołu ds. rozpatrywania wniosków Komisji i Rad

202/XVII/2011	26 II 2011 r.	Powołania pełnomocników na WZW spółek PTTK
203/XVII/2011	26 II 2011 r.	Powołania pełnomocnika na WZW s-ki Mazury
204/XVII/2011	26 II 2011 r.	Zawarcia umowy pożyczki schroniska na hali Szrenickiej
205/XVII/2011	26 II 2011 r.	Zatwierdzenia regulaminu COTG
206/XVII/2011	26 II 2011 r.	Zmian w KRS
207/XVII/2011	26 II 2011 r.	Rozwiązania O/Puszczańskiego PTTK
208/XVII/2011	26 II 2011 r.	Harmonogramu „Roku Turystyki Rodzinnej”
209/XVII/2011	26 II 2011 r.	Hasła przewodniego PTTK na rok 2012
210/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie badania sprawozdań finansowych za 2010 r.
211/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie zmian w rejestrach REGON i KRS
212/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie statutu Oddziału Zakładowego PTTK w Głogowie
213/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji ds. Współpracy z WP
214/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Środowiskowej
215/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Kom. Tur. Pieszej
216/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia regulaminu Komisji ds. współpracy z WP
217/XVII/2011	26 III 2011 r.	W sprawie terminu składania wniosków o wyróżnienie „Nauczyciel Kraju Ojczystego”
218/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia regulaminu Komisji Środowiskowej
219/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Akademickiej
220/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie regulaminu Studenckiej Bazy Noclegowej
221/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zmian w składzie Komisji ds. Współpracy z WP
222/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie statutu Oddziału przy Politechnice Wrocławskiej
223/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie konkursu promocyjnego produktów turystycznych
224/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zabezpieczenia środków na realizację projektu „Szlaki turystyczne w Małopolsce”
225/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zabezpieczenia środków na realizację przedsięwzięcia w Ustrzykach Górnych
225/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie zaciągnięcia kredytu przez spółkę Karpaty
227/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie kredytu w Alior Banku
228/XVII/2011	16 IV 2011 r.	W sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcia kredytu w Banku Milenium
229/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie statutu O/Akademickiego PTTK w Krakowie
230/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie zmiany uchwały 226/XVII/2011
231/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie zaciągnięcia kredytu przez spółkę Karpaty
232/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie regulaminu CTW
233/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie planu pracy KDP
234/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie regulaminu Komisji Krajoznawczej
235/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie statutu O/PTTK w Mińsku Mazowieckim

236/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie hipoteki O/PTTK w Sandomierzu
237/XVII/2011	29 V 2011 r.	W sprawie Księgi Wieczystej nieruchomości O/PTTK w Sandomierzu
238/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie powołania kol. R. Bargieła na funkcję sekretarza generalnego
239/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie przyjęcia sprawozdania ZG PTTK za 2010 r.
240/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie regulaminu KDP
241/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie regulaminu OCSP KDP
242/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie pierwokupu nieruchomości w Brzegach
243/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie ustanowienia odznaki „Szlakiem Obrońców Granic”
244/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie regulaminu Przodownika Tur. Motorowej
245/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie ustanowienia pełnomocników na WZW Spółek PTTK. Zmiana u-202/XVII/2011
246/XVII/2011	18 VI 2011 r.	W sprawie zbycia nieruchomości PTTK położonej w Pasymiu
246 A/XVII/2011	27 VIII 2011 r.	W sprawie nadania tytułu i medalu „Nauczyciel Kraju Ojczystego”
247/XVII/2011	27 VIII 2011 r.	W sprawie O/Przewodnickiego PTTK w Toruniu
248/XVII/2011	27 VIII 2011 r.	W sprawie przekazania prawa do nieruchomości położonej w Lubaczowie
249/XVII/2011	27 VIII 2011 r.	W sprawie upoważnienia CFK do przedłużenia umowy najmu lokalu
250/XVII/2011	27 VIII 2011 r.	W sprawie przedłużenia dzierżawy gruntu położonego przy schronisku PTTK na Magurce na rzecz „Radia Maryja”
251/XVII/2011	23 IX 2011 r.	W sprawie wysokości składki członkowskiej w 2012 r.
252/XVII/2011	23 IX 2011 r.	W sprawie realizacji uchwały budżetowej ZG PTTK za rok 2010.
253/XVII/2011	23 IX 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia regulaminu konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”
254/XVII/2011	23 IX 2011 r.	W sprawie zmian w statucie O/PTTK w Bielsku Białej
255/XVII/2011	23 IX 2011 r.	W sprawie udzielenia pełnomocnictwa ogólnego
256/XVII/2011	24 IX 2011 r.	W sprawie utworzenia Centralnej Bazy Szlaków Turystycznych PTTK
257/XVII/2011	24 IX 2011 r.	W sprawie określenia zasad przygotowywania uchwały dot. gospodarki finansowej PTTK
258/XVII/2011	24 IX 2011 r.	W sprawie połączenia spółki Bieszczadzkiej i Lubelskiej
259/XVII/2011	24 IX 2011 r.	W sprawie pełnomocnictwa do złożenia deklaracji dot. schroniska PTTK „Kremanaros”
260/XVII/2011	22 X 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia łącznego sprawozdania finansowego ZG PTTK za rok 2010
261/XVII/2011	22 X 2011 r.	W sprawie powołania Zespołu ds. zbycia nieruchomości w Sopocie
262/XVII/2011	22 X 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia regulaminu konkursu „Turystyczna Rodzinka”
263/XVII/2011	22 X 2011 r.	W sprawie nadania stopnia Instruktor-Wykładowcy Turystyki Jeździeckiej PTTK

264/XVII/2011	22 X 2011 r.	W sprawie zmian w składzie Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK
265/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie zatwierdzenia statutu O/Przewodnickiego PTTK
266/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie środków na schronisko Kremanaros
267/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie zmian w regulaminie ZG PTTK
268/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie zgody na zaciągnięcie kredytu przez ZG PTTK
269/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie zmian w regulaminie CTW
270/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie powołania Rady Programowej CTW
271/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie wystąpienia PTTK z MROT
272/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie umowy pożyczki z WFOŚ i GW w Krakowie
273/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie zmiany w składzie Zespołu ds. rozpatrywania wniosków Komisji i Rad
274/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie uzupełnienia składu Kapituły Odznaczeń
275/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie wykonywania nadzoru właścicielskiego w spółkach
276/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie rozwiązania Oddziału Wojskowego PTTK w Elblągu
277/XVII/2011	26 XI 2011 r.	W sprawie powołania Oddziału PTTK „Marymont”
278/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie wystąpienia PTTK z NFI
279/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie nowelizacji statutu Oddziału Wojskowego w Bydgoszczy
280/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu PTTK
281/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego 52 Centralnego Zlotu Palmiry
282/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie zmian w regulaminie KTG
283/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie ustanowienia odznaki kolarskiej „Wiślana Trasa Rowerowa”
284/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie zmiany uchwały nr 200/XVII/2011 dot. gospodarki finansowej ZG
285/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie wydatkowania środków ZG w styczniu i lutym 2012 r.
286/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie badania sprawozdań finansowych PTTK za rok 2011
287/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie ustanowienia pełnomocnika na NZW spółki w Lublinie
288/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie ustanowienia pełnomocnika na ZW spółki w Szczecinie
289/XVII/2011	17 XII 2011 r.	W sprawie ustanowienia odznaki „60 lat OTP”

2.4 Przygotowania do Nadzwyczajnego Zjazdu PTTK

Zarząd Główny PTTK prowadził w roku 2011 intensywne prace i konsultacje dotyczące nowelizacji Statutu. Jednym z etapów tych działań było zorganizowanie w ramach prac Komisji Statutowej 28 maja 2011 r. w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie konferencji pt. „Prawne uwarunkowania działalności organizacji pozarządowych” z udziałem przedstawicieli Oddziałów, jednostek regionalnych Towarzystwa i innych organizacji pozarządowych. Konferencja, traktowana jako głos w dyskusji nad szeroko rozumianymi

regulacjami prawnymi dotyczącymi działalności m.in. stowarzyszeń, spowodowała zainteresowanie środowiska naukowego tą sferą działalności społecznej i towarzyszącym jej zjawiskom i ograniczeniom.

Kolejna wersja zmian Statutu z komentarzem została przesłana w lipcu 2011 r. do konsultacji wraz z tabelą-ankietą umożliwiającą wyrażenie bezpośredniej opinii do konkretnych zapisów poszczególnych propozycji zmian Statutu PTTK. Wpłynęło 113 ankiet wypełnionych, wg zaproponowanego przez Komisję wzoru, przez członków Towarzystwa, jego władz oraz zarządów oddziałów. Na podstawie otrzymanych ankiet sporządzone zostało zestawienie zbiorcze obrazujące stopień poparcia dla poszczególnych rozwiązań. Wszystkie ankiety wraz z zestawieniem zbiorczym były dostępne na stronie internetowej. Komisja Statutowa dokonała przeglądu proponowanych modyfikacji, dokonując korekt we wcześniej opracowanym materiale, podtrzymując propozycje zapisów lub też odstępując od części z nich. Zebrano również te propozycje, które uznano za interesujące ze względu na proponowane rozwiązania lub trafniejszą redakcję zapisów. Tak opracowany materiał był przedmiotem dalszych prac i analiz Zarządu Głównego w kolejnych miesiącach i stanowił podstawę do podjęcia decyzji o zwołaniu Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu PTTK w sprawie nowelizacji Statutu.

2.5. Wyróżnienia członków PTTK, instytucji wspierających.

W ramach ustanowionego Systemu wyróżnień Kapituła Odznaczeń ZG PTTK realizowała działania wynikające z przypisanych jej kompetencji i obowiązków. Od stycznia do grudnia 2011 r. odbyło się 5 posiedzeń Kapituły Odznaczeń ZG PTTK, oraz 2 posiedzenia w podzespołach. Członkowie Kapituły rozpatrzyli 1211 wniosków ze 137 Oddziałów PTTK i Komisji Zarządu Głównego PTTK oraz jednostek regionalnych PTTK, w tym 20 wniosków nie spełniających wymogów zawartych w „Systemie Wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK” rozpatrzono odmownie i odesłano. Wyróżniono 865 działaczy Towarzystwa i 326 osób oraz instytucji wspomagających działalność Towarzystwa (łącznie 1191 odznaczeń) przyznając:

- 167 – Srebrnych Honorowych Odznak PTTK,
- 146 - Złotych Honorowych Odznak PTTK,
- 319 - Dyplomów PTTK,
- 133 - Odznaki „Zasłużony w Pracy PTTK wśród Młodzieży” w stopniu srebrnym,
- 78 - Odznak „Zasłużony w Pracy PTTK wśród Młodzieży” w stopniu złotym,
- 177 - Medali PTTK „Za pomoc i współpracę”,
- 149 - Dyplomów Honorowych PTTK „Za pomoc i współdziałanie”,
- 12 - Odznak „Zasłużony Pracownik PTTK” w stopniu srebrnym,
- 10 - Odznak „Zasłużony Pracownik PTTK” w stopniu złotym

Na wniosek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Minister Sportu i Turystyki, za zasługi położone na rzecz rozwoju turystyki przyznał 65 Honorowych Odznak „Za Zasługi dla Turystyki”.

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznano 1 Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis”, oraz 12 Odznak Honorowych „Zasłużony dla Kultury Polskiej” wybitnym działaczom Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Za wybitne zasługi w działalności na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, na wniosek Zarządu Głównego PTTK Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przyznał odznaczenia państwowe 38 osobom:

- 13 - Złotych Krzyży Zasługi
- 17 - Srebrnych Krzyży Zasługi
- 8 - Brązowych Krzyży Zasługi

Odnaki i odznaczenia wręczone zostały podczas ważnych uroczystości PTTK, m.in. na dwóch uroczystych spotkaniach w Zarządzie Głównym PTTK w dniu 20 maja i 16 grudnia br. Wręczenia dokonali Katarzyna Sobierajska – Podsekretarz Stanu w MSiT i Lech Drożdżyński – Prezes ZG PTTK.

2.6. Członkostwo w organizacjach krajowych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze jest:

- członkiem zwyczajnym Krajowej Federacji Sportu dla Wszystkich,
 - członkiem wspierającym Stowarzyszenia Yacht Club „ARCUS” w Łomży,
- ponadto w oparciu o podpisane porozumienia współpracuje z:
- Związkiem Harcerstwa Polskiego,
 - Ligą Ochrony Przyrody,
 - Fundacją Partnerstwo dla Środowiska.

2.7. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych, kontakty zagraniczne.

Zespół ds. kontaktów zagranicznych ZG PTTK tworzą: Stanisław Sikora (przewodniczący), Marian Jurak i Jarosław Dąbrowski oraz Bernadetta Zawilińska. Członkowie Zespołu odbywają swoje posiedzenia przy okazji posiedzeń Zarządu Głównego.

W roku 2011 Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze było członkiem czterech organizacji międzynarodowych Naturfreunde Internationale (NFI), Europäische Wandervereinigung (EWV), Union Européenne de Cyclotourisme (UECT), Confederation Mondiale des Activites Subaquatiques (C.M.A.S.). Poza wyżej wymienionymi organizacjami międzynarodowymi PTTK utrzymuje kontakty z pokrewnymi organizacjami zagranicznymi tj.: KČT (Klubem Czeskich Turystów), KST (Klubem Słowackich Turystów).

W odbywającym się w Grazu (Austria) XXI Kongresie NFI dd 29 września do 2 października PTTK reprezentowali: Marian Jurak – członek ZG PTTK oraz Paweł Miśkowiec – członek GKR PTTK. W roku sprawozdawczym Zarząd Główny PTTK uchwałą z dnia 17 grudnia 2011 nr 278/XVII/2011 zdecydował o wystąpieniu PTTK z NFI.

W dniach od 1 do 5 października w Hanowerze w Niemczech na Europejskim Szczycie Młodzieży PTTK reprezentowane było przez Marcina Blicharza i Dominika Kruszyńskiego. Celem spotkania było umożliwienie młodym ludziom wypowiedzenie się jakie mają pomysły na stworzenie piękniejszego „jutra”, w którym chcieli by żyć.

Przewodniczący KDP kol. Michał Górny uczestniczył w dwóch Walnych Zgromadzeniach CMAS, które odbywały się w Rzymie 19-22 maja oraz Paryżu w dniach 30 października – 3 listopada.

Przedstawiciele PTTK w UECT: Stanisław Karuga i Waldemar Wieczorkowski uczestniczyli w trzech posiedzeniach, na których poruszono m.in. temat sprawozdania z Tygodnia UECT organizowanego w 2010 roku w Prudniku w Polsce, przystąpienia do organizacji nowych członków, organizacji imprez firmowanych przez UECT.

3. Stan organizacyjny

3.1. Członkowie

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest najliczniejszą organizacją skupiającą turystów i jedną z najliczniejszych organizacji społecznych w kraju, wg stanu na 31.12.2011 r. do PTTK należy 72.265 członków zwyczajnych. Już od dwóch lat odnotowujemy niewielki wzrost liczby członków PTTK, w stosunku do roku 2010 nastąpił wzrost liczby członków z opłaconą składką członkowską o 764 osoby. 62.479 członków (w tej liczbie znajduje się 2.897 członków zwolnionych z opłaty składki członkowskiej) opłaciło składkę członkowską, co stanowi 86,5% ogólnego stanu członków. Składkę członkowską za rok 2011 w terminie do 31 grudnia nie opłaciło 9.786 osób, co stanowi 13,5% ogółu członków Towarzystwa.

Podkreślić należy, że do PTTK wstąpiło 12.769 osób. Z analizy rozmieszczenia oddziałów PTTK w strukturach administracyjnych kraju wynika, że:

- na 308 powiatów ziemskich oddziały PTTK działają w 141 powiatach, w tym w 25 powiatach działa więcej niż jeden oddział. Na terenie tych powiatów działają 183 oddziały PTTK.
- na 65 powiatów grodzkich oddziały PTTK działają w 61 powiatach, w tym w 29 powiatach działa więcej niż jeden oddział. Na terenie tych powiatów działają 122 oddziały PTTK.

Najliczniejsze jest Towarzystwo w woj. śląskim 12.405 członków w 41 oddziałach (19,9% ogólnego stanu członków), następnie w województwie małopolskim, zrzeszającym w 26 oddziałach 7.494 członków (12,0% ogólnego stanu członków), w województwie mazowieckim 35 oddziałów zrzesza 7.107 członków (11,4% ogólnego stanu członków). W pozostałych województwach zrzeszona jest następująca ilość członków PTTK: wielkopolskie (4.754), dolnośląskie (4.073), podkarpackie (3.864), kujawsko-pomorskie (3.814), łódzkie (3.780), pomorskie (2.918), zachodniopomorskie (2.571), opolskie (2.367), lubelskie (2.022), warmińsko-mazurskie (1.603), świętokrzyskie (1.590), lubuskie (1.184) oraz podlaskie (933).

Struktura członkowska w poszczególnych środowiskach przedstawia się następująco:

- w środowisku młodzieży szkolnej zrzeszonej w szkolnych kołach i klubach PTTK (13.982); młodzież szkolna w tych jednostkach stanowi 22,4% ogólnego stanu członkowskiego,
Ogólna liczba młodzieży szkolnej opłacającej składkę członkowską PTTK oraz młodzieży zwolnionej z opłaty składki we wszystkich rodzajach środowisk łącznie wynosiła na koniec 2011r. 18.025, co stanowiło 28,9% ogólnego stanu członków PTTK,
- w środowisku kół terenowych i miejskich (17.773); członkowie PTTK, w tym środowisku stanowią 28,4% stanu członkowskiego,
- w środowisku zakładów pracy (7.841); członkowie PTTK z tego środowiska stanowią 12,6% stanu członkowskiego,
- w osiedlach mieszkaniowych (1.162); członkowie z tego środowiska stanowią 1,9% stanu członkowskiego,
- w środowisku akademickim (1.148); członkowie w tym środowisku stanowią 1,8% stanu członkowskiego,
- w Wojsku Polskim (3.149), członkowie z tego środowiska stanowią 5% stanu członkowskiego,
- emerytów, rencistów, inwalidów (1.946); emeryci i renciści stanowią 3,1% stanu członkowskiego,
- w środowiskach „innych” (11.189); członkowie PTTK w tych środowiskach stanowią 17,9% stanu członkowskiego.

Na koniec 2011 roku w oddziałach bezpośrednio opłacało składki członkowskie 4.289 osób, co stanowi 6,9% stanu członkowskiego.

Rozmieszczenie członków PTTK na terenie kraju jest zróżnicowane i nierównomierne. Stan członków i ich rozmieszczenie obrazują tabele nr 2, 10-12.

Członkowie Towarzystwa działają przede wszystkim w kołach i klubach, których jest 2.165. Zgodnie ze statutem Towarzystwo oferuje swoim członkom szereg udogodnień ułatwiających wędrowanie. Niezwykle ważną sprawą było zapewnienie członkom PTTK odpowiedniego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. W 2011r. wszyscy członkowie PTTK niezależnie od wieku byli ubezpieczeni od NNW przez 24 godz. na dobę. Legitymacja PTTK stanowi swoisty rodzaj polisy zapewniający ochronę ubezpieczeniową

w zakresie trwałego uszczerbku na zdrowiu do wysokości 20.000 zł, śmierci 10.000 zł i 8.000 zł dla członka PTTK, który w czasie ubezpieczenia uległ udarowi mózgu lub zawałowi serca.

Dzięki współpracy z Biurem Brokerskim Maxima Fides sp. z o.o. udało się wynegocjować dobre warunki ubezpieczenia. Niezależnie od ubezpieczenia od NNW członkowie PTTK także byli ubezpieczeni od kosztów akcji ratowniczych w wysokości do 4.800 EUR na każde zdarzenie w czasie imprez i wycieczek PTTK (ujętych w kalendarzach imprez Towarzystwa) na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i krajów sąsiadujących.

Od 2008 roku wszyscy wstępujący do PTTK otrzymują odznakę organizacyjną Towarzystwa. W 2011 r. taką odznakę otrzymało 12.769 członków PTTK.

3.2. Kadra

Najaktywniejsi i najlepiej przygotowani do wędrowania członkowie PTTK posiadający potwierdzenie swoich kwalifikacji tworzą społeczną kadrę programową Towarzystwa. Bez ich pasji i zaangażowania niemożliwe byłoby wypełnianie przez PTTK swojej misji w sferze krajoznawstwa i turystyki. Kadra programowa PTTK posiadała w roku 2011 27.302 różne uprawnienia. Obecnie te uprawnienia posiadają 14.434 osoby. Oznacza to, że co czwarty członek PTTK jest członkiem kadry programowej.

Liczebność kadry programowej w latach 2010-2011 przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Osoby fizyczne	2010	2011	wskaźnik
				(2010 = 100%)
1	Ogółem	14993	14434	96,3%
w tym:				
a)	Przodownicy i instruktorzy	7410	6949	93,8%
b)	Przewodnicy	6847	6799	99,3%
c)	piloci wycieczek	3514	3414	97,2%

Szczególną grupę wśród kadry stanowią przewodnicy turystyczni. Uzyskanie uprawnień przewodnickich wymaga spełnienia, obok ukończenia kursu oraz zdania egzaminu, wielu wymogów formalnych. Stąd ważna rola przewodników turystycznych będących członkami PTTK. Kontynuując tradycje z Towarzystwa Tatrzańskiego od 1875 r., traktują swój zawód jako misję o wielu funkcjach związanych z patriotycznym przesłaniem przewodnictwa rozbudzaniem postaw ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego i zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym.

6799 przewodników turystycznych PTTK skupionych w 5 oddziałach przewodnickich, 172 kołach i klubach przewodnickich PTTK jest grupą, która:

- w sposób ciągły i systematyczny prowadzi doskonalenie zawodowe,
- organizuje dla przewodników, w tym polonijnych, Konkursy Krasomówcze (z finałem w Golubiu-Dobrzyniu),
- duże znaczenie przywiązuje do kultury pracy i stroju przewodnickiego,
- organizuje corocznie integracyjno-szkoleniowe rajdy przewodnickie,
- kultywuje tradycje przewodnictwa,
- systematycznie organizuje społeczne akcje „Przewodnik czeka” stanowiące ważną formę zainteresowania społeczeństwa rodzinnym miastem i regionem.

Ilość poszczególnych uprawnień przewodnickich przedstawia się następująco:

Uprawnienia	2010	2011
Miejskie	1583	1759

Terenowe	4061	4000
Górskie	3206	3182

Część przewodników posiada również uprawnienia pilotów wycieczek.

Ilość w latach	2010	2011
Pilotów wycieczek	3514	3414

Podkreślić należy, że uprawnienia przewodnickie z potwierdzoną znajomością języków obcych posiadają aktualnie w PTTK 1.172 osoby.

Ważnymi grupami kadry programowej Towarzystwa są przodownicy i instruktorzy turystyki kwalifikowanej, kadra ochrony przyrody, zabytków, znakarze i opiekunowie SKKT PTTK. W tabeli poniżej przedstawiono rodzaje uprawnień posiadanych przez kadrę PTTK.

Dane oparte są na sprawozdaniach oddziałów uwzględniających informacje uzyskane od kadry skupionej w oddziałach PTTK.

L.p.	Rodzaj uprawnień	2010	2011	wskaźnik
				(2010 = 100%)
1	przodownicy i instruktorzy	10127	9948	98,2%
	w tym:			
	przodownicy turystyki górskiej	2644	2477	93,7%
	przodownicy turystyki jeździeckiej nizinnej	42	48	114,3%
	przodownicy turystyki jeździeckiej górskiej	84	68	81,0%
	przodownicy turystyki kajakowej	507	500	98,6%
	przodownicy turystyki kolarskiej	1173	1127	96,1%
	przodownicy turystyki motorowej	322	337	104,7%
	przodownicy turystyki narciarskiej	253	217	85,8%
	przodownicy turystyki pieszej	2030	2031	100,0%
	przodownicy imprez na orientację	286	265	92,7%
	oraz			
	przodownicy turystyki żeglarskiej	178	160	89,9%
	instruktorzy narciarstwa	109	97	89,0%
	instruktorzy nurkowania swobodnego	103	89	86,4%
	instruktorzy krajoznawstwa	1143	1239	109,3%
	instruktorzy fotografii krajoznawczej	47	68	87,2%
	instruktorzy ochrony przyrody	351	375	112,3%
	instruktorzy ochrony zabytków	104	84	75,0%
	instruktorzy przewodnictwa	703	766	103,8%
2	opiekunowie przyrody	766	601	99,3%
3	społeczni opiekunowie zabytków PTTK	441	423	98,4%
4	organizatorzy turystyki	5596	4804	93,3%
5	znakarze	1047	1087	104,7%
6	opiekunowie SKKT	1402	1217	89,7%
7	przewodnicy	10135	8941	101,0%
	Ogółem kadra programowa PTTK:	30189	27302	98,0%

Zarząd Główny PTTK doceniając znaczenie i rolę kadry objął ją ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do imprez turystycznych organizowanych przez Towarzystwo i ujętych w kalendarzach imprez prowadzonych przez Zarząd Główny, jednostki regionalne i oddziały PTTK.

3.3. Oddziały

W wyniku zaniechania działalności w 2011 r. nastąpiło wykreślenie z ewidencji oddziałów:

- Oddział Zakładowy PTTK „Kolejarz” przy ZNTK w Łapach (na mocy uchwały Zjazdu Oddziału – wykreślony w KRS),
- Hutniczy Oddział PTTK w Krakowie (na mocy uchwały Zjazdu Oddziału),
- Oddział Puszcząński PTTK w Solcu Kujawskim (uchwała ZG PTTK),
- Oddział PTTK w Lublińcu (uchwała ZG PTTK).

Hutniczy Oddział PTTK w Krakowie połączył się z Oddziałem PTTK Kraków – Nowa Huta w Krakowie dzięki czemu powstał terenowy Hutniczo-Miejski Oddział PTTK w Krakowie.

Brak danych o oddziałach PTTK w: Oławie, “Wodnego” w Pułtusku i Elku. Oddziały te nie zakupiły znaczków członkowskich za rok 2011.

Natomiast 4 oddziały podjęły działania likwidacyjne, są to oddziały w: Hajnówce, Połczynie Zdroju, przy Hucie „Częstochowa” i Wojskowy w Elblągu.

Na koniec 2011 roku stan oddziałów wynosił 305.

Pod względem liczebności członków zwyczajnych zrzeszonych w oddziałach PTTK można wyróżnić 5 następujących grup oddziałów PTTK:

- do 49 członków - 37 oddziałów – w tym 8 oddziałów o których brak danych i w likwidacji /tj. 12,1% stanu oddziałów/ 960 członków (tj. 1,6% stanu członków),
- od 50 do 150 członków - 139 oddziałów /tj. 45,6% stanu oddziałów/ 12.318 członków (tj. 19,7% stanu członków),
- od 151 do 500 członków - 103 oddziały /tj. 33,8% stanu oddziałów/ 27.377 członków (tj. 43,8% stanu członków),
- od 501 do 900 członków - 18 oddziałów /tj. 5,9% stanu oddziałów/ 10.750 członków (tj. 17,2% stanu członków),
- powyżej 900 członków - 8 oddziałów /tj. 2,6% stanu oddziałów/ 11.074 członków (tj. 17,7% stanu członków).

Oddziały dzięki swojej działalności programowej stanowią na swoich terenach ważne ośrodki edukacji społeczeństwa. Najwięcej oddziałów PTTK znajduje się w województwie śląskim, gdzie w 41 oddziałach zrzeszonych jest 12.405 członków. Liczebność oddziałów jest zróżnicowana, najliczniejsze obecnie oddziały to:

- Oddział PTTK w Rzeszowie (2354),
- Oddział Stołeczny PTTK im. A. Janowskiego w Warszawie (1849),
- Oddział “Krakowski” PTTK im. ks. Karola Wojtyły w Krakowie (1352),
- Regionalny Oddział PTTK w Częstochowie (1246),
- Oddział PTTK w Bielsku Białej (1134),
- Oddział PTTK “Beskid” w Nowym Sączu (1126),
- Hutniczo-Miejski Oddział PTTK w Krakowie (1015),
- Górnośląski Oddział PTTK w Katowicach (998),

- Oddział „Łódzki” PTTK im. J. Czeraszewicza w Łodzi (714),
- Oddział PTTK w Żyrardowie (701),
- Oddział „Babiogórski” PTTK w Żywcu (701),
- Oddział Poznański PTTK w Poznaniu (660),
- Oddział PTTK „Marynarki Wojennej” w Gdyni (654),
- Regionalny Oddział PTTK w Słupsku (644),
- Oddział PTTK Ziemi Gliwickiej (620),
- Oddział Warmińsko-Mazurski PTTK w Olsztynie (607),
- Oddział „Mazowsze” PTTK w Warszawie (606),
- Oddział Miejski PTTK w Płocku (600).

Statuty oddziałów i ich zmiany były zatwierdzane przez Zarząd Główny PTTK, w 2011 roku zatwierdzono nowe statuty lub zmiany w statutach 7 oddziałów Akademickiego w Krakowie, w Bielsku-Białej, w Mińsku Mazowieckim, Przewodnickiego w Toruniu, w Głogowie, przy Politechnice we Wrocławiu, Wojskowego w Bydgoszczy.

Oddziałami kierują zarządy oddziałów liczące od 5 do 20 członków. Ich działalność podlega kontroli oddziałowych komisji rewizyjnych. Większe oddziały powołują specjalistyczne komisje (963– 7190 członków). Ogółem we władzach oddziałów i komisjach działało społecznie 11.765 osób.

Praca ich jest wspierana przez relatywnie nieliczną kadrę etatową realizującą biurową część zadań organizacyjno-programowych. Jej liczba obecnie to ok. 790 osób zatrudnionych łącznie na 290 etatach.

Znaczne zwiększenie obowiązków prawnych i innych spoczywających na oddziałach zmusza zarządy oddziałów do podejmowania wielu prac sprawozdawczych i biurokratycznych. Zarząd Główny podejmował działania wspomagające oddziały. Rozesłano do zarządów oddziałów specjalną ankietę pozwalającą na zorientowanie się w treści i formie spoczywających na nich obowiązkach prawnych wynikających między innymi z przepisów ustawy o KRS, ordynacji podatkowej, ustawy o stowarzyszeniach, ustawy o usługach turystycznych, Statutu PTTK oraz innych aktów normatywnych.

Większej dyscyplinie i formalnej poprawności dokumentacji w oddziałach służyła praca zespołu rewizji oraz komórki organizacyjnej pionu programowo-organizacyjnego w sprawach prawno-statutowych, w 2011 roku dokonano na zlecenie Sekretarza Generalnego ZG PTTK kontroli w niektórych oddziałach oraz udzielono kilkuset porad. Na stronach informacyjnych ZG PTTK opublikowano wykaz podstawowych unormowań prawnych odnoszących się do działalności oddziałów PTTK.

W celu pozyskania środków na działalność statutową oddziały prowadzą działalność gospodarczą w zakresie usług turystycznych i inną samodzielnie decydując o jej formach i zakresie zależnym od posiadanych warunków ekonomiczno – finansowych, uwarunkowań lokalnych jak również inwencji zarządów oddziałów oraz osób zatrudnionych w biurach oddziałów. Obecnie ok. 150 oddziałów prowadzi działalność gospodarczą, co stanowi ponad 48 % wszystkich oddziałów. Osiągane dochody z tej działalności są niestety niewielkie co nie pozwala na rozwój tej formy aktywności oddziałów.

Podstawowe formy działalności gospodarczej oddziałów to działalność w zakresie usług turystycznych jako organizator turystyki, pośrednik czy agent. Obok działalności turystycznej oddziały prowadzą następujące formy działalności gospodarczej: wydawanie gazet i czasopism, sprzedaż detaliczna książek i pamiątek, działalność hotelarska (pośrednio lub bezpośrednio) 41 oddziałów, usługi transportowe, pośrednictwo w ubezpieczenia turystycznych i motoryzacyjnych, gospodarowanie nieruchomościami

(wynajem własnych pomieszczeń), kształcenie kadry w tym pilotów i przewodników, zarobkowa działalność związana z kulturą i rekreacją.

Według Centralnego Rejestru Zezwoleń na koniec 2011 roku 63 Oddziały posiadały wpis do rejestru działalności regulowanej jako organizator lub pośrednik turystyczny. Pozostałe działają jako agenci turystyczni.

Oprócz oddziałów posiadających uprawnienia organizatora turystycznego lub pośrednika około 40 oddziałów prowadzi biura turystyczne jako agent, niezależnie od tego ponad 80 oddziałów świadczy nieodpłatnie usługi informacji turystycznej. Większość oddziałów w ramach prowadzonych BORT-ów pośredniczy w usługach pilotażu i przewodnictwa co jest ich mocną stroną.

Zarząd Główny PTTK podejmował działania wspierające działalność gospodarczą oddziałów PTTK między innymi poprzez szkolenia, w tym szkolenia dla pracowników Oddziałów prowadzących działalność gospodarczą. Niestety, ze względu na niewielkie zainteresowanie w roku 2011 szkolenie takie nie odbyło się.

ZG PTTK stwarzał oddziałom PTTK warunki do prezentacji ofert turystycznych na krajowych targach turystycznych w Sosnowcu, Katowicach, Białymstoku, Łodzi, Warszawie („Wiatr i woda”, „TTWarsaw”, „Lato”), Krakowie, Gdańsku, Poznaniu oraz zagranicznych w Berlinie.

W 2011 roku zorganizowano po raz kolejny konkurs na najlepszy produkt turystyczny PTTK. Laureatami konkursu w 2011 roku byli:

- wyróżnienie w kategorii produkt krajowy:
 - o Oddział PTTK im. dra M. Orłowicza w Międzygórzu za produkt „Zdobycia Korony Ziemi Kłodzkiej”,
- w kategorii katalog:
 - o Oddział PTTK w Rzeszowie,
 - o Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK Sp. z o. o.
- wyróżnienie w kategorii za katalog:
 - o Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku, Oddział PTTK „Ziemi Sanockiej” w Sanoku.

Laureaci konkursu otrzymują wyróżnienia, dyplomy w czasie krajowych targów turystycznych w Poznaniu oraz nagrody finansowe do wykorzystania na promocję swoich produktów.

Ponadto ZG PTTK przekazuje bieżąco oddziałom PTTK informacje oraz komentarze do obowiązujących aktów normatywnych. Pracownicy komórki organizacyjnej Biura ZG PTTK udzielali codziennie wielu porad w sprawach organizacyjnych oraz gospodarczych. W sprawach złożonych oddziały mogły liczyć na pomoc prawną.

3.4. Jednostki regionalne

Na podstawie art. 78 Statutu PTTK oddziały mogą tworzyć jednostki regionalne z osobowością prawną lub bez osobowości prawnej.

Aktualnie działają 2 jednostki regionalne z osobowością prawną:

- Mazowieckie Forum Oddziałów PTTK,
- Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK.

W pozostałych województwach, zgodnie ze Statutem PTTK i zatwierdzonymi przez ZG PTTK regulaminami, działają jednostki regionalne bez osobowości prawnej:

- Województwo dolnośląskie – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Dolnośląskiego,
- Województwo kujawsko-pomorskie – Sejmik Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Kujawsko-Pomorskiego,

- Województwo lubuskie – Lubuskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- Województwo lubelskie – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Lubelskiego,
- Województwo łódzkie – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Łódzkiego,
- Województwo małopolskie – Regionalne Forum Oddziałów Małopolskich PTTK – Województwo opolskie – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Opolskiego
- Województwo podkarpackie – Podkarpackie Forum Oddziałów PTTK,
- Województwo podlaskie – Podlaskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- Województwo pomorskie – Pomorskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- Województwo śląskie – Rada Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Śląskiego,
- Województwo świętokrzyskie – Wojewódzkie Porozumienie Oddziałów PTTK Regionu Świętokrzyskiego,
- Województwo warmińsko - mazurskie – Regionalna Rada Programowa PTTK „Warmia – Mazury”,
- Województwo zachodniopomorskie – Rada Oddziałów PTTK Województwa Zachodniopomorskiego.

W 2011 r. na 305 oddziałów PTTK, w strukturach jednostek regionalnych działało około 86 % ogólnego stanu oddziałów. Władze jednostek regionalnych utrzymywały kontakty ze wszystkimi oddziałami z terenu województwa, włączając je do realizacji wspólnych przedsięwzięć programowych, zapraszały przedstawicieli oddziałów do udziału w posiedzeniach oraz w działaniach innych oddziałów – członków jednostek.

Do podstawowych zadań jednostek regionalnych należały:

- reprezentacja PTTK wobec wojewódzkich władz rządowych i samorządowych, urzędów, instytucji i organizacji w granicach udzielonych pełnomocnictw,
- inspirowanie, inicjowanie i wspomaganie działalności programowej i gospodarczej oddziałów oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć,
- integracja i koordynacja działalności oddziałów,
- udzielenie pomocy oddziałom w realizacji ich zadań statutowych,
- podejmowanie innych zadań zleconych przez Zarząd Główny lub oddziały.

Poza wymienionym zadaniami wynikającymi ze Statutu PTTK wiele jednostek regionalnych podejmowało poprzez swoje specjalistyczne komisje wojewódzkie inne zadania, które wynikały ze zleceń władz administracyjnych i samorządowych.

Wszystkie jednostki regionalne organizowały bądź koordynowały na swoim terenie etapy wojewódzkie ogólnopolskich imprez PTTK, takich jak: Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno – Krajoznawczy, Konkurs „Poznajemy Ojcowiznę”, Konkursy Krasomówcze, Światowe Dni Turystyki., część z nich (np. dolnośląskie, mazowieckie, łódzkie, kujawsko – pomorskie, pomorskie, lubelskie i zachodnio-pomorskie) wydawały wojewódzkie kalendarze imprez.

Oceniając działalność jednostek regionalnych należy podkreślić, że przyczyniła się ona w znaczący sposób do wzmocnienia więzi między oddziałami w realizacji zadań programowych Towarzystwa.

Zarząd Główny na bieżąco przekazywał jednostkom regionalnym liczne materiały programowe, uchwały oraz dokumenty mające wspomóc ich działalność oraz corocznie środki finansowe na działalność organizacyjną.

Jednostki regionalne korzystały również z zewnętrznych środków finansowych na realizację wspólnych zadań. W wielu województwach środki na realizację zadań były

kierowane bezpośrednio do oddziałów wskazanych przez jednostki regionalne i tam też były rozliczane.

Zgodnie z uchwałami ZG PTTK jednostki regionalne zostały upoważnione do:

- sprawowania w imieniu ZG PTTK funkcji koordynatora wspólnych poczynań Oddziałów PTTK działających w województwie, niezależnie od faktu przynależności do jednostki regionalnej,
- wykonywania w imieniu ZG PTTK monitoringu i kontroli składanych przez wszystkie oddziały do ZG PTTK (zgodnie z art. 48 ust. 4 Statutu PTTK) sprawozdań rocznych i za kadencję oraz dokumentów ze zjazdów oddziałów,
- funkcji nadzorczych określonych w uchwałach Zarządu Głównego PTTK.

3.5. System informacji wewnętrznej

Na system informacji wewnętrznej składa się kilka elementów.

- Serwer pocztowy zapewnia komunikację mailową – ponad 700 skrzynek,
- Mailing do oddziałów (newsletter) – propagacja konkretnych informacji, skierowanych do wszystkich oddziałów,
- Strona ZG dla komunikatów dla członków lub kadry, informacje o dostępnych funduszach unijnych i krajowych,
- Baza dokumentów dostępna dla członków ZG,
- Baza uchwał ZG,
- Aplikacja internetowa dostarczania dokumentów dla członków ZG,
- Aplikacja internetowa do raportów TKO, dostępna dla oddziałów (pierwsza faza – wpisywanie danych, raport zbiorczy).

4. Budowanie wizerunku PTTK

4.1. Dokumentowanie historii

Wiodąca rola w tym procesie przypada Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK, która do realizacji swoich zadań pozyskała stałych współpracowników, są wśród nich Andrzej Danowski, Maria Janowicz, Teresa Kłosiewicz-Prokop, Włodzimierz Majdewicz, Elżbieta Matusiak-Gordon, Grażyna Orłowska-Rybicka.

Praca Komisji koncentrowała się wokół zagadnień wytyczonych w przyjętym planie zadań Komisji w XVII kadencji, przede wszystkim na badaniu historii PTTK nie zaprzestając badań nad działalnością prekursorów Towarzystwa. Prowadzono je według następujących kryteriów:

- z kart historii,
- formy działalności krajoznawczej,
- pokrewne organizacje i instytucje - wspólna myśl i działanie.

Ten podział zastosowano także w wydawnictwie ciągłym - „Studia i materiały z dziejów krajoznawstwa polskiego”, które umożliwiając kontynuację publikowania wyników pracy Komisji nie jest obciążony reżimem czasopisma.

W roku sprawozdawczym Komisja odbyła dwa spotkania 19 lutego i 19 listopada 2011. Na pierwszym z nich, ustalono zakres badań indywidualnych, jakie członkowie Komisji realizować będą w 2011 roku. Wstępnie uzgodniono także zawartość kolejnego – V tomu „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”, przyjmując założenie, że wydawnictwo to będzie priorytetem funkcjonowania Komisji w roku sprawozdawczym. Omówiono także wyniki, rozstrzygniętej V edycji konkursu „Z historii i tradycji turystyki i krajoznawstwa w Polsce”. Jury przyznało: Grand prix - za pracę „Krótka historia jednego

rajdu” Jerzego Nowaka; I nagrodę - za pracę „Mieczysław Radwan – krajoznawca i naukowiec (1889-1968)” Barbary Krawczyk; II nagrodę - za pracę „Turystyczny Rajd na Orientację im. Maćka Ostrowskiego. Jesień idzie - historia, którą razem stworzyliśmy” Łukasza Skłodowskiego; wyróżnienie za pracę „50 lat pracy turystyczno-krajoznawczej w PTTK” Edwina Nawrockiego. Cztery równorzędne wyróżnienia za prace wydane drukiem, dotyczące historii oddziałów:

- „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. (1907-1950), Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. (1950-2007) w Suwałkach” - Andrzej Matusiewicz;
- „Sto lat krajoznawstwa i turystyki w Sosnowcu. (1910-2010).” - Stanisław Czekalski, Paweł Solarz, Edward Wiczorek;
- „Turystyka i krajoznawstwo w Zamościu i na Roztoczu. 1930-2010. 80 lat Oddziału PTTK w Zamościu” - praca zbiorowa;
- „Mazowsze. Oddział Międzyuczelniany PTTK w Warszawie. 1960-2010.”- praca zbiorowa.

Do czerwca 2011 zostały złożone wszystkie artykuły do V tomu „Studiów”, a kol. Teresa Kłosiewicz-Prokop, która zadeklarowała się społecznie zredagować tom, podjęła prace redakcyjne.

Zebranie listopadowe zbiegło się z wydaniem V tomu „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”, pt. „Kontynuacja pracy krajoznawczej jako wartość kulturotwórcza, ustalono tok dalszych działań nad badaniem historii PTTK i organizacji pokrewnych, wyrażono także wolę wydania VI tomu „Studiów. Kol. Zbigniew Lewandowski i Dariusz Zając zobowiązali się rozpoznać stan organizacyjny i działalność oddziałowych Komisji Historii i Tradycji w celu nawiązania z nimi współpracy, udzielenia im wsparcia itp.

8 października 2011 r. współpracownicy KHiT w osobach Wandy Skowron i Grażyny Orłowskiej-Rybieckiej wzięli aktywny udział w uroczystości nadania imienia Waldemara Dońca Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi. Z tej okazji został przyspieszony druk V tomu „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego” zawierający bogaty materiał z historii tej formy pracy w Towarzystwie.

W 2011 r. dyżury przedstawiciela KHiT w siedzibie ZG PTTK odbywały się doraźnie (głównie kol. Zbigniewa Lewandowskiego).

W roku 2011 kontynuowano prowadzenie, założonej w XV kadencji, strony internetowej z adresem: <http://khit.pttl.pl/>, gdzie sukcesywnie zamieszczane są opracowania (w przeważającej ilości pierwszej generacji), biografie, historyczne druki ulotne, strona jest licznie odwiedzana.

4.2. Promocja

Zasadniczą sprawą w promocji jest określenie celów, priorytetów i metod jej realizacji.

Podejmowane działania zmierzały do prezentowania Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego:

- jako stowarzyszenia turystów samodzielnie organizujących turystykę dla siebie i dla innych zainteresowanych,
- głównego animatora turystyki aktywnej w Polsce skupiającego doświadczoną kadrę turystyczno-krajoznawczą, dysponującego ogólnodostępną i zróżnicowaną bazą turystyczną,

W 2011 roku skoncentrowane działania promocyjne Towarzystwa poświęcone były najważniejszym wydarzeniom, w tym Rokowi Turystyki Rodzinnej.

Podejmowane działania:

Prasa

- współpraca z prasą branżową - bieżące informowanie o ważniejszych przedsięwzięciach Towarzystwa np. Wiadomości Turystyczne, TTG Poland, Poznaj swój kraj, Polska Wita,

- patronaty prasowe nad Rokiem Turystyki Rodzinnej m.in. Wiadomości Turystycznych, Rynek Podróże, TTG Poland, Polska Wita, Poznaj swój kraj, a także PR Warszawa. Dzięki patronatowi ukazały się nieodpłatnie liczne artykuły o przygotowaniach, przebiegu, imprezach towarzyszących a także relacje łącznie z podsumowaniem i nagrodzonymi w konkursach,
- podejmowanie działań promocyjnych w prasie branżowej przy okazji targów krajowych i zagranicznych.

Turystykę aktywną a także Rok Turystyki Rodzinnej reklamowano również w „Czas na wypoczynek w Polsce” wersja rosyjska i niemiecka, nakład 10 000 egz. rozdawana bezpłatnie na targach międzynarodowych m.in. w Kijowie, Moskwie, Frankfurtie i Berlinie. Reklama w „Turystyka w górach, nad jeziorami i morzem”, wersja polska, format A3, nakład 20 000 egz. Rozdawana bezpłatnie na wszystkich targach krajowych. Ponadto w „Wiadomościach turystycznych” i w ABC Targowym- promocja na targach krajowych.

Radio i TV

- utrzymywanie stałej współpracy z PR 1, Radio dla Ciebie, Radio Eska, PR 3 szczególnie liczne wywiady dot. turystyki rodzinnej,
- od września 2011 co dwa tygodnie, w piątki, w godz.10.30-11.00 jesteśmy obecni w Radio Warszawa, gdzie zapoznajemy słuchaczy z najważniejszymi działaniami Towarzystwa m.in. turystyką osób niepełnosprawnych, jak się przygotować na wyprawę pieszą, rowerową czy kajakową,
- powstały i zostały wyemitowane materiały filmowe z różnych działań realizowanych w Towarzystwie:
 - Stulecie urodzin Ferdynanda Drabika - wystawa malarstwa w Zarządzie Głównym PTTK - emisja 24.04.2011 TVN Meteo 24.04 2', TVP INFO 25.04 1'10'', Kronika Filmowa PTTK (2);
 - Reportaż ze Spływu Kajakowego „Kotlina Kłodzka 2011”, emisja 30.04 2011 TVP Wrocław 2' TV Sudecka 3.05 7', TVP INFO 03.05 – 1', Kronika PTTK (nr 2);
 - Pamięć za pamięć - Spotkanie w Zarządzie Głównym PTTK emisja 01.06.2011 TVP Warszawa 01.06 1' TVP INFO 01.06 1' Kronika Filmowa PTTK (nr 2);
 - 39 Turniej Krajoznawczo-Turystyczny PTTK w Gdańsku, emisja TVP Gdańsk 30.06 1'30'', TVP INFO 30.06 1'30, Kronika Filmowa PTTK (nr 2);
 - Jubileusz 90-Lecia OM PTTK w Toruniu, emisja 28.06.2011 TVP Bydgoszcz 2' TVP INFO 29.06 1', Kronika Filmowa PTTK (nr 2);
 - Otwarcie Mariny PTTK w Wilkasach emisja 01.07.2011 TVP Olsztyn 2', TVP INFO 02.07 2', TVP Warszawa 02.07 1', Kronika Filmowa PTTK (nr 2);
 - XXX Złaz PTTK Podlesice 201, emisja 12.09.2011 TVP Katowice 10', TVP INFO 13.9 2', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);
 - „Nauczyciel Kraju Ojczystego”, emisja . 23.09.2011 TVN 24 2' TVP INFO 23.09 2', TVP Warszawa 23.09 1', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);
 - Zielone Schroniska - Tatry – Działalność „EKO” PTTK – Elektrownia, Schronisko, Oczyszczalnia 5-ciu Stawów, emisja 30.09.2011 TVP Kraków 2', TVP INFO 30.09 3' TVN Meteo 04.10 5', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);
 - Złot Palmiry 2011, emisja 12-15.10 TVP Warszawa, 2 x 2' TVP INFO 2 x 2', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);
 - Placówka PTTK w Berlinie, emisja 24.10. TVP Polonia 20', TVP Warszawa 26.10 1', TVN 24 27.10 2', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);
 - Turystyczna Rodzinka – emisja 25.10 TVP METEO 03.11 4', TVP INFO 25.10 2', Kronika Filmowa PTTK (nr 3);

- Jubileusz PTTK w Jastrzębiu, emisja 05.11. TVP Katowice 3' TVP INFO 06.11 2';
- Jubileusz PTTK w Olkuszu, emisja 07.11 TVP Kraków 2' TVN Metro 07.11. 4'.

Targi turystyczne

Ważnym przedsięwzięciem organizowanym wspólnie z oddziałami PTTK jest uczestnictwo w targach turystycznych krajowych i zagranicznych, w roku 2011 uczestniczyliśmy w :

- XXIII Targi Sportów Wodnych i Rekreacji - "Wiatr i Woda" w Warszawie, gdzie od kilku lat podsumowywane są kolejne edycje Konkursu „Przyjaznego brzegu”;
- XVII Targi Turystyczne-Regiony Turystyczne "Na styku kultur 2011" w Łodzi, targom towarzyszył cykl wycieczek pieszych i rowerowych oraz wycieczki po Łodzi dla wystawców zorganizowanych przez Oddział „Łódzki” PTTK w Łodzi wspólnie z dyrekcją targów;
- Międzynarodowe Targi Turystyczne w Sosnowcu, współorganizatorem stoiska była Spółka PTTK „Mazury”. Na targach tych odbyła się ogólnopolska konferencja inauguracyjna Rok Turystyki Rodzinnej w PTTK;
- XIV Gdańskie Targi Turystyczne GTT 2011 w Gdańsku, organizatorem stoiska PTTK był Oddział PTTK Gdański w Gdańsku;
- XXI Krakowski Salon Turystyczny LATO 2011 w Krakowie, Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy” w Krakowie;
- XV Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2011 w Warszawie, podczas których Oddział Stołeczny PTTK w Warszawie zorganizował imprezę na orientację -jako imprezę towarzyszącą. Centrum Turystyki Wodnej PTTK miało dodatkowe stoisko – promujące turystykę wodną w PTTK;
- XIX Międzynarodowe Targi Rehabilitacji w Łodzi, stoisko „(Nie)pełnosprawny Turysta” - organizator Zarząd Główny PTTK Warszawa przy współudziale Oddziału „Łódzkiego „PTTK w Łodzi, w czasie targów zorganizowaliśmy dwa rajdy (pieszy i rowerowy) z udziałem osób niepełnosprawnych, które obsługiwał Oddział „Łódzki” PTTK;
- XXII Międzynarodowy Salon Turystyczny TOUR SALON 2010 Poznań w czasie targów odbyło się:
 - wręczenie nagród w Konkursie „Na najciekawszy produkt turystyczny PTTK 2011”,
 - wręczenie nagród w XX Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej- Tour Salon w Poznaniu , współorganizowanym przez Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych, Komisję Krajoznawczą ZG PTTK, Oddział „Poznański” PTTK w Poznaniu.
- Międzynarodowe targi Turystyczne ITB w Berlinie, podczas, których od kilku lat promujemy przede wszystkim turystykę aktywną oraz obiekty PTTK, oferty produktów turystycznych naszych spółek m.in. Mazury i Wierchy.

Wydawnictwa

(pozycje wydane pod firmą Wydawnictwo PTTK „Kraj”)

- Kalendarz imprez wodnych PTTK na 2011 rok, nakład 600 egz., format 125/205 mm,
- ulotka „Zdobądź odznakę Małego Powstańca”, nakład 6000 egz., format: A5,
- reklama w TTG wersja angielska na ITB,

- reklama „Rok 2011 – rokiem turystyki rodzinnej” w targowym ABC wersja polska,
- reklama „Rok 2011 – rokiem turystyki rodzinnej” w targowym ABC wersja niemiecka,
- zaproszenie na konferencję inauguracyjną „Rok turystyki rodzinnej”, nakład 150 egz.,
- zaproszenie na konferencję „Turystyka rodzinna a zachowania prospołeczne”, nakład 150 egz.,
- reklama „Rok 2011 – rokiem turystyki rodzinnej” w „Czas dla wypoczynku w Polsce” wersja rosyjska,
- reklama „Turystyka aktywna, rok 2011 – rokiem turystyki rodzinnej” w „Czas dla wypoczynku w Polsce” wersja polska,
- dyplomy z okazji „60 - lecie PTTK” – galeria sześćdziesięciolatków,
- banery do wystroju stoiska na Tragach w Sosnowcu, 7 sztuk,
- plakat „Rok turystyki rodzinnej”, dwa rodzaje, format A2, nakład 2x1200 egz.,
- plakaty „Odznaki Turystyczne PTTK” dwa rodzaje, format A2, nakład 2x1200 egz.,
- Regulamin konkursu „Turystyczna Rodzinka”, format A4/22, nakład 1500 egz.,
- Regulaminy Sądów Koleżeńskich PTTK, format A6, nakład 1200 egz., objętość 80 str.
- Regulamin konkursu plastycznego „Moja rodzina na turystycznym szlaku”, format A4/22, nakład 1000 egz.,
- Regulamin konkursu „Nasze rodzinne wędrowanie” format A4/22, nakład 1000 egz.,
- zakładki do książek „Rok turystyki rodzinnej” format 45/210, nakład 10000 egz.,
- zaproszenie na konferencję „Prawne uwarunkowania działalności organizacji pozarządowych”,
- notes reklamowy „Rok turystyki rodzinnej” format A5, str. 60, nakład 500 egz.,
- baner na konferencję „Prawne uwarunkowania działalności organizacji pozarządowych”,
- banery na konferencję „Turystyka rodzinna a zachowania prospołeczne”,
- reklama „Turystyka aktywna, rok 2011 – rokiem turystyki rodzinnej” w „Wydawnictwo Targowe” wersja polska,
- naklejka „Tu honorujemy kartę rabatową PTTK”, format A6, dwustronnie, nakład 1000 egz.,
- broszura „Odpowiedzialność jednostek i ich władz za działania niezgodne z przepisami prawa”, nakład 500 egz., format A5, obj. 20 str.,
- plakat „Studenckie chatki i bazy namiotowe”, nakład 500 egz., format: A2.,
- Informator „Studenckie chatki i bazy namiotowe”, nakład 5500 egz., format: A6, objętość: 16 str.,
- legitymacje: Instruktora Przewodnictwa PTTK, Przewodnika Turystyki Motorowej PTTK, Za wytrwałość w turystyce pieszej, Dużej Odznaki Turystyki Pieszej, Instruktora Ochrony Przyrody PTTK,
- Wystawa w Ministerstwie Edukacji – „Nauczyciel kraju ojczystego” 4 plansze B1,
- zaproszenia na podsumowanie Roku turystyki rodzinnej, format 297/105, nakład 140 egz.,
- certyfikat uczestnictwa w Roku turystyki rodzinnej, A4 250 egz.,
- Rodzinne wędrowanie. Poradnik, praca zbiorowa, B6, str. 208, nakład 12000 egz.,
- Turystyka rodzinna a zachowania prospołeczne, praca zbiorowa, B5, 328+8 str. nakład 1500 egz.,
- Wybieram wędrowanie. Poradnik, wyd. II, praca zbiorowa, B6, 232 str. nakład 23000 egz.
- Kalendarz PTTK „Wędruj z nami” na rok 2011, nakład 1500 egz.

Strony www

- Praca nad bieżącym wprowadzaniem przez Komisje i oddziały informacji o imprezach realizowanych w 2011 roku do zakładki „ imprezy”. Od trzech lat, kiedy stworzyliśmy takie narzędzie mamy szansę (*ale tylko jeżeli oddziały i komisje dolożą*

starań) stać się największym w Polsce informatorem o imprezach turystyki kwalifikowanej,

- doskonalenie newsletterowych wiadomości wysyłanych do zainteresowanych i oddziałów,
- praca nad wprowadzaniem danych na stronę www.turystykadlawszystkich.pl w ramach realizacji przez PTTK projektu „Turystyka dla wszystkich”,
- promowanie stron PTTK na stronach portali www.gazeta.pl , www.polskawita.pl oraz na e-portalach turystycznych,
- działania w zakresie informatyzacji.

Statystyki stron (wizyty):	2009	2010	2011
www.pttk.pl	454 752	534 273	535 394
www.turystykadlawszystkich.pl	30 424	26 159	28 746
www.edueko.pttk.pl	19 827	11 686	4 865
www.rtr.pttk.pl (Rok Turystyki Rodzinnej)		1 098	19 854
razem	513 053	573 216	591 522

W roku 2010 została założona strona PTTK na Facebook. Na nią przeniosła się część aktywnych internautów. Funkcjonuje strona www.mlodziej.pttk.pl oraz YouTube.

Na serwerze znajduje się 490 jednostek informatycznych (katalogów ftp), 700 kont emailowych.

Inne działania

- przygotowanie wspólnie z Polskim Radiem Program 1 akcji „Przewodnik czeka”, do której włączyło się 27 oddziałów PTTK,
- promocja Towarzystwa w środowisku akademickim, to przede wszystkim wydanie plakatu „Studenckie chatki i bazy namiotowe” w nakładzie 2.500 sztuk oraz Informatora pod tym samym tytułem - nakład 7.500 sztuk. Wydawnictwa te zostały rozesłane do ośrodków akademickich na terenie kraju, do jednostek PTTK, oddziałów i klubów akademickich PTTK. Rozdawane były nieodpłatnie na targach turystycznych,
- jak każdego roku wydaliśmy trójdzielny kalendarz ścienny promujący w 2011 roku- Rok turystyki rodzinnej w PTTK a także małe kalendarzyki kieszonkowe,
- w okresie wakacyjnym w 32 obiektach PTTK prowadziliśmy akcję promocyjną Orange.

Gościniec PTTK

W roku 2011 ukazał się obszerny numer „Gościńca PTTK”, w którym zaprezentowano przede wszystkim jubileuszową uroczystość z okazji 60-lecia PTTK, jak też podjęte zostały ważne tematy dotyczące przyszłości szlaków turystycznych w Polsce oraz przewodnictwa turystycznego i pilotażu wycieczek w sytuacji integrującej się Europy, przedstawiając II Międzynarodowy Sejmik Przewodnicki w Sopocie, będący częścią IV Forum Turystycznego Państw Bałtyckich, oraz I Ogólnopolskie Forum Przewodników Turystycznych w Białymstoku. W numerze tym znalazły się również wyniki etapu centralnego XVIII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” i XXXIX Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego PTTK, by nieustannie rozpowszechniać te konkursy, ciesząc się od lat uznaniem wśród młodzieży, nauczycieli, rodziców i działaczy turystycznych.

„Gościniec PTTK” starał się popularyzować również znane i cenione postacie Towarzystwa, stąd też w tym numerze zaprezentowano dokonania takich osób, jak: ks. prałata Romana Indrzejczyka, Teofila Ligenzy vel Ozimka, Bernarda Chrzanowskiego, Ferdynanda

Drabika oraz Marka Staffy czy też artyści plastyka Józefa Jurczyszyna. Przypomniano też sylwetki zmarłych tego roku wybitnych działaczy Towarzystwa Adama Chyżewskiego, Heleny Cieślak i Jerzego Kapuścińskiego.

Z tematyki krajoznawczej kontynuowano cykl artykułów o kopcach w Polsce, ale też zamieszczono ciekawie napisany artykuł o Pieninach, Krościenku i Szczawnicy w opisach dziewiętnastowiecznych podróżników. Znalazły się także ważniejsze rocznice przypadające w roku 2012, które z punktu widzenia PTTK są szczególnie istotne, chcąc zwrócić uwagę i zainteresowanie nie tylko członków Towarzystwa, ale i innych czytelników.

Niezwykle ważne dla członków Towarzystwa były informacje w sprawie wysokości składki członkowskiej PTTK za rok 2012 oraz wpisowego i opłaty za legitymacje PTTK, uchwały Zarządu Głównego PTTK w sprawie: ustanowienia wyróżnienia honorowego – tytułu i medalu PTTK „Nauczyciel Kraju Ojczystego” oraz nowego regulaminu Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”, jak również na temat wpisów i opłat dotyczących Krajowego Rejestru Sądowego. Podjęte też były sprawy turystyki osób niepełnosprawnych.

Ważną częścią „Gościńca PTTK” jest trybuna komisji Zarządu Głównego PTTK, w ramach której swoje materiały zamieściły: Centrum Turystyki Wodnej PTTK, w tym Komisja Działalności Podwodnej i Komisja Turystyki Żeglarskiej, oraz Komisja Ochrony Przyrody, Komisja Krajoznawcza i Komisja Turystyki Narciarskiej.

W tym numerze „Gościńca PTTK” zaprezentowano także materiały na temat oddziałów Towarzystwa z bogatą i długoletnią historią – stuletniego Oddziału PTTK w Zawierciu oraz 90-letniego już Oddziału Miejskiego PTTK w Toruniu, a także kół i klubów: Warszawskiego Koła Przewodników Miejskich PTTK, Akademickiego Klubu Turystycznego „Gronie” w Katowicach czy też obchodzącego jubileusz 25-lecia magazynu „Na szlaku”.

Mając na uwadze promocję i popularyzację działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego „Gościniec PTTK” został rozesłany (poza egzemplarzami obowiązkowymi do bibliotek) do: Ministerstwa Sportu i Turystyki – Departament Turystyki, kierownictwa Polskiej Organizacji Turystycznej, wszystkich departamentów turystyki urzędów marszałkowskich, zaprzyjaźnionych bibliotek powiatowych i bibliotek Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, w Krakowie, w Poznaniu, w Gdańsku, we Wrocławiu, w Katowicach, w Białej Podlaskiej i w Gorzowie Wielkopolskim. Wewnętrznie wysyłany jest między innymi do: Członków Honorowych PTTK, jednostek centralnych i regionalnych, regionalnych pracowni krajoznawczych, muzeów regionalnych, oddziałów Towarzystwa oraz obiektów noclegowych PTTK.

Ważną sprawą, również w kontekście przygotowań do Nadzwyczajnego Zjazdu PTTK było wydanie dodatku, w którym przedstawiono między innymi aktualne teksty ustaw: z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania.

Ponadto od marca 2011 r. sekretarz redakcji „Gościniec PTTK” – ze względu na duży dostęp do różnych informacji prasowych – prowadzi jednocześnie, utworzony w roku 2010 z inicjatywy kolegi Pawła Zania, fanpage na serwisie społecznościowym Facebook – „PTTK” (zdjęcie profilowe na stronie zostało zaprojektowane przez sekretarza redakcji „Gościniec PTTK”), otwarty (publiczny) i dostępny dla wszystkich użytkowników Internetu. W ten sposób promowane jest wśród rzeszy internautów Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze na całym świecie, budowany pozytywny wizerunek Towarzystwa i umacniana jego marka. Systematyczna i pełna zaangażowania praca spowodowała znaczny wzrost fanów

bez ich pozyskiwania poprzez płatne reklamy. Według danych Facebooka za rok 2010, z serwisu tego na całym świecie korzystało wówczas ponad 400 mln internautów. W Polsce zyskuje on coraz większą popularność, według danych Megapanel PBI/Gemius, w styczniu 2010 r. miał on już ponad 4 mln użytkowników. Fanpage to miejsce, w którym informujemy przede wszystkim o różnorodnej działalności Towarzystwa i aktualnie odbywających się imprezach organizowanych przez koła, kluby i oddziały PTTK. Według statystyk Facebooka, liczba aktywnych użytkowników tylko w czasie 25.09.–24.10.2011 r. wynosiła 1091, a liczba wyświetleń postu w tym samym czasie 131 503. Jeśli chodzi o dane demograficzne w tym ww. okresie, to najaktywniejsze na naszym fanpage’u były osoby w wieku 18–34 lata, pochodzące z takich krajów, jak: Polska (największa liczba), Wielka Brytania, Niemcy, Stany Zjednoczone, Irlandia, Włochy, Holandia, Republika Czeska, Francja, Belgia, Austria oraz Kanada, Hiszpania, Turcja czy Jordania. Drugim serwisem społecznościowym jest YouTube, na którym mamy oficjalny kanał Towarzystwa – pttkpl – i są zamieszczone filmy PTTK realizowane na zlecenie Zarządu Głównego PTTK oraz pozyskane od dzierżawców obiektów Towarzystwa. Fanpage „PTTK” na Facebooku został powiązany z kanałem YouTube, a dzięki zastosowaniu dodatkowej (darmowej) aplikacji możliwe jest wygodne obejrzenie filmów PTTK z poziomu konta na Facebooku.

4.3. Działalność przewodnicka

W 2011 roku Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych (KSPT) i Komisja Przewodnicka ZG PTTK (KP ZG PTTK) odbyły 4 posiedzenia: 28 stycznia w Warszawie, 11 lutego w Białymstoku, 20 maja w Gdańsku i 27 sierpnia w Wysowej. Frekwencja na posiedzeniach wyniosła 77 %.

W roku sprawozdawczym KSPT złożył do ZG PTTK 4 projekty uchwał. Zostały one rozpatrzone i pozytywnie zatwierdzone przez ZG PTTK, są to :

- Uchwała nr 191/XVII/2011 w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie Komisji Przewodnickiej ZG PTTK;
- Uchwała nr 192/XVII/2011 w sprawie noweli „Zasad działania Samorządu Przewodników Turystycznych PTTK” stanowiących załącznik do uchwały nr 132/XVI/2006 Zarządu Głównego PTTK z dnia 16 grudnia 2006 r. i uchwały nr 47/XVII/09 Zarządu Głównego PTTK z dnia 20 grudnia 2009 r.;
- Uchwała nr 193/XVII/2011 w sprawie Regulaminu Instruktora Przewodnictwa PTTK i Ramowego Programu Szkolenia Instruktorów Przewodnictwa PTTK;
- Uchwała nr 194/XVII/2011 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Przewodnickiej ZG PTTK i Krajowego Samorządu Przewodników Turystycznych PTTK w latach 2011-2014.

KSPT zorganizował w dniach 11-13 lutego I Ogólnopolskie Forum Przewodników w Białymstoku, na które zaproszeni zostali również przewodnicy zrzeszeni w innych organizacjach przewodnickich. Głównymi celami Forum było rozpoznanie i sformułowanie głównych problemów przewodnictwa turystycznego w Polsce. Nawiązanie współpracy pomiędzy organizacjami przewodnickimi reprezentującymi różne środowiska i prawne formy organizacyjne oraz wypracowanie koncepcji funkcjonowania przewodnictwa w Polsce.

KSPT spośród siebie wybrał osoby (E. Samiec, J. Szulc, B. Kopydłowska, J. Lipińska, W. Broła, R. Kamińskiego), które stworzą zespół zajmujący się przygotowaniem programu i organizacją szkoleń z zakresu obsługi grup niepełnosprawnych.

KSPT powołał zespół (w osobach: J. Szulc, B. Ząbczyk Chmielewska, A. Jakubowski, J. Delert, S. Kawęcki) zajmujący się współpracą z dyr. Zamku w Golubiu Dobrzyniu w celu prawidłowego zorganizowania Konkursu Krasomówczego Przewodników. W roku

sprawozdawczym odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Konkursu, który zaktualizował: regulamin Konkursu, regulamin pracy jury i regulamin konkursu laureatów „O PIETRUSZKĘ”.

W roku sprawozdawczym odbyło się posiedzenie zespołu prawnego KSPT, który przygotował propozycję Samorządu dotyczące zmian zapisów w Statucie PTTK. Zaproponowano, aby w zapisach Statutu Towarzystwa mocniej zaakcentowana została rola przewodników turystycznych.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono jeden kurs Instruktora Przewodnictwa PTTK (przewodnicy górscy) w Krynicy Zdroju, który ukończyło 30 przewodników. Ponadto w 2011 r. zweryfikowanych zostało 24 przewodników. Na koniec roku stan kadry Instruktorów Przewodnictwa wyniósł 719 osób.

W roku sprawozdawczym przebudowana została strona przewodnicka. Obecnie administruje nią wolontariusz – Artur Wyszynski.

Cykliczne imprezy i spotkania przewodnickie:

- 11-13 marca 2011, XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Przewodników – Jasna Góra, organizowane przez Warszawski Oddział Przewodników Turystycznych,
- 13-15 maj 2011, XV Ogólnopolski Zlot Nizinny Przewodników PTTK „Zalew Wiślany – perła północy”,
- 18-20 maja 2011 w ramach IV Forum Turystycznego Państw Bałtyckich pod hasłem: „Przewodnictwo turystyczne i pilotaż we współczesnej Europie – wspólna przestrzeń, wspólne zadania, wspólne cele” odbył się II Międzynarodowy Sejmik Przewodnicki,
- 27-31 sierpnia 2011, XXIX Ogólnopolski Górski Rajd Przewodników PTTK „Beskid Niski 2011”, zorganizowany przez Oddział PTTK „Beskid” w Nowym Sączu,
- 25-27 listopada 2011, XL Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy Przewodników w Golubiu Dobrzyńni, którego laureatem został Bartłomiej Płatek z Warszawy.

5. Działalność programowa

5.1. Synteza

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w 2011 roku w sferze działań programowych koncentrowało się na realizacji zadań wynikających z uchwał podjętych przez XVII Walny Zjazd PTTK oraz Uchwał Zarządu Głównego PTTK. Działania programowe PTTK w 2011 roku dotyczyły tradycyjnych sfer działalności: krajoznawstwa, turystyki kwalifikowanej i powszechnej oraz inicjatyw na rzecz ochrony przyrody i zabytków.

Biuro Zarządu Głównego PTTK oraz Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej, Centrum Fotografii Krajoznawczej i Centrum Turystyki Wodnej zapewniały warunki do działalności komisji, rad i zespołów Zarządu Głównego: Komisji Turystyki Górskiej, Komisji Turystyki Jeździeckiej, Komisji Turystyki Kajakowej, Komisji Turystyki Kolarskiej, Komisji Turystyki Motorowej, Komisji Turystyki Narciarskiej, Komisji Turystyki Pieszej, Komisji Turystyki Żeglarskiej, Komisji Imprez na Orientację, Komisji Krajoznawczej, Komisji Fotografii Krajoznawczej, Komisji Działalności Podwodnej, Komisji Ochrony Przyrody, Komisji Opieki nad Zabytkami oraz Komisji Przewodnickiej funkcjonujących w trybie art. 31 ust. 2 Statutu PTTK, jak również: Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej, Komisji Historii i Tradycji, Komisji Akademickiej, Komisji Środowiskowej, Radzie Programowej ds. Młodzieży Szkolnej, Radzie ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych, Zespołowi ds. Współpracy i Kontaktów z Zagranicą.

W sferze turystyki kwalifikowanej komisje skupiały swoją uwagę na: popularyzacji swojej dyscypliny turystyki oraz funkcjonujących w jej ramach odznak turystyki kwalifikowanej, kształtowaniu szlaków turystycznych i kształceniu kadry programowej danej dyscypliny turystyki. W sferze związanej z krajoznawstwem i ochroną zabytków PTTK

prowadziło dofinansowywane z budżetu PTTK 26 Regionalnych Pracowni Krajoznawczych PTTK oraz 14 Muzeów Regionalnych PTTK.

Kontynuowany był w 2011 roku Konkurs „O dotację na imprezę programową oddziału PTTK” stanowiąc istotny element inspirowania programowego oraz wspierania działań Towarzystwa.

5.2. Zrealizowane kampanie i akcje.

Rok Turystyki Rodzinnej

Uchwałą nr 143/XVII/2010r z dnia 16 października 2010 roku ustanowiono „Roku 2011 Rokiem Turystyki Rodzinnej w PTTK”. W lutym 2011 roku został zatwierdzony przez ZG PTTK Harmonogram działań podejmowanych przez PTTK w ramach Roku Turystyki Rodzinnej w PTTK.

W ramach Roku Turystyki Rodzinnej zrealizowano następujące zadania:

- inauguracja Roku Turystyki Rodzinnej podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych „INTUREX” w Sosnowcu 18 lutego 2011 roku,
- jeszcze w 2010 roku złożona została do MSiT oferta na realizację zadania pn. „Tworzenie wzorców w zakresie turystyki społecznej poprzez zagospodarowanie czasu wolnego, podniesienie poziomu wiedzy i świadomości rodzin w obszarach związanych z bezpiecznym wędrowaniem, ochroną dziedzictwa naturalnego i kulturowego, prozdrowotnej funkcji turystyki i krajoznawstwa”, w ramach którego odbyły się działania w ramach Roku Turystyki Rodzinnej. Na projekt ten otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 129 700zł (koszt całego zadania wyniósł 277 995,43).

Rezultaty realizacji zadania to:

- utworzenie strony internetowej www.rodzina.pttk.pl, na której znalazł się m.in. kalendarz imprez rodzinnych, regulaminy odznak, jakie można wspólnie z rodziną zdobywać na turystycznym szlaku, informacja o realizowanych konkursach w ramach Roku Turystyki Rodzinnej: plastycznym, fotograficznym, Turystyczna Rodzinka, i innych realizowanych na terenie kraju. Aktualnie zamieszczone są wyniki tych konkursów, relacja fotograficzna z podsumowania oraz publikacje, które ukazały się w ramach projektu. Na stronie www.pttk.pl zamieszczono informację, że zadanie zostało dofinansowane ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Statystyki wejść na stronę odsłony 50 192, odwiedziny: 19 117,
- wykonano plakat promocyjny w nakładzie 2000 egz. który został rozesłany do oddziałów PTTK, a także przekazany do współpartnerów PFCiC, PITM, PTSM, ZHP w celu rozpowszechnienia w podległych placówkach.
- po raz pierwszy, w ramach realizowanego projektu, zorganizowano Ogólnopolski Konkurs „Turystyczna Rodzinka” adresowany do rodzin na terenie całego kraju. Regulamin Konkursu był kolportowany na targach turystycznych w Sosnowcu, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Gdańsku, Warszawie oraz umieszczony na stronie internetowej www.rodzina.pttk.pl wraz z kartą zgłoszenia, którą rodziny przysyłały do biura projektu. Wysłano newsletter do 6000 adresatów o inicjatywach podejmowanych w ramach projektu, w tym o konkursie. Planowano udział 500 rodzin. Rezultat ten nie do końca został osiągnięty jeżeli brać pod uwagę karty zgłoszeń, gdyż wpłynęło ich 226, jednak na jednej karcie bywały zgłoszone po 2-3 rodziny. Łącznie wzięły w nim udział 973 osoby ze 119 miejscowości. Najwięcej rodzin zgłosiło się z województwa mazowieckiego(44), małopolskiego(30),śląskiego(29), lubelskiego (31). Natomiast najmniej liczną reprezentację rodzin miały województwa lubuskie (3), opolskie i podlaskie (po 3). Podsumowanie Konkursu odbyło się 26 października w Muzeum Etnograficznym w Warszawie. Przyjechało na nie ponad 200 osób. Na podstawie nadesłanych Dzienniczków Wypraw Rodzinnych nagrodzono 33 rodziny weekendami

w obiektach PTTK. Od 26 października do 15 grudnia 2011 roku w galerii PTTK można było oglądać nagrodzone i wyróżnione Dzienniczki Wypraw Rodzinnych, a także prace laureatów konkursu plastycznego i fotograficznego. W ramach konkursu „Turystyczna Rodzinka” zorganizowano jeszcze dwa konkursy uzupełniające: plastyczny „Moja rodzina na turystycznym szlaku”. Na konkurs wpłynęły 264 prace (I kat. - przedszkola 37 prac, II kat. - SP 176 prac, III kat. gimnazja - 51 prac) z 61 środowisk. Były to: przedszkola, szkoły podstawowe, ośrodki i centra kultury, świetlice, biblioteki publiczne, domy kultury, spółdzielnie mieszkaniowe, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz koła, szkolne kluby i oddziały PTTK; fotograficzny „Nasze rodzinne wędrowanie”, na konkurs wpłynęło 214 zdjęć od 52 uczestników. Prace przysłane zostały z 16 miejscowości,

- wydano:
 - publikację „Rodzinne wędrowanie. Poradnik jak wędrować z dziećmi aby ich nie zniechęcić do turystyki” w nakładzie 10 000 egz., dodatkowo umieszczono ją na płycie CD „Rodzinne wędrowanie”, w formie PDF na stronie www.rodzina.pttk.pl oraz rozesłano newsletterem do ponad 6000 adresów,
 - publikację pokonferencyjną „Turystyka rodzinna a zachowania prospołeczne” w nakładzie 1200 egz.,
 - szkolenie e-lerningowe „Od dzidziusia do dziadziusia, czyli wędrować każdy może „w nakładzie 5.000 egz. Na płycie oprócz szkolenia znalazł się poradnik dla rodzin oraz Kanon krajoznawczy Polski, czyli wykaz najciekawszych miejsc wartych odwiedzenia.

W ramach projektu odbyła się Konferencja popularnonaukowa „Turystyka rodzinna a zachowania prospołeczne” 7-9 czerwca 2011 roku, w Zakopanem pod honorowym patronatem pana Adama Giersza Ministra Sportu i Turystyki. W konferencji wzięło udział 114 osób, w tym samorządowcy, przedstawiciele uczelni wyższych, a także rodziny. W konferencji wzięło również udział 14 gospodarzy schronisk PTTK, którzy jako organizatorzy wypoczynku rodzinnego uczestniczyli w zajęciach warsztatowych.

26 października 2011 roku wyróżnione rodziny, laureatów konkursów, a także przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz prasę i radio zaproszono na podsumowanie do Muzeum Etnograficznego. Wzięło w nim udział ponad 200 osób. Każda rodzina otrzymała plecak, wyposażony w apteczkę turystyczną, kubek z logo roku turystyki rodzinnej, publikacje a także certyfikat i znaczek. W ramach współpracy z Muzeum laureaci zwiedzili ekspozycje, po czym z przewodnikiem zwiedzili Trakt Królewski, i mieli możliwość zobaczenia swoich prac, które od 26.10 do 15.12.2011 znajdowały się na wystawie w galerii PTTK. Nagrodami przyjętymi z dużym entuzjazmem przez rodziny były pobyty weekendowe w obiektach PTTK. Za zgodą rodzin, najciekawsze dzienniczki zostały zeskanowane i w ramach upowszechniania dobrych praktyk umieszczone na stronie www.rodzina.pttk.pl. W ramach działań ewaluacyjnych zwrócono się do rodzin uczestniczących w projekcie z zapytaniem o ocenę. Wszystkie rodziny opowiedziały się za kontynuowaniem przedsięwzięcia sugerując o rozszerzenie jego zakresu o blog.

W celach podsumowania Roku Turystyki Rodzinnej w Oddziałach PTTK zwróciliśmy się z prośbą o nadesłanie informacji o realizowanych imprezach. Informację o podjętych działaniach wpłynęły z oddziałów Białystok, Dąbrowa Górnicza, Głogów, Gorzów(Stilon),Jelenia Góra, Krosno Odrzańskie, Luban, Lwówek Śląski, Łódź (Polesie), Łódź(Łódzki),Międzyrzec, Toruń (Miejski), Mikołów, Ostrowiec Świętokrzyski, Prudnik, Radom, Radzyń Podlaski, Siedlce, Stargard Szczeciński, Wałbrzych, Warszawa(Ochota), Węgrów, Włocławek, Wrocław, Poznań (Cegielski), Olsztyn(Klub Laurencja), Elbląg, Płock (Miejski), Gdański(Morski), Zawadzkie, Sanok, Tarnów (Azoty), Łowicz oraz Mazowieckie

Forum Oddziałów PTTK. Zorganizowano łącznie 240 imprez, w których wzięło udział 31332 osoby.

6. PTTK w rozwijaniu krajoznawstwa i kultury

6.1. Rozwijanie aktywności krajoznawczej

Koordynującą i inspirującą rolę w tej dziedzinie pełniła Komisja Krajoznawcza opierając swoją działalność na planie pracy przyjętym 12 lutego 2011 r. oraz przyjętych do realizacji wnioskach z KNAK. W roku sprawozdawczym odbyły się cztery zebrania Komisji w Warszawie, Krakowie, Gorzowie i Stanisławowie k. Jeleniej Góry. Uchwałą nr 39/XVII/2011 Komisja przyjęła regulamin, zatwierdzony przez Zarząd Główny PTTK w maju 2011 r.

Wśród najważniejszych zadań Komisji wymienić należy organizację CZAK, opracowywanie wojewódzkich kanonów krajoznawczych oraz sesje z cyklu „Mijające krajobrazy Polski” zaplanowane na 10-lecie między VI a VII Kongresem Krajoznawstwa Polskiego. Stałymi współpracownikami Komisji byli: Anna Becker-Kulińska, Krzysztof Czerepowicki, Maria Janowicz, Zbigniew Lewandowski, Krzysztof R. Mazurski, Wojciech Napiórkowski, Jerzy Pabian.

Swoje prace Komisja prowadziła w następujących zespołach:

I. Krajowe Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa w składzie: Henryk Paciej - przewodniczący, Szymon Bijak, Krzysztof Czerepowicki – Grudziądz, Krzysztof Tęcza, Mirosława Wojciechowska, Alicja Wrzosek.

Kontynuowana była wymiana legitymacji instruktorskich połączona z weryfikacją instruktorów; prace te w zasadzie zostały ukończone. Porządkowano nadal centralny rejestr Instruktorów Krajoznawstwa. Jak dotychczas nie wszyscy instruktorzy mianowani przez Regionalne Kolegia przesłali ankiety do Komisji. Po sporządzeniu wykazów przez kol. H. Pacieja podzielono je na województwa i przesłano do weryfikacji poszczególnym RKIK.

W 2011 roku na wniosek KKIK mianowano dwóch Zasłużonych Instruktorów Krajoznawstwa i siedmiu Instruktorów Krajoznawstwa Polski. Stopień instruktora krajoznawstwa regionu otrzymało 26 osób z dziewięciu województw (pomorskie – 8, śląskie – 5, łódzkie i lubuskie – po 3, dolnośląskie i warmińsko-mazurskie – po 2 oraz kujawsko-pomorskie, mazowieckie i wielkopolskie – po 1). Kol. Szymon Bijak poprawił i uzupełnił dane dla ponad 300 IKR. Niektóre zapisy w tym wykazie wymagają dalszej weryfikacji. Obecnie na liście jest 1940 nazwisk, z tego 224 zmarłych oraz 95 do wyjaśnienia; czynnych instruktorów krajoznawstwa jest 1621, z tego 94 ZIK, 341 IKP i 1186 IKR.

Krajowe Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa utrzymuje kontakty z Regionalnymi Kolegiami (przynajmniej pocztą elektroniczną). Niektóre Kolegia wydają własne materiały informacyjne. W Grudziądzu ukazuje się „Krajoznawca Kujawsko-Pomorski” (red. K. Czerepowicki), w Kielcach – „Przygodnik” (red. J. Pabian) i w Krakowie „Małopolski Krajoznawca” (red. E. Fietko).

II. Zespół ds. odznak krajoznawczych tworzyli: Szymon Bijak – przewodniczący, Zbigniew Lewandowski, Maciej Maśliński, Jerzy Pabian.

Centralny Zespół Weryfikacyjny w roku 2011 roku został uzupełniony o Kol. Krzysztofa Tęczę i kol. Felicjana Mierzwę z Siemianowic Śląskich, w miejsce Kol. Roberta Respondowskiego, który zrezygnował z prac w CZW. Aktywność poszczególnych członków CZW jest różna podobnie jak liczba zweryfikowanych odznak. W roku 2011 w Centralnym Zespole Weryfikacyjnym przyznano 56 Odznak Krajoznawczych Polski, w tym: 27 brązowych, 19 srebrnych, 5 złotych i 5 złotych z szafirem.

W 2011 roku zatwierdzono nowy referat ROK przy O/ Ziemi Lwóweckiej w Lwówku Śląskim. Z fragmentarycznych danych, które napłynęły do Komisji do dnia 1 lutego 2012 r. wynika, że w roku 2011 TRW ROK zweryfikowały i przyznały łącznie 657 rok w st. brązowym i 694 rok w st. srebrnym.

III. Zespół ds. Regionalnych Pracowni Krajoznawczych tworzą: Małgorzata Pawłowska – przewodnicząca, Bernadetta Zawilińska – Kraków, Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz. W 2011 r. kol. Małgorzata Pawłowska, opracowała obszerny raport o stanie RPK, prezentowany na zebraniu Komisji Krajoznawczej w dniu 25 sierpnia 2011 r. w Gorzowie (przyjęty uchwałą nr 44/XVII/2011) i na posiedzeniu Zarządu Głównego PTTK w dniu 26 listopada 2011 r. w Warszawie.

Na koniec 2011 r. istniały 24 regionalne pracownie krajoznawcze (RPK) w następujących miastach: Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Elbląg, Gdańsk, Gorzów Wielkopolski, Kalisz, Katowice, Kraków, Legnica, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Płock, Poznań, Radom, Rzeszów, Suwałki, Siedlce, Szczecin, Wałbrzych, Warszawa, Wrocław. Na początku 2011 roku zakończyła swoją działalność Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Kielcach, w związku z przekazaniem (użyczeniem) jej zbiorów, decyzją Zarządu Świętokrzyskiego Oddziału PTTK w Kielcach, do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach. Fakt ten był tematem dyskusji na zebraniach Komisji oraz korespondencji kierowanych przez Komisję do Zarządu Głównego PTTK.

Kierownicy RPK lub osoby zajmujące się organizacją pracy lub udostępnianiem zbiorów najczęściej pracują społecznie; w czterech pracowniach (Elbląg, Gdańsk, Katowice, Wałbrzych) – na podstawie umowy o pracę; w dwóch pracowniach (Łódź, Rzeszów) – na podstawie umowy o dzieło; w dwóch pracowniach (Radom, Suwałki) – na podstawie umowy zlecenia. Wyróżniają się tu RPK w Rzeszowie, w której zatrudniono dwóch pracowników (umowa o dzieło i umowa o pracę) oraz RPK w Elblągu – również dwójka pracowników (część etatu oraz umowa zlecenie).

W niektórych RPK brakuje kierownika, a zbiory udostępniają pracownicy biura. Zadania krajoznawcze wypełniają najczęściej działacze i członkowie zarządów oddziałów. Kierownicy RPK (lub osoby organizujące pracę) najczęściej posiadają wykształcenie wyższe (15) lub niepełne wyższe (2), pomaturalne (1), rzadziej – średnie (4).

Część pracowni jest dostępna przez 5 dni w tygodniu, w godzinach pracy biura oddziału; część – 2–3 razy w tygodniu; zdarza się też, że raz w tygodniu, przez 1–4 godziny; kilka pracowni ma dyżury popołudniowe. Często też, po uzgodnieniu telefonicznym, możliwy jest dostęp do zbiorów w dogodnym dla czytelnika terminie. Sytuacja lokalowa RPK jest zróżnicowana: np. w Siedlcach do dyspozycji pracowni jest jeden pokój o powierzchni 12 m², na zasadzie współkorzystania z Oddziałem PTTK; w Szczecinie, również na zasadzie wspólnego użytkowania udostępnione jest pomieszczenie o pow. 125 m².

We wszystkich RPK działają biblioteki, które liczą od około jednego tysiąca do około 11 tysięcy woluminów. Na koniec 2011 roku było ponad 118 tysięcy woluminów. Bardzo często są to niezwykle cenne, unikatowe egzemplarze, dotyczące regionu. Niestety w związku z przekazaniem zbiorów kieleckiej RPK (ok. 11 tys. egz.) do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach, nastąpiło zmniejszenie ogólnej liczby woluminów.

Ponadto pracownie posiadają w swych zasobach: mapy, czasopisma, foldery, zdjęcia, opracowania krajoznawcze, dokumenty historyczne opracowania multimedialne, plakaty, proporzeczki, rękopisy, maszynopisy. Coraz częściej do RPK trafiają spuścizny w postaci księgozbiorów po zmarłych krajoznawcach. Niektóre z pracowni borykają się z brakiem wolnego miejsca, pozwalającego na przechowywanie zgromadzonych zasobów. RPK prowadzą swą działalność we współpracy z samo-rządami, kuratoriami oświaty, lokalną

prasą, radiem i TV, domami kultury, muzeami, archiwami, dyrekcjami parków narodowych i krajobrazowych, państwową służbą ochrony zabytków oraz przyrody.

Każda pracownia ma swoją specyfikę działania, wiele z nich prowadzi bogatą i różnorodną działalność wydawniczą (publikując własne periodyki – Katowice, Łódź, Opole, Rzeszów, Szczecin, Wrocław – internetowo; przewodniki; opracowania) i popularyzatorską (odczyty, wykłady, szkolenia, wystawy, zajęcia specjalistyczne – często z młodzieżą), niektóre specjalizują się w wybranej dziedzinie (np. kolekcjonerstwo, ochrona środowiska); każda pracownia gromadzi i udostępnia zbiory; w większości pracowni turyści mogą również zweryfikować odznaki krajoznawcze, regionalne i turystyki kwalifikowanej.

Wokół pracowni gromadzą się regionaliści, krajoznawcy, historycy, prowadzący kursy, wykładający w specjalistycznych szkołach średnich i wyższych. Kierownicy RPK często sami publikują, prowadzą szkolenia i zajęcia specjalistyczne. Coraz częściej informacje o RPK i podejmowanych przez nie działaniach trafiają na strony internetowe. Należy podkreślić fakt, że wszystkie pracownie posiadają niezbędny do działalności, sprzęt komputerowy.

Najpoważniejszą przeszkodą w korzystaniu z potencjalnych możliwości, zasobów materialnych oraz wiedzy działaczy współpracujących z RPK jest brak środków na utrzymanie (choćby części) etatu na prowadzenie tych placówek i szersze ich udostępnianie.

Jedną z pracowni przy współpracy Zespołu ds. RPK organizuje co roku szkolenia kierowników RPK. Tematem spotkań jest m.in. gromadzenie i inwentaryzacja (także komputerowa) zbiorów (cenna stała współpraca z Marią Janowicz, kierownikiem Centralnej Biblioteki PTTK), zasady rozliczania dotacji ZG PTTK, edukacja regionalna. W kwietniu 2011 r. szkolenie odbyło się w Krakowie, a na rok 2012 podobne szkolenie zaplanowano w Kaliszu. Podczas szkolenia w Krakowie dużo cennych informacji i rad związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych przekazała uczestnikom kol. Jolanta Śledzińska, sekretarz ds. promocji i kontaktów zewnętrznych ZG PTTK.

W dalszym ciągu funkcjonuje, zbudowana w ramach realizacji projektu „Regionalizm on-line. Rozwój potencjału regionalnej pracowni krajoznawczej”, strona internetowa www.pracowniapttk.pl, która zawiera podstawowe informacje o pracowniach oraz na której zamieszczone zostały zbudowane komputerowe katalogi biblioteczne. Za aktualizację strony są odpowiedzialne kol.: Maria Janowicz, Małgorzata Pawłowska i Dariusz Kuźelewski, zaś Anna Becker-Kulińska sukcesywnie opracowuje historię pracowni, które zakończyły działalność oraz współpracuje z działającymi pracowniami, przekazując im informacje pozyskane z materiałów archiwalnych dotyczących działalności pracowni.

Na stronie internetowej RPK funkcjonuje, zainicjowana i utworzona przez Pawła Miśkowca i Małgorzatę Fedas z pracowni w Krakowie, grupa dyskusyjna RPK, dzięki której możliwe jest szybkie komunikowanie się z kierownikami RPK, członkami i współpracownikami Komisji Krajoznawczej.

Aktywna jest RPK w Białymstoku, której kierownik, Dariusz Kuźelewski, wspólnie z Marią Janowicz i Małgorzatą Pawłowską opracowują projekty, w celu pozyskania dla wszystkich RPK środków zewnętrznych. W 2011 r. złożono do Funduszu Inicjatyw Obywatelskich wniosek pt. „Rozwój potencjału regionalnej pracowni krajoznawczej poprzez promocję on-line”, niestety projekt nie uzyskał dofinansowania, pomimo wysokiej oceny merytorycznej.

Z upoważnienia Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, Wojciech Napiórkowski i Małgorzata Pawłowska kontynuowali wizytację poszczególnych RPK, celem zapoznania się z ich sytuacją lokalową, obsadą personalną, zbiorami i ich zabezpieczeniem, pracą bieżącą (m.in. prowadzenie ksiąg inwentarzowych) oraz występującymi problemami. W 2011 r. wizytowano trzy RPK: w Płocku, Łodzi i Kaliszu. Z tych wizyt są sporządzane protokoły.

Jesienią 2011 r. ujawniły się duże problemy w pracowniach krajoznawczych w Szczecinie oraz w Poznaniu gdzie za wynajem lokali podniesiono kilkunastokrotnie czynsze. Do Oddziałów PTTK, którym te pracownie podlegają, z ramienia Komisji wysłano pisma z prośbą o zainteresowanie się losami tych zasłużonych placówek.

IV. Zespół ds. inwentaryzacji krajoznawczej: Bernadetta Zawilińska – przewodnicząca, Szymon Bijak, Maciej Maśliński, Krzysztof Tęcza.

Z powodu niewystarczających środków i braku zainteresowania współpracą organizacyjną w środowisku krakowskim kurs inwentaryzacji krajoznawczej, planowany w Ochojnicy, nie odbył się. Nie odnotowano również postępu w krajoznawczej inwentaryzacji.

V. Zespół ds. współpracy z komisjami krajoznawczymi przy Oddziałach PTTK: Krzysztof Tęcza – przewodniczący, Szymon Bijak, Alicja Wrzosek, Bernadetta Zawilińska.

Propozycję takiej współpracy zgłoszono na pierwszym zebraniu Komisji w dniu 6 lutego 2010 r. powołując w tym celu 4-osobowy zespół z propozycją aby każdy jego członek nawiązał współpracę z komisjami krajoznawczymi przy Oddziałach PTTK w poszczególnych województwach:

- Alicja Wrzosek – pomorskie, kujawsko-pomorskie, zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie;
- Szymon Bijak – mazowieckie, łódzkie, podlaskie, lubelskie;
- Bernadetta Zawilińska – podkarpackie, świętokrzyskie, małopolskie, śląskie;
- Krzysztof Tęcza – opolskie, wielkopolskie, dolnośląskie, lubuskie.

Równocześnie kol. K. Tęczy powierzono funkcję koordynatora ww. zespołu, którego zadaniem jest przygotowywanie krótkich relacji o pracy Komisji Krajoznawczych w Oddziałach PTTK i prezentowanie ich na stronie internetowej Komisji oraz na forum krajoznawców podczas CZAK.

W 2011 roku podtrzymywano nawiązane kontakty telefoniczne lub pocztą elektroniczną z większością Komisji oddziałowych, chociaż napotymano na wiele trudności w dotarciu do konkretnych osób pracujących w komisjach. Mimo to udało się dokonać pewnego rozpoznania jak funkcjonuje około 100 Komisji przy Oddziałach PTTK. Ich aktywność jest różna, często uśpiona, niektóre zespoły istnieją tylko formalnie i nie podejmują konkretnej działalności. Wydaje się, że ta forma nawiązanej współpracy mimo początkowo niewielkich efektów będzie miała mobilizujący charakter i za jakiś czas uda się dokonać podsumowania działalności Komisji w oddziałach PTTK i dokonać oceny ich efektywności. Największą aktywność w tej formie współpracy wykazywała kol. Alicja Wrzosek i Krzysztof Tęcza.

VI. Zespół ds. Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej: Bernadetta Zawilińska, Maria Janowicz, Krzysztof Mazurski, Wojciech Napiórkowski.

W 2011 r. podtrzymano przyjętą w 2010 r. zmianę formuły Przeglądu, mianowicie książki napływające na Przegląd do Oddziału PTTK w Poznaniu zostały przekazane do Centralnej Biblioteki PTTK. XX. jubileuszowy Przegląd odbył się w dniach 20–21 października 2011 r. Z ramienia ZG PTTK organizacją Przeglądu zajmował się Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych przy wydatnej pomocy kol. Marii Janowicz. Przegląd był imprezą towarzyszącą XXII Targom Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON 2011 w Poznaniu, podczas których zaprezentowano turystyczną branżę wydawniczą. Na wydzielonym stoisku prezentowano nowości wydawnicze z zakresu krajoznawstwa i turystyki z ostatnich dwóch lat, w tym przede wszystkim wydawnictwa nagrodzone w Przeglądzie w roku 2011.

Novum edycji stanowiła promocja internetowa Przeglądu, realizowana przez Centralną Bibliotekę PTTK w Warszawie; zbudowana została strona internetowa Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej www.przekladksiazki.pl (na której zamieszczono informację o samym Przeglądzie i jego historii opracowaną przez Klub Publicystów Krajoznawczych z Poznania oraz zdjęcia autorstwa Grażyny Orłowskiej-Rybickiej z uroczystego zakończenia tegorocznego Przeglądu i sprawozdanie z tej uroczystości napisane przez Krzysztofa Tęczę). Na stronie internetowej Przeglądu zamieszczono również wspomnienia kol. Marii Marandy, organizatora I Triennale Książki Krajoznawczej i Turystycznej w Białymstoku, którego kontynuacją jest OPKKiT w Poznaniu. Zaprojektowano nowy layout regulaminu i katalogu pokonkursowego Przeglądu (elementy wykorzystano do wizualizacji strony www), zaś katalog pokonkursowy wydano również na płytach CD. Promocja Przeglądu skierowana była do użytkowników portali turystycznych, organizacji ngo, wydawniczych, bibliotekarskich (łącznie do przeszło 111 tys. adresów e-mailowych). Konkurs promowany był również na Warszawskich i Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie. Z ramienia Komisji w jury Przeglądu udział wzięli: Małgorzata Pawłowska, Krzysztof R. Mazurski i Krzysztof Tęcza.

Publikacje zgłoszone na Przegląd zostały ocenione przez jury w dniach 24 i 25 września 2011 roku. Wyłoniono najlepsze wydawnictwa oraz przygotowano „Katalog pokonkursowy”. Wyróżniano publikacje w kilku kategoriach: albumy krajoznawcze, przewodniki, monografie i inne opracowania krajoznawcze, mapy i atlasy, informatory krajoznawcze i foldery.

Na Przegląd nadesłano 167 publikacji – najwięcej w historii dotychczasowych Przeglądów. Komisja Krajoznawcza wyróżniła Oficynę Wydawniczą „Wierchy” za wydanie książki pt. „Kultura ludowa Górali Babiogórskich” pod redakcją Urszuli Janickiej-Krzywdy ilustrującej życie i tradycje kulturowe mieszkańców regionu babiogórskiego.

VII. Zespół ds. Kolekcjonerstwa: Henryk Paciej – przewodniczący, Wojciech Kowalski, Janusz Motyka, Henryk Stopikowski.

Uchwałą nr 36/XVII/2011 Komisji Krajoznawczej z dnia 12 lutego 2011 r. powołano Podkomisję Kolekcjonerstwa, która ma zajmować się tą formą krajoznawstwa oraz przyjąto regulamin jej pracy. W skład Podkomisji weszli: Wojciech Kowalski (Lublin) – przewodniczący, Henryk Paciej – wiceprzewodniczący (Opole), Mieczysław Tokarski (Włodawa) – sekretarz, Maciej Maśliński (Ostrów Wielkopolski), Janusz Motyka (Przemyśl). Podkomisja realizowała przyjęty plan zespołu. Prowadzono ogólnopolski Korespondencyjny Klub Kolekcjonerów Krajoznawców „4K”, wydawano „Biuletyn Kolekcjonerski”, jako stałą miesięczną kolumnę „Na kolekcjonerskim szlaku” w internetowym wydaniu miesięcznika „Na szlaku” (www.naszlaku.pttk.pl), Prowadzono referat weryfikacyjny odznak kolekcjonerskich i w roku 2011 zweryfikowano 25 odznak kolekcjonerskich (od 2007 łącznie 109). Dokonano na CZAK-u 5 kolejnych mianowań jurorów wystaw kolekcjonerskich (łącznie jest mianowanych 20 jurorów).

VIII. Zespół ds. kontaktów z Radą ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych: Maciej Maśliński, Małgorzata Pawłowska.

5 listopada 2011 r. w Stanisławowie w zebraniu Komisji Krajoznawczej udział wzięła kol. Maria Maranda, przewodnicząca Rady ds. TON ZG PTTK, która omówiła propozycje współpracy Rady z Komisją Krajoznawczą. Jednocześnie przypomniła, że pracując w Radzie od 1997 roku, uczestniczyła w wielu spotkaniach w różnych miejscach Polski, podczas których ukazywano najważniejsze problemy, aktualne cele i zadania do realizacji przez nasze Towarzystwo. W zebraniu tym udział brali także członkowie tej Rady: kol.

Helena Bęben-Jaworska i kol. Antoni Szczuciński, niewidomy członek Rady mieszkający w Bielsku-Białej. Komisja Krajoznawcza przyjęła do akceptującej wiadomości relację Kol. Marii Marandy i przebieg dyskusji równocześnie deklarując dalszą współpracę z Radą ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych. Wydaje się, że okresowe spotkania z Radą będą dobrą platformą wymiany poglądów, pozwolą zapoznać się z bieżącymi problemami osób niepełnosprawnych i przyjąć zasady dalszej współpracy.

Prowadzenie internetowej strony Komisji

Zadanie to jest realizowane na bieżąco, strona staje się coraz bogatsza w materiały. Prowadzeniem strony zajmują się kol. Henryk Paciej i Szymon Bijak. W roku 2011 funkcjonowała założona w 2010 r. podstrona „Komisje i Kluby Krajoznawcze w Oddziałach PTTK”, w której zamieszczano materiały z terenu. Na stronie internetowej Komisji informującej o bieżących wydarzeniach krajoznawczych, jest dostępny biuletyn Komisji „Krajoznawca”.

X. Inne zadania Komisji Krajoznawczej ZG PTTK:

- XLI Centralny Zlot Krajoznawców CZAK w Gorzowie Wielkopolskim, odbył się w dniach 22–28 sierpnia 2011 r. organizowany przez Oddział PTTK Ziemi Gorzowskiej z udziałem tamtejszym władz samorządowych. Na CZAK przyjechało 140 osób, w tym zasłużeni instruktorzy krajoznawstwa, instruktorzy krajoznawstwa Polski i regionu. Komandorem zlotu był. Kol. Zbigniew Rudziński, odpowiedzialny za jego prawidłowy przebieg.

Zlot rozpoczął się wieczorem dnia 23 sierpnia, 24–27 sierpnia uczestnicy Zlotu podzieleni na kilka grup wyruszyli na wycieczki, które zaplanowano tak by wszyscy odwiedzili te same miejsca. Wieczorami odbywały się prelekcje. Pod koniec CZAK odbyło się Forum Krajoznawców; jest to praktycznie jedyna okazja by wszyscy dowiedzieli się o pracy Komisji Krajoznawczej.

- Biuletyn Informacyjny Komisji „Krajoznawca”.

W 2010 r. Komisja podjęła uchwałę o wydawaniu kwartalnika Komisji zatytułowanego „Krajoznawca. Biuletyn Informacyjny KK ZG PTTK”, zawierającego bieżące wiadomości o jej działalności i ważniejszych wydarzeniach krajoznawczych w poszczególnych regionach Polski. Prace redakcyjne czasopisma powierzono kol. Krzysztofowi Tęczy. Do końca 2011 roku wydano siedem numerów tego pisma w tym cztery w 2011 r. Wszystkie są zamieszczone na stronie internetowej Komisji. Ten nowy periodyk formatu A–5 ma objętość ponad 100 stron; autorami tekstów są członkowie Komisji i inni krajoznawcy z różnych regionów kraju.

- Kronika Komisji Krajoznawczej.

W lutym 2011 r. założono „Kronikę” Komisji Krajoznawczej, w której są zamieszczane bieżące informacje o działalności Komisji z wpisami różnych osób biorących udział w zlotach, szkoleniach i zebraniach Komisji. Kronika jest bogato ilustrowana zdjęciami wykonywanymi głównie przez członków Komisji, a zwłaszcza przez kol. Macieja Maślińskiego.

- Kanony krajoznawcze województw.

Komisja podjęła dyskusję nad kanonami krajoznawczymi województw, stawiając za wzór pierwszy z nich opracowany w 2010 roku pod redakcją kol. Włodzimierza Łęckiego kanon krajoznawczy dla woj. wielkopolskiego. Drugi kanon dla woj. warmijsko-mazurskiego, opracowany na kongres w Olsztynie wyraźnie odbiega swą formą edytorską od wielkopolskiego. Komisja opowiada się za przyjęciem formy kanonu jaki ukazał się pod redakcją W. Łęckiego, mając świadomość, że nie partycypując w kosztach wydania ma

znikomy wpływ na formę edytorską kanonów wydawanych w poszczególnych województwach. Z informacji jakie Komisja otrzymuje działania zmierzające do powstania kanonów prowadzone są intensywnie w województwach: gorzowskim, podkarpackim, pomorskim, małopolskim, mazowieckim, łódzkim i dolnośląskim.

- Projekt opracowania „encyklopedii” krajoznawczej.

Komisja przyjęła patronat nad nowym projektem Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie w sprawie utworzenia krajoznawczej strony internetowej – rodzaju krajoznawczej encyklopedii, chociaż nie ustalono ostatecznie tytułu nowego wydawnictwa. Komisja Krajoznawcza ma zapewnić nadzór merytoryczny nad tą stroną, a do kontaktów w tej sprawie upoważniono kol. Bernadettę Zawilińską.

- Jubileusz 60-lecia Komisji w 2014 r..

Komisja przyjęła konspekt wydawnictwa, mającego na celu ukazanie historii naszej Komisji, przygotowany przez prof. Krzysztofa R. Mazurskiego. W skład tego opracowania, pod redakcją K. R. Mazurskiego wejdą m.in. takie rozdziały jak:

- sprawozdania za kadencje 2005–2010 i 2010–2014,
- biografie kilku zasłużonych dla Komisji osób,
- wspomnienia przewodniczących Komisji,
- informacja o Centralnych Zlotach Krajoznawców CZAK,
- wykaz członków Komisji Krajoznawczej ZG PTTK 2005–2014,
- wykaz instruktorów krajoznawstwa (stan na 31.12.2013 r.).

- Sesja popularnonaukowa „Mijające Krajobrazy Polski”.

W związku z niedawnym zakończeniem VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w Olsztynie Komisja zaproponowała kontynuację dyskusji na temat przemian polskiego krajobrazu pod hasłem „Mijające krajobrazy Polski”. Płaszczyzną wymiany poglądów mają być sesje popularnonaukowe organizowane przez Komisje Krajoznawcze Oddziałów PTTK, Regionalne Kolegia Instruktorów Krajoznawstwa, Koła i Kluby Przewodników oraz krajoznawców zrzeszonych w innych strukturach naszego Towarzystwa.

Pierwsza sesja odbyła się w dniu 5 listopada 2010 r. w Krakowie („Mijające krajobrazy Małopolski”); w 2011 r. zorganizowano dalszych sześć takich spotkań – w Żarach, Wleniu, Otwocku, Gdańsku, Jeleniej Górze i Wrocławiu.

Równocześnie podjęto starania o druk materiałów prezentowanych na sesjach. Całość przygotowanych dodruku materiałów złożono w redakcji COTG w Krakowie.

W 2011 r. ukazały się drukiem materiały z seminarium w Otwocku, pod redakcją kol. Pawła Ajdackiego. Oprócz tekstów wygłaszanych referatów w tym opracowaniu zamieszczono teksty regulaminów odznak krajoznawczych ustanawianych przez jednostki PTTK w województwie mazowieckim.

6.2. Działalność w sferze kultury

Centralna Biblioteka PTTK im. Kazimierza Kulwiecia

W okresie sprawozdawczym Biblioteka udostępniała swoje zbiory czytelnikom w okresie od stycznia do czerwca 2011 roku. W związku z decyzją władz Gminy Śródmieście-Warszawa o wypowiedzeniu najmu lokalu przy ul. Podwale 23 i związaną z tym koniecznością przeniesienia Centralnej Biblioteki PTTK do nowego Zarząd Główny PTTK podjął decyzję o przeniesieniu Biblioteki na ul. Senatorską 11 i od września rozpoczęto prace adaptacyjne parteru budynku i 5 pomieszczeń piwnicznych, zaś w listopadzie ADK poinformowało ZG PTTK o możliwości wynajęcia lokalu przy ul. Hożej 41 na potrzeby

biblioteczne. W grudniu rozpoczęto proces przemieszczania zbiorów bibliotecznych z Podwała 23 na Senatorską 11, zaś archiwalia na ul. Hożą 41 w Warszawie.

Od lipca w Bibliotece trwały prace przygotowujące zbiory do przenosin do nowego lokalu, do października przyjmowane były tylko zwroty wypożyczonych książek, zaś od listopada trwały prace adaptacyjne w nowych pomieszczeniach na ul. Senatorskiej 11, w siedzibie Zarządu Głównego PTTK. Do 23 grudnia trwał proces przenoszenia zbiorów bibliotecznych na ul. Senatorską 11, archiwalnych na ul. Hożą 41, zaś 2 stycznia 2012 r. lokal przy ul. Podwała 23 został protokolarnie przekazany ADK Dzielnicy Śródmieście w Warszawie.

Nowa koncepcja przewidywała utworzenie dwóch czytelni: czasopism i książek oraz dwóch magazynów książek i pracowni na pierwszym poziomie bibliotecznym, umiejscowionym na parterze budynku przy ul. Senatorskiej 11, zaś podstawowe magazyny biblioteczne zostały zaplanowane w 5. pomieszczeniach piwnicznych, wyposażonych w metalowe regały przesuwne. We wszystkich pomieszczeniach bibliotecznych zainstalowano Internet przewodowy i dwupoziomowy Internet bezprzewodowy. W czytelni czasopism zainstalowano stanowiska komputerowe do pracy dla czytelników, zaś czytelnia książek została urządzona również jako sala wykładowa, wyposażona w elektrycznie rozwijany ekran i rzutnik multimedialny. Wszystkie pomieszczenia chronione są systemami alarmowymi przeciwwłamaniowym i przeciwpożarowym, zaś szyby okienne oklejono folią antywłamaniową. Pomieszczenia piwniczne zostały wyposażone w dodatkowy system czujek przeciwwłamaniowych, natomiast zbiory biblioteczne umiejscowione na parterze budynku są chronione kamerami przemysłowymi i systemem bramek przeciwkradzieżowych, w związku z czym publikacje będące w tzw. wolnym dostępie zostały oklejone nitkami magnetycznymi. Archiwalia zostały w całości przemieszczone do lokalu na ul. Hożą 41, który wyposażony został w regały i meble, które wcześniej służyły bibliotece na Podwału. Urządzona została również czytelnia czasopism (z dubletów CB PTTK) oraz pracownia digitalizacyjna. Archiwum jest chronione również systemami przeciwwłamaniowym i przeciwpożarowym.

W okresie sprawozdawczym Biblioteka nie otrzymała dotacji na zakup nowości wydawniczych. Księgozbiór biblioteki w roku 2011 powiększył się o 300 jednostek bibliotecznych i liczy obecnie 56.494 jednostki biblioteczne. Wpływy odnotowano dzięki darom osób prywatnych i wymianie międzybibliotecznej. Wymianę międzybiblioteczną w minionym roku Biblioteka prowadziła z 11 bibliotekami uczelnianymi. Zasady korzystania z biblioteki nie zmieniły się, ze zbiorów prezencyjnie korzystają wszyscy zainteresowani, natomiast prawo do wypożyczeń przysługuje wyłącznie członkom PTTK z aktualną legitymacją członkowską. Najliczniejszą grupę czytelniczą w dalszym ciągu stanowi młodzież studencka uczelni turystycznych. W roku 2011 bibliotekę odwiedziło 1170 czytelników (688 skorzystało z czytelni, 482 z wypożyczeń), korzystając z 5635 książek, 43 map oraz 517 vol. czasopism.

W ciągu 2011 roku w Galerii Krajoznawczej, będącej pod opieką CB, prezentowanych było 5 wystaw: fotograficzna „Kwiat uśmiechem przyrody” Szymona Barny, fotograficzna „Krynica i Małopolska” Marii Zwierzchowskiej, malarska wystawa jubileuszowa z okazji 100. rocznicy urodzin Ferdynanda Drabika, wystawa pokonkursowych dziecięcych prac plastycznych i fotograficznych pt. „Turystyczna Rodzinka” oraz książkowa pt. „Nowości ze zbiorów Centralnej Biblioteki PTTK”. Wystawy obejrzało około 2.500 osób.

Kontynuowane są prace nad budowaniem katalogów komputerowych zarówno bibliotecznych jak i RPK, które dostępne są na stronie www.pracowniapttk.pl. Biblioteka ustawicznie współpracuje z Komisją Historii i Tradycji oraz Komisją Krajoznawczą, w szczególności w zakresie współpracy z regionalnymi pracowniami krajoznawczymi uczestnicząc czynnie w zakresie realizacji programu szkolenia kierowników RPK w Krakowie.

W roku 2011 zdigitalizowano „Jantarowe Szlaki” z lat 1959-2009, wydawane przez Oddział Gdański PTTK. Całość dotychczas zdigitalizowanych zasobów dostępna jest na stronie internetowej Centralnej Biblioteki PTTK www.bibliotekapttk.pl w zakładce „zasoby on-line”. Zeskanowane roczniki w postaci plików PDF poprzez zamieszczone wyszukiwarki można przeglądać wg różnych kryteriów: numeru i roku wydania, autora czy tytułu. Ze względu na szczupłość przyznawanych środków finansowych prace są realizowane sukcesywnie i ustawicznie doskonalone kryteria wyszukiwania w zamieszczonych wyszukiwarkach.

Znowelizowana strona internetowa Biblioteki wg statystyk cieszy się dużym zainteresowaniem internautów, a w szczególności czasopisma krajoznawcze, z „Ziemią” i „Orlim Lotem” na pierwszych miejscach. Statystyka internetowa podaje, że zasoby biblioteczne na www.bibliotekapttk.pl wirtualnie odwiedza miesięcznie średnio 2000 osób. Najwięcej odwiedzin wirtualnych odnotowano w miesiącu czerwcu (2548 wejść na stronę). W skali roku stroną odwiedziło ok. 27.000 internautów. Wyniki te wyraźnie wskazują, że przyjęty kierunek działalności Biblioteki w obszarze internetowym był jak najbardziej słuszny.

Sumarycznie w miesiącu:										
Miesiąc	Średnio dziennie				Ogólnie w miesiącu:					
	Wywołania	Pliki	Strony	Wizyty	Lokalizacje	KB	Wizyty	Strony	Pliki	Wywołania
Gru 2011	1080	767	278	66	1107	353720	2059	8621	23777	33495
Lis 2011	1177	873	291	61	1055	389682	1836	8732	26199	35333
Paź 2011	1239	932	339	68	1028	428319	2109	10517	28911	38426
Wrz 2011	1073	808	310	66	998	362444	2003	9327	24254	32207
Sie 2011	1090	754	349	71	1249	350270	2203	10841	23384	33809
Lip 2011	916	637	306	71	1094	293406	2230	9516	19755	28422
Cze 2011	1235	920	356	84	1208	388397	2548	10683	27619	37060
maj 2011	1250	941	349	79	1227	404963	2476	10846	29201	38763
Kwi 2011	1316	944	366	84	1013	408239	2528	11006	28334	39497
Mar 2011	1452	1068	387	83	1283	478055	2594	12012	33114	45034
Lut 2011	1700	1174	453	86	1229	469215	2413	12696	32885	47609
Sty 2011	1134	847	276	70	928	334263	1826	7197	22025	29494
Suma						4660973	26825	121994	319458	439149

W 2011 roku biblioteka kontynuowała promocję jubileuszowego XX Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej. Do udziału w Przeglądzie 94 wydawnictwa z całej Polski zgłosiły 164 publikacje:

- zaktualizowana została strona internetowa Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej,
- wydano folder programu Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej oraz katalog pokonkursowy w postaci tradycyjnej,
- zadbano o promocję Przeglądu na Warszawskich Targach Książki w Warszawie w maju 2011 r. oraz o promocję e-mailingową i na portalach internetowych.

Publikacje nadesłane na konkurs zostały przekazane po Przeglądzie do zbiorów CB PTTK. Do zbiorów bibliotecznych trafiło 151 publikacji o łącznej wartości 3.708 zł.

Trudnym zagadnieniem, w dalszym ciągu nie rozwiązany, jest problem wieloletniego przetrzymywania książek przez czytelników (mimo wielokrotnych monitów), i tu należy rozważyć dwie opcje: 1. wprowadzenie prezencyjnego korzystania ze zbiorów

CB oraz 2. zaangażowanie firmy windykacyjnej celem odzyskiwania wypożyczonych książek (zgodnie z prawem ubieganie się o zwrot wypożyczonych publikacji mija po upływie 10 lat).

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK im Waldemara Dońca jako specjalistyczna jednostka programowa PTTK zajmuje się szeroko pojętymi zagadnieniami związanymi z fotografią krajoznawczą, artystyczną, techniką filmową itp. W zakres działań Centrum powstałego w 1989 r. wchodzi następujące zadania: gromadzenie i archiwizacja materiałów fotograficznych (zdjęć, negatywów, slajdów, zestawów itp.), gromadzenie materiałów z działalności Komisji Fotografii Krajoznawczej PTTK i ogniw Towarzystwa związanych z fotografią, gromadzenie czasopism, książek, katalogów, komunikatów itp. dotyczących fotografii krajoznawczej, opracowywanie pozyskiwanych materiałów, ich katalogowanie i udostępnianie, organizacja wystaw na terenie całego kraju, prowadzenie szeroko rozumianej działalności popularyzatorskiej i szkoleniowej (kursy, sesje, publikacje, wydawnictwa). Posiada własne wydawnictwo (wydawane od ponad 55 lat) p.t. „Wędrownik” popularyzujące walory turystyczne i krajoznawcze regionu łódzkiego. Przy Centrum działa Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK.

Rok 2011 był rokiem szczególnym dla Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK ponieważ zgodnie z decyzją ZG PTTK w dniu 8 października 2011 na wniosek Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK nadano CFK imię Waldemara Dońca – założyciela i pomysłodawcy organizacji i utworzenia Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK.

Działalność wystawiennicza to jedno z podstawowych zadań CFK PTTK, dzięki któremu może udostępniać posiadane przez siebie zbiory szerokiemu gronu turystów i osób zainteresowanych, w 2011 roku Centrum Fotografii Krajoznawczej zorganizowało następujące wystawy:

- „Krajobraz Ziemi Kieleckiej” Pawła Pierścińskiego ze zbiorów CFK PTTK – Muzeum Miasta i Rzeki Warty oraz Miejska Biblioteka Publiczna Łódź – Bałuty,
- „Granie i Połoniny” – Oddział PTTK w Jastrzębiu Zdroju oraz Miejska Biblioteka Publiczna Łódź – Bałuty,
- „Nasze rodzinne wędrowanie” – wystawa pokonkursowa ogólnopolska związana z Rokiem Turystyki Rodzinnej w PTTK - Warszawa,
- „Z centralnej Polski – krajobrazy mniej znane”, fotografie Pawła Wojtyczki – Palmiarnia Ogrodu Botanicznego w Łodzi,
- „Urok lasu” – wystawa pokonkursowa wspólnie z Dyrekcją Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich,
- „Fotografie Waldemara Dońca” – z okazji uroczystości nadania CFK PTTK imienia Waldemara Dońca .

Jednym z ważniejszych zadań CFK PTTK jest popularyzacja turystyczna Polski przez fotografię, dlatego w 2011 roku zorganizowano następujące konkursy fotograficzne:

- Konkurs „Nasze rodzinne wędrowanie” z okazji Roku Turystyki Rodzinnej PTTK,
- Konkurs Fotograficzny „Zabytki Łodzi” wspólnie z Oddziałem TOnZ w Łodzi,
- Konkurs fotograficzny „Łódź – moje miasto” wspólnie ze SP nr 2 w Łodzi.

W ramach ścisłej działalności edukacyjnej CFK przeprowadzono następujące szkolenia, których zadaniem było poszerzenie i ugruntowanie wiedzy fotograficznej kadry PTTK:

- Szkolenie fotograficzne dla nauczycieli szkół podstawowych – opiekunów SKKT we współpracy z WODN,
- Organizacja wspólnie z KFK ZG PTTK części edukacyjnej Forum Fotografii Krajoznawczej w Srebrnej Górze na Dolnym Śląsku. (dwa referaty CFK),

- Szkolenie fotograficzne wraz z warsztatami dla młodzieży ze starszych klas szkoły podstawowej.

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK jest ośrodkiem o znaczącym prestiżu w dziedzinie fotografii krajoznawczej, dlatego często jego przedstawiciele uczestniczą w pracach jury różnych konkursów fotograficznych.

W 2011 r. dyrektor CFK brał udział w jury następujących konkursów:

- „Budowle obronne” organizowany przez O/PTTK przy SOW we Wrocławiu,
- „Fototour 2011” organizowany przez O/PTTK przy SOW we Wrocławiu,
- Konkurs „Polska nieznana – Nasze rodzinne wędrowanie,
- Konkurs fotograficzny „uRok Lasu” organizowany przez Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich,
- Konkurs na „Certyfikat Informacji Turystycznej woj. łódzkiego” (ROT WŁ),
- Konkurs na „Najlepszą pamiątkę woj. łódzkiego” (ROT WŁ),
- Dyrektor CFK i Starszy Kustosz tworzyli regionalne jury oceniające prace w ramach ogólnopolskiego przeglądu diaporam Szczecin 2011.

W ramach popularyzacji zbiorów w 2011 roku podjęto następujące działania:

- w „Wędrownikach” w 2011 r. zamieszczono cykl artykułów Wandy Skowron z zakresu historii fotografii krajoznawczej,
- prezentacja CFK pt. „Wpływ lampy błyskowej na fotografowanie zabytków” z materiałów CFK PTTK w Łodzi na festiwalu filmów turystycznych „Filmat 2011” w Warszawie,
- popularyzacja zbiorów CFK poprzez drukowanie zdjęć w „Wędrowniku”.

Realizacja zadań programowych nie byłaby możliwa gdyby nie codzienne zadania organizacyjne, które warunkują realizację zadań programowych, najważniejsze działania organizacyjne podjęte przez CFK w 2011 r.:

- obsługa bieżąca Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK,
- współpraca z RPK PTTK w Łodzi i redakcją „Wędrownika”,
- udział w pracach Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego,
- współpraca z innymi organizacjami pozarządowymi (w tym Stowarzyszeniem Pilotów Wycieczek, Izbą Turystyki, TOnZ i innymi),
- współpraca z Urzędem Marszałkowskim i urzędem Miasta Łodzi,
- współudział w organizacji obchodów ŚDT w woj. łódzkim.

Bardzo ważnym elementem codziennej pracy jest wypożyczanie wystaw i zbiorów posiadanych przez CFK (obecnie bardzo rzadko oryginały) Do najważniejszych wypożyczeń w 2011 roku można zaliczyć:

- Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego – fotografie promujące Łódź i województwo łódzkie,
- Ośrodek KARTA – fotografia ruin getta warszawskiego autorstwa Edwarda Falkowskiego,
- Rodzina Adama Chyżewskiego – zdjęcia do wspomnieniowej prezentacji multimedialnej,
- Rodzina Edwarda Jabłońskiego – zdjęcia do artykułu wspomnieniowego,
- Muzeum Miasta i Rzeki Warty – wypożyczenie dwóch wystaw kompletnych,
- Okręgowa Izba Lekarska w Łodzi – osprzęt wystawowy,
- Zarząd Osiedla „Nowosolna” – osprzęt wystawowy,
- Sprzedaż współczesnych zdjęć Łodzi do biura promocji miasta Łodzi.

Działalność wydawnicza CFK jest także formą utrwalania działań i nazwisk działaczy PTTK. W 2011 roku oprócz tradycyjnych 4 numerów kwartalnika „Wędrownik” CFK wydało także broszurę o patronie CFK Waldemarze Dońcu oraz w nakładzie 700 egzemplarzy metodą drukarską „Łódzka fotografia krajoznawcza – zarys dziejów” autorstwa Waldemara Dońca i Mirosława Zbigniewa Wojalskiego przy współfinansowaniu przez ROT WŁ.

Wydano ponadto II zeszyt „Studiów i materiałów CFK PTTK” poświęcony fotograficznej obróbce cyfrowej.

Komisja Fotografii Krajoznawczej

Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK kontynuowała strategię działania opracowaną w czasie poprzedniej kadencji, pozwalającą przetrwać i zachować znaczący dorobek poprzedników. Najważniejszymi kierunkami działań Komisji było:

- upowszechnianie wiedzy o fotografii krajoznawczej,
- kontynuacja gromadzenia w CFK dokumentacji fotograficznej kraju,
- wymiana informacji, integracja i współpraca ze statutowymi Komisjami ZG PTTK,
- wymiana informacji, integracja i współpraca z Instruktorami Fotografii Krajoznawczej.

W 2011 roku odbyły się 4 zebrania Komisji. W trakcie spotkań omawiano problematykę szkoleń na najbliższe lata, nowe sposoby popularyzacji fotografii krajoznawczej oraz dalsze uproszczenie regulaminu OFK. Ważnym aspektem dyskusji była ochrona praw autorskich dzieł fotograficznych, także nowe techniki fotograficzne.

Najważniejszą centralną imprezą Komisji organizowaną raz do roku było Forum Fotografii Krajoznawczej w którym wzięło udział 40 uczestników z całej Polski, odbyło się ono w czerwcu w Srebrnej Górze, trwało ono trzy dni w trakcie których zostało przeprowadzone szkolenie uczestników Forum zorganizowane przez Zespół d/s Szkolenia z zakresu prawa autorskiego i ostatnich nowinek technicznych i sprzętowych, a także metodyki prowadzenia szkoleń fotograficznych. W trakcie obrad Forum mianowano jednego kandydata na Instruktora Fotografii Krajoznawczej PTTK, który uzyskał rekomendację Głównego Referatu OFK i Instruktorów Fotografii Krajoznawczej. Został też zorganizowany autokarowy objazd terenowy – plener fotograficzny, który umożliwił utrwalenie fotograficzne najpiękniejszych miejsc okolic Srebrnej Góry.

Komisja prowadzi stronę internetową <http://kfk.pttk.pl>, na niej została utworzona wirtualna Galeria Fotografów Krajoznawców, prezentująca ich dorobek. Oprócz tego zostały tutaj umieszczone do pobrania druki: Kwestionariusz Instruktora Fotografii Krajoznawczej i wnioski o nadanie uprawnień Instruktora Fotografii. Za stronę odpowiada kol. Marcin Czerwiński. Została rozesłana do wszystkich oddziałów PTTK na terenie Polski informacja o celach i zadaniach Komisji Fotografii Krajoznawczej. Komisja przejęła zbiory przezroczy barwnych do archiwum CFK od kol. Jerzego Załęskiego oraz film od Kol. Mieczysława Zadberga z działalności Komisji Oddziału Fabryczna PTTK we Wrocławiu. Członkowie Komisji wykonali obsługę fotograficzną Ogólnopolskiego Rowerowego Rajdu w Gródku nad Dunajcem. W związku z „Rokiem Roweru” zostało przekazane opracowanie do ZG PTTK 7 wycieczek rowerowych z okolic Sułowa w Dolinie Baryczy z opisami tras i zdjęciami.

W roku 2011 Główny Referat Weryfikacyjny zweryfikował następującą liczbę odznak Fotografii Krajoznawczej.

Stopień odznaki OFK	Liczba przyznanych odznak w 2011
Popularna	3
Brązowa	2
Srebrna	3
Złota	2
Duża	0
Łącznie	10

Członkowie Komisji publikowali swoje prace (zdjęcia i artykuły) na łamach: „Gościńca”, „Wędrownika”, biuletynu „Jedziemy”, „Na szlaku”, oraz w Zeszytach Szkoleniowych Centrum Fotografii Krajoznawczej. Prowadzili też szkolenia i prelekcje w swoich macierzystych oddziałach PTTK.

Muzea PTTK

W strukturach Towarzystwa funkcjonuje społeczny ruch ochrony zabytków oraz działalność muzealnicza.

W 2011 roku przy oddziałach Towarzystwa prowadzona była działalność wystawiennicza i edukacyjna w następujących Muzeach Regionalnych PTTK:

- Muzeum Regionalne PTTK w Dobczycach;
- Muzeum Regionalne PTTK w Golubiu-Dobrzyniu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Gorlicach;
- Muzeum Regionalne PTTK – Urząd Gminy w Iwanowicach;
- Muzeum Regionalne PTTK w Końskich;
- Regionalne Muzeum Młodej Polski PTTK „Rydlówka” w Krakowie-Bronowicach;
- Muzeum Regionalne PTTK – Urząd Gminy w Muszynie (od 2009 roku muzeum prowadzone przez Gminę Muszyna);
- Muzeum Podhalańskie PTTK w Nowym Targu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Ojcowie;
- Muzeum Regionalne PTTK w Olkuszu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Puławach;
- Muzeum Pamiątek Turystycznych PTTK w Radomiu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Starachowicach;
- Muzeum Miasta i Rzeki Warty PTTK w Warcie.

Muzea te prowadzone są etatowo, jak i społecznie. Muzeum w Warcie, prowadzone jest jako wspólna instytucja kultury PTTK i Urzędu Gminy. Od 2009 roku Muzeum Regionalne PTTK w Muszynie prowadzone jest przez Urząd Gminy, jego zbiory stanowią depozyt PTTK. W roku 2011 prowadzone były działania związane z remontem budynku Muzeum Regionalnego PTTK w Puławach.

Muzea nasze prowadzą różnorodną działalność. Niestety niewypracowany został skuteczny system sprawozdawczości muzeów. Oprócz muzeów przy kilku oddziałach funkcjonują izby regionalne. Swoistą chlubą PTTK i ewenementem w skali kraju są Ośrodki Kultury Turystyki Górskiej – małe muzea, gdzie gromadzone i opracowywane są zasoby kulturowe związane z turystyką górską.

Opieka nad zabytkami

Działania w tej dziedzinie były realizowane przez Komisję Opieki nad Zabytkami ZG PTTK i skupiały się na następujących zagadnieniach:

- Kontynuowano weryfikację i aktualizację listy instruktorów społecznej opieki nad zabytkami PTTK oraz wymianę legitymacji instruktorskich.
- Rozpoczęto przygotowanie programowe kadry programowej do przeprowadzania wykładów dla kandydatów na „państwowych” Społecznych Opiekunów Zabytków (zgodnie z zapisami ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami z 2003 roku i ustaleniami z ostatniego Zjazdu SOZ i WKZ w Międzyrzeczu).
- Kontynuowano działania w zakresie porządkowania spraw i dokumentacji muzealnej muzeów regionalnych PTTK.
 - o rozesłano do muzeów ankietę przygotowaną przez Komisję dotyczącą rozpoznania sytuacji w muzeach, dokumentacji muzealnej i ustalenia w późniejszym terminie standardów dostosowania muzeów PTTK do postanowień ustawy o muzeach,

- o przygotowano materiały na szkolenie w 2012 roku, którego tematem będzie dokumentacja muzeów, zmierzające do doprowadzenia do zgodności dokumentów założycielskich muzeów PTTK z postanowieniami art. 6 ust.6 ustawy o muzeach.
- Podejmowano interwencje bieżące w 2011 r.
 - o na bieżąco opiniowano dla ZG sprawy Muzeum PTTK w Puławach,
 - o interweniowano w Oddziale PTTK w Wałbrzychu w sprawie nieprawidłowości przy przekazaniu gminie Walim muzeum PTTK „Zamek Grodno” w Zagórzcu Śląskim,
 - o dwukrotnie interweniowano na rzecz Muzeum Miasta i Rzeki Warty w Oddziale PTTK Warta oraz udzielano konsultacji w sprawach remontowych i dotacyjnych.
- Honorowy Przewodniczący prof. Franciszek Midura i Przewodniczący Andrzej Danowski brali udział w posiedzeniu ZG PTTK gdzie mieli okazję podzielić się z członkami ZG PTTK aktualnymi problemami Komisji.
- Przygotowano materiały na sesję referatową Komisji podsumowującą Rok Turystyki Rodzinnej w PTTK p.n. „Tradycje rodzinne w opiece nad zabytkami”.
- Na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Turystycznych FILMAT Przewodniczący Komisji Andrzej Danowski wygłosił prelekcję ze slajdami na temat szkodliwego wpływu lampy błyskowej na fotografowane zabytki.
- Na stronie internetowej Komisji, Sekretarz Komisji Paweł Zań zamieścił dalsze artykuły problemowe.
- Wiceprzewodniczący Komisji dr Robert Starzyński brał udział w Konferencji Muzealnej w Pułtusku wraz z Honorowym Przewodniczącym prof. Franciszkiem Midurą.
- Jak co roku Komisja dokonała podziału środków budżetowych ZG PTTK przeznaczonych na muzea.
- Komisja jest w trakcie przygotowania materiału dla ZG PTTK jako swoistego raportu o stanie muzealnictwa PTTK, którego opracowanie i analiza powinny być wstępem do zaproponowanej przez Komisję wizyty przedstawicieli ZG PTTK i Komisji w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Departament Muzeów dotyczącej ujednoczenia zapisów ewidencji wszystkich muzeów regionalnych PTTK.
- Komisja występowała do Zespołu Statutowego ZG PTTK w sprawie podjęcia kroków zmierzających do zabezpieczenia muzealiów PTTK po likwidowanych i przekazanych muzeach przed ich roztrwonieniem oraz niekontrolowanym i nieformalnym przekazywaniem.
- Przewodniczący Andrzej Danowski brał udział w obchodach XXX lecia Muzeum PTTK Miasta i Rzeki Warty i wręczał medal PTTK Prezydentowi Miasta oraz list gratulacyjny Prezesa ZG PTTK Przewodniczącemu Rady Miasta i Gminy.
- Przewodniczący Andrzej Danowski brał udział, z głosem doradczym, w powołaniu Wojewódzkiej Komisji Opieki nad Zabytkami przy Oddziale Łódź Polesie, powołanej na wniosek Porozumienia Oddziałów Województwa Łódzkiego.
- Na sesji organizowanej przez Radę ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK Przewodniczący Andrzej Danowski wygłosił referat ze slajdami na temat „Dostępność zabytków i obiektów muzealnych dla osób niepełnosprawnych”

7. PTTK w rozwijaniu turystyki kwalifikowanej

7.1. Pozycja PTTK

Rok 2011 potwierdza, że PTTK jest głównym organizatorem i animatorem turystyki kwalifikowanej w Polsce, rozwijanej w formie działalności społecznej, nieznacznie tylko wspieranej środkami publicznymi. Aktywność Towarzystwa w tej sferze przejawiała się głównie udziałem w zagospodarowywaniu turystycznym, popularyzacji turystyki aktywnej w szerokich kręgach społeczeństwa oraz tworzeniu wartościowych wzorców imprez,

przedsięwzięć i inicjatyw. Świadczą o tym dane dotyczące zorganizowanych w 2011 roku wycieczek i imprez turystyki kwalifikowanej. Zorganizowano ich łącznie 21.646, a udział w nich wzięło 606.162 osoby, z czego młodzież szkolna stanowiła liczbę 284.970 osób (ponad 46 % ogólnej liczby uczestników).

Jeśli chodzi o poszczególne dyscypliny turystyki kwalifikowanej to w 2011 roku szczególna aktywność w organizowaniu imprez dotyczy: turystyki pieszej nizinnej – 6.211 przy udziale 236.766 osób, pieszej górskiej – 4.325 (125.682 osoby), turystyki kolarskiej – 3.624 (65.758 osób), turystyki żeglarskiej – 1.225 (9.852 osoby), turystyki kajakowej – 864 (19.782 osoby).

Odnotować również należy znaczenie jakie dla rozwoju turystyki kwalifikowanej mają organizowane przez Towarzystwo wycieczki i imprezy turystyki powszechnej stanowiące dla wielu ich uczestników pierwszy krok do podjęcia aktywności w turystyce kwalifikowanej. Takich imprez i wycieczek w roku 2011 zorganizowanych zostało przez Towarzystwo 7.548 dla 260.071 osób.

W 2011 kontynuowane były działania Towarzystwa na rzecz wytyczania, monitorowania, utrzymania oraz prowadzenia ewidencji szlaków turystycznych stanowiących czynnik decydujący dla uprawiania turystyki kwalifikowanej. Długość szlaków nad którymi pieczę sprawuje Polskie Towarzystwo Krajoznawczo-Turystyczne wynosiła na koniec 2011 roku 71.211,7 km. Grupami szlaków o największej długości były szlaki nizinne: 37.654,3 km, rowerowe 16.525,0 km, górskie 10.522,4 km, konne 3.319,9 km. Wyznakowanych zostało w 2011 roku łącznie 1.332,3 km nowych szlaków, a odnowionych 8027,9 km. Skasowanych zostało 305,2 km szlaków.

Funkcje animatorów i organizatorów turystyki aktywnej wypełniała w 2011 roku licząca 6.799 osób grupa przodowników i instruktorów turystyki kwalifikowanej.

7.2. Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce

Zadania PTTK w zakresie turystyki osób niepełnosprawnych realizowała Rada ds. Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

W dniu 12 lutego 2011 r. podczas I Ogólnopolskiego Forum Przewodników Turystycznych, które odbyło się w Białymstoku, kol. Maria Maranda wygłosiła wystąpienie pod tytułem *Przewodnik a niepełnosprawny turysta*. Artykuł ten został opracowany wspólnie z synem, Łukaszem Marandą i zostanie wydrukowany w odrębnej publikacji wraz z krótkim poradnikiem metodycznym dotyczącym tych kwestii.

W dniach 25-27 III w siedzibie CFK PTTK w Łodzi przy ul. Wigury 12 a odbyło się szkolenie dla łódzkich przewodników. Obok przewodniczącego Komisji Przewodnickiej ZG PTTK, Rzecznika Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Łodzi, przedstawicieli Biura Promocji, Turystyki i Współpracy z Zagranicą Urzędu Miasta Łodzi i Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego, a także wykładowców z Łodzi – 8 członków Rady ds. TON zrealizowało wszystkie pozostałe tematy szkoleniowe; niektóre z tych osób przedstawiły po 2, 3 tematy.

W dniu 27 III ci przeszkoleni przewodnicy (27 osób) oprowadzali po centrum Łodzi 5 grup osób z niepełnosprawnością. W siedzibie Rzecznika Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Łodzi przewodnicy otrzymali certyfikaty ukończenia kursu, a blisko 100 osób, uczestniczących w wycieczkach – promocyjne wydawnictwa. Prasa opublikowała relacje z tych wycieczek.

Od kwietnia 2011 roku czynione były starania, aby na terenie województwa podkarpackiego doszło do wspólnego posiedzenia Rady ds. TON i Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej. Niestety się to nie udało.

Kol. Maria Maranda w dniu 20 lipca 2011 roku występowała „na żywo” w TV „Toya” w programie „Na zakręcie”, mówiąc o problemach osób niepełnosprawnych.

Latem 2011 roku kol. Maria Maranda wraz z synem Łukaszem podczas kilku sprawdzających spacerów zebrali materiał dot. trasy dla osób niepełnosprawnych „Fenomeny Łodzi wielokulturowej”. Szlak ten został opracowany przez Łukasza Marandę i zostanie opublikowany przez Biuro Promocji, Turystyki i Współpracy z Zagranicą Urzędu Miasta Łodzi w I półroczu 2012 roku.

W dniach 6-8 X 2011 roku dyżurowano na stoisku PTTK na XIX Targach *Rehabilitacja* w Łodzi. W dniu 7 X (piątek) odbyła się wycieczka (w 4 grupach osób z różnymi niepełnosprawnościami) wg szlaku „Fenomeny Łodzi wielokulturowej”. W wycieczce udział wzięło 50 osób, a oprowadzali przeszkoleni w marcu przewodnicy.

Podczas Regionalnego Kongresu Kultury w Łodzi (27-29 X) kol. Maria Maranda dwukrotnie zabrała głos na temat „Łódzka przestrzeń kulturowa – czy dla wszystkich?”.

W dniu 5 listopada 2011 roku w Stanisławowie koło Jeleniej Góry odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Krajoznawczej ZG PTTK i Rady. W imieniu Rady wystąpienia programowe przedstawili kol. kol.: Maria Maranda, Antoni Szczuciński i Helena Bęben-Jaworska. Nakreślone zostały wspólne kierunki działania. Na internetowej witrynie Komisji Krajoznawczej ukazał się list do członków i sympatyków Towarzystwa, sygnowany przez przewodniczących obu komisji, a dotyczący znaczenia w PTTK działalności krajoznawczej wśród i z osobami niepełnosprawnymi.

W dniu 19 listopada 2011 roku w sali konferencyjnej w siedzibie ZG PTTK w Warszawie odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Środowiskowej oraz Rady ds. TON. W trakcie tego spotkania zostały zaakcentowane zadania do wspólnych działań obu tych ciał na rzecz i razem z turystami z niepełnosprawnością. We własnym gronie (obecnych było 5 członków Rady) przedyskutowano założenia wspólnych spotkań z Radą Programową ds. Młodzieży Szkolnej (I kw. 2012), Komisją Ochrony Przyrody (II kw. 2012 r.), Komisją Turystyki Górskiej (III kw. 2012 r.) i Komisją Pieszą ZG PTTK (IV kw. 2012 r.).

Warte szczególnego odnotowania są dwie masowe imprezy dla turystów z niepełnosprawnością. W czerwcu 2011 roku odbył się IX Piknik Rodzinny, zorganizowany głównie przez kol. Nelę Szlomek z oddziału PTTK w Sosnowcu. W imprezie udział wzięło blisko 700 osób ze spółdzielni mieszkaniowych województwa śląskiego. Natomiast w Wiśle (17 IX 2011 r.) odbył się II Śląski Rajd Osób Niepełnosprawnych, który objął blisko 500 uczestników, pokonujących pieszo, na rowerach lub autokarem kilka tras. Komandorem Rajdu był kol. Zbigniew Orłowski z myśłowickiego oddziału PTTK.

Podobnie kol. Antoni Szczuciński został komandorem spływu dla osób z dysfunkcją narządu wzroku, zrealizowanego w dniach 17-31.07.2011 roku. Opis tego spływu, autorstwa kol. Antoniego Szczucińskiego, znajduje się w rubryce „Tacy Sami” w internetowym wydaniu „Gościńca” za rok 2011. W swoim artykule kol. A. Szczuciński podkreślił istotną w przygotowaniu imprezy rolę Stacji Wodnej PTTK w Drawnie. Kol. Helena Bęben-Jaworska z Wrocławia czuwała nad realizacją różnych działań kierowanych do osób z niepełnosprawnością na terenie województw dolnośląskiego i lubuskiego.

Kol. Maria Maranda w minionym roku dokonywała również uzgodnień dotyczących działań Rady w latach 2012-2013. Przewodnicząca Rady 20 IX została wyróżniona medalem i tytułem „Nauczyciel Kraju Ojczystego. W dniu 21 X 2011 roku była też gościem XX Przeglądu Książki Krajoznawczo-Turystycznej w ramach Targów „Tour Salon 2011” w Poznaniu.

8. PTTK w górach

8.1. Turystyka górska

Zadania PTTK w zakresie turystyki górskiej realizowała Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

W ramach KTG działała Podkomisja Klubów Górskich (przewodniczy Jacek Nowicki) oraz trzy Delegatury – Sudecka (przewodniczy Jacek Pielich), Zachodnio- i Wschodniokarpacka (Jerzy Mróz i Ireneusz Krauze). Podjęto działania na rzecz zmiany, pozostającej regulaminowo w strukturze KTG ZG PTTK, Podkomisji Historii i Kultury Turystyki Górskiej oraz powołania zespołu, który docelowo ma podjąć prace jako Podkomisja ds. Programowych pod kierunkiem Edwarda Wieczorka.

J.W. Gajewski jest członkiem rad parków narodowych - Bieszczadzkiego i Magurskiego oraz członkiem rady nadzorczej spółki z o.o. „Karpaty – Schroniska i Hotele PTTK” w Nowym Sączu.

KTG ZG PTTK odbyła posiedzenia w dniach 12 II, 18 VI, 3 IX i 14-15 X (w Szklarskiej Porębie) i 5 XII 2011 r. Przewodniczący uczestniczył także w posiedzeniach ZG PTTK w 2011 r.

KTG ZG PTTK na posiedzeniu w dn. 18 VI 2011 r. (Uchwała nr 11/XVII/211) wprowadziła zmianę w zapisach regulaminu KTG ZG PTTK, zatwierdzonych przez ZG PTTK w dn. 16 XII 2011 r. (Uchwała nr 282/XVII/2011), przyjęła regulamin Podkomisji Klubów Górskich w dn. 15 X 2011 r. (Uchwała nr 18/XVII/2011) oraz opracowała projekt regulaminu delegatur, rad i zespołów.

KTG ZG PTTK od roku 2008 prowadzi własną stronę internetową, która cieszy się dużym zainteresowaniem, aczkolwiek nie ma jeszcze wyodrębnionej podstrony dotyczącej ośrodków historii turystyki górskiej KTG (odrębne strony sporządziły tylko ośrodki w Ustrzykach Górnych i pod Baranią Górą). W związku z likwidacją informacji Komisji na łamach *Gazety Górskiej*, wydawanej od początku 2009 r. przez COTG PTTK w nowej formule, KTG zaproponowała zainteresowanym przodownikom i turystom system łączności pocztą elektroniczną. Akcja ta spotyka się z rosnącym zainteresowaniem przodowników turystyki górskiej i turystów i objęła pod koniec 2011 r. ponad 160 nazwisk. Podkreślić należy też zaawansowanie prac związanych z aktualizacją list osób wyróżnionych przez Komisję (honorowych przodowników turystyki górskiej PTTK, posiadających Medal KTG ZG PTTK itp.) oraz znakarzy szlaków górskich.

Obsługę biurową Komisji zapewniał Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. Ośrodek zapewnił techniczną stronę organizacji sympozjum KTG, wykonawstwo druku materiałów statutowych (książeczki i regulamin GOT PTTK) i rocznika *Wierchy* oraz odznak, a także podejmował szereg działań związanych z pozyskiwaniem środków na dofinansowanie prac znakarskich z funduszy urzędów marszałkowskich. Niektóre działania COTG i KTG ZG PTTK z natury rzeczy uzupełniają się, a nawet pokrywają.

Komisja działała w ramach budżetu Zarządu Głównego PTTK rozporządzając na swą działalność kwotą ok. 6,5 tys. zł. przy czym koszty przejazdów członków KTG pochłaniały znaczną część tych środków. Ponadto ZG PTTK przypisał Komisji kwotę 8 tys. zł. przeznaczonych na dofinansowanie wybranych inicjatyw. Z tych środków dofinansowano – zgodnie z założonym programem - imprezy sudeckie. Odrębną pulę wydzielił ZG PTTK z przeznaczeniem na realizację niezbędnych prac remontowych w ośrodkach historii turystyki górskiej.

Działania programowe

Zgodnie z założeniami rok 2011 był rokiem popularyzacji Sudetów i imprez związanych z tym regionem. Stąd przygotowana tematyka dorocznego sympozjum KTG,

organizacja zlotów przodowników w Karkonoszach oraz wsparcie imprezy Oddziałów PTTK Wrocław-Fabryczna oraz „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze pod nazwą Międzynarodowy Zimowy Biwak Górski „Chojnik-2011” oraz Zlotu na Wielkiej Sowie zorganizowanego przez Oddział PTTK „Ziemi Wałbrzyskiej” w Wałbrzychu, realizowanego w ramach Roku Turystyki Rodzinnej PTTK i dofinansowanie tych wydarzeń.

KTG ponownie opiniowała projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne i miała swój udział w prezentacji swych zastrzeżeń posłowi do Sejmu. Zgłoszono szereg uwag zarówno merytorycznych, jak i redakcyjnych. Komisja złożyła również swe uwagi do projektu nowelizacji Statutu PTTK.

KTG ZG PTTK przygotowała i przesłała uwagi dotyczące projektu planu ochrony Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Ustawowe uprawnienia dyrektorów parków narodowych ograniczają działania PTTK w sprawach zagospodarowania gór, toteż kontakty z administracjami parków narodowych były istotnym punktem działań KTG i całego PTTK. KTG ZG PTTK usilnie zabiega w dyrekcji Magurskiego Parku Narodowego, w zamian za zamknięcie odcinka szlaku w rejonie dawnej wsi Ciechania (staraniem służb Parku przełożono fragment szlaku niebieskiego od Grabia w rejonie Wierchu nad Tysowym do granicy państwowej), o uruchomienie szlaku niebieskiego łączącego dawną drogą schronisko PTTK nad Bartnem i przeł. Majdan ze Świątkową, ale zamysł ten – strategiczny mając na uwadze położenie obiektu PTTK i dostęp do Parku od zachodu – wciąż napotyka na zdecydowany opór dyrekcji i nie znajduje poparcia pośród członków Rady Parku.

KTG ZG PTTK ujednotociła wzory odznak, w tym odznaki Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej PTTK i jej miniaturki. Zrezygnowano z wprowadzenia odznaki honorowej KTG, w zamian odznakę Komisji z czerwonym otokiem mają prawo nosić osoby wyróżnione Medalem KTG ZG PTTK. Przyjęto też wniosek o wprowadzenie odznaki „Zasłużonego znakarza” z terminem jej wręczenia od jesieni 2012 r.

Spotkanie z kustoszami ośrodków historii turystyki górskiej KTG ZG PTTK odbyło się dn. 7 V 2011 r. Poprzednia formuła zakładająca, że kustosze tworzą dotychczas istniejącą Podkomisję Historii i Kultury Turystyki Górskiej nie zdała egzaminu. Różnice poglądów zaprezentowane przez kustoszy z jednej strony i przedstawicieli KTG z drugiej spowodowało, iż rewizji wymagało dalsze funkcjonowanie i istnienie Podkomisji Historii i Kultury Turystyki Górskiej w dotychczasowym kształcie.

Ośrodki, zlokalizowane są przy schroniskach PTTK na Przysłopie pod Baranią Górą (kustosz Eugeniusz Gnacik), na Markowych Szczawinach (Robert Wosiek), na Turbaczu (Tadeusz Kochański), przy schronisku PTTK „Orlica” w Pieninach (Ryszard Remiszewski), na Jaworzynie Krynickiej (Danuta Reško), w Ustrzykach Górnych („Zielony Domek” - Wojciech Stankiewicz). Ponadto w Międzygórzu tamtejszym ośrodkiem na stokach Iglicznej opiekował się Włodzimierz Głaz, a Centralnym Archiwum Turystyki Górskiej w budynku COTG PTTK – Jerzy Kapłon. Przy okazji remontu schroniska PTTK na Markowych Szczawinach i oddaniu do eksploatacji budynku gospodarczego, tzw. goprówki, przeniesiono do niego dotychczasową ekspozycję, dzięki czemu ośrodek jest stale dostępny i ma nowoczesną formę prezentacji eksponatów. Podobny zabieg, zaproponowany przez dyrektora COTG – co również popiera KTG ZG PTTK – będzie dotyczył przeniesienia i odnowienia ekspozycji ośrodka na Turbaczu. Przeniesienie zbiorów Gabinetu K. Sosnowskiego z Krakowa do schroniska PTTK na Prehybie oznacza uruchomienie kolejnego ośrodka tego typu w górach. Sieć tę uzupełnia ośrodek stworzony w schronisku PTTK na Polanie Chochołowskiej.

Kustosze społecznie prowadzą działalność polegającą na gromadzeniu i uzupełnianiu ekspozycji dotyczących w głównej mierze historii zagospodarowania turystycznego

i etnografii, połączoną z akcją edukacyjną połączoną z dyżurami w sezonie letnim. Ujemną stroną społecznej formuły prowadzenia ośrodków jest fakt, iż nie sposób uzyskać przed sezonem informacji o godzinach otwarcia ośrodków i dyżurach kustoszy.

Imprezy

W miarę możliwości przewodniczący i wiceprzewodniczący uczestniczyli we wszystkich zlotach przodowniczych oraz klubowych i oddziałowych, a także starali się uczestniczyć w różnych wydarzeniach związanych z turystyką górską – spotkaniami, rajdami, imprezami jubileuszowymi klubów górskich, schronisk itp.

Zlot klubów górskich, którego organizatorem był Warszawski Klub Górski im. Walerego Goetla odbył się w dn. 20-22 V 2011 r. w Piwnicznej-Kosarzyskach. Wzięło w nim udział 71 osób z 16 klubów. Podkomisja Klubów Górskich KTG ZG PTTK skupia 53 kluby górskie, których członkowie uważają się za ekspertów w zakresie turystyki górskiej, mając na uwadze zaangażowanie w organizacje wyjazdów, profil organizowanych wycieczek, w tym w góry wysokie. Aktywność niektórych klubów związana z organizacją wycieczek i wypraw zagranicznych, a także działalności programowej w postaci spotkań, prelekcji itp. godna jest podkreślenia. Warto też zwrócić uwagę na wznawianie przez kluby działalności szkoleniowej, np. kursów dla kandydatów na przodowników turystyki górskiej PTTK.

KTG ZG PTTK, mając na względzie akcję popularyzacji Sudetów i fakt, iż w roku 2011 organizowany był jubileuszowy, 50. Zlot Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej PTTK, postanowiła połączyć zlot ogólnopolski z sudeckim. Spotkaniu, jakie miało miejsce w Szklarskiej Porębie w dniach 13-15 X 2011 r., połączone z forum dyskusyjnym i spotkaniem towarzyskim, z wędrownkami po Karkonoszach, z możliwością rozszerzenia przodowniczych uprawnień terenowych, towarzyszyły rozmowy członków KTG ZG PTTK z Grzegorzem Błaszczkiem, prezesem sp. z o.o. „Sudeckie Schroniska i Hotele PTTK”.

Organizacja zlotów stanowi ważny element współpracy KTG z aktywem górskim PTTK i łączności z przodownikami turystyki górskiej. Zloty nawiązują do roli, jaka została im przypisana w postanowieniach §22 regulaminu KTG ZG PTTK, tj. formy konsultacji KTG z turystami górskimi

Członkowie KTG ZG PTTK w dn. 23-24 IX 2011 r. uczestniczyli w uroczystościach związanych z oficjalnym uruchomieniem hydroelektrowni i oczyszczalni ścieków przy schronisku PTTK w Dolinie Pięciu Stawów Polskich w Tatrach.

Symposium KTG

Zgodnie z tradycją w pierwszą sobotę grudnia, tj. 3 XII 2011 r., KTG zorganizowała w lokalu COTG PTTK kolejne sympozjum poświęcone w całości tematyce sudeckiej. Referaty przygotowali: Leszek Majewski – *Franz Pabel – pierwszy europejski przewodnik*; Jacek Pielich - *Co zostało nam z dawnych lat, czyli rzecz o liniach kolejowych w Sudetach*; Jacek Potocki – *Z dziejów zagospodarowania Sudetów*; Bartłomiej Ranowicz – *Sudeckie towarzystwa turystyczne*; Marek Szot – *Krzyże pokutne w Sudetach na przykładzie Kotliny Kłodzkiej*; Krzysztof Tęcza – *Chatki turystyczne w Karkonoszach*.

Przodownicy turystyki górskiej PTTK

Liczba przodowników turystyki górskiej PTTK wynosiła 7780. osób. W r. 2011 tytułem przodownika mianowano 56 osób, uprawnienia rozszerzyło 57 przodowników, 10 przodowników wyróżniono tytułem Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej PTTK.

W roku 2011 prowadzone były prace związane z uaktualnieniem listy przodowników turystyki górskiej PTTK oraz tworzeniem ich elektronicznej bazy, co łączy się z weryfikacją uprawnień i uzupełnieniem danych.

Górska Odznaka Turystyczna PTTK

W r. 2011 działało, oprócz Centralnego Referatu Weryfikacyjnego GOT w Krakowie, 116 Terenowych Referatów Weryfikacyjnych GOT.

Od czasu wprowadzenia ostatnich zmian w regulaminie i zasadach punktacji GOT PTTK zmniejszyła się liczba propozycji dotyczących zmian regulaminu odznaki. Najczęściej przewija się postulat obniżenia minimalnego wieku dla zdobywcy najniższych stopni GOT PTTK (obecnie – 8 lat). Komisja stoi na stanowisku, że jakiegokolwiek zmiany regulaminu GOT PTTK można przeprowadzać najwyżej raz na 4 lata. Przygotowany projekt zmian, prezentowany w r. 2010 do dyskusji na stronie internetowej zmierzał w kierunku podniesienia wymagań związanych ze zdobywaniem odznak, co nawiązuje do dawnych zasad, a jednocześnie uproszczenia procedur związanych ze zdobywaniem odznaki, jednakże KTG ZG PTTK nie uważa za celowe wprowadzanie zmian przed końcem obecnej kadencji.

Zagospodarowanie terenu i znakowanie szlaków górskich

Ponownie trzeba podkreślić, że obecnie obowiązująca zasada, iż znakowaniem szlaków turystycznych może się zajmować jakakolwiek instytucja, stowarzyszenie, fundacja etc., a także gminy i starostwa, powoduje powstawanie nie ewidencjonowanych szlaków, znakowanych różnymi metodami, prowadzonych nierzadko wspólnie ze szlakami PTTK, lecz pod innym hasłem, czego przykładem szlaki biograficzne. Obserwuje się nakładanie szlaków innych dyscyplin turystycznych na sieć szlaków pieszych górskich – kolarskich i jeździeckich co w niektórych rejonach, np. w zachodniej części Beskidu Niskiego, powoduje lokalne konflikty i zagrożenie bezpieczeństwa turystów na szlakach. Estetyka znaków i towarzyszących tablic nierzadko budzi sprzeciw, zaś nowe wzory oznakowania, wprowadzane np. przez administrację Gorczańskiego Parku Narodowego i lasów państwowych, tworzą niekorzystny obraz znakowania turystycznego w Polsce.

Sprawy te, zwłaszcza dotyczące finansowania i rozliczania prac znakarskich, były tematem niemal każdego zebrania KTG, albowiem formalności stają się coraz bardziej skomplikowane zarówno w planowaniu jak i rozliczaniu. Daje się zauważyć tendencja do decentralizacji środków finansowych przeznaczonych na prace znakarskie, np. do urzędów marszałkowskich i gmin. Sytuacja finansowa oddziałów PTTK nie pozwala na kredytowanie prac znakarskich. Późne uzyskanie promesy finansowania tych robót z puli resortowej powoduje, iż prace te są prowadzone dopiero w trakcie sezonu turystycznego (latem), toteż niektóre oddziały PTTK podejmują mniej lub bardziej udane próby wykonywania prac znakarskich ze środków samorządów, a nawet rezygnują z dotacji resortowej i starają się o sfinansowanie prac znakarskich na ich terenie ze środków administracji lokalnej. Tego typu działania mogą się stać w perspektywie kolejnych sezonów zjawiskiem powszechnym, ale są godne poparcia tylko w przypadku uzgodnienia planów prac znakarskich z KTG ZG PTTK lub COTG.

Mimo tych trudności KTG ZG PTTK w dalszym ciągu podtrzymała zasadę centralnego odnawiania części szlaków i wykonawstwa przez COTG PTTK drogowskazów. W r. 2011 odnowiono ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki 1809 km szlaków pieszych górskich, wykonano 34 słupy i 17 rogaczy oraz 455 drogowskazów. Prace te prowadziły 33 oddziały PTTK. Z przyczyn technicznych i kadrowych prac nie wykonały jedynie Oddziały PTTK w Limanowej i Szczyrku.

W świetle trwających rozmów z Czeskim i Słowackim Klubami Turystycznymi na temat systemu oznakowania szlaków granicznych KTG ZG PTTK zwróciła się do nich z projektem likwidacji podwójnego oznakowania szlaków na granicy polsko-słowackiej i propozycjami odnowień do planu znakowania na rok 2011. Delegatura Wschodniokarpacka w Sanoku zorganizowała spotkanie poświęcone tej tematyce 23 VII 2011 r. Podczas

spotkania przedstawiciele oddziałów, zwłaszcza z Gorlic, zakwestionowali przedstawione propozycje zmian. W zaistniałej sytuacji KTG ZG PTTK wstrzymała prace znakarskie na granicy wiodącej na wschód od Krynicy, a projekt zmian na tym odcinku ma być przedmiotem negocjacji i planu prac na rok 2012, co znalazło także odzwierciedlenie w kontaktach z Klubem Słowackich Turystów (KST). Wstępnie zaproponowano odcinki szlaków granicznych, które będą utrzymywane przez PTTK (Obručne – przeł. nad Cigel'ką, Przeł. Łupkowska – przeł. nad Roztokami Grn.) i KST (przeł. nad Cigel'ką – Przeł. Łupkowska, Przeł. nad Roztokami Grn. – Krzemeniec). Zaproponowane wcześniej zmiany na szlakach granicznych przeprowadziły Oddziały PTTK pracujące w Beskidach Śląskim i Żywieckim – z Cieszyna i Żywca.

Niekorzystne dla PTTK sytuacje zachodzą na obszarach parków narodowych w kontekście regulacji prawnych dotyczących m.in. ustawy o ochronie przyrody, toteż prace znakarskie prowadzone na szlakach w Tatrach, w Pieninach, w Górach Stołowych i częściowo w Gorcach pozostają w gestii parków narodowych.

W sierpniu 2011 r. odbył się kurs znakarski zorganizowany siłami KTG ZG PTTK przy współpracy Oddziału PTTK w Myślenicach, podczas którego uprawnienia uzyskało 27 osób z różnych oddziałów PTTK z terenów województw małopolskiego i śląskiego.

Od końca 2011 r. sukcesywnie jest wprowadzana przez KTG ZG PTTK nowa legitymacja znakarza szlaków górskich PTTK. Wydawanie nowych i wymiana dotychczasowych, będzie nie tylko okazją do weryfikacji kadry, ale ma też na celu ściślejsze powiązanie znakarzy z oddziałami PTTK i delegaturami KTG ZG PTTK, które będą również zobowiązane do prowadzenia ewidencji.

Przy okazji organizacji imprez na terenie Sudetów i w związku z ich popularyzacją członkowie KTG ZG PTTK przeprowadzili przegląd schronisk górskich na tym terenie. Zebrane dane pozwolą przygotować listę rankingową tych obiektów, która posłuży Komisji i spółce sudeckiej w roku 2012 wyróżnić schronisko, które zostało ocenione najwyżej.

Kontakty zagraniczne

Kontakty międzynarodowe Komisji sprowadziły się do spotkania przewodniczącego KTG z przedstawicielami Słowackiego Klubów Turystów (KST) w dn. 19 XI 2011 r. w Bratysławie (ze strony PTTK uczestniczył też Jerzy Kapłon – dyrektor COTG PTTK) oraz ze znakarzami KST na naradzie w Martinie w dn. 10-11 XII 2011 r. Głównym tematem były zasady zmian w znakowaniu i utrzymaniu szlaków granicznych w kontekście układu podpisanego w Schengen.

W świetle tych postanowień poza obszarami przygranicznych parków narodowych i terenami specjalnymi (np. poligonami wojskowymi) istnieje dowolność przekraczania granic. Tym samym dotychczasowe turystyczne przejścia graniczne, poza przejściami w terenach chronionych, przestały mieć rację bytu. Łączy się to z propozycją likwidacji podwójnego oznakowania szlaków granicznych: wzdłuż granicy ma prowadzić jeden szlak znakowany jedną ścieżką utrzymywany przez jedną z umawiających się stron. Na terenie Sudetów współpracę z KCT podjął Klub Turystyki Górskiej „Łazek” wraz z Delegaturą Sudecką KTG ZG PTTK. Jej owocem jest m.in. organizowanie Międzynarodowych Zimowych Biwaków Górskich.

Centralna Biblioteka Górską PTTK i rocznik Wierchy

Zbiory Centralnej Biblioteki Górskiej PTTK wzrosły do 24542 vol. druków zwartych, 2175 jednostek inwentarzowych map, 6878 vol. czasopism i wydawnictw ciągłych. Z jej zbiorów skorzystało w okresie sprawozdawczym ok. 750 czytelników.

W lektorium Biblioteki zorganizowano szereg spotkań poświęconych promocji książek o tematyce górskiej.

W 2011 r. ukazał się 75. tom rocznika *Wierchy* (za r. 2009). Redakcja *Wierchów* nie wypłaca honorarium autorom tekstów i fotografii, a zatem rocznik – poza pracami redakcyjnymi – przygotowywany jest społecznie.

W dniu 15 IX 2011 r. zebrało się kolegium redakcyjne *Wierchów* w nowym, powołanym przez KTG ZG PTTK na kadencję na lata 2011-14 w składzie: Janusz Sondel - przewodniczący oraz Stefan W. Alexandrowicz, Jerzy W. Gajewski (przewodniczący KTG ZG PTTK), Stanisław Grodziski, Ryszard Kantor, Andrzej Matuszyk, Zbigniew Mirek, Joanna Pociask-Karteczka, Jacek Potocki, Jacek Purchla, Zdzisław J. Ryn, Wiesław A. Wójcik (redaktor naczelny rocznika), Janusz Zdebski i Bogdan Zemanek.

Co roku ZG PTTK przyznaje – na wniosek komitetu redakcyjnego *Wierchów* – Nagrodę Literacką im. Władysława Krygowskiego; wyróżnienie to za rok 2010 otrzymał Roman Hennel.

8.2. Turystyka narciarska

Zadania PTTK w zakresie turystyki narciarskiej realizowała Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

Komisja pracowała w niezmienionym składzie, ponadto w jej pracach uczestniczyli stale współpracujący kol. Wojciech Biedrzycki, Andrzej Wiśniewski i Jerzy Zarębski. W 2011 roku odbyły się dwa zebrania plenarne Komisji (oba w COTG Krakowie) w dniach; 21.05.2011 i 19.11.2011r. W zebraniach uczestniczyli prawie wszyscy członkowie Komisji. Poza zebraniem w sprawach bieżących kontaktowano się za pośrednictwem poczty internetowej. Głównymi tematami zebrań były sprawy:

- podziału zadań dla poszczególnych członków Komisji,
- opracowania i zatwierdzenie kalendarza imprez na sezon 2011/2012,
- opracowania sprawozdania z realizacji imprez w sezonie 2010/2011,
- udziału w VII Międzynarodowym Zimowym Zlocie Turystów w Lewoczy (Słowacja) w dniach 2-4.02.2012 r.,
- szkolenia i unifikacji kadry przodowniczej,
- znakowania szlaków narciarskich,
- ewidencji kadry instruktorskiej,
- zmiany regulaminu Instruktora Turystyki Narciarskiej,
- weryfikacji odznak narciarskich,
- jubileuszu 60 lat powołania Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK i 80. rocznicy ustanowienia Górskiej Odznaki Narciarskiej,
- opracowania historii powstania i działalności KTN ZG PTTK,
- ustanowienia, wykonania i opracowania regulaminu Jubileuszowej Odznaki Turystyki Narciarskiej „60 lat KTN ZG i 80 lat GON”.

Na zebraniach podjęto uchwały:

- o podziale zadań członków Komisji,
- o wystąpieniu do ZG PTTK o dofinansowanie imprez ogólnopolskich KTN,
- o mianowaniu Kol. Jerzego Gustowskiego z Warszawy Przodownikiem TN na tereny nizinne,
- o zatwierdzeniu Regulaminu Jubileuszowej Odznaki KTN „60 lat KTN ZG i 80 lat GON”.

Komisja prowadzi swoją stronę internetową na której umieszczane są wszystkie aktualne informacje dotyczące działalności komisji, ewidencja Instruktorów i Przodowników TN oraz regulamin odznak narciarskich i regulaminy kadry programowej.

Przewodniczący KTN Kol. Edmund Brzozowski brał udział w roku 2011 w dwóch posiedzeniach ZG PTTK w m-cu kwietniu 2011 i w dniu 20.10.2011r. Ponadto Kol. E. Brzozowski i Kol. E. Borek uczestniczyli w marcu i październiku 2011 w posiedzeniach Komitetu Organizacyjnego VII MZZT-2012 w Levočy na Słowacji, podczas których omawiano sposób zgłaszania uczestników z poszczególnych krajów poprzez organizacje turystyczne /KST, KČT i PTTK/.

Realizacja działań programowych:

- XLIII Rajd Narciarski po Jurze w dniach 12-16.01.2011 - udział 89 osób (Organizator KT "Ostańce" Zawiercie - (prowadzący: kol. A. Stróżecki),
- II rajd "Szukamy Śniegu Na Wzniesieniach Górowskich" 22-29.01.2011 udział 25 osoby- org. O/PTTK Ziemi Elbląskiej (prowadzący: kol. Andrzej Wisniewski),
- Beskidzkie Spotkanie Narciarzy "Beskidy 2011" 26-30. 01.2011 Korbiewów- udział 24 osoby - org. KTN O/Bielsko Biała (prowadzący: kol. E. Brzozowski),
- XLII Rajd Narciarski "Wędrówki Północy" 29.01-5.02.2011 udział 78 osób organizacja: O/PTTK Suwałki,
- XXIX Ogólnopolski Rajd Narciarski "Korona Sudetów" - 16-20.02.2011 udział 53 osób org. Klub Turystyki Narciarskie "Psie Pole" Wrocław,
- XXIX Bieszczadzki Rajd Narciarski 23-27.02.2011 udział 64 osób - org. Bieszczadzki Park Narodowy,
- XI Spotkanie Narciarzy Śladowych czytelników "Na Szlaku" 3-6.03.2011 schronisko Pasterka, Sudety udział 25 osoby - organizatorzy: miesięcznik PTTK " Na szlaku" i KT PTTK "Ostańce" z Zawiercia,
- IX "Izerskie Spotkania Przyjaciół" 5-12.03.2011 miejsce - Orle, Izerka udział 16 osób organizator i prowadzenie: Andrzej Wisniewski - PTTK Elbląg,
- LXI Rajd "Karkonosze 2011" 14-19.03.2011 "Szrenica"- Sudety udział 37 osoby. Org.KTN PTTK Jelenia Góra - prowadzenie: J. Jabłoński,
- VI Spotkanie Tatrzańskie im. Stanisława Szymulańskiego - 27.03-3.04.2011 Schronisko na Polanie Chochołowskiej Tatry - udział 19 osób - organizacja: W .Biedrzycki.

Szlaki narciarskie utrzymywane i odnawiane były z dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki poprzez COTG PTTK w Krakowie. Środki finansowe na w/w cel otrzymały n/w oddziały:

- O/PTTK Żywiec 37,42 km kwota 10 229,20 (wraz z drogowskazami i tyczkami),
- O/PTTK Cieszyn 36,00 km kwota 2 952,00 (wraz z drogowskazami).

Łącznie odnowiono 73,42 km szlaków za kwotę 13 181,20 zł

TRW Odznak Narciarskich

Z zarejestrowanych w KTN ZG PTTK 22 Terenowych Referatów Weryfikacyjnych Odznak Narciarskich sprawozdania nadesłało 15. W sezonie 2010/11 roku zweryfikowano łącznie 784 odznak narciarskich. Najwięcej zweryfikował TRW PTTK Łódź -175 szt. TRW "Ostańce" Zawiercie -39 szt. TRW Jelenia Góra -25 szt. Przeważają odznaki GON -146 szt. następnie DON-289 szt, MON- 444 szt. i odznaki NON -90 szt.

Współpraca z Oddziałowymi KTN i Klubami Narciarskimi.

KTN ZG PTTK współpracuje ze wszystkimi Oddziałowymi KTN oraz Klubami Turystycznymi i Narciarskimi. Niestety tylko 14 z nich nadesłało roczne sprawozdania z działalności i utrzymuje kontakty z KTN ZG PTTK. Do wyróżniających się należą: Klub Turystyczny "Ostańce" z Zawiercia, Klub Narciarski "Psie Pole" z Wrocławia, Klub Narciarski "Gronie" z Bielska Białej, oraz Oddziałowe KTN z: Bielska B. Jaworzna, Krakowa, Elbląga, Jeleniej Góry, O/Regionalnego z Gdańska, Łodzi, Wrocławia, Dąbrowy Górniczej, O/Stołeczny z Warszawy, Rybnika i Cieszyna.

8.3. Górską Turystyką Jeździecką

Zadania PTTK w zakresie turystyki górskiej jeździeckiej realizowała Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa. Komisja odbyła 4 spotkania w: Kielcach, Jaworkach, Rabce, Krakowie - Olszanicy, St. Żukowicach.

W Rabce w dniach 8-10.04.2011 r. zorganizowano Sejmik Przodowników Górskiej Turystyki Jeździeckiej, w którym uczestniczyło 103 przodowników.

W Jaworkach w dniu 2.04.2011r. zorganizowano Centralne Ognisko Papieskie, w którym uczestniczyli przodownicy z okolic Jaworek i Szczawnicy, Koledzy z Oddz. Pienińskiego wraz z poczem sztandarowym oraz okoliczni mieszkańcy. Uczestniczyło kilkaset osób.

Kontynuowana była współpraca z COTG PTTK w Krakowie gdzie są w dystrybucji odznaki, książeczki, wydawnictwa dotyczące turystyki jeździeckiej.

Przeprowadzono:

- Rajd Kadrowy Przodowników GTJ Lutowiska- Chmiel 20-23.06. 2011r. Rajd Rodzinny Rodaki- Kraków Olsznica 1-3.05.2011r.,
 - Wszechstronny Konkurs Konia Bieszczadzkiego Lesko 4.06 2011r.,
 - Pustynne Miraże, Jura Krakowsko-Częstochowska, Błędów-Chechło 30.07.2001 r.,
 - Wszechstronny Konkurs Konia Turystycznego , dwie edycje Żabnica 8.05.2011r. oraz Węgierska Górka 13.08.2011r.,
 - HUBERTUS pod patronatem Komisji : Zawoja 3.11.2011r. oraz Kroczyce 22.10.2011r.,
- Ponadto zorganizowano wycieczkę dla dzieci do Sławkowa gdzie miały możliwość zwiedzenia Sztolni Kopalnianej (udostępnionej tylko dla nich), spaceru konnego oraz podejmowane były w Domku Myśliwskim.

Szkolenia, kursy, odznaki:

- Zorganizowano szkolenie informacyjne na temat nowej dyscypliny T.R.E.K-PTTK, i jej wprowadzenie w ramy działalności komisji,
- przeprowadzono szkolenie zakończone egzaminem dla sędziów i organizatorów T.R.E.K-PTTK,
- przeprowadzono 6 kursów Przodownika Turystyki Jeździeckiej: Żabnica, St. Żukowice, Nowa Ruda, Mysłowice -Wesoła, Kroczyce.

Przeszkolono w sumie 73 Przodowników ,w tym I go stopnia- 62 i II go stopnia- 11. Nadano Odznaki Górskiej Turystyki Jeździeckiej: Popularna –442 ; Brązowa –49 ; Srebrna – 14; Złota – 2.

Afiliowano 3 nowe Ośrodki GTJ (Bieszczady, Jura, Beskid Śląski). Nadano 19 licencji Konia Turystycznego

Działalność promocyjna:

Wydano kalendarzyk "listkowy" z adresem e-mail Komisji, kartki pocztowe o tematyce turystyki konnej z adresem e-mail PTTK.

Udzielono pomocy przy tworzeniu nowych szlaków konnych w Sudetach gdzie zostaje przedłużony szlak Sudecki z Ściegny k/Karpacza do Borów Dolnośląskich – prace te prowadzi oddział PTTK Jelenia Góra, a przodownicy GTJ pomagają wytyczać szlak.

8.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie funkcjonuje w oparciu o osobowość prawną PTTK – jako jednostka specjalistyczna prowadząca działalność

programową Towarzystwa w górach. W roku 2011 uchwałą nr 205/XVII/2011 ZG PTTK uchwalił nowy regulamin funkcjonowania tej jednostki. Działalność COTG to w szczególności działalność informacyjna, popularyzatorska, wydawnicza, utrzymywanie kontaktów i współpracy z instytucjami i osobami związanymi z górami oraz obsługa organizacyjna, administracyjna i finansowa komisji Zarządu Głównego prowadzącymi działalność górską, a więc Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK, Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK oraz Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK. W strukturze COTG działają: Centralna Biblioteka Górską PTTK, Oficyna Wydawnicza Wierchy, redakcje: rocznika Wierchy i kwartalnika Gazeta Górską. COTG PTTK w Krakowie prowadzi Centralne Archiwum Turystyki Górskiej PTTK.

COTG PTTK w Krakowie popularyzuje przyjęte w PTTK kierunki rozwoju i promocji turystyki górskiej, coraz częściej realizując projekty z zakresu kultury związanej z górami.

Główne prowadzone przedsięwzięcia w roku 2011 to:

Działalność Centralnej Biblioteki Górskiej:

Stan zbiorów Biblioteki na dzień 31 grudnia roku sprawozdawczego przedstawiał się następująco: druki zwarte - 24954 voluminów (przybyło 544), czasopisma i wydawnictwa ciągle: 6873 voluminów (przybyło 31), mapy: 2287 jednostek inwentarzowych (przybyło 104). Wzbogacanie zbiorów następowało drogą zakupów oraz darów od instytucji i osób prywatnych. Biblioteka, we współpracy z wydawnictwami, prowadziła akcję promowania nowo wydawanych pozycji z zakresu szeroko rozumianego piśmiennictwa górskiego. W roku sprawozdawczym odbyły się promocje następujących wydawnictw:

- *Tatrzańska Arkadia* Adrianny Dominiki Sznapić, wspólnie z Wydawnictwem NERITON (31 marca);
- *Główny Szlak Beskidzki* Agaty Kapłon, wspólnie z Wydawnictwem COMPASS (18 maja);
- *Myśli o górach i wspinaniu* Andrzeja Matuszyka, wspólnie z Wydawnictwem GÓRY BOOKS (19 maja);
- *Albania. Przewodnik* Stanisława Figla i Piotra Krzywdy, wspólnie z Oficyną Wydawniczą REWASZ (13 czerwca);
- *Dębno Podhalańskie. Kościół drewniany* Rafała Monity, Andrzeja Skorupy, ks. Józefa Milana, wspólnie z Wydawnictwem ASTRAIA (9 listopada);
- *Podtatrze. Przewodnik* Macieja Pinkwarta i Renaty Piżanowskiej, wspólnie z Wydawnictwem BOSZ (17 listopada);
- *Serce z widokiem na Giewont* Jerzego Tawłowicza, wspólnie z Mika Studio, TECHNOPOMIAR (24 listopada).

Kontynuowano wprowadzanie danych do katalogu komputerowego Biblioteki, ogólnie dostępnego w sieci Internetu. W roku sprawozdawczym wprowadzono ogółem 903 rekordy (w tym: 761 druków zwartych, 31 tytułów czasopism, 49 map, 62 artykuły). Na dzień 31 grudnia roku sprawozdawczego katalog komputerowy Biblioteki zawierał opisy: 10875 książek, 56 czasopism, 86 map i planów, 503 artykułów. Zbiory biblioteczne udostępniano wyłącznie na miejscu. W okresie sprawozdawczym skorzystało z nich 922 czytelników, którym udostępniono 2025 vol. druków zwartych, 1425 vol. czasopism oraz 524 jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (mapy). Biblioteka pośredniczyła również w udostępnianiu archiwaliów ze zbiorów Centralnego Archiwum Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. W tym zakresie obsłużono 7 osób.

Akcje wydawniczą promującą turystykę górską i góry.

W roku 2011 wydano: „Wierchy” t. 75 (810 egz.), *Bibliografia górską* (800 egz.), Marian Kotarski - *Historia turystyki kolarskiej PTTK 1952–2010 w zarysie* (2 000 egz.), Piotr Kłapyta - *Panoramy górskie. Gorce i Beskid Sądecki* (400 egz.), Piotr Kłapyta - *Panoramy*

górskie. Beskid Śląski i Żywiecki (200 egz.), *Instalacja odnawialnych źródeł energii w obiektach PTTK w Bieszczadach i Beskidzie Niskim* (2000 egz.), *Wieś Dobra w powiecie limanowskim* (reprint) (1 040 egz.), „Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego” T. VII, reprint (300 egz.), *Książeczka GOT* (45 000 egz.), *Regulamin GOT* (3 000 egz.), *Gazeta Górska* 4 numery po 2000 sztuk nakładu oraz w serii Biblioteka Górska COTG: „Przewodnictwo turystyczne w prawodawstwie polskim i europejskim” (600 egzemplarzy), Mateusz Troll i Agata Warchalska - *Huculszczyzna w badaniach młodych naukowców* (400 egz.), Edward Wojtusiak - *Kultura ludowa w dolinie górnej Łososiny* (1 040 egz.), Urszula Janicka-Krzywda - *Kultura ludowa Górali Orawskich* (630 egz.).

Szczególne znaczenie ma pozycja *Kultura ludowa Górali Orawskich* wsparta kwotą 10000 zł ze środków Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego. Jest to druga pozycja z cyklu o góralstwie, która kontynuowana w następnych latach powinna przynieść opisy poszczególnych grup górali karpaccich. Na promocji książki w Jabłonce na Orawie w Bibliotece Orawskiej zjawiała się liczna reprezentacja mieszkańców Orawy, a prezentacji książki towarzyszyła prezentacja przeźroczy z regionu.

Promocja turystyki górskiej.

Przedstawiciele COTG PTTK wzięli udział w seminariach prezentując tematykę opartą o działalność Ośrodka i realizowanych w znaczącej części z jego zasobów:

- „*Karpackie Towarzystwo Narciarzy – zarys dziejów*” prezentacja 20 stycznia 2011 Muzeum Podkarpackie w Krośnie z okazji otwarcia wystawy TRADYCJA NARCIARSKA ze zbiorów Bartosza Górskiego, Erwina Gorczycy i Stanisława Włodyki,
- W ramach MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU HUCULSKIEGO "SŁOWIAŃSKA ATLANTYDA", w Kawiarni Naukowej Polskiej Akademii Nauk i Dziennika Polskiego 18 kwietnia 2011 Odkrywanie Huculszczyzny – turystyka Polska na Kresach Wschodnich,
- „*Turystyczne odkrywanie Huculszczyzny*” 27 kwietnia 2011 – Muzeum Narodowe w Krakowie w ramach festiwalu Słowiańska Atlantyda,
- „*Turystyka górska na kresach wschodnich II Rzeczypospolitej – zarys dziejów*” - w ramach „Spotkań z Tatrami” organizowanymi przez Bibliotekę Główną Politechniki Śląskiej i Koło Przewodników Tatrzańskich im. Tadeusza Szczerby przy Oddziale PTTK Ziemi Gliwickiej, - 20 czerwca 2011,
- 13 lipiec 2011 r. Dobra, panel turystyczny „*Poznać, pokochać żeby to czynić trzeba wędrować*” Leopold Węgrzynowicz - współorganizator: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, w trakcie panelu prezentacja Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i jego działalności ze szczególnym uwzględnieniem L. Węgrzynowicza,
- 17 lipca 2011 – Kalatówki promocja PTTK i inwestycji proekologicznych dla przedstawicieli norweskich stowarzyszeń turystycznych podczas wyjazdu zorganizowanego do Polski przez Norweskie Towarzystwo Turystyczne.

Najważniejsze imprezy:

W dniach 17 marca do 22 października 2011 roku COTG zorganizował Międzynarodowy Festiwal Huculski – Słowiańska Atlantyda.

Miał on miejsce w 14 miastach Polski i w 4 ośrodkach na Ukrainie. Było to największe jak do tej pory wydarzenie promujące region Huculszczyzny w Polsce. Festiwal „*Słowiańska Atlantyda*” był niezwykle przez swoją skalę, do grona współorganizatorów i partnerów należały 42 instytucje i organizacje pozarządowe z Polski i Ukrainy. Patronat honorowy nad wydarzeniami objęli: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydenci Krakowa i Łodzi, Ambasador Ukrainy w RP, Marszałkowie Województwa Małopolskiego i Łódzkiego Wojewoda Łódzki, Zarząd Główny PTTK oraz Dyrektor Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Celem głównym tego wydarzenia było upowszechnienie postaci i spuścizny Stanisława Vincenza – „Homera Huculszczyzny”, prekursora idei integracji europejskiej, patrona porozumienia pomiędzy Wschodnią a Zachodnią Europą oraz promocja wschodniokarpackiego regionu Huculszczyzny – Słowiańskiej Atlantydy - jako najbardziej relikтового pod względem żywotności tradycji zakątka Europy. Festiwal wpisał się w obchody 40. rocznicy śmierci Stanisława Vincenza, 20 rocznicy sprowadzenia Jego prochów do Polski oraz w uroczystości Roku Miłosza w Polsce, dla którego patron festiwalu, był niekwestionowanym autorytetem i przyjacielem.

Centrum festiwalu stanowił Kraków - miasto Stanisława Vincenza i polska „*Stolica Huculszczyzny*”, ze względu na miejsce spoczynku Vincenza na Cmentarzu Salwatorskim oraz na trwającą tu od 2006 roku tradycję festiwali huculskich. Inauguracja Festiwalu oraz wernisaż towarzyszącej temu wydarzeniu największej w historii wystawy poświęconej Huculszczyźnie „*Na wysokiej połoninie: Sztuka Huculszczyzny, Huculszczyzna w sztuce*” miały miejsce 17 marca 2011 r. w Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie.

W ciągu ośmiu miesięcy odbyło się 67 interdyscyplinarnych imprez skierowanych do wszystkich grup społecznych. Podczas trwania festiwalu odbyły się wszystkie zaplanowane wydarzenia, które objęły: 8 wystaw, 5 konferencji naukowych, 24 wykłady, 16 warsztatów, 8 przeglądów filmów o tematyce wschodniokarpackiej, 18 koncertów tradycyjnej muzyki huculskiej, muzyki folkowej i poważnej inspirowanej folklorem karpackim, 5 pokazów koni huculskich oraz 3 uroczyste pochody z udziałem koni huculskich i muzyki huculskiej ulicami Warszawy, Krakowa i Łodzi. W ramach ukraińskiej części festiwalu, w maju we Lwowie odbyła się konferencja naukowa poświęcona historii Huculszczyzny wraz z koncertami kapel ze wszystkich regionów Huculszczyzny, a w czerwcu w Krzyworówni, w samym sercu Huculszczyzny, miał miejsce konkurs na najlepszego muzykanta, wieczornica huculską z udziałem miejscowych muzykantów i twórców ludowych w zabytkowej graździe oraz wycieczki na wysokie połoniny Czarnohory i do miejsc związanych z Patronem festiwalu.

Punktem kulminacyjnym festiwalu była majowe wydarzenia „*Kraków miastem Stanisława Vincenza*”, podczas których miała miejsce prezentacja modelu popiersia Stanisława Vincenza z udziałem wybitnych postaci życia społecznego, kultury i nauki - członków Komitetu Honorowego Pamięci Stanisława Vincenza.

Cele szczegółowe festiwalu obejmowały:

- propagowanie dorobku i przesłania Stanisława Vincenza, poprzez panele dyskusyjne i prelekcje: „*Stanisław Vincenz i Czesław Miłosz - w kręgu wzajemnych inspiracji*” w Krakowie, „*Czytając Vincenza - odbiór Twórcy i dzieła w środowisku współczesnych krajoznawców*” w Krośnie, „*Huculszczyzna w czasach S. Vincenza i dziś*” w Ustrzykach Dolnych, uroczystości „*Kraków miastem S. Vincenza*”, interdyscyplinarne warsztaty artystyczne „*Stanisław Vincenz – Homer z huculskich połonin*” oraz Widowisko teatralne „*Dobosz*” podczas uroczystego zakończenia Festiwalu „*Słowiańska Atlantyda*” w Łodzi;
- popularyzację kultury i sztuki ludowej we wszystkich grupach wiekowych i społecznych poprzez realizację zintegrowanej wizji działań artystyczno – edukacyjnych, służących przedstawieniu bogactwa kultury huculskiej w kontekście wspólnoty kulturowej kręgu karpackiego. Realizacja tego zamierzenia miała miejsce poprzez wystawy:
 - "*Na wysokiej połoninie. Sztuka Huculszczyzny - Huculszczyzna w sztuce*". Kraków, marzec-maj 2011 r.,
 - „*Barwy Kresów. Kilimy ze zbiorów Muzeum Kresów w Lubaczowie*”, marzec 2011 r.,
 - „*Huculszczyzna jako inspiracja twórczości i filozofii Stanisława Vincenza*” – ze zbiorów Joanny i Andrzeja Vincenzów. Krosno, kwiecień - lipiec 2011 r.,
 - "*Krajobrazy wspomnień... w rocznicę śmierci Zosi Florys*”, Kraków, maj-październik 2011,
 - „*Tradycja na czterech nogach*”, Płońsk, lipiec 2011 r.,

- „*Na wysokiej poloninie*”, Ustrzyki Górne, październik 2011 r.
- Konkurs „*Karpackie Brzmienia – Huculszczyzna*” - konkurs dla młodych wykonawców muzyki inspirowanej tradycją w Sanoku oraz Konkurs na najlepszego muzykanta huculskiego w Krzyworówni;
- pobudzenie sentymentów do Kresów II Rzeczypospolitej poprzez przeglądy i pokazy filmów, koncerty, przedstawienia i biesiady w Krakowie, Łodzi, Rabce, Szamotułach, Lublinie, Krzyworówni i Bystremu;
- integrację środowisk naukowych zajmujących się tematyką wschodniokarpacką – w ramach tych działań odbyło się 5 konferencji naukowych:
 - 16 kwietnia: Sesja naukowa „Huculszczyzna w badaniach młodych naukowców”. Kraków, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK – m.inn. ufundowano nagrody dla młodych doktorantów za najlepsze prace oceniane przez zespół profesorów z kilku uczelni wyższych Polski i Ukrainy.
 - 6 maja: Międzynarodowa konferencja „Huculszczyzna z otchłani wieków” Lwów;
 - 10 maja: Konferencja „*Szlakiem karpackich tradycji ludowych*”. Instytut Muzykologii UJ, Kraków;
 - 8 czerwca: Konferencja naukowa „Vincenz i Huculszczyzna”. Lublin, Katolicki Uniwersytet Lubelski;
 - 25 czerwca: Panel dyskusyjny „Stanisław Vincenz i huculski folklor”. Krzyworównia, Muzeum Iwana Franki.

Popularyzacja markowego produktu turystyki rowerowej pn. Karpacki Szlak Rowerowy w Małopolsce poprzez zorganizowanie dwóch dużych imprez rowerowych na Sądecczyźnie w oparciu o Karpacki Szlak Rowerowy.

51. *Ogólnopolski Sportowo-Szkoleniowy Zlot Przewodników Turystyki Kolarskiej PTTK* odbył się w dniach 18-25 czerwca 2011 r. na Ziemi Sądeckiej (Nowy Sącz - Bartkowa nad Jeziorem Rożnowskim). Uroczyste rozpoczęcie Zlotu odbyło się 19 czerwca 2011 roku na Rynku w Nowym Sączu. Uczestnicy przez pięć dni odbywali wycieczki rowerowe po okolicy, zwiedzając zabytki, podziwiając przyrodę i krajobrazy, zdobywając odznaki turystyczne (Kolarską Odznakę Turystyczną PTTK, Kolarską Odznakę Pielgrzyma, Odznakę Krajoznawczą PTTK Ziemi Sądeckiej, Odznakę „Szlakami Cmentarzy Wojskowych I Wojny Światowej”). Podczas wycieczek korzystali z sieci Karpackiego Szlaku Rowerowego oraz specjalnie na Zlot przygotowanych materiałów informacyjnych m.in. mapek, zawierających zaproponowane trasy i informacje krajoznawcze. Na każdy dzień przygotowane były dwie trasy rowerowych wycieczek krajoznawczych do wyboru (dłuższa i krótsza). Podczas uroczystego zakończenia Zlotu, zwycięzcom konkursów, najliczniej reprezentowanemu klubowi oraz najstarszemu i najmłodszemu uczestnikowi Zlotu zostały wręczone dyplomy i nagrody ufundowane przez Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta Nowego Sącza oraz mapy i foldery Województwa Małopolskiego. W Zlocie uczestniczyły 444 osoby w wieku od 7 do 80 lat z Polski, Ukrainy (25 osób), Słowacji (2 osoby) i Czech (1 osoba). Najliczniej reprezentowane były następujące kluby: KTK PTTK im. W. Huzy, Gliwice (25 osób), KTK „WANDRUS”, Żory (17 osób), Bydgoski KTK „GRYF” (16 osób), KTR „Sigma”, Poznań (15 osób), KTK „Przygoda”, Toruń (15 osób), TKK „Ondraszek” z Cieszyna (15 osób), STK „HUGO” Ruda Śląska (14 osób), SKTKol. „88” w Szczecinie (14 osób), Stoczniowy KTK „Neptun”, Szczecin (13 osób), Klub Osiedlowy PTTK „M-2” w Myszkowie (12 osób), Włocławski Krajoznawczy KR PTTK „Cyklista” (12 osób), Łódzki KTK im. H. Gintera (12 osób), KTKol. „Na Fali” im. E. Jeziorowskiego, Gdynia (10 osób).

Zlot Przewodników Turystyki Kolarskiej PTTK został zorganizowany we współpracy merytorycznej z Oddziałem PTTK „Beskid” w Nowym Sączu, Komisją Turystyki Kolarskiej

Zarządu Głównego PTTK oraz Sądecką Organizacją Turystyczną i Spółką Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu.

III Karpacki Maraton Rowerowy im. Jacka Bugańskiego – odbył się w sobotę 30 lipca. Baza zawodów był Kemping przy Domu Turysty PTTK w Nowym Sączu.

Maraton został zorganizowany na trasach Karpackiego Szlaku Rowerowego, a łączna długość jego tras wyniosła 96 km:

- trasa rodzinna o dł. ok. 16 km, skrócona z powodu nienajlepszej pogody, prowadziła z Nowego Sącza do Chelmea i Świniarska,
- trasa główna (dla zawodników) o dł. 80 km, która prowadziła z Nowego Sącza wokół Jeziora Rożnowskiego czarnym i czerwonym odcinkiem Karpackiego Szlakiem Rowerowym do Nowego Sącza.

Turystyczny aspekt maratonu został podkreślony przez założony (i zapisany w regulaminie) wymóg korzystania z mapy turystycznej prezentującej szczegółowy przebieg maratonu. Mapa w skali 1:50000 została opracowana i wydana we współpracy z profesjonalnym wydawnictwem kartograficznym. Promocja maratonu była realizowana za pośrednictwem Internetu, gdzie informacje o maratonie zamieścił także organizator cyklu szosowego Road Maraton i lokalne portale informacyjne oraz za pośrednictwem przygotowanych ulotek/plakatów i informacji prasowych („Miasto” Tygodnik Nowosądecki). Maraton zgromadził 80 osób startujących na trasie głównej oraz grupę 12 osób na trasie rodzinnej. Zwycięscy w poszczególnych kategoriach otrzymali nagrody zakupione w ramach zadania (statuetki i akcesoria rowerowe i turystyczne) oraz pamiątkowe dyplomy. III Karpacki Maraton Rowerowy otrzymała patronat honorowy Prezesa Polskiej Organizacji Turystycznej oraz gospodarzy Ziemi Nowosądeckiej – Starosty Nowosądeckiego i Prezydenta Nowego Sącza. Maraton został zorganizowany we współpracy merytorycznej z Sądecką Organizacją Turystyczną, Oddziałem PTTK „Beskid” Nowy Sącz, Spółką Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu. Maraton był służył także upowszechnianiu aktywnej turystyki rodzinnej w ramach Roku Turystyki Rodzinnej w PTTK.

Seminaria

10 grudnia 2011 roku COTG jako pomysłodawca, we współpracy ze Stowarzyszeniem Międzynarodowych Przewodników Lider oraz Samorządem Przewodników PTTK Województwa Małopolskiego zorganizował w swojej siedzibie seminarium pt. *Przewodnictwo turystyczne w prawodawstwie polskim i europejskim*. Tematyka seminarium obejmowała problematykę prawną funkcjonowania przewodnictwa w aspekcie prawa polskiego i europejskiego. W seminarium któremu patronowali Panowie: Marek Sowa - Marszałek Województwa Małopolskiego i Jacek Majchrowski - Prezydent Krakowa, uczestniczyły 84 osoby. Uczestnicy seminarium otrzymali kompendium referatów w postaci wydrukowanej. Tematyka i autorzy wystąpień:

- Charles Lehman (Sekretarz Generalny UIMLA, Genewa) – Międzynarodowi przewodnicy górcy – prawdy, mity i perspektywy
- Hanna Zawistowska (Katedra Turystyki SGH, Warszawa) – Przewodnictwo turystyczne w prawodawstwie unijnym
- Marian Bilačić (Prezes Słowackiego Stowarzyszenia Przewodników Turystycznych, Bratysława) – Quo vadis europejskie przewodnictwo turystyczne?
- Krzysztof Mikucki (Prezes Koła Przewodników Turystycznych im. Antoniego Mizi w Bytomiu) – Szkolenie kadry przewodnickiej w Polsce w świetle aktualnych przepisów
- Piotr Cybula (Katedra Polityki Turystycznej, AWF, Kraków) – Prowadzenie wycieczek przez przewodnika górskiego wobec problemu bezpieczeństwa ich uczestników w świetle ostatnich zmian legislacyjnych.

Projekt: „SZLAKI TURYSTYCZNE W MAŁOPOLSCE - INTEGRACJA RÓŻNORODNYCH SZLAKÓW I INNYCH ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH W SPÓJNY KOMPLEKSOWY PRODUKT REGIONALNY”.

19 maja 2011 roku COTG PTTK podpisał umowę o dofinansowanie projektu w ramach Osi Priorytetowej 3. Turystyka i przemysł kulturowy Działanie 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej Schemat C Rozwój produktów i oferty turystycznej regionu Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013. W wyniku realizacji tego projektu:

- zinwentaryzowane zostaną dane o szlakach i powiązanych z nimi atrakcjach turystycznych oraz pełna inwentaryzacja szlaków w pozostałych powiatach województwa,
- uporządkowana zostanie infrastruktura całości sieci szlaków turystycznych różnych form turystyki oraz odnowa 10% na najbardziej zniszczonych i wymagających napraw odcinkach (renowacja, uzupełnione znakowanie, drogowskazy),
- powstanie regionalny portal szlakowy, jako narzędzie zarządzania szlakami i informacją o nich wraz z opisem krajoznawczym, umożliwiającą budowę podstawowego kompleksowego produktu turystycznego turystyki aktywnej w regionie oraz ułatwiający budowę pochodnych, lokalnych produktów turystycznych. W wyniku realizacji projektu powstanie baza danych zawierająca zdigitalizowane informacje o zinwentaryzowanych szlakach turystycznych oraz powiązanych z nimi atrakcjach turystycznych, wyremontowane zostaną szlaki turystyczne i nowe elementy infrastruktury na szlakach a także powstanie portal internetowy prezentujący turystom, gestorom, organizatorom turystyki, samorządom itp. system szlaków turystycznych w Małopolsce. Zakłada się, że docelowo przeprowadzona w ramach projektu integracja szlaków występujących w granicach województwa obejmie różne ich rodzaje: piesze, narciarskie, rowerowe, konne, spacerowe, ścieżki przyrodnicze/edukacyjne, szlaki chatkowe/bazowe, tematyczne, inne. Wszystkie te typy szlaków zostaną zinwentaryzowane, ustalone ich punkty wspólne i węzłowe, część szlaków, zostanie uporządkowana i odnowiona, wszystkie jednolicie opisane i zaprezentowane – wraz z towarzyszącymi im atrakcjami – w regionalnym portalu szlakowym.

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w roku 2011 zajmował się stroną techniczną funkcjonowania Ośrodków Muzealnych Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK. W ramach współpracy ze Spółką Schroniska i Hotele Górskie PTTK Karpaty z siedzibą w Nowym Sączu wykonana została całkowicie nowa ekspozycja ośrodka na Markowych Szczawinach w nowych pomieszczeniach całkowicie odnowionego budynku tzw. goprówki, uzyskano znaczące wsparcie Spółki w sprawach remontowych ośrodka na Jaworzynie Krynickiej.

Centralny Referat Weryfikacyjny Górskiej Odznaki Turystycznej.

COTG prowadzi Centralny Referat Weryfikacyjny, w ramach którego w roku 2011 (stan na 16.02.2012) zweryfikowano: 230 odznak popularnych, 152 małych brązowych, 76 małych srebrnych 40 małych złotych, 108 dużych brązowych, 58 dużych srebrnych, 41 dużych złotych, 78 za wytrwałość i 1033 normy za wytrwałość – razem 1816 zweryfikowanych pozycji.

Sprzedaż materiałów statutowych i promocyjnych.

COTG prowadzi stałą popularyzację Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK, realizując również wszelkie wydawnictwa (książeczki i regulaminy) służące do zdobywania odznak pieszych, narciarskich i konnych. W ramach prowadzonej sprzedaży zrealizowano sprzedaż: odznak GOT wszystkich stopni 5143 sztuki, odznak za wytrwałość 233 sztuki, odznak 75 lat

GOT – 843 sztuki, odznak Głównego Szlaku Sudeckiego – 36 sztuk, odznak Głównego Szlaku Beskidzkiego – 67 sztuk, odznak przodownika turystyki górskiej wraz z honorowym – 247 sztuk, blach przewodnickich małych i dużych: tatrzańskie – 15 sztuk, sudeckiego – 9 sztuk, beskidzkiego – 197 sztuk, realizowano także sprzedaż odznak końskiej górskiej turystyki jeździeckiej, których sprzedano 733 sztuki oraz 42 odznaki przodowników górskiej konnej turystyki jeździeckiej. Sprzedano również 53 flagi PTTK różnych rozmiarów.

COTG jest miejscem spotkań ludzi gór zrzeszonych w kołach przewodnickich i przodowniczych, które jak co roku zrealizowały tu swój program szkoleniowy i wykładowy podczas ponad 60 prelekcji i wykładów.

	Nazwa wniosku	Źródło finansowania	Koszt całkowity	Dotacja	Wkład własny
	Organizacja Wielkanocy Huculskiej i Międzynarodowych Pokazów Koni Huculskich – Nielepice 2011	Gmina Zabierzów	15009	8000	7009
	Spotkanie z kulturą – Nielepice 2011	Powiat Krakowski	22691	6000	16691
	Promowanie i rozpowszechnianie wiedzy o historii i zabytkach z I wojny światowej na terenie Powiatu Wielickiego	Powiat Wielicki	11487	8500	2987
	Odnowienie i konserwacja szlaków turystycznych w Powiecie Wielickim	Powiat Wielicki	11194	8000	3194
	Popularyzacja markowego produktu turystyki rowerowej pn. Karpacki Szlak Rowerowy w Małopolsce	Województwo Małopolskie	110503	10000	100503
	Małopolski Szlak Papieski im. Jana Pawła II – rozwój turystyki regionalnej	Województwo Małopolskie	17200	15000	2200
	Opracowanie i publikacja monografii etnograficznej Górali Orawskich	Województwo Małopolskie	25600	10000	15600
	Szlaki turystyczne w Małopolsce – integracja różnorodnych szlaków i innych atrakcji turystycznych	Województwo Małopolskie MRPO 2007-2013	888612	539842,50 (2011-2013)	179 947,50 (2008-2013) rok 2011: 24700

8.5. Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy”

W 2011 r. Salon Turystyki Aktywnej PTTK Wierchy rozwijał dotychczasową działalność biura w zakresie organizacji krajowych i zagranicznych górskich imprez turystycznych w oparciu między innymi o bazę noclegową spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” oraz Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK wraz z rezerwacjami miejsc w schroniskach górskich i innych obiektach PTTK.

STA Wierchy przyczyniło się do osiągnięcia przychodów przez obiekty PTTK spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” oraz Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK na kwotę ponad 74000. złotych. Warto również wspomnieć, iż przychód związany z akcją lato wyniósł 140133 złotych i stanowił 39 % przychodu rocznego spółki.

Spółka odnotowuje w latach 2009, 2010 i 2011 stałe zwiększenie sprzedaży obozów wędrownych Akcji Lato.

Spółka odnotowała także wzrost ilości sprzedanych imprez turystycznych dla grup zorganizowanych, szkolnych oraz grup firmowych.

W ramach organizowanej Akcji Lato 2011 oraz sprzedaży imprez szkolnych i firmowych w roku 2011 sprzedano około 2500 miejsc w schroniskach i obiektach PTTK.

Działalność Promocyjna

W 2011 r. STA Wierchy kontynuowało rozszerzanie zakresu promocji obiektów spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” oraz Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK oraz promocji własnej.

Promocja na targach turystycznych, i imprezach pokrewnych.

W roku 2011 STA Wierchy wystawiały się oraz promowały spółki “Karpaty” oraz “Bieszczady” na następujących imprezach targowych.

25-27.03.2011	XVI Międzynarodowe Targi – Regiony Turystyczne „Na Styku Kultur 2011” w Łodzi	3
5-6.03.2011	Targi Turystyczne „Wypoczynek” w Toruniu	2
9-13.03.2011	Międzynarodowe Targi Turystyczne w Berlinie	4
18-20.03.2011	VI Podlaskie Targi Turystyczne 2011 w Białymstoku	3
25-27.03.2011	XVII Międzynarodowe Targi Turystyki, Sprzętu Turystycznego, Żeglarskiego i Sportowego „Glob 2011” w Katowicach	3
8-10.04.2011	XVI Targi Turystyki i Wypoczynku „Lato 2011” w Warszawie	3
9-10.04.2011	Międzynarodowe Targi Turystyczne Wrocław 2011	3
9-11.04.2011	21 Krakowski Salon Turystyczny	3
15-17.04.2011	13 Gdańskie Targi Turystyczne „GTT 2011”	3

Promocja wydawnicza:

Rodzaj wydruku	Nakład
Katalogi Akcji Lato 2011	6000 egz.
Katalogi STA PTTK Wierchy wersja Angielska	2000 egz.
Katalogi STA PTTK Wierchy wersja Niemiecka	2000 egz.

Promocja wydawnicza STA Wierchy objęła druk katalogów obozów wędrownych Akcji Lato oraz imprez organizowanych na zamówienie dla grup zagranicznych.

Promocja internetowa

W roku 2011 promocja internetowa STA PTTK Wierchy opierała się na pozycjonowaniu stron spółki, płatnej reklamie addwords, portalu społecznościowym Facebook oraz wysyłanym cyklicznie newsletterze.

Na skutek działań spółki liczna osób odwiedzających w minionym roku stronę www.wierchy.pttk.pl wyniosła 62795, liczba fanów na facebooku wzrosła do 450 a baza adresów mailowych przekroczyła próg 1000.

STA Wierchy pozyskało 5 par raket śnieżnych. Aktualnie spółka dysponuje 36 parami raket o następującej nośności:

- 4 raketami do 80kg (TSL 206),
- 21 raketami do 100kg (TSL 217),
- 10 raketami do 120 kg (TSL 226),
- 1 rakieta do 140 kg (TSL 227)

oraz

- 10 parami raków,
- 2 czekanami,
- 2 kaskami,
- 2 plecakami,
- czołówką,
- palnikiem.

W 2011 r. STA PTTK Wierchy rozwinął działalność na rzecz obiektów PTTK, w szczególności obiektów spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” oraz Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK zarówno w aspekcie wsparcia w zapewnianiu ich obłożenia jak i poprzez intensyfikację działań promocyjnych.

Wprowadzono do sprzedaży nowe produkty wczasy rowerowe, Wczasy w schroniskach górskich, sylwester w górach, spływy kajakowe, rejsy żeglarskie imprezy egzotyczne.

Ponadto STA Wierchy promowała produktu turystyczny karpaccich spółek schroniskowych PTTK na stronie internetowej stowarzyszenia Naturfreunde Internationale (NFI) http://www.naturfreunde-haeuser.net/data_geofinder_list.php?

9. PTTK w turystyce wodnej

9.1. Turystyka żeglarska

Zadania PTTK w zakresie turystyki żeglarskiej realizowała Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa. W 2011 r. Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK odbyła 4 posiedzenia plenarne: 5 marca, 7 maja, 7 października i 17 grudnia. Wydano 2 kolejne biuletyny KTŻ i rozesłano do oddziałów i klubów żeglarskich, Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK oraz Centralnej Biblioteki PTT. Działalność KTŻ w roku 2011 skupiała się na pięciu głównych obszarach:

- zakończenie weryfikacji Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK:
 - o legitymacje Instruktora Turystyki Żeglarskiej PTTK otrzymało 94 dotychczasowych Przewodników Turystyki Żeglarskiej PTTK,
 - o przygotowano i wydrukowano spersonalizowane legitymacje instruktorskie;
- przygotowanie i realizacja XXXIII Ogólnopolskiego Rodzinnego Rejsu Żeglarsko-Motorowodnego PTTK i PZŻ „Wielka Pętla Wielkopolska 2011”:

XXXIII Ogólnopolski Rodziny Rejs Żeglarsko-Motorowodny PTTK i PZŻ „Wielka Pętla Wielkopolska 2011” odbył się w dniach 26.06-18.07.2011 r. Istotne było znaczenie rejsu dla uświadomienia lokalnym samorządom i stowarzyszeniom wodniackim pilnej potrzeby inwestowania w wodną infrastrukturę brzegową. Serdeczne przyjęcie i liczne spotkania dały do tego okazję, a flotylla jachtów tego przykład; Jako wyróżnienie uczestnicy rejsu mogą sobie poczytać udział w przecięciu wstęg i inauguracji działalności nowych

przystani w Drawsku i Czarnkowie nad Notecią. Rejs wykazał niestety brak spójnej polityki RZGW z zamierzeniami władz samorządowych i prywatnych gestorów przystani.

- organizacja XXVIII Zlotu i Kursu Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK „Wdzydze Kiszewskie 2011”;

- udział w imprezach obchodów Roku Pamięci gen. Mariusza Zaruskiego;

o W roku 2011 przypadła 70 rocznica śmierci gen. Mariusza Zaruskiego, w związku z czym rok ten został ogłoszony przez KTŻ PTTK Rokiem Gen. M. Zaruskiego. W całym kraju odbyło się wiele imprez związanych z życiem i dokonaniem Mariusza Zaruskiego, a patronat nad nimi objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski. Szczególny wymiar miały uroczystości o charakterze państwowym, związane bezpośrednio z rocznicą śmierci Generała. Główne uroczystości odbyły się 18 kwietnia w Chersoniu, gdzie jest jego symboliczna mogiła. Wzięli w nich udział przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP i innych instytucji państwowych. PTTK reprezentował kol. Wojtek Skóra, Przewodniczący KTŻ, który był także członkiem Komitetu Organizacyjnego. Wyjazd ponad 120 osobowej delegacji, której większość stanowili uczniowie szkół i harcerze z noszących imię Generała ośrodków dydaktycznych i wychowawczych, stał się dla nich wspaniałą lekcją historii i patriotyzmu. Pokazując jednocześnie chersońskiej polonii i władzom miasta, że pamięć o Generale na trwale istnieje w świadomości polskiego społeczeństwa. Drugą, ale nie mniej ważną częścią uroczystości, był rejs pamięci gen. Mariusza Zaruskiego, który odbył się Dnieprem na trasie Sławutycz – Chersoń w dniach od 5 sierpnia do 25 września 2011 r. Współorganizatorem rejsu, wspólnie z Polskim Związkiem Żeglarskim, była Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK, a Komandorem rejsu był kol. Wojtek Skóra. W rejsie wzięło udział 5 polskich jachtów kabinowych, w tym trzy pod banderą PTTK, w części rejsu uczestniczył ukraiński jacht „Calypso”. Ukoronowaniem rejsu były dwudniowe regaty o Puchar Mariusza Zaruskiego z udziałem jachtów polskich i ukraińskich. W sumie, w różnych klasach udział wzięło 38 jachtów. Na uroczystości wręczenia Pucharu, ufundowanego przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, przybyli przedstawiciele Prezydenta RP i polscy konsulowie z Odessy. Obecni byli również przedstawiciele polonii chersońskiej oraz dziennikarze prasy lokalnej. Po powrocie do Polski 28 września 2011 r. odbyła się w Centrum Targowo-Kongresowym MT Polska w Warszawie konferencja prasowa uczestników tego rejsu.

Uczestnicy rejsu pamięci gen. Mariusza Zaruskiego przepłynęli Dnieprem ok. 1700 km, po drodze pokonali 6 wielkich zbiorników na Dnieprze zwanych „dnieprzańskimi morzami” oraz 6 śluz, w tym największą śluzę w Europie, na Dnieprze w Zaporozżu – o 38 m różnicy poziomów (!). Rejs również pokazał pilną potrzebę uregulowania z Ukrainą aktów prawnych dotyczących przepisów o śródlądowej żegludze turystycznej, opłat za śluzę, zezwoleń na pływania i inspekcji technicznych. Rejs Pamięci gen. Mariusza Zaruskiego został uznany za najlepszy śródlądowy rejs roku i otrzymał nagrodę „Błękitnego Spinakera 2011” Polskiego Związku Żeglarskiego;

- monitorowanie zmian w przepisach prawnych dotyczących żeglarstwa śródlądowego oraz o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

W ramach patronatu KTŻ ZG PTTK odbyło się w 2011 r. w całej Polsce wiele imprez rejsów i regat. Do najważniejszych należały:

- Dolnośląskie otwarcie sezonu wodniackiego i festyn wodniacki „Piana Bosmana” nad Odrą w Ścinawie Polskiej koło Oławy (27-29 maja);

- Ogólnopolskie otwarcie sezonu żeglarskiego PTTK w Pszczynie (14 czerwca);
- XXXIII Ogólnopolski Rodzinny Rejs Żeglarsko-Motorowodny PTTK i PZŻ „Wielka Pętla Wielkopolska 2011” (25 czerwca - 17 lipca), w którym wzięły udział 23 jachty. Uczestnicy rejsu przepłynęli dwie rzeki Noteć i Wartę, kilka kanałów i jezior oraz pokonali 35 śluz. Za przepłynięcie całej trasy 34 uczestników otrzymało złotą odznakę turystyczno-krajoznawczą „Szlak Pętli Wielkopolskiej – 690,0 km”.
- XII Regaty Pamięci im. Komandora Jerzego Przepierskiego na Zalewie Koronowskim (17 września);
- XLI Regaty o Puchar Wrzosu na Zalewie Włocławskim (3 września);
- XVII Turystyczne Regaty Długodystansowe na Odrze na trasie Wrocław – Uraz (1-2 października). Regaty te otrzymały nominację do nagrody PZŻ „Błękitny Spinaker”. Komandorem rejsu był kol. Leszek Mulka;
- XXVIII Złot i Kurs Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK „Wdzydze Kiszewskie 2011” (6 - 9 października). W imprezie wzięło udział 56 osób z całej Polski. Trzech uczestników kursu otrzymało uprawnienia Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK. Obszerna relacja ze Złotu jest zamieszczona na stronie internetowej KTŻ;
- Rok obchodów 70 rocznicy śmierci gen. Mariusza Zaruskiego.

Ponadto:

- kontynuowano konkurs o współzawodnictwo klubów wodnych i żeglarskich PTTK oraz konkurs o tytuł „Turysty Żeglarza Roku”;
- kontynuowano działania popularyzujące Żeglarską Odznakę Turystyczną ŻOT;
- kontynuowano wydawanie Biuletynu KTŻ, będącego podstawowym źródłem informacji o zamierzeniach i dokonaniach Komisji Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK oraz klubów i oddziałów żeglarskich PTTK. W 2011 roku wydano 2 numery: 27 i 28;
- unowocześniono stronę internetową Komisji – www.ktz.pttk.pl.

Przedstawiciele KTŻ brali udział w następujących imprezach:

- Targi Wiatr i Woda w Warszawie (4-6 marca). Na stoisku PTTK prezentowano materiały KTŻ – kalendarz imprez i informacje o imprezach organizowanych przez KTŻ, informacje o Żeglarskiej Odznace Turystycznej i o odznakach głównych szlaków wodnych Polski (Szlak Wisły, Szlak Odry, Szlak Wielkiej Pętli Wielkopolskiej),
- Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2011 w Warszawie (1-3 kwietnia),
- Międzynarodowe Targi Turystyczne „Wrocław 2011” (8 -10 kwietnia),
- Dni Odry w Szczecinie i zakończenie XVI Flisu Odrzańskiego (1-2 lipca),
- Seminarium z okazji 50-lecia Administracji Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu, na którym kol. Leszek Mulka wygłosił prelekcję „Turystyka wodna na Odrze – wyzwanie dla instytucji i wodniaków” (19 sierpnia),
- Konferencja WATERFRONT FORUM Szczecin 2011, na której kol. Leszek Mulka wygłosił prelekcję „Czy polskie brzegi są przyjazne? Szanse, wyzwania, koszty” (29-30 września),
- Targi Żeglarstwa i Sporów Wodnych „Boatshow Poznań 2011” 16-18 listopada. Na tych targach odbyła się konferencja „Boatshow Forum Poznań 2011”, na której kol. Wojciech Skóra wygłosił referat „Polska nad wodą – od przyjaznych brzegów do rozwoju produktów turystycznych”,
- Konferencja „Rozwój powiązań kooperacyjnych nauka, przemysł, samorząd – Kanał Odra - Dunaj - Łaba – szansa czy konieczność” w Kędzierzynie-Koźlu (18 listopada).

9.2 Turystyka kajakowa.

Zadania PTTK w zakresie turystyki kajakowej realizowała Komisja Turystyki Kajakowej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

Komisja Turystyki Kajakowej Zarządu Głównego PTTK w 2011 roku, podobnie jak w poprzednich latach, pracowała w oparciu o dokument „Priorytety działalności Komisji w czasie XVII kadencji”. Dokument ten opracowano na podstawie treści wniosków zgłoszonych i przyjętych przez KNAK w 2009 r. w Augustowie.

Komisja pracuje w niezmiennym składzie ustalonym w czasie KNAK w 2009 roku.

LP	Zadanie	Okres realizacji	Wykonanie w 2011 w % /narastająco/	Uwagi
1	Kształcenie kadr dla potrzeb kajakarstwa turystycznego .	cała kadencja	50	Zorganizowano szkolenie na III i IV stopień przodownika TK PTTK.
2	Koordinacja działalności ogniw turystyki kajakowej .	cała kadencja	25	Synchronizowanie imprez, szkoleń.
3	Rozszerzenie współpracy z innymi środowiskami zajmującymi się turystyką kajakową ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z Komisją Turystyki i Rekreacji PZK i Stowarzyszeniem Instruktorów i Trenerów Kajakarstwa.	cała kadencja	30	Współpraca z KTiR PZK podlega aktualnie dużym napięciom i jest z dużą pieczołowitością nadal utrzymywana choć nie wykazuje ona zadawalającej dynamiki wzrostu.
4	Promocja turystyki kajakowej we współpracy z klubami w możliwie szerokiej gamie mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i strony Komisji turystyki Kajakowej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego.	cała kadencja	50	Prowadzenie strony internetowej KTK ZG PTTK
5	Poszukiwanie metod osiągnięcia wpływu na rozwiązania projektowe budowli wodnych i zagospodarowania terenów, w tym również prywatnych, przyległych do turystycznych szlaków wodnych pod kątem potrzeb ich użytkowników.	cała kadencja	30	Przeprowadzono rozmowy z Ministerstwem Sportu, regionalnym zarządem dróg wodnych we Wrocławiu, jest w opracowywaniu przez ekspertów wystąpienie merytoryczne do MS
6	Poszukiwanie metod osiągnięcia wpływu na przywracanie istniejącym rozwiązaniom prawnym i stanu zagospodarowania istniejących budowli wodnych i terenów doń przyległych, w tym również prywatnych, należytej funkcji uwzględniającej potrzeby turystyki wodnej.	cała kadencja	50	Jak wyżej
7	Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami państwa zajmującymi się problematyką ekologicznego zagospodarowywania terenów przyległych do szlaków kajakowych.	cała kadencja	30	Udział w trzech konferencjach i jednym szkoleniu przeprowadzonych przez organa państwowe i pozarządowe organizacje ekologiczne
8	Poszukiwanie możliwie najefektywniejszych form zachęcania młodzieży do uprawiania turystyki kajakowej.	cała kadencja	10	Rozpoczęto opracowywanie koncepcji
9	Opracowanie i przyjęcie przez Komisję TK ZK PTTK nowej wersji Regulaminu Przodownika Turystyki Kajakowej PTTK.	cała kadencja	100	Opracowano, zatwierdzono - obowiązuje od 01.01.2011
10	Opracowanie i przyjęcie przez Komisję TK ZK PTTK nowej wersji Regulaminu Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK.	cała kadencja	75	Opracowano projekt, który jest w czasie "dyskusji" przez członków KTK ZG PTTK

9.3. Działalność podwodna.

Zadania PTTK w tej dziedzinie realizowała Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa oraz Ogólnopolskim Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK.

Komisja Działalności Podwodnej jest stałą komisją Zarządu Głównego PTTK, do zakresu jej działania należą zagadnienia związane z realizacją celów i zadań PTTK w dziedzinie pływonurkowania rekreacyjnego i turystyki podwodnej, w szczególności fachowe doradztwo dla Zarządu Głównego, kształtowanie polityki w tej dziedzinie, koordynacja działalności szkoleniowej, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pływonurków w klubach PTTK oraz w organizacjach i klubach współpracujących z KDP ZG PTTK na mocy dwustronnych porozumień (afiliacji).

Statutowe zadania wypełniane są przez KDP poprzez nadzór nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa, koordynację podwodnej działalności turystycznej i szkoleniowej w klubach i centrach nurkowych zarejestrowanych w KDP PTTK, opracowywanie i unifikacja programów szkolenia, organizacja centralnych szkoleń instruktorskich, nadawanie uprawnień, certyfikatów międzynarodowych, propagowanie działalności podwodnej i reprezentowanie kraju w międzynarodowych organizacjach pływonurkowych.

Komisja Działalności Podwodnej na mocy uchwały Zarządu Głównego PTTK uprawniona jest do samodzielnego reprezentowania PTTK w CMAS.

Jednostką organizacyjną PTTK powołaną do obsługi działalności szkoleniowej i organizacyjnej Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK, klubów PTTK oraz klubów niezależnych i innych osób prawnych afiliowanych przy KDP ZG PTTK jest Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK. W imieniu ZG PTTK nadzór merytoryczny i programowy nad działalnością Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK sprawowany jest przez Komisję Działalności Podwodnej.

W 2011 r. Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK pracowała w niezmiennym składzie, współpracował z nią zespół doradczy w składzie: Tymoteusz Furmanek, Robert Korandy, Jacek Paradowski, Izabela Radecka, Krzysztof Rojek, Jacek Zachara.

Podstawową formą organizacyjną pracy Komisji w 2011 r. były posiedzenia KDP. Członkowie Komisji spotykali się 11 razy. 7 razy w Warszawie, 2 w podwarszawskiej Magdalence, 1 w KOMH w Gdyni i tradycyjnie jedno spotkanie KDP odbyło się na dorocznym Zlocie Instruktorów na Kalatówkach. Ponadto między zebraniem komisja podejmowała decyzje i uchwały w trybie głosowań e-mail'owych. Średnia frekwencja na zebraniach wyniosła 78%. W 2011 r. podjętych zostało 61 uchwał.

Dodatkowo w biurze dyżurowali: Przewodniczący KDP Michał Górny oraz Wiceprzewodniczący ds. szkolenia Błażej Pruski. Umożliwiało to podejmowanie natychmiastowych decyzji związanych z funkcjonowaniem KDP.

Działalność organizacyjna

Tradycyjnie, w styczniu 2011r w Hotelu Górskim PTTK na Kalatówkach zorganizowany został Zlot Instruktorów Pływonurkowania, na którym prowadzone były zajęcia rekreacyjno-sportowe, szkolenie kadry instruktorskiej oraz komercyjne prezentacje usług i sprzętu nurkowego. W 2011 r. w imprezie brało udział ok.110 osób. W styczniu 2011, Przewodniczący KDP PTTK – Michał Górny uczestniczył w uroczystościach obchodów 25 – lecia CN Nurek Bytom, kierowanego przez kol. Stanisława Lamparta.

W 2011 r. Przewodniczący KDP kilkakrotnie spotykał się z przedstawicielami innych organizacji krajowych zrzeszonych w CMAS (Polski Związek Pływonurkowania i Liga Obrony Kraju). Celem tych spotkań było określenie warunków współpracy między tymi trzema organizacjami.

W okresie sprawozdawczym Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK współpracowała z Krajowym Ośrodkiem Medycyny Hiperbarycznej IMMiT, Zakładem Sprzętu Nurkowego i Technologii Prac Podwodnych AMW, Państwową Strażą Pożarną oraz Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, HDS Poland.

W ciągu 2011 roku kontynuowano politykę edytorską, opracowując i wydając różnego rodzaju materiały szkoleniowe i organizacyjne na użytek klubów i instruktorów. Wydano między innymi:

- Książkę Płetwonurka (nowy wzór) + nowa okładka „organizer”,
- Rejestr Nurkowań (nowy wzór),
- Nowy Schemat Szkolenia,
- Materiały informacyjno – promocyjne.

Na koniec roku 2011 r. w Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK zarejestrowanych było 101 klubów i centrów nurkowych, w tym tylko kilkanaście klubów PTTK.

Działalność szkoleniowa

W 2011 r. KDP przede wszystkim skoncentrowała się na reformie systemu szkolenia. Podjęto szereg uchwał popartych działaniami zmierzającymi do zmiany sierniężnego wizerunku naszej organizacji (KDP) na prężny, dynamiczny i nowoczesny.

Najważniejsze działania podjęte w 2011 roku:

- zaprojektowanie i zatwierdzenie nowego schematu szkolenia,
- włączenie do prac nad reformą szkoleniową przedstawicieli 10 najprężniejszych ośrodków szkoleniowych,
- zatwierdzenie programów pięciu nowych specjalizacji (Nurkowanie nocne - PNO, Nawigacja Podwodna - PNA, Płetwonurek Eksplorator- PE, Poszukiwanie i Wydobywanie - PPW oraz Zestawy Butlowe - PZB),
- uproszczenie i wdrożenie nowego obiegu dokumentów szkoleniowych,
- zakup maszyny do drukowania certyfikatów – rezygnacja z zewnętrznej firmy,
- wydanie nowej Książeczki Płetwonurka i nowego Rejestru Nurkowań,
- umożliwienie wiodącym klubom i centrom współorganizowania szkoleń centralnych – organizację kursu centralnego przyznano aż 9 ośrodkom szkoleniowym,
- zaproszenie do kadry kursów centralnych wyróżniających się instruktorów spoza KDP – w kadrze kursów centralnych organizowanych w 2011 r. znalazło się 10 Instruktorów Płetwonurkowania,
- zwiększenie ilości kursów centralnych – 28 kursów centralnych, 109 dni szkoleniowych,
- zmiana koncepcji kursu instruktorskiego M1,
- zwiększenie kompetencji instruktorom M2 – umożliwienie kierowania kursami P3 oraz samodzielnego przeprowadzania egzaminów na najwyższy stopień płetwonurka,
- stworzenie alternatywnych rozwiązań dla szkolenia w KOMH,
- stworzenie jasnych zasad weryfikowania uprawnień instruktorskich dla instruktorów zrzeszonych w innych organizacjach nurkowych,
- urealnienie listy klubów i centrów nurkowych KDP/CMAS – nowe kryteria warunkujące przynależność do KDP PTTK.

Wszystkie wymienione powyżej działania wpłynęły w 2011 r. na wzrost (w porównaniu z rokiem wcześniejszym) liczby certyfikowanych płetwonurków. W Porównaniu z rokiem 2010 odnotowaliśmy również znaczny progres w szkoleniu instruktorów KDP PTTK.

Działalność medyczna

Podobnie jak w latach poprzednich kontynuowano współpracę z Krajowym Ośrodkiem Medycyny Hiperbarycznej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Na 6 kursach

zorganizowanych w 2011 r. zostało przeszkolonych w zakresie patofizjologii nurkowania i udzielania pierwszej pomocy (PP) prawie 120 pletwonurków. Szkolenia te stanowiły integralną część szkolenia na stopień Pletwonurka KDP/CMAS (P3), a dokładnie są realizacją jego medycznej części.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Lekarzy KDP uległa rozluźnieniu. Sytuacja ta nie jest jednak spowodowana złą wolą żadnej ze stron, a kłopotami organizacyjnymi samego stowarzyszenia.

Imprezy

W trakcie roku 2011 KDP patronowała następującym imprezom ogólnopolskim, fundując uczestnikom puchary i drobne nagrody:

- Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym i Memoriał Fotografii Podwodnej im. Jerzego Macke - KP Mares, Czaplinek - Koszalin 2011,
- Ekospotkania Pletwonurków w Wałczu i innych miejscowościach woj. Zachodniopomorskiego 2011,
- Skorpenowy Spływ Pletwonurków Łyną w Olsztynie – 2011.

Kontakty zagraniczne:

Walne Zgromadzenie CMAS (General Assembly CMAS) Rzym (Włochy) 19-22.05.2011 r. ,delegat: KDP PTTK Michał Górny.

Walne Zgromadzenie CMAS Europa (General Assembly CMAS Europe) ,Paryż (Francja) 30.09-03.2011 r., delegat: KDP PTTK Michał Górny.

Działalność informacyjno – promocyjna.

W ramach działań marketingowych mających na celu promowanie systemu szkoleniowego KDP/CMAS oraz możliwości organizacyjno-szkoleniowych KDP i zarejestrowanych klubów uczestniczono w następujących przedsięwzięciach:

- Targi „Wiatr i Woda” - Warszawa – wspólne stoisko PTTK - 2011,
- Konferencja Nurków Technicznych Baltictech 2011 – uczestnik.

Prawie przez cały miniony rok KDP reklamowała się w Magazynie Nurkowanie, przygotowując co miesiąc artykuły reklamowe i zdjęcia. Artykuł o działaniach KDP pojawił się również w „Gościńcu”.

Komisja w celach marketingowych (oprócz uczestnictwa w targach i konferencjach) wydawała w 2011 r. różnego rodzaju (w dużej części) darmowe materiały promocyjno-informacyjne, reklamujące system szkolenia, logo i zakres usług szkoleniowo- turystycznych: Kalendarz 2011, Naklejka KDP, flagi, banery do czasowej i stałej ekspozycji na imprezach i w klubach prowadzących centralne szkolenia, znaczki KDP, smycze z nazwą i adresem strony internetowej, naszywki KDP, bluzy KDP.

W ciągu roku kontynuowano politykę edytorską opracowując i wydając różnego rodzaju materiały szkoleniowe i organizacyjne na użytek klubów i instruktorów. Wydano między innymi:

- książkę Pletwonurka (nowy wzór) +nowa okładka „organizer”,
- rejestr Nurkowań (nowy wzór),
- nowy Schemat Szkolenia ,
- materiały informacyjno – promocyjne.

Stałą formą przekazywania wszelkich informacji o KDP i klubach jest strona internetowa www.kdp.pttk.pl oraz system newsletterów do instruktorów, działaczy klubowych i lekarzy.

Koszty wystawiennictwa i udziału we wszystkich targach i konferencjach, opracowania i druku materiałów informacyjnych, obsługi strony internetowej pokrywane są głównie ze środków własnych, czyli OCSP KDP.

Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK

Zarząd Główny PTTK Uchwałą nr 241/XVII/2011 zatwierdził nowy regulamin OSCSP, który określił jego zakres działania, strukturę kadrową, sprawowanie nadzoru nad OCSP, zasady gospodarki finansowej i zasady prowadzenia działalności. Pracą OCSP KDP PTTK kierował w roku 2011 kol. Jakub Świątkiewicz.

Struktura organizacyjna Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP ZG PTTK wynikała z przyjęcia, że działalność certyfikowania i szkolenia kadr będzie się opierała nie tylko na działalności klubów stricte PTTK, a także innych klubów (stowarzyszeń) afiliowanych przez KDP ZG PTTK, a posiadających osobowość prawną, albo podmiotów gospodarczych w sferze szkolenia i prac podwodnych.

Wymagania formalnoprawne przy afiliacji podmiotów nie PTTK –owskich oraz rejestracji Klubów PTTK były (i są) następujące:

- Uprawianie pływania w jednostkach zarejestrowanych i afiliowanych w KDP ZG PTTK, a w szczególności działalność szkoleniowa, powinny być prowadzone zgodnie z przepisami KDP oraz innymi uregulowaniami obowiązującymi w tym zakresie.
- Szkolenie może być prowadzone wyłącznie przez instruktorów KDP CMAS posiadających uprawnienia instruktorskie (licencje) przedłużone na dany rok kalendarzowy przez KDP ZG PTTK. Osoby posiadające stopnie instruktorskie uzyskane w innych organizacjach nurkowych w kraju i za granicą mogą prowadzić szkolenie po zweryfikowaniu posiadanego stopnia i otrzymaniu licencji - szczegółowe informacje w tej sprawie udziela zainteresowanym KDP ZG PTTK.
- Wszelkie szkolenia na stopnie pływania KDP/CMAS oraz kursy specjalistyczne organizowane przez jednostki zarejestrowane i afiliowane w KDP ZG PTTK muszą być uprzednio zarejestrowane w KDP ZG PTTK.
- Wszystkie jednostki zarejestrowane i afiliowane w KDP ZG PTTK zobowiązane są do zapłacenia rocznej składki klubowej.
- Pieczęć jednostki zarejestrowanej lub afiliowanej powinna zawierać pełną nazwę własną, adres i REGON (własny lub jednostki nadrzędnej lub założycielskiej).

Gospodarka finansowa Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP ZG PTTK wynikała z wpływów obejmujących między innymi:

- opłaty za certyfikaty,
- opłaty za książeczki pływania - legitymacje,
- sprzedaż podręczników,
- roczne składki klubowe,
- roczne składki instruktorskie
- organizacja szkoleń centralnych
- innych form działalności

oraz wydatków obejmujących:

- koszty realizacji certyfikatów,
- koszty realizacji książeczek,
- koszty realizacji wydawnictw,
- obsługę administracyjno-finansową
- oraz koszty organizacyjne Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK.

Informacje organizacyjne i finansowe:

- Sytuacja finansowa OSCP na przełomie lat 2010/2011 była wyjątkowo zła, wynikała z wielu przyczyn, między innymi:

- niekomercyjnego modelu organizacji,
- braku dyscypliny w egzekucji wiarygodności,
- swobodnej polityki certyfikacyjnej przy jednoczesnym zaostreniu procedur w światowej centrali CMAS,
- zmiany zasad pozyskiwania certyfikatów w centrali CMAS, zwiększenia kosztów zmiennych dotyczących dokumentów certyfikacyjnych,
- nie uzasadnionego kredytowania nierzetelnych kontrahentów (instruktorzy i kluby),
- opieszałość w reagowaniu, albo całkowitego braku reakcji na potrzeby rynku, przy jednoczesnej z każdym rokiem coraz silniejszej konkurencji ze strony typowo komercyjnych organizacji nurkowych,
- brak systemu motywacyjnego i programów lojalnościowych dla klubów i kadry instruktorskiej,
- brak kontroli i reakcji na coraz wyższe koszty zmienne oraz koszty stałe,
- brak czytelnych standardów szkoleniowych i egzaminacyjnych dla przyszłej kadry instruktorskiej, z czego wynikało bardzo małe zainteresowanie kursami instruktorskimi.

Łącznie na koniec roku 2010, OSCP posiadało zobowiązania na kwotę ok. 111 tys. zł., które w roku 2011 zostały uregulowane.

OCSP na koniec 2010 nie posiadała żadnych rezerw finansowych, ani materiałowych (brak dokumentów certyfikacyjnych), uzyskane środki z rocznych składek klubowych i instruktorskich za rok 2011 dokonane pod koniec roku 2010 i w pierwszych tygodniach 2011 roku wykorzystano na krótkoterminowe zobowiązania.

Wypełniając – zgodnie z art. Ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości – obowiązek zorganizowania i odpowiedzialności za funkcjonowanie rachunkowości, biuro OSCP, posiada opracowaną w 2011r., przez dyrektora kol. Jakuba Świątkiewicza Instrukcję Obiegu i Kontroli Dokumentacji Finansowo – Księgowej w OSCP KDP PTTK, dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Centrum. Środkami finansowymi OPCSP dysponuje dyrektor zgodnie z pełnomocnictwem ZG PTTK, uchwałą KDP ZG PTTK nr 5 z dnia 02.03.2011 i regulaminem OSCP KDP PTTK

Dokumenty certyfikacyjne.

W na przełomie roku 2010/2011 najbardziej palącym problem był brak certyfikatów z centrali CMAS., w szczycie sezonu 2010 brak certyfikatów wywołał w środowisku ogromne oburzenie, falę niezadowolenia i frustracji, co ma ogromne znaczenie w budowaniu wiarygodności i dobrego wizerunku organizacji). Do kwietnia 2011 OSCP nie posiadało żadnych podstawowych, ani zaawansowanych certyfikatów pletwonurka, natomiast pilnie potrzebne było około 700 certyfikatów. Ich brak kolejny raz wywołał fale niezadowolenia w środowisku, doprowadził do utraty wpływów z tytułu certyfikacji. Po uregulowaniu zaległości względem CMAS, dokonano odpowiednich zamówień w celu realizacji wszystkich zaległych oraz bieżących wniosków o certyfikat oraz stworzenie wystarczających zapasów magazynowych. W roku 2011 wystawiono łącznie 4700 certyfikatów + duplikaty, w tym certyfikaty instruktorskie:

M1	M2	MT1	MT2	MN1	MN2	MWM	MSS	MPL	MNO, MNA, MPE, MPW, MZB
30	15	2	3	28	6	7	24	12	667

Przyjęte, realizowane i zrealizowane zadania naprawcze:

- zwiększenie przychodów OCSP – cały czas w realizacji,
- windykację wszelkich możliwych wierzytelności – w zdecydowanej większości zrealizowany,
- redukcję kosztów, w tym kosztów stałych, zminimalizowanie kosztów zmiennych – zrealizowano,
- reorganizację pracy biura, procedur zgłaszania kursów i wydawania dokumentów certyfikacyjnych, a także komunikacji ze środowiskiem podwodnym afiliowanym przy KDP ZG PTTK – zrealizowano,
- zmiany wizerunkowe KDP ZG PTTK, które doprowadza do uaktywnienia się zawieszonych czy słabo działających klubów PTTK; - są realizowane, wymagają kontynuacji,
- zmiany programowe w standardach oraz przygotowania atrakcyjnych warunków afiliacji dla klubów i instruktorów innych krajowych i zagranicznych organizacji CMAS oraz pokrewnych klubów,
- wspólnie z KDP ZG PTTK Przygotowanie programów edukacyjnych proekologicznych dla środowiska KDP PTTK, które umożliwi pozyskanie środków z NFOŚ,
- wspólnie z KDP ZG PTTK opracowanie programów szkoleniowych z zakresu archeologii podwodnej dla środowiska KDP PTTK, które umożliwią pozyskanie środków z MKiDN,
- wspólnie z KDP ZG PTTK opracowanie nowych regulaminów OCSP, które wyraźnie określą zakres kompetencji i odpowiedzialności dyrektora OCSP, biura OCSP i członków Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK – zrealizowano.

Realizacja zadań:

Zadania OCSP wynikają m.inn. z planu pracy KDP ZG PTTK zatwierdzonego przez ZG PTTK uchwałą nr 233/XVII/2011 z 29.05.2011:

- restrukturyzacja biura 01-01-30.06,
 - zreformowanie systemu certyfikacji i nadawania uprawnień,
 - opracowanie i wydanie pomocy dydaktycznych, podręczników szkoleniowych prezentacji multimedialnych - nie zrealizowano z powodu braku programów,
 - organizacja kursu patofizjologii nurkowania i pierwszej pomocy- zrealizowano wszystkie zaplanowane szkolenia przy 95% wykorzystaniu zaplanowanych miejsc,
 - organizacja dorocznego zlotu instruktorów KDP, działaczy klubowych i lekarzy SL KDP KALATÓWKI 2012.
-
- pomyślna reorganizacja pracy biura OCSP, w wyniku rekrutacji z ponad 570 aplikacji, wybrano 2 osoby do pracy w biurze OCSP
 - wdrożenie nowego systemu obiegu dokumentów certyfikacyjnych,
 - uregulowanie wszystkich zaległych zobowiązań OCSP,
 - terminowe regulowanie wszystkich zobowiązań bieżących,
 - zrealizowania wszystkich zaległych dokumentów certyfikacyjnych- ok.700 certyfikatów, terminowe realizowanie bieżących wniosków o dokumenty certyfikacyjne, stworzenie zapasów magazynowych - łącznie na dzień 31.12.2011- ok.1500 szt.,
 - znaczące ograniczenie kosztów stałych - ok. 15%, znaczące ograniczenie kosztów zmiennych - ok. 40 %,

- szybka bieżąca obsługa klubów i instruktorów KDP ZG PTTK- - środowisko działaczy i instruktorów bardzo pozytywnie ocenia pracę biura OCSP,
- wspólnie z KDP opracowanie planu pracy na bieżącą kadencję komisji,
- wspólnie z KDP opracowanie nowych regulaminów OCSP i KDP,
- wspólnie z KDP utworzenie zespołu doradczego tzw. TOP 10 (reprezentantów najbardziej aktywnych klubów i centrów afiliowanych przy KDP PTTK) w celu opracowania i wdrożenia zmian w standardach szkoleniowych,
- opracowano nowy wzór książeczki pływaka KDP PTTK
- systematyczne prowadzenie działań marketingowych, w tym stała reklama programów szkoleniowych KDP PTTK na łamach Magazynu Nurkowanie,
- uczestniczenie w charakterze patrona w imprezach masowych o charakterze nurkowym,
- w roku 2011 afiliowano przy KDP ZG PTTK sześć nowych podmiotów,
- przeprowadzono skuteczną windykację należnych wierzytelności oraz 2 wierzycieli podpisało zobowiązania do spłaty w roku 2012 całej kwoty wierzytelności,
- przygotowanie i obsługa posiedzeń KDP ZG PTTK roku 2011, łącznie 10 spotkań, z czego OCSP przygotowało 9,
- w ostatnim kwartale 2011 opracowano i wdrożono procedurę w zakresie ochrony bazy danych osobowych i zarejestrowano bazę w GIODO,
- opracowanie procesu obiegu dokumentacji OCSP, KDP krajowej i wewnętrznej,
- opracowanie procedury obiegu dokumentacji finansowej,
- opracowanie i złożenie wniosków do MSiT o dotacje celowe,
- opracowanie i złożenie wniosków do MSiT o dofinansowanie projektów wspólnych CTW i OCSP,
- wybór najkorzystniejszej oferty na usługi kurierskie i podpisanie umowy,
- opracowanie wstępnego projektu katalogu KDP, rozesłanie oferty do klubów i niektórych reklamodawców komercyjnych – działania wstrzymane,
- organizacja spotkań w terenie z kadrami instruktorską i działaczami w celu prezentacji zmian programowych, przekonania o konieczności przeprowadzanej reformy, wyjaśnienia wątpliwości i przede wszystkim otwarcia się Komisji do środowiska.

9.4. Centrum Turystyki Wodnej PTTK

Lata 2010 i 2011 były ważne, ale i trudne dla Centrum Turystyki Wodnej PTTK. Perturbacje związane z przekazaniem obowiązków Dyrektora CTW PTTK zdecydowanie utrudniało szybkie i profesjonalne rozpoczęcie działalności programowej CTW. Przekładało się to niestety również na termin przejęcie i dostosowanie siedziby na ul. Kasprowicza 40 i uniemożliwiło realizację wielu działań planowanych na 2011 rok.

Budżet CTW PTTK został wykorzystany ze względu na brak środków finansowych tylko w niecałych 50%. Z kwoty tej zostały uregulowane zaległości CTW jeszcze z 2010r. oraz bieżące płatności za najem, energię elektryczną, gaz, reklamę. Dalsze wydatkami budżetowe pokryły koszty organizacji i obsługi stoisk na targach: Wiatr i Woda w marcu, Lato w Warszawie, Inturex w Sosnowcu, Międzynarodowych Targów Turystycznych w Warszawie, Boatshow w Poznaniu, koszty umów o dzieło i zlecenie osób pracujących na rzecz CTW PTTK. Brak środków finansowych nie pozwolił na zakupów sprzętów niezbędnych do wyposażenie biura. Pod koniec lutego 2011r. funkcje pełniące obowiązki dyrektora CTW PTTK przejął Kol. Wojtek Skóra, w miesiącu listopadzie Zarząd Główny zatwierdził zmiany w regulaminie CTW PTTK, a miesiącu grudniu ukonstytuowała się na swym pierwszym posiedzeniu Rada Programowa CTW PTTK w składzie: E. Kozanowski - przewodniczący, P. Czudowski, J. Czober, M. Górny i M. Głowacki.

Sprawy kadry wodniackiej PTTK.

CTW angażowało się w organizację szkoleń kadry instruktorskiej/programowej PTTK (instruktorzy turystyki żeglarskiej PTTK, instruktorzy ISSA, przewodnicy turystyki

kajakowej, instruktorzy nurkowania - szkoląc kadre programową dla swoich potrzeb). Ważna jest tu zarówno tradycyjna współpraca z Polskim Związkiem Żeglarskim, Polskim Związkiem Kajakowym, CMAS, jak i rozpoczęta w ostatnich latach z polskim oddziałem International Sailing Schools Assotiation – Federacją Szkół Żeglarskich ISSA Poland.

Realizacja kalendarza imprez wodnych.

W początkach 2011 roku ukazał się kalendarz ogólnopolskich, otwartych imprez wodnych. Z końcem 2011 roku opracowano jego kolejną edycję, „Kalendarz wodniaka na rok 2012”. Część wymienionych tam imprez CTW PTTK uznało za główne przedsięwzięcia, chociażby symbolicznie wspierane z budżetu Centrum:

- XXI Ogólnopolski Splyw Kajakowy ZIMOWA WEŁNA 2011, Wągrowiec,
- XVIII Ogólnopolski Zimowy Splyw Kajakowy „GWDA 2011”, Wałcz,
- XIX Ogólnopolski Splyw Kajakowy „Nysa Kłodzka”, Wrocław,
- Regaty o Puchar Komandora Klubu z okazji „Święta Konstytucji 3-Maja”, Dąbrowa Górnicza,
- XXVIII Ogólnopolski Splyw Kajakowy "Młynareczka 2011", Nowy Dwór Mazowiecki,
- Splyw Kajakowy „Czarna Woda – M. Bałtyckie – Piaśnica 2011”, Gdynia,
- XXXIX Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie oraz XII Memoriał Fotografii Podwodnej. im. Jerzego Macke, Koszalin,
- LXX Jubileuszowy Międzynarodowy Splyw Kajakowy im. Tadeusza Pilarskiego na Dunajcu. Centralny splyw kajakowy PTTK.
- XXXIII Ogólnopolski Rodzinny Rejs Żeglarsko-Motorowodny PTTK „Pętla Wielkopolska 2011”,
- VI Regaty żeglarskie o Bursztyn Grodu Kopernika, Frombork,
- Regaty o Puchar Wrzосу, Płock,
- Regaty Pamięci im. J. Przepierskiego, Bydgoszcz,
- XLII Międzynarodowy Splyw Kajakowy „ZŁOTE LIŚCIE 2011”, Gdynia,
- VII Splyw Kajakowy BARWY JESIENI, Bydgoszcz,
- XV Długodystansowe Regaty Turystyczne Wrocław – Wały – Uraz,
- Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Goczałkowice w klasie Omega, Pszczyna,
- 25 Ogólnopolski Barbórkowy Wyścig Kajakowy, Bydgoszcz.

We wszystkich imprezach propagowany był Rok Turystyki Rodzinnej w PTTK oraz promowane szlaki wodne, dla których ustanowione zostały odznaki „Szlak Wisły”, „Szlak Odry” i „Szlak Pętli Wielkopolskiej”.

Ogromnym wysiłkiem organizacyjnym było zorganizowanie z udziałem CTW PTTK dwóch wielkich wydarzeń żeglarskich:

- XXXIII Ogólnopolskiego Rodzinnego Rejsu Żeglarsko-Motorowodnego PTTK i PZZ „Wielka Pętla Wielkopolska 2011”,
- Rejsu Żeglarskiego Dnieprem w ramach Partnerstwa Wschodniego, rejsu Pamięci Generała Mariusza Zaruskiego z okazji 70 rocznicy śmierci.

Rejs Wielką Pętlą Wielkopolską zorganizowany był przy wielkiej życzliwości lokalnych samorządów, które oczami swoich przedstawicieli mogli przekonać się, że inwestowanie w tak piękny szlak wodny jest jak najbardziej opłacalne i pożądane, że tylko w ten sposób można przyciągnąć turystów wodniaków z całej Europy. Równie aktywnie, na swoim terenie, włączeni w jego przebieg zostali członkowie lokalnych stowarzyszeń wodnych i klubów

żeglarskich. Z udziałem marszałków i władz wojewódzkich, podczas pobytu uczestników rejsu, uroczystości otwierane były nowe przystanie, między innymi w Drawsku i Czarnkowie. Rejs Dnieprem od Czarnobyli do Chersonia, Pamięci Generała Zaruskiego, odbywał się pod patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego a zakończyły go wspólnie z Ukraińcami regaty im. gen. Mariusza Zaruskiego, o Puchar Prezydenta RP. Wzięło w nich udział 5 jachtów z polski i 36 jachtów ukraińskich. Komandorem obu rejsów był. Kol. Wojtek Skóra, który na Targach Boatshow 2011w Poznaniu, za organizację i przeprowadzenie rejsu Dnieprem został wyróżniony przez Polski Związek Żeglarski nagrodą „Błękitnego Spinakera 2011” za najlepszy śródlądowy rejs roku.

Udział w Targach Wodnych:

- Sosnowcu-Targi Inturex,
- Warszawa-Targi Wiatr i Woda,
- Warszawa-Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2011. Organizatorzy Targów nieodpłatnie udostępniłi miejsce na stoisko Przyjaznego Brzegu i CTW PTTK, które organizowało spotkania dla publiczności między innymi z Wojciechem Giełżyńskim, na kanwie jego dwóch książek „Moja Vistuliada” i „Vistuliada II” opisujących rejsy wiosłowa łodzią Wisłą od Krakowa do Gdańska, które odbyły się w odstępie 29 lat oraz z prezesem Fundacji Ja Wisła, Przemysławem Paskiem.
- Katowice – Glob,
- Gdańsk –Kajak Expo,
- Poznań – Boatshow.
- Warszawa - dniach 22-24 września 2011 odbywały się XIX Międzynarodowe Targi Turystyczne; w ramach programu towarzyszącego zorganizowane było spotkanie dla publiczności komandora Rejsu Dnieprem Kol. Wojtka Skóry. Pokazany zbiór zdjęć z rejsu i relacja z jego przebiegu wywołała żywe zainteresowanie uczestników spotkania i liczne pytania.

Konsultowanie aktów prawnych oraz opiniowanie projektów związanych z turystyka wodną, w tym głównie:

- ustaw i rozporządzeń,
- konsultacja koordynowanej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki akcji „Bezpieczna woda”,
- konsultacja „Programu rozwoju infrastruktury transportu wodnego śródlądowego w Polsce”, opracowanego przez firmę Ecorys na zamówienie Ministerstwa Infrastruktury. Część opinii o tego typu dokumentach przedstawiciele CTW PTTK opracowują w ramach publicznych konsultacji, w innych przypadkach proszeni są o opinie do użytku wewnętrznego resortów,
- konsultacja założeń Targów i Konferencji Żeglugi Śródlądowej i Gospodarki Wodnej, 19-21.09.2012 we Wrocławiu, objęcie patronatu nad częścią turystyczną targów i konferencji, z pozyskaniem nieodpłatnego stoiska dla CTW PTTK i Przyjaznego Brzegu,
- konsultacja serii kart pocztowych i znaczków Poczty Polskiej. Przyjęto założenia, iż rocznie wydawane będą co najmniej 4 karty w kilku seriach, w tym dotyczące laureatów Przyjaznego Brzegu.

Organizacja i współorganizacja konferencji i seminariów związanych z turystyką wodną, publiczne prezentowanie opinii PTTK. Centrum Turystyki Wodnej PTTK (jego przedstawiciele) w 2011 roku miało swój udział w różnego typu konferencjach, część z nich współorganizując – zaznaczyć należy, iż bez ponoszenie kosztów organizacyjnych:

- Największe pod tym względem znaczenie miała V Międzynarodowa Konferencja na temat „Rewitalizacja dróg wodnych jako szansy rozwoju turystyki i rekreacji”,

Bydgoszcz, 12-13 września 2011 roku - CTW PTTK było oficjalnym współorganizatorem obok Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, inspirując i prowadząc turystyczną część konferencji, zaś wystąpienie Kol. Mirosława Czernego było jednym z głównych na konferencji.

- „Stan gospodarki wodnej w Polsce - problematyka prawna i kompetencyjna na przykładzie Dolnej Wisły” konferencja w Senacie RP,
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK, Fundacja Instytut Studiów Regionalnych, Związek Portów i Przystani Jachtowych oraz Interservis i MTP – organizatorzy Targów BOATSHOW w Poznaniu wspólnie firmowali konferencję Forum Boatshow organizowaną w dniu 18 listopada 2011 roku w ramach Targów Żeglarsstwa Sportów Wodnych BOATSHOW POLAND w Poznaniu, z wystąpieniem Kol. Wojtka Skóry „Polska nad Wodą – od przyjaznych brzegów do rozwoju produktów”.
- Udział i wystąpienie kol. Leszka Mulki w imieniu CTW PTTK w V Międzynarodowej Konferencji Naukowej INLAND SHIPPING, organizowanej w dniach 30.06-01.07.2011 r. przez Akademię Morską w Szczecinie, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego oraz Urząd Miasta Szczecin.
- Udział Kol. Mirosława Czernego w II konferencji „Temat: rzeka” w Warszawie, z wystąpieniem zamówionym przez organizatorów.
- Udział z wystąpieniem Kol. Leszka Mulki w konferencji w Kędzierzynie-Koźlu. Z upoważnienia dyrektora CTW PTTK zgłoszony został tam akces Centrum do porozumienia o współpracy miast i stowarzyszeń odrzańskich na rzecz rozwoju dróg wodnych.
- Udział w spotkaniach Stowarzyszenia Dziennikarzy Turystycznych „Globtroter”, promocja działalności CTW PTTK i tematyki wodnej, niezależnie od wiodących tematów spotkań.

Aktualizacja strony internetowej Polskie Szlaki Wodne, comiesięczna wysyłka newsletterów stała współpracą z innymi portalami, w tym: <http://www.zegluga.wroclaw.pl>, <http://www.kulinski.navsim.pl>

Publikacje na łamach:

- Gościńca, np. nr 4(34)/4(38)/2010-2011 „Wielka Pętla Wielkopolska 2011” Wojtka Skóry i Mirosława Czernego,
- Biznesu i Ekologii, np. nr 101/2011 „Rewitalizacja dróg wodnych szansą dla rozwoju turystyki i rekreacji” Mirosława Czernego,
- Szkwału,
- Gazety Transportowej –wywiady Mirosława Czernego z dr Grzegorzem Kostrzewą-Zorbasem oraz prof. Zygmuntem Babińskim na temat polskich dróg wodnych i turystyki wodnej,
- Wiele innych publikacji, szczególnie na temat Przyjaznego Brzegu, pojawiło się w formie tzw. „backgroundów” udostępnianym redakcjom z rezygnacją z praw autorskich.

Konkurs Nagroda Przyjaznego Brzegu:

VII edycja konkursu - pierwsza pod patronatem honorowym Ministra Sportu i Turystyki, fundującego także Grand Prix, była rekordowa pod względem rekomendacji do konkursu – 37 oraz nadesłanej dokumentacji, w tym fotograficznej i filmowej. Jury przyznało następujące nagrody:

Grand Prix – nagroda Ministra Sportu i Turystyki: Związek Gmin „Jeziorak”.

Nagrody:

- Klub Żeglarski LOK Popiel w Kruszwicy,
- Spółka Mazury PTTK,
- Dom Rybaka w Starej Pasłęce,
- Pensjonat Bobrowy Dwór w Smrocku,
- Fundacja AVE w Warszawie,
- Stowarzyszenie „Transgraniczny Klaster Turystyczny: szlak wodny Berlin-Szczecin-Bałtyk”,
- „Szkwał” - pismo Wrocławskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego,
- Urząd Miasta w Tarnobrzegu,
- Urząd Miasta Czarnków,
- Urząd Miasta i Gminy w Ślesinie,
- Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty z siedzibą w Karlinie.

Nagrody specjalne:

- Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego,
- Firma Conspan.

Nagrody honorowe – imienne:

- Andrzej Kornaszewski (Kruszwica).
- Zbigniew Ptak (Gdańsk).
- Jerzy Weisła (Elbląg).
- Bartłomiej Włodkowski (Warszawa).
- Zbigniew Zbroja (Szczecin).

Oficjalne ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród tradycyjnie odbyło się w czasie Targów Wiatr i Woda, 5 marca 2011 roku. Towarzyszyło im opracowanie i druk folderu „Nagroda Przyjaznego Brzegu 2004-2011”.

10. PTTK w działalności na terenach nizinnych

10.1. Synteza

Tereny nizinne naszego kraju to obszar na którym PTTK popularyzuje oraz organizuje w sposób ciągły turystykę pieszą, kolarską, jeździecką, motorową oraz imprez na orientację. Podstawowymi formami uprawiania tych rodzajów turystyki są liczne wycieczki i imprezy, a niezbędnym narzędziem jej uprawiania są nizinne szlaki turystyczne, nad którymi PTTK sprawuje pieczę i aktywnie uczestniczy w ich znakowaniu i monitorowaniu. Instrumentami wspomagającymi rozwój wymienionych rodzajów turystyki są odznaki turystyki kwalifikowanej oraz odznaki krajoznawcze o zasięgu ogólnopolskim, regionalne i lokalne.

Turyści uczestniczący w różnych formach turystyki na terenach nizinnych zdobyli w 2011 roku 42.823 odznak. Najwięcej przyznanych zostało Odznak Turystyki Pieszej – 3.194 oraz OTP „Siedmiomilowe buty” – 1.695. W następnej kolejności Kolarska Odznaka Turystyczna – 1.120 i Odznaka Imprez na Orientację – 564.

Niezwykle ważne znaczenie dla rozwoju turystyki na terenach nizinnych ma aktywność kadry programowej Towarzystwa wymienionych dyscyplin turystyki, z którą na bieżąco współpracują: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK, Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, Komisja Turystyki Jeździeckiej Nizinnej ZG PTTK, Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK oraz Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK.

Turyści wędrowali pieszo, konno i na rowerach po dostępnych dla nich ponad 69 tys. km szlaków.

10.2. Turystyka piesza

Zadania PTTK w zakresie turystyki pieszej realizowała Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

W 2011 roku Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK realizowała zadania programowe Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego. Kontynuowano popularyzację zdobywania ustanowionej z inicjatywy Komisji „Odznaki 60-lecia PTTK”. W związku z przypadającym w 2012 roku Jubileuszem Komisji na jej wniosek Zarząd Główny PTTK ustanowił Jubileuszową Odznakę „60 lat OTP”.

Odbyły się dwie duże cykliczne imprezy centralne współorganizowane przez Komisję. Na terenie Borów Tucholskich i Ziemi Chełmińskiej odbył się 52 Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy, podczas którego po czterech trasach (czternasto- i siedmiodniowych) wędrowało 341 osób. 70–80% ilości uczestników stanowiła młodzież. Bezpośrednim organizatorem rajdu był Oddział PTTK „Ziemi Chełmińskiej” w Chełmnie.

Drugą ważną imprezą był 54 Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej zorganizowany przez Oddział PTTK „Powiatu Żarskiego” w Żarach. Oprócz wędrowek w trakcie zlotu obradowano nad sprawami szkoleniowo – regulaminowymi, znakarскими, weryfikacji OTP, a także nad tematyką historyczną w imprezach pieszych. W 2011 roku w zlocie uczestniczyło około 140 osób

Realizując jeden z głównych kierunków działalności, jakim jest podnoszenie kwalifikacji osób z uprawnieniami przodowniczymi oraz zwiększanie ilości kadry Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK nadała uprawnienia PTP III stopnia 35 osobom, a około 160 osobom poszerzyła uprawnienia. Dominował system samokształcenia. Egzaminy były przeprowadzane w wielu rejonach Polski: w Warszawie, Gdańsku, Drawsku Pomorskim, Katowicach, Lublinie, Lusowie, Olsztynie, Wałbrzychu, Opolu i Żarnowie. Popularnością cieszyły się egzaminy podczas imprez centralnych w Chełmnie i w Żarach, gdzie wiedzę zdobytą podczas wędrowek można było zamienić w uprawnienia. W każdym egzaminie brali udział przedstawiciele Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK.

W 2011 roku Komisja mianowała czternastu Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej, a osiem osób zostało wyróżnionych Dyplomem „Zasłużony dla Turystyki Pieszej”.

W zakresie działalności zespołu ds. szlaków i znakarzy zorganizowano dwie narady znakarzy: we wrześniu – w Żarach i w listopadzie – w Warszawie. W Radomiu odbył się Centralny Kurs Znakarzy, na którym uprawnienia uzyskało 21 uczestników. Kursy znakarzy przeprowadzono również w Rochnie, Opolu oraz w Starachowicach. Łącznie w 2011 roku uprawnienia znakarza szlaków nizinnych otrzymało 59 osób. Podjęta w 2010 akcja weryfikacji kadry znakarzy wykazała do końca 2011 roku 428 czynnych znakarzy. W Centralnym Rejestrze Znakowanych Nizinnych Szlaków na koniec roku 2011 znajdowało się 1 036 nizinnych szlaków o łącznej długości 35 370,6 km (w tym 23 ścieżki spacerowe i 1 ścieżka dydaktyczna).

W 2011 roku Główny Referat Weryfikacyjny Odznaki Turystyki Pieszej zweryfikował 12 Dużych Odznak OTP (srebrnych i złotych) oraz 46 odznak „Za wytrwałość w turystyce pieszej”.

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK popularyzowała dorobek kadry turystyki pieszej za pośrednictwem własnego biuletynu „Piechur” wydawanego w nakładzie 250 egzemplarzy. Do tej ilości należy dodać podobną ilość pobieraną z witryny internetowej Komisji. Biuletyn „Piechur” jest wysyłany do wszystkich oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej.

Ważną rolę popularyzatorską i informacyjną pełni strona internetowa Komisji, na której zamieszczane są aktualności, regulaminy oraz informacje o organizowanych imprezach, egzaminach i kursach znakarских.

10.3. Turystyka kolarska

Zadania PTTK w zakresie turystyki kolarskiej realizowała Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

Na zebraniu w dniu 26.02.2011 komisja przyjęła rezygnację kol. Dariusza Nowackiego, natomiast na zebraniu w dniu 23.06.2011 powołano kol. Michała Raczyńskiego na wakujące miejsce członka komisji, co zostało zatwierdzone stosowną uchwałą przez Zarząd Główny PTTK 22.10.2011 r.

W 2011 r. odbyły się cztery posiedzenia plenarne komisji: 26 lutego w Staszowie, 3 czerwca w Bartkowej Posadowej k/Nowego Sącza podczas 51 Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Kolarskiej, 17 sierpnia w Staszowie podczas 60 Centralnego Zlotu Turystów Kolarzy, oraz 6 listopada w Cesarce k/ Strykowa. Frekwencja członków komisji na wszystkich posiedzeniach w roku 2011 wyniosła 75%. Ponadto odbyło się spotkanie zespołu przygotowującego realizację roku Turystyki Rowerowej 2012, które odbyło się w Toruniu w dniu 21 maja w którym uczestniczyło czterech członków komisji oraz członek ZG PTTK Edward Kutyla. Ponadto na wybrane zebrania zapraszani byli: członkowie honorowi PTTK Zbigniew Boroński (wieloletni członek komisji i jej wiceprzewodniczący, zmarł na początku lipca ub. roku) oraz Stanisław Radomski, współpracownicy komisji: Grzegorz Kukowka, ks. Jerzy Grochowski i Roman Kościński. Bieżące sprawy komisji prowadzone są poprzez Internet w ramach tzw. e-komisji, ponieważ wszyscy członkowie komisji posiadają stały dostęp do internetu. Na bieżąco prowadzona była również współpraca z oddziałami, klubami i radami regionalnymi.

Imprezy.

Na zlecenie i przy współpracy komisji odbyły się następujące centralne imprezy turystyki kolarskiej:

- 51 Jubileuszowy Ogólnopolski Szkoleniowy Zlot Przodowników Turystyki Kolarskiej w Bartkowej Posadowej k/Nowego Sącza, którego organizatorem był Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w Krakowie i Oddział PTTK w Nowym Sączu, w dniach 18 – 25 czerwca 2011 r. a komandorem kol. Michał Raczyński, w zlocie uczestniczyło ok. 450 osób,
- 60 Centralny Zlot Turystów Kolarzy w Golejowie k/Staszowa zorganizowany przez Oddział PTTK w Sandomierzu i Koło Grodzkie PTTK w Staszowie w dniach 13-20 sierpnia 2011 r., którego komandorem był kol. Lucjan Zaczkowski, w zlocie uczestniczyło ok. 400 osób.

Począwszy od 2006 roku z własnej inicjatywy przy poparciu komisji ks. Jerzy Grochowski rozpoczął organizowanie Ogólnopolskich Pielgrzymek na Jasną Górę, w których z roku na rok zwiększa się liczba uczestników. W roku 2011 odbyła się VI Pielgrzymka, w której uczestniczyło ponad 600 osób.

Informacja i propaganda.

Corocznie wydawany jest Ogólnopolski Kalendarz Imprez Turystyki Kolarskiej, który rozprowadzany jest wraz z Gościńcem ZG PTTK oraz z Informatorem KTKol. Na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa Komisji (<http://ktkol.pttk.pl>), której autorem jest kol. Mirosław Okoński a bieżącą aktualizacją strony zajmuje się kol. Krzysztof Mieczkowski. Wydawany jest Informator Komisji Turystyki Kolarskiej jako dwumiesięcznik, redaktorem do września był kol. Mirosław Okoński, a od października ub. roku kol. Grzegorz Kukowka, dzięki któremu zdecydowanie poprawiła się jakość techniczna jak i merytoryczna tego periodyku, natomiast prenumeratą i wysyłką zajmuje się kol. Edward Kutyla, Informator dostępny jest również w Internecie. Wystąpiły jednak problemy z terminowością ukazywania się Informatora, jednak zmiana redaktora wpłynęła na terminowość wydawania Informatora.

Przodownicy Turystyki Kolarskiej.

Sprawami szkolenia zajmuje się grupa osób pod przewodnictwem kol. Jerzego Winsze. Kadra przodowników turystyki kolarskiej liczy ok. 1700 osób, w 2011 roku odbyły się trzy kursy na których uprawnienia przodownika uzyskało 49 osób. Corocznie kurs odbywa się na Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Kolarskiej oraz organizowane są kursy przez oddziały PTTK oraz rady regionalne, które otrzymały wcześniejszą zgodę Komisji i zaaprobowane zostały programy szkolenia i osoby prowadzące oraz komisje egzaminacyjne. Najwięcej osób uzyskało uprawnienia na kursie zorganizowanym przez Kujawsko-pomorską Radę Turystyki Kolarskiej w Toruniu (21 osób). Odpowiedzialnymi za szkolenia są kol. Jerzy Winsze i Wojciech Malinowski. Ewidencją kadry, oraz wystawianiem legitymacji zajmuje się kol. Wojciech Malinowski.

Działalność międzynarodowa.

Europejski Tydzień Turystyki Rowerowej UECT, w roku 2011 odbył się w Belgii w miasteczku Marche en Femenne, w którym uczestniczyło ponad 1300 osób w tym ok. 180 turystów z Polski. Kol. Stanisław Karuga od marca 2006 roku pełni funkcję Wiceprezydenta UECT. W 2011 roku odbyły się cztery posiedzenia UECT w dniach 11 – 12 lutego w Gijon w Hiszpanii, połączone z wizytacją bazy Europejskiego Tygodnia 2012, posiedzenie generalne w dniu 19 marca w Paryżu, w lipcu w Marche en Femenne w Belgii podczas Europejskiego Tygodnia oraz w 14 – 15 października w Yverdon w Szwajcarii połączone z wizytacją bazy Europejskiego Tygodnia 2014 roku. We wszystkich posiedzeniach w imieniu PTTK uczestniczyli kol. Stanisław Kaługa i kol. Waldemar Wiczorkowski. Czynione są intensywne starania o zachęcenie innych federacji krajowych do przystąpienia do UECT, rozmowy są prowadzone m.in. z przedstawicielami Danii, Holandii, Luksemburga oraz Czech, Słowacji i Ukrainy, wstępne deklaracje przystąpienia złożyli przedstawiciele Ukrainy i Luksemburga. W ramach współpracy przygranicznej współdziałamy z Czechami, Słowacją, Ukrainą i Węgrami, osobą odpowiedzialną za tą współpracę jest kol. Michał Raczyński.

Weryfikacja odznak.

Centralny Referat Weryfikacyjny w skład, którego wchodzi 9 filii terenowych działający pod kierownictwem kol. Mariana Kotarskiego zweryfikował w 2011 roku:

21 odznak Kolarskiej Odznaki Turystycznej w stopniu dużym złotym

23 odznaki Kolarskiej Odznaki Turystycznej za wytrwałość

1 odznakę „Szlakiem zamków w Polsce” stopień złoty

5 odznak „Małego rajdu dookoła Polski”

14 odznak „Dużego rajdu dookoła Polski”

3 odznaki „Szlakiem wielkiej wojny 1409-1411”

razem 67 odznak

Referat Kardynalny „Kolarskiej Odznaki Pielgrzymiej” prowadzi obecnie ks. Jerzy Grochowski, który nadzoruje również działalność sześciu filii referatu kardynalnego KOP.

Szkolenie znakarzy szlaków rowerowych.

W 2011 r. przeszkolono 6 osób (w tym 5 na szkoleniu w woj. kujawsko-pomorskim).

Na 340 przeszkolonych znakarzy od 1996 r. ewidencja przedstawia się następująco:

46 zrezygnowało (z różnych powodów, niektórzy zmarli);

pozostało 296 znakarzy, z których:

124 przedłużyło uprawnienia do 31 XII 2011 r.,

172 nie przedłużyło uprawnień.

Znakowanie szlaków rowerowych.

W 2011 r. powstały 2 nowe szlaki, o których informacje dotarły do Komisji:

- w gminie Chociwel, powiat stargardzki, woj. zachodniopomorskie: ZST-251c – *Szlak do źródeł Okry i Krapieli*: Chociwel – „Hubertówka” – Chociwel (długość: 16 km, kolor znaków: czerwony),
- w województwie kujawsko-pomorskim; Toruń – Złotoria – Osiek nad Wisłą – Nowogródek – Bobrowniki – Rachcin – Chełmica Duża – Zaduszniki – Grochowalsk – Bachorzewo – Dobrzyń nad Wisłą (długość 78 km. kolor czarny).

Oba szlaki wykonane za środki gmin i Lokalnych Grup Działania.

Ze względu na brak środków na utrzymanie, oznakowanych w przeszłości szlaków rowerowych w Powiecie Giżycko oraz likwidację Oddziału PTTK przy Klubie Garnizonowym, a tym samym opiekuna szlaków oznakowanych na Rajd AIT w 2001 r. poza skradzionymi znakami i słupkami oraz braku bieżącej konserwacji szlaki te uległy naturalnemu zużyciu i zostały zlikwidowane w dużej części w roku 2010 natomiast w roku 2011 zlikwidowano szlak NGI - 102n : Giżycko - Gierłoż - Giżycko : długości 75 km.

Sprawami szkolenia znakarzy i znakowania szlaków rowerowych zajmuje się kol. Krzysztof Mieczkowski oraz podkomisja ds. znakowania szlaków z przewodniczącym kol. Zbigniewem Borońskim. Z chwilą śmierci kol. Zbigniewa Borońskiego jednoosobowo przez kol. Krzysztofa Mieczkowskiego.

Inne działania.

Komisja przygotowała przyjęty przez Zarząd Główny PTTK harmonogram działań w ramach Roku Turystyki Rowerowej, ustanowionego Zarząd Główny PTTK 26 lutego 2011 r. na wniosek Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK oraz projekt uchwały ustanawiającej nową Ogólnopolską Odznakę Kolarską „Wiślanej Trasy Rowerowej”. Przy współudziale członków komisji przygotowany został przez wniosek do Ministerstwa Sportu i Turystyki o dofinansowanie działań w roku 2012 pn „Rowerem przez Polskę”.

Corocznie przeprowadzany jest konkurs na najaktywniejszą komisję, klub, sekcję turystyki kolarskiej w PTTK, zwycięzcy współzawodnictwa otrzymują na Ogólnopolskim Zlocie Przewodników Turystyki Kolarskiej dyplomy oraz nagrody. Niestety ilość zgłoszeń do konkursu nie jest satysfakcjonująca i nie przekracza 20% ogniw działających w turystyce kolarskiej, ale w ostatnich latach nieco wzrasta. Komisję konkursową stanowią Roman Kościński – przewodniczący oraz ks. Jerzy Grochowski i Krzysztof Borkowski.

Od początku poprzedniej kadencji prowadzona jest kronika Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, którą na bieżąco prowadzi ks. Jerzy Grochowski (inicjator jej powstania).

10.4. Turystyka jeździecka

Zadania PTTK w zakresie turystyki jeździeckiej realizowała Komisja Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa. W 2011 roku Komisja odbyła trzy posiedzenia w Golubiu-Dobrzyniu. Frekwencja na zebraniach wynosiła 77 %, 55 % i 55 %. Komisja podjęła w okresie sprawozdawczym 7 uchwał, w tym jedną uchwałę w głosowaniu elektronicznym. W 2011 r. Komisja zajmowała się następującymi sprawami:

Ośrodki stażowe

Uchwałą nr 2/2011 Komisja stwierdziła, iż Ośrodek turystyki jeździeckiej w Antoniowie (powiat Radomsko woj. łódzkie) działający pod nazwą „Stadnina Koni Huculskich” spełnia wymagania stawiane ośrodkowi stażowemu. Dotychczas Komisja uznała zatem sześć ośrodków stażowych: w Golubiu-Dobrzyniu, w Wólce Prackiej, w miejscowości Majdan, w Laskownicy, w Supraślu i w Antoniowie.

Kursy przodowników.

W okresie od 21 stycznia do 30 kwietnia w Supraślu odbył się kurs dla przodowników I stopnia. Kierownikiem kursu była kol. Hanna Siekierska a organizatorem kursu był Ośrodek Jeździecki „Bukowisko”. Zajęcia praktyczne oraz egzaminy praktyczne przeprowadzili: Jakub Ciemnoczołowski, Andrzej Ruta, Sławomir Niedbalski i Agnieszka Szafran. W kursie uczestniczyło 8 osób. Wszyscy uczestnicy kursu zdali egzaminy praktyczne a jedna osoba nie zdała jednego egzaminu teoretycznego. Przy okazji egzaminów końcowych dla uczestników kursu dwie osoby z kursów w 2007 i w 2008 roku zdały egzaminy poprawkowe. 29 października w Wólce Prackiej rozpoczął się kurs dla przodowników I stopnia. Kierownikiem kursu jest Andrzej Ruta, a organizatorem kursu Oddział PTTK w Piasecznie. W kursie uczestniczy 11 osób, a zajęcia praktyczne prowadzi Jakub Ciemnoczołowski, Andrzej Ruta i Agata Bączkowska.

Zwolnienia ze stażu przodownickiego.

W okresie sprawozdawczym do Komisji wpłynęły trzy podania uczestników kursów w 2007 i w 2011 roku o zwolnienie ze stażu. Komisja uchwałą nr 7/2011 zwolniła te trzy osoby ze stażu przodownickiego. W 2011 roku 9 absolwentów kursów odbyło 30-dniowe staże przodownicze, lub zostało zwolnionych z części stażu.

Uchwałą nr 5/2011 Komisja zwróciła się do Zarządu Głównego PTTK z prośbą o nadanie stopnia Instruktor-Wykładowcy Turystyki Jeździeckiej PTTK dla pięciu osób. Zarząd Główny PTTK uchwałą z dnia 22.10.2011 nadał je i obecnie 15 przodowników posiada stopień Instruktora- Wykładowcy Turystyki Jeździeckiej PTTK.

Propozycje wprowadzenia zmian w kodeksie drogowym.

W 2011 roku Przewodniczący Komisji kontynuował działania mające na celu doprowadzenie do korzystnych dla jeźdźców zmian w kodeksie drogowym. Po przeprowadzeniu konsultacji z członkami Komisji Przewodniczący napisał artykuł do czerwcowego numeru „Konia Polskiego” pod tytułem „Rajdowcy na drodze”.

Po konsultacjach z Komisją Górskiej Turystyki Jeździeckiej dnia 29 listopada Przewodniczący Komisji wysłał list do pani poseł Iwony Guzowskiej zawierający omówienie dziesięciu najbardziej niekorzystnych dla jeźdźców przepisów kodeksu drogowego z prośbą o podjęcie kroków które doprowadzą do zmiany tych przepisów. List o podobnej treści w dniu 1 grudnia Przewodniczący wysłał do pana posła Janusza Piechocińskiego – V-przewodniczącego Sejmowej Komisji Infrastruktury.

Sejmik przodowników.

Komisja zorganizowała Sejmik przodowników turystyki jeździeckiej tradycyjnie w Golubiu-Dobrzyniu, w sobotę 3-go grudnia. W trakcie sejmiku między innymi odbyły się dwa pokazy (pokaz koleżanki Joanny Borysiuk pt. „Ćwiczenia gimnastyczne na koniu” oraz pokaz kol. Dariusza Domagały pt.: „ Naturalne metody pracy z koniem z ziemi i pod siodłem”) oraz zostały wygłoszone dwie prelekcje (Przewodniczącego Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK na temat działalności Komisji oraz kol. Jakuba Ciemnoczołowskiego pt.: Zasady prawidłowego treningu koni). Ponadto Komisja przedstawiła sprawozdanie z działalności i przedłużała legitymacje przodownicze. Podczas sejmiku uczestnicy mieli również możliwość poznania się i poinformowania uczestników sejmiku o organizowanych w swoich ośrodkach imprezach turystycznych i rekreacyjnych.

Współpraca z Zarządem Głównym PTTK

W okresie sprawozdawczym Przewodniczący Komisji dwukrotnie (w marcu i w październiku) uczestniczył w posiedzeniach Zarządu Głównego PTTK z udziałem przewodniczących Komisji ZG. Spotkania te były poświęcone m.in. szlakom turystycznym, ubezpieczeniom NNW i OC oraz zgłoszonymi propozycjami zmian w Statucie PTTK. Przewodniczący Komisji złożył na piśmie swoje uwagi w sprawie zmian w Statucie.

10.5. Imprezy na orientację

Zadania PTTK w zakresie turystyki imprez na orientację realizowała Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

Komisja Imprez na Orientację Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego działał w niezmiennym 9-osobowym składzie, członkowie KInO współpracowali z komisjami regionalnymi i podejmowali działania aktywizujące.

W roku 2011 odbyły się 4 posiedzenia Komisji InO ZG PTTK: w Warszawie (29-30.01.; frekwencja: 7/9), Wiktorowie (25.06.; 8/9), Wiązownie (22.10; 9/9) i Pasterce (10.12. - Złot PInO; 7/9). Zebrania plenarne Komisji w 2011 roku obejmowały szereg tematów: bieżące monitorowanie wykorzystania przyznanego budżetu, w tym dofinansowywanie imprez pucharowych i mistrzowskich organizowanych pod patronatem KInO, sprawy szkoleniowe i przodownicze, zatwierdzenie kalendarza imprez ogólnopolskich z przyznaniem imprezom rangi Pucharu Polski i Mistrzostw Polski. Znaczną część posiedzeń Komisji zajmowały sprawy dot. regulaminów turystycznych imprez na orientację oraz przedstawienie stanu realizacji uchwał i wniosków z KNAInO w Pucku, raportu stanu prac nad stroną ino.pttk.pl i czasopisma „Tramwaj”.

Specjalistyczny kurs Przodowników InO pod przewodnictwem Waldemara Fijora odbył się w Siedlcu k. Janowa w dniach 25 -27 listopada. Baza kursu zlokalizowana została Schronisku Młodzieżowym, a uczestniczyło w nim 17 osób. Szkolenia Organizatorów InO organizowane są przez Oddziały PTTK lub za zgodą KInO ZG przez inne jednostki organizacyjne PTTK. Odbyły się 3 takie szkolenia: w Warszawie, Radzynie Podl. i Częstochowie. Uczestniczyło w nich łącznie 55 osób. Kolejne szkolenia Animatorów Turystycznych Imprez na Orientację zorganizowano w Radzynie Podlaskim i Warszawie, a uprawnienia Animatorów uzyskało 12 osób.

Spis „Kadra Przodowników Imprez na Orientację”, prowadzony przez Zbigniewa Tarnowskiego, obejmuje 678 wpisów (stan na 11.02.2012 r.). Uprawnienia ważne do końca 2013 roku posiada 190 osób, w tym 43 Honorowych PInO. Wśród kadry przodowniczej kobiety stanowią zaledwie kilkanaście procent. W sumie w 2011 i styczniu 2012 roku uprawnienia uzyskało 17 osób. Przodownicy reprezentują 58 oddziałów PTTK z 14 województw.

W 2011 wręczano uroczystie zasłużonym działaczom medale „50 lat Komisji InO ZG PTTK”. Takie uroczystości miały miejsce: 19 stycznia w Radzynie Podlaskim, 25 czerwca w Wiktorowie i 10 grudnia w Pasterce.

W roku 2011 Komisja pracowała nad zmianami regulaminowymi, najważniejsze wprowadzone zmiany: nowa definicja punktu kontrolnego, interpretacje Komisji (np. PK na LOP), zapis, że odstępstwa od zasad nie są możliwe bez uzgodnienia z KInO ZG PTTK, określenie liczby etapów na PP i MP, kategoria TW oraz definicja imprez ekstremalnych (1 pkt. do OInO), zapis o zwolnieniu Honorowych PInO z obowiązku sprawozdania. W ramach dostępnych środków wydano piątą edycję „Turystyczne imprezy na orientację. Regulaminy.” (ISBN 978-83-924891-1-5), które uwzględnia powyższe zmiany i jest sygnowane przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Główny Komisja Imprez na Orientację.

Komisja InO ZG PTTK corocznie typuje i zatwierdza kalendarz imprez ogólnopolskich, w którym w 2011 roku znalazło się 28 imprez rangi Mistrzostw i Pucharu Polski oraz ogólnopolskich. Spośród tych imprez w drodze głosowania wybierane są imprezy rangi Mistrzostw Polski oraz 8 rangi Pucharu Polski. W roku 2011 funkcję Sędziego Głównego Pucharu Polski pełnił kol. Roman Trocha. W Pucharze Polski w imprezach na orientację sklasyfikowano 129 osób w kat. TS oraz 103 uczestników w kat. TJ.

W ciągu całego roku imprezy oraz poszczególne etapy podlegają szczegółowej ocenie prowadzonej przez grono sędziów uczestników imprez. Imprezy są oceniane pod względem programu, oprawy i wartości krajoznawczych, walorów technicznych tras i sędziowania, a etapy pod kątem pomysłowości i innowacyjności trasy, jednoznaczności zadań, lokalizacji punktów kontrolnych, doboru limitów czasu, bezpieczeństwa uczestników oraz szeregu innych względów technicznych.

Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK organizuje również pod swoim patronatem Złoty Przodowników InO, które gromadzą kadrę InO oraz umożliwiają wymianę poglądów i poruszenie aktualnych problemów, zgłaszaniem nowych wniosków do KInO oraz udział kadry w otwartych spotkaniach Komisji ZG PTTK. W roku 2011 odbył się XIV Złot PInO w schronisku w Pasterce (Góry Stołowe) w dniach 9-11 grudnia. W dn. 10.12. odbyło się otwarte zebranie Komisji InO ZG PTTK poświęcone planowanym zmianom i kierunkom rozwoju InO w najbliższych latach. Komisja InO ZG PTTK w ramach współpracy z Radą Programową ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK przygotowywała imprezę na orientację podczas finału centralnego XXXIX Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego, który odbywał się w dniach 9-12 czerwca w woj. pomorskim. W finale uczestniczyły łącznie 192 osoby. Członkowie Komisji InO uczestniczą również przy organizacji finałów wojewódzkich eliminacji OMTTK. Komisja InO w ramach współpracy ze Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej przygotowała i przeprowadziła imprezę na orientację podczas obchodów Jubileuszu Stulecia Harcerstwa. Impreza odbyła się 26 sierpnia w Krakowie Zakrzówku pod nazwą „DezOrientacja 2011“. W imprezie wzięło udział ok. 650 harcerek i harcerzy na 4 trasach: TD, TM, TJ i TP. Wydano z tej okazji specjalne książeczki InO ze zdjęciem harcerskim na okładce.

Oficjalnym pismem Komisji Imprez na Orientację ZG PTTK jest czasopismo „Tramwaj” pod redakcją Krzysztofa Kuli. Ukazuje się w nakładzie 150 egzemplarzy oraz w wersji elektronicznej (pdf) dostępny na stronach Komisji InO (<http://ino.pttk.pl>). W roku 2011 wydano jeden numer „Tramwaju” – numer: 65 (kwiecień 2011) i ukazały się artykuły poświęcone m.in. obchodom 50-lecia KInO ZG we Wrocławiu, klasyfikacji Pucharu Polski w kat. TS i TJ za rok 2010 oraz podsumowanie konkursów Komisji, opisano zmiany regulaminowe, relacje z imprez (np. Złot). Pod patronatem KInO działa oficjalna strona: <http://ino.pttk.pl>, prowadzona przez Huberta Świerczyńskiego, która stanowi aktualne i kompletne źródło informacji o pracach KInO ZG PTTK, przepisach, regulaminach InO, rankingach, historii oraz imprezach rangi Pucharu Polski i Mistrzostw Polski. Komisja dysponuje również forum internetowym, które znajduje się pod adresem: <http://www.komisjaino.fora.pl/>. Forum służy wymianie opinii w różnych tematach, m.in. regulaminy, odznaki, imprezy, kadra i inne.

Główny Referat Weryfikacyjny nr 001 pod przewodnictwem Andrzeja Krochmala od początku swojej działalności zweryfikował łącznie ponad 1200 odznak. Referat zajmuje się głównie weryfikacją odznakami w stopniu dużym oraz za wytrwałość i dla najwytrwalszych. Na Zlocie PInO w Pasterce wręczono odznakę „Dla najwytrwalszych I stopnia”, Kol. Edward Fudro z Polic – zaproszony na Złot jako gość Komisji InO. GRW nr 001 zweryfikował 24 odznaki w poszczególnych stopniach: duża brązowa – 7; duża srebrna – 3; duża złota – 2; „Za wytrwałość”: I – 0, II - 3, III - 0; „Dla Najwytrwalszych”: I - 1, II - 0, III - 0. Poza tym zweryfikowano 1 popularną, 1 małą brązową, 1 małą złotą i 5 odznak okolicznościowych.

Do przewodniczącego GRW wpłynęło 11 sprawozdań referatów weryfikacyjnych za rok 2011: 100 - Mazowiecki, 103 – Praga Południe, 500 – Zachodniopomorski, 531 - Toruń, 532 - Grudziądz, 170 - Częstochowa, 194 - Gdynia, (brak numeru) – Tarnów, 236 – Śląsk, 211 – „Łapiguz” Siedlęcín, 001- GRW i 212 Lwówek Śląski.

W zakresie opracowania historii imprez na orientację pod kierunkiem Zbigniewa Sochy w roku 2011 ukazała się publikacja w nowym wydaniu „Turystycznych Imprez na Orientację. Regulaminy“. W obszernej formie ukazano problematykę poruszania się z mapą i kompasem po terenie w czasach nowożytnych, począwszy od pierwszych wydawnictw kartograficznych w XIX wieku. Na stronach Komisji w dziale Historia znajduje się również dokumentacja fotograficzna wystawy poświęconej historii imprez na orientację w Polsce i Europie.

Komisja InO realizuje w trakcie kadencji przede wszystkim uchwały i wnioski zgłoszone podczas Krajowej Narady Aktywu InO, która odbyła się w Pucku w dn. 5.12.2009 roku. Do końca roku 2011 Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK zrealizowała 10 spośród 19 zgłoszonych uchwał i wniosków poprzez podjęte uchwały oraz w pozostałych sprawach podjęła odpowiednie działania organizacyjne, publikacje internetowe oraz na łamach czasopisma „Tramwaj”. Zrealizowano m.in.: położenie nacisku na „pracę u podstaw” na imprezach lokalnych, zwłaszcza w celu zachęcania młodzieży; nawiązanie współpracy z nauczycielami i animatorami InO; dbanie o odpowiedni dla młodzieży poziom tras (nie zrażanie nadmiernymi trudnościami); korzystanie przodowników InO z możliwości propagowania kursu animatora; w przepisach turystycznych InO rozważyć kategorię odrębną dla weteranów; wcześniejsze ustalenie kalendarza imprez na następny rok – do 30 września – w celu ułatwienia pozyskiwania środków na imprezy; zlikwidować etapy nocne z piątku na sobotę; nadanie sprawie spożywania alkoholu na imprezach szczególnej wagi i poświęcenie jej jednego z pierwszych zebrań Komisji; 50 rocznica KInO – podjąć wyprzedzające działania w celu nagłośnienia sprawy i pozyskania środków m.in. na wydawnictwa okolicznościowe, gromadzenie notek biograficznych; zadbać o walory krajoznawcze tras i imprez (lokalizację PK w interesujących miejscach, krajoznawczą oprawę imprez) i zadbać o budowanie tras w sposób umożliwiający uczestnikom wyjście w teren bez długotrwałej pracy z mapą na starcie.

10.6. Turystyka motorowa

Zadania PTTK w zakresie turystyki motorowej realizowała Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK we współpracy z kołami i oddziałami Towarzystwa.

W roku sprawozdawczym odbyły się 3 posiedzenia komisji :

21 stycznia 2011 r w Warszawie tematem obrad było:

- zatwierdzenie protokołu nr. 3/XVII/2010 z posiedzenia Komisji w dn. 18 września 2010r. w Warszawie,
- zatwierdzenie planu pracy komisji na XVII kadencje lata 2010 – 2013,
- zatwierdzenie planu pracy na rok 2011,
- zatwierdzenie Harmonogramu Imprez Motorowych na 2011r.,
- omówienie stanu przygotowań do XX Centralnego Kursu Przodowników Turystyki Motorowej PTTK,
- zatwierdzenie organizatora i wykładowców XX Centralnego Kursu Przodowników Turystyki Motorowej,
- omówienie stanu przygotowań do 47 Centralnego Rajdu i Zlotu Turystów Zmotoryzowanych, Narady Aktywu Turystów Motorowych PTTK,
- zatwierdzenie organizatora 47 Centralnego Rajdu i Zlotu Turystów Zmotoryzowanych, Narady Aktywu Turystów Motorowych PTTK kol. Ryszard Dobrzyński,
- zatwierdzenie wniosków na wyróżnienia,

- zatwierdzenie zmiany w TZW V/2 kol. Tadeusz Dziadzio,
- Informacja o stanie przygotowań do wydania biuletynu "Motorowiec",
- Informacja o aktualizacji strony internetowej Komisji,
- sprawy różne.

15 maja 2011 w Błaziejewku tematem obrad było:

- zatwierdzenie protokołu nr. 4/XVII/2011 z posiedzenia Komisji 22 stycznia 2011r. w Warszawie,
- zatwierdzenie Regulaminu Przewodnika Turystyki Motorowej PTTK,
- zatwierdzenie koncepcji szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na Przewodników Turystyki Motorowej PTTK,
- zatwierdzenie wyników współzawodnictwa klubowego za 2010 r.,
- zatwierdzenie wniosków na wyróżnienia,
- podsumowanie XX Centralnego Kursu PTM w Chełmnie,
- informacja o pracach nad biografią zasłużonych działaczy w turystyce motorowej PTTK,
- informacja o klubach motorowych oraz ewidencji Przewodników Turystyki Motorowej wg . stanu na dzień 31.12.2010,
- informacja o współpracy z wydawnictwami,
- omówienie wniosków z Narady PTM w Błaziejewku,
- sprawy różne.

3 grudnia 2011 w Warszawie tematem obrad było:

- zatwierdzenie protokołu nr. 5/XVII/2011 z posiedzenia Komisji w dniu 15 maja 2011r.,
- zatwierdzenie Planu Pracy na rok 2012,
- zatwierdzenie Centralnego Terminarza Imprez Motorowych na 2012 r.,
- omówienie stanu przygotowań do 44 Centralnego Zlotu Przewodników Turystyki Motorowej PTTK, Narady Aktywu Turystów Motorowych PTTK,
- rozpatrzenie wniosków na wyróżnienia,
- informacja o stanie przygotowań do wydania biuletynu "Motorowiec",
- informacja o aktualizacji strony internetowej Komisji,
- wymiana legitymacji czynnym Przewodnikom Turystyki Motorowej,
- sprawy różne:
 - 55 lat Klubu Turystyki Motorowej „Flisak” Toruń,
 - biografie Klubów i działaczy.

Komisja w okresie sprawozdawczym dokonała zmiany TZW w Bełchatowie. Po śmierci kol. Zenona Kajdaniaka – TZW V/2, komisja powołała TZW V/4 – kol. Zbigniewa Biednego.

W lutym 2011 r na zlecenie Komisji został zorganizowany przez Oddział PTTK w Lipnie i KTM „Rywal” Lipno XX Centralny Kurs Przewodników Turystyki Motorowej PTTK, kurs ukończyło i egzamin zdało 29 osób.

Komisja zatwierdziła Oddział PTTK w Lipnie jako organizatora 44 Centralnego Zlotu Przewodników Turystyki Motorowej PTTK. Zlot odbędzie się w dn.25-27 maja 2012 r. w Bachtu k/Brodnicy - woj. kujawsko pomorskie.

W 2011 r Komisja przy współpracy głównego specjalisty ds. programowych PTTK kol. Pawła Zania opracowała nowy Regulamin Przewodnika Turystyki Motorowej PTTK oraz Ramowy program szkolenia specjalistycznego kandydatów na Przewodników Turystyki Motorowej PTTK. Zarząd Główny uchwałą nr. 244/XVII/2011w dn. 18.czerwca 2011r

zatwierdził przedstawione dokumenty. W 2011 r Komisja przystąpiła do wymiany legitymacji czynnym Przewodnikom Turystyki Motorowej PTTK zgodnie z zatwierdzonymi wzorami. Komisja na bieżąco prowadzi stronę internetową <http://ktmzg.pttk.pl/>.

W 2011 r zostały wydane Biuletyny Informacyjne „MOTOROWIEC”. Zostały zaplanowane i zrealizowane ujęte w Centralnym Harmonogramie Imprez Motorowych następujące imprezy:

- centralne - 2
 - ogólnopolskie - 18
 - regionalne – 62
 - oddziałowe -8
 - klubowe - 79
- Razem 169 imprez

Komisja w okresie sprawozdawczym przyznała:

- 2 Odznaki Zasłużonego Organizatora Imprez Motorowych,
- 19 Plakiet Złotej Kierownicy,
- 27 Dyplomów,
- 141 Odznak TM/MOT w tym 4 Odznaki „Złoty za Wytrwałość”.

11. PTTK dla przyszłości.

11.1. Edukacja dla turystyki i krajoznawstwa - działalność w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK od wielu lat koordynuje w Towarzystwie realizację centralnych przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. Tradycyjnie zostały zorganizowane w 2011 roku kolejne ich edycje.

XVIII Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”

W dniach 13-15 maja 2011 roku odbył się Centralny Zlot Laureatów XVIII edycji Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”. Bezpośrednim organizatorem zlotu był Oddział PTTK w Radzynie Podlaskim. Impreza rozpoczęła się zwiedzaniem Lublina, po czym młodzież wraz z opiekunami udała się do Firleja. Tam została zlokalizowana baza imprezy zaś w Kocku odbyło się oficjalne podsumowanie konkursu. Drugiego dnia Zlotu odbył się objazd krajoznawczy śladami ostatniej bitwy wojny obronnej 1939 r. oraz Henryka Sienkiewicza.

Szczegółowa relacja z imprezy dostępna jest na: <http://mlodziez.pttk.pl/dla-was/konkursy/poznajemy-ojcowizne/2011-radzyn-podlaski/175-centralny-zlot-laureatow-xviii-edycji-konkursu-poznajemy-ojcowizne-lublin-firlej-kock-radzyn-podlaski-13-15-05-2011>.

XXXIX Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK

Finał Centralny XXXIX Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego PTTK odbył się w Gdańsku w dniach 9-12 czerwca 2011 roku. Miejscem rozgrywania finału był teren Gdańskiej Wyższej Szkoły Administracji oraz Ośrodka Wypoczynkowego „Przy Wydmach”, głównym organizatorem był Oddział Regionalny PTTK w Gdańsku. Pierwszego dnia Turnieju zaplanowano zwiedzanie Gdańska. Młodzież wraz z opiekunami odwiedziła Centrum Edukacji Archeologicznej „Błękitny Lew” w Spichlerzu „Błękitny Baranek” oraz zwiedziła zabytki Głównego Miasta oraz Starego Przedmieścia. W Auli Gdańskiej Wyższej Szkoły Administracji odbyło się oficjalne otwarcie

Turnieju. W piątek i sobotę młodzież brała udział w turniejowej rywalizacji. Przeprowadzone zostały wszystkie regulaminowe konkurencje. W tym czasie opiekunowie udali się katamaranem na Hel, a następnie autokarem do Pucka i Wejherowa. Odwiedzili też Szymbark, Żukowo, Kartuzy, Gdynię oraz gdańską Twierdzę Wisłoujście i Westerplatte.

Ostatniego dnia Turnieju odbyło się oficjalne zakończenie imprezy oraz podsumowanie rywalizacji. Po raz pierwszy w historii Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego PTTK uczestników odwiedził Minister Edukacji Narodowej pani Katarzyna Hall.

W kategorii najmłodszej pierwsze miejsce zajęła drużyna Szkoły Podstawowej nr 19 w Rybniku (woj. śląskie) w składzie Daniel Mołdrzyk, Szymon Pałka, Klaudia Wowra (opiekun: Michał Wieczorek). W gronie gimnazjalistów zwyciężyło Powiatowe Gimnazjum w Biłgoraju (woj. lubelskie) w składzie Paulina Węgrzyn, Dominika Leszczyńska, Marcin Jamroz (opiekun: Wiesław Świerczyński). Z kolei w kategorii szkół ponadgimnazjalnych bezkonkurencyjne okazało się I LO im. Mikołaja Kopernika w Krośnie (woj. podkarpackie) w składzie Bartosz Mięśowicz, Grzegorz Mięśowicz, Wojciech Pawul (opiekun: Krystyna Janocha).

Szczegółowa relacja z imprezy dostępna jest na: <http://mlodziej.pttk.pl/dla-was/konkursy/omttk-pttk/2011-gdansk/182-podsumowanie-i-wyniki-xxxix-ogolnopolskiego-mlodziejowego-turnieju-turystyczno-krajoznawczego-pttk-gdansk-2011>.

XXVII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci Szkół Podstawowych XII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej

Konkursy odbyły się w dniach 3-6 listopada 2011 roku w Legnicy. Organizatorami byli: Zarząd Oddziału PTTK w Legnicy przy współpracy z Centrum Kształcenia Ustawicznego i Szkoły Podstawowej nr 19 w Legnicy. W Konkursach wzięło udział 49 uczestników (na 55 zgłoszonych) – 24 ze szkół podstawowych i 25 z gimnazjów z 13 województw. Dnia 4 listopada w auli Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ul. Lotniczej odbyło się uroczyste otwarcie Konkursu. Po konkursowych przesłuchaniach w pionie szkół podstawowych zwyciężyła Julia Niewiadomska – SP nr 1 w Lidzbarku Warmińskim (woj. warmińsko-mazurskie), z kolei w kategorii gimnazjów triumfował Szymon Jezierski – Publiczne Gimnazjum w Osiecinach (woj. kujawsko-pomorskie). W sobotę wieczorem odbyło się uroczyste zakończenie konkursów. Wszystkim finalistom zostały wręczone nagrody rzeczowe oraz dyplomy uczestnictwa. Ponadto przyznano nagrody specjalne. Ostatniego dnia konkursów dla wszystkich uczestników i ich opiekunów zorganizowano wycieczkę do Wrocławia.

XXVII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci Szkół Podstawowych i XII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej odbył się dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach „Szkoły z pasją”, Zarządu Głównego PTTK, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Urzędu Miasta Legnicy, Starostwa Powiatowego w Legnicy, a także licznym sponsorom.

Szczegółowa relacja z imprezy dostępna jest na: <http://mlodziej.pttk.pl/dla-was/konkursy/konkurs-krasomowczy/2011/238-wyniki-xxvii-ogolnopolskiego-konkursu-krasomowczego-dzieci-szkol-podstawowych-i-xii-ogolnopolskiego-konkursu-krasomowczego-mlodziezy-gimnazjalnej-legnica-2011-rok>.

XXXVI Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych.

Konkurs odbył się w Golubiu-Dobrzyniu w dniach 18-20 listopada 2011 r. Jego organizatorem był miejscowy Oddział PTTK. Jury spośród 26 przesłuchanych uczestników

wyłoniło pięć osób do ścisłego finału. Ostatecznie w konkursie zwyciężył Maciej Doryk ze Stalowej Woli (woj. podkarpackie).

Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krasomówczy odbył się w ramach Roku Szkoła z Pasją, ogłoszonego przez Minister Edukacji Narodowej Panią Katarzynę Hall. Swoim honorowym patronatem objął go Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Pan Bogdan Zdrojewski.

Szczegółowa relacja z imprezy dostępna jest na: <http://mlodziej.pttk.pl/dla-was/konkursy/konkurs-krasomowczy/2011/237-wyniki-xxxvi-ogolnopolskiego-konkursu-krasomowczego-mlodziezy-szkol-srednich-golub-dobrzyn-2011>.

IX edycja Ogólnopolskiego Konkursu na „Najlepszy Szkolny Klub Krajoznawczo-Turystyczny”

W finale centralnym konkursu rywalizowało 20 klubów (wyłonionych w eliminacjach wojewódzkich oraz zgłaszanych poprzez Internet). Jury zapoznało się z kronikami, prezentacjami multimedialnymi i stronami internetowymi prezentującymi roczną działalność szkolnych klubów krajoznawczo-turystycznych obejmującą rok szkolny 2010/2011. Biorąc pod uwagę dokonania klubów, a w mniejszym zakresie szatę graficzną ocenianej dokumentacji wyróżniono 9 SKKT.

16 grudnia 2011 roku w Warszawie odbyło się uroczyste podsumowanie IX edycji konkursu. W siedzibie Zarządu Głównego PTTK zorganizowane zostało spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich wyróżnionych klubów oraz jako przedstawiciel Ministerstwa Edukacji Narodowej Pan Jarosław Janowski (Dyrektor Departamentu Młodzieży i Organizacji Pozarządowych MEN).

Wyróżnione kluby otrzymały okolicznościowe dyplomy, nagrody w postaci sprzętu fotograficznego i pakietu wydawnictw ufundowane przez PTTK. Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało stosowne listy gratulacyjne oraz nagrody książkowe.

Po uroczystości młodzi uczestnicy spotkania wraz ze swoimi opiekunami udali się na krajoznawczy spacer po Warszawie. Szczegółowa relacja z imprezy dostępna jest na: <http://mlodziej.pttk.pl/dla-was/konkursy/najlepszy-skkt/2011/253-rozstrzygniето-ix-edycje-ogolnopolskiego-konkursu-na-najlepszy-szkolny-klub-krajoznawczo-turystyczny>.

Począwszy od 2010 roku Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK wydaje swoje pismo pod nazwą „mlodziej.pttk.pl”. Pismo ma charakter bezpłatnego wydawnictwa i ukazuje się z częstotliwością 2-3 razy do roku (w sumie ukazało się już 5 numerów). „O młodzieży, z młodzieżą i dla młodzieży...” – tak brzmi jego hasło przewodnie. W myśl tych słów chcemy prezentować dokonania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z zakresu edukacji turystycznej i krajoznawczej najmłodszego pokolenia polskich turystów. Pragniemy przedstawiać w nim ciekawe i godne naśladowania inicjatywy. Będziemy publikować również krótkie relacje z minionych wydarzeń. Motywem przewodnim każdego numeru jest prezentacja kolejnych odznak turystyki kwalifikowanej PTTK. Pragniemy, aby nasze pismo stało się obowiązkową pozycją w biblioteczkach opiekunów Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych. W 2011 roku ukazały się trzy numery wydawanego przez Radę pisma „mlodziej.pttk.pl”, pismo w wersji elektronicznej dostępne jest na stronie www.mlodziej.pttk.pl.

Członkowie Rady podjęli próbę znowelizowania regulaminów konkursów PTTK kierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. Powołane zostały cztery zespoły robocze, które po dokonaniu licznych konsultacji, przygotowują stosowne projekty zmian. W 2011 roku udało się znowelizować regulamin Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”, który zatwierdzony uchwałą Zarządu Głównego PTTK nr 253/XVII/2010 z dnia 23 września 2011 roku, wszedł w życie z dniem uchwalenia

i obowiązuje od roku szkolnego 2011/2012. Na ukończeniu są prace nad regulaminem Ogólnopolskiego Konkursu na „Najlepszy SKKT”, jak również trwają konsultacje dotyczące ostatecznego kształtu nowego regulaminu Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego PTTK.

Zarząd Główny PTTK, po zaopiniowaniu wniosków przez członków Rady, wnioskował do Ministerstwa Edukacji Narodowej o nadanie „Medalu im. Komisji Edukacji Narodowej” dla zasłużonych działaczy naszego Towarzystwa. Z nadesłanych z Oddziałów PTTK 73 wniosków, po uzupełnieniu i poprawkach zgłoszono do MEN 73 kandydatury. 61 osób otrzymało odznaczenia.

9 kwietnia 2011 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej oraz Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Podczas niego poruszono wiele istotnych kwestii, m.in. popularyzacji OWRP wśród środowisk szkolnych, organizacji olimpiady turystyczno-krajoznawczej, zaporowych cen odznak turystyki kwalifikowanej, uczestnictwa opiekunów SKKT w wychowaniu młodych turystów oraz życiu PTTK, niejasnych przepisów i ciągle zmieniających się aktów prawnych. Wynikiem wspólnego posiedzenia było opracowanie wniosku do Sekretarza Generalnego dotyczącego omawianych spraw.

22 czerwca 2011 r. odbyło się w Ministerstwie Edukacji Narodowej spotkanie w sprawie współpracy MEN i PTTK. Spotkanie to było pokłosiem wizyty pani minister na ceremonii zakończenia XXXIX OMTTK PTTK w Gdańsku. Dyskutowano m.in. o uproszczeniu zasad patronowania ministerstwa nad konkursami organizowanymi przez PTTK, projekcie Ministerstwa Edukacji Narodowej „Szkoła z pasją” (29 sierpnia 2011 r. odbyło się spotkanie inauguracyjne „Szkoły z pasją”, w którym udział wziął przedstawiciel ZG PTTK) a także o organizacji wspólnej ceremonii wręczenia medali i tytułu Nauczyciel Kraju Ojczystego. Uwieńczeniem spotkania (i dalszych działań) ma być nowelizacja porozumienia między MEN.

W 2011 roku Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK zakończyła prace nad kształtem nowego tytułu i medalu PTTK „Nauczyciel Kraju Ojczystego”. Zarząd Główny PTTK na posiedzeniu w dniu 29 stycznia 2011 r. uchwałą nr 190/XVII/2011 zatwierdził jego regulamin oraz ustalił termin składania wniosków o nadanie pierwszych wyróżnień.

W roku 2011 pierwsze wyróżnienia otrzymały 52 osoby. Oficjalna uroczystość miała miejsce w dniu 20 września 2011 roku w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Wszystkim wyróżnionym, stosowne listy gratulacyjne wręczyła Minister Edukacji Narodowej Pani Katarzyna Hall wraz z Panem Mirosławem Sielatyckim - Podsekretarzem Stanu w MEN. Medale „Nauczyciela Kraju Ojczystego” wręczał Prezes Zarządu Głównego PTTK Kol. Lech Drożdżyński. Wyróżnienie z numerem pierwszym, w uznaniu całokształtu swoich dokonań, otrzymał prof. dr hab. Kazimierz Denek.

Szczegółowa relacja z wręczenia wyróżnień dostępna jest na: <http://mlodziez.pttk.pl/owas/opiekunowie/wyroznienia/221-pierwsze-wyroznienia-tytulem-i-medalem-pttk-nauczyciel-kraju-ojczystego-wreczone>.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK w 2011 r., na polecenie ZG PTTK prowadziła prace nad zestawieniem kół i klubów zrzeszających dzieci i młodzież w ramach struktur PTTK. Do wszystkich Oddziałów PTTK przesłane zostały „Ankiety organizacyjne szkolnych/młodzieżowych kół/klubów krajoznawczo-turystycznych PTTK” z prośbą o przekazanie ich do klubów i kół zrzeszających dzieci i młodzież. Ankietę została również udostępniona na stronie www.mlodziez.pttk.pl.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK nawiązała stałą współpracę z ogólnopolskim miesięcznikiem krajoznawczo-turystycznym „Poznaj swój kraj”.

Praktycznie w każdym numerze tej gazety z rocznika 2011 publikowane były materiały dotyczące podejmowanych przez Radę działań jak również inicjatyw centralnych skierowanych do dzieci i młodzieży.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK patronuje stronie www.mlodziez.pttk.pl. Jej zawartość przygotowują dwie osoby: Aleksandra Staszak i Paweł Zań. Strona powstaje całkowicie społecznie, na udostępnionym przez ZG PTTK serwerze. Przez cały rok strona była rozwijana (w ostatnim czasie nadano jej bardzo oryginalny wygląd, w pełni odpowiadający trendom młodego pokolenia). W chwili obecnej witryna jest miejscem gdzie znaleźć można setki informacji o turystyce i krajoznawstwie dzieci i młodzieży. Powstały działy poświęcone: konkursom PTTK kierowanym do dzieci i młodzieży; działalności SKKT; odznakom turystyczno-krajoznawczym; kalendarz przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży. Rozpoczęto tworzenie bazy wizytówek kół i klubów – szerokiego gronu internautów (w tym nauczycielom i uczniom z całej Polski) zaprezentowana zostanie oferta szkolnych, młodzieżowych kół i klubów – jako dobrej praktyki na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Witryna ma również część społecznościową oraz forum, gdzie młodzi turyści i krajoznawcy mogą wymieniać się doświadczeniami. Strona ciągle jest rozwijana i rozbudowywana o nowe funkcje.

W 2011 roku Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK odbyła 4 protokołowane posiedzenia. Członkowie Rady spotykali się również na posiedzeniach nieformalnych podczas finałów poszczególnych imprez centralnych. Średnia frekwencja na posiedzeniach Rady to 63,9%.

W końcu 2011 roku, dzięki środkom Ministerstwa Edukacji Narodowej przygotowane zostało zaktualizowane II wydanie publikacji „Wybieram wędrowanie. Poradnik młodego turysty”, wydrukowany w nakładzie 23000 egzemplarzy. Poradnik to kompendium wiedzy dla młodego turysty zawierające praktyczne wskazówki dotyczące odpowiedniego przygotowania się do wędrowki, bezpiecznego wędrowania i podróżowania. Zamieszczono w nim również informacje o miejscach, godnych odwiedzenia, poznania ich wartości antropogenicznych i przyrodniczych oraz propozycje zagospodarowania czasu wolnego.

Dzięki publikacji wśród młodzieży szkolnej – odbiorców książki – podniesiony został poziom wiedzy i świadomości w obszarach związanych z: bezpiecznym wędrowaniem, ochroną dziedzictwa naturalnego, prozdrowotnej funkcji turystyki i krajoznawstwa jako elementu zagospodarowania czasu wolnego. Publikacja była bezpłatna, szeroko dostępna, zarówno w wersji drukowanej dystrybuowanej poprzez sieć oddziałów PTTK, kuratoria oświaty, stoiska PTTK na targach turystycznych, jak i w wersji elektronicznej dostępnej na stronach internetowych PTTK. Trwałymi rezultatami projektu, którego głównym celem było wydanie publikacji, są również:

- przebudowany serwis www.mlodziez.pttk.pl, który pozwala na bieżąco kierować do młodych ludzi, kanałami przez nich preferowanymi, informacje przydatne w uprawianiu turystyki i krajoznawstwa. Strona jest bazą informacji i materiałów o charakterze edukacyjnym i krajoznawczym, kształtującą postawy tożsamości regionalnej i przyrodniczej wśród dzieci i młodzieży. Strona jest interaktywnym uzupełnieniem publikacji, na bieżąco aktualizowanym. Została przebudowana we współpracy z firmą Creamteam z Krakowa.
- plakat promujący poradnik i stronę internetową,
- zakładki do książek, promujące poradnik i stronę internetową.
- plakietki odblaskowe, poprawiające bezpieczeństwo młodych turystów, a jednocześnie promujące poradnik i stronę internetową.

Rezultatami niemierzalnymi projektu są:

- Zwiększenie wiedzy młodzieży poprzez udoskonalenie i poprawienie jakości edukacji krajoznawczej w szkołach, a także poszerzenie wiedzy krajoznawczej, dostarczenie innowacyjnego narzędzia pracy dla nauczycieli w postaci informacji zawartych w publikacji i na stronie internetowej;
- Spopularyzowanie bazy informacyjnej materiałów o charakterze edukacyjnym i krajoznawczym, kształtującej postawy tożsamości regionalnej i przyrodniczej wśród dzieci i młodzieży (strona internetowa www.mlodziej.pttk.pl);
- Mobilizacja młodych osób do „bezpośredniego poznawania świata”, dbałości o racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego. Chcemy zwrócić uwagę na bezpieczne wędrowanie wyznaczonymi szlakami turystycznymi wzbogacając wędrowkę o zdobywanie odznak, sprawności;
- Aktywowanie dzieci i młodzieży do podejmowania poszukiwań w zakresie własnej tożsamości regionalnej, przyrodniczej;
- Wyrobienie u młodego pokolenia zdolności do obserwacji oraz tych cech, które charakteryzują osobowość twórczą czyli umiejętność koncentracji na wybranym przedmiocie; dostrzeganie, formułowanie i rozwiązywanie problemów; systematyczność w gromadzeniu materiałów; potrzebę odkrywania rzeczywistości społecznej, kulturowej, historycznej bądź przyrodniczej właśnie poprzez turystykę i krajoznawstwo.
- Zwiększenie zainteresowania młodzieży udziałem w ogólnopolskich przedsięwzięciach programowych takich jak Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”, Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK, konkursy krasomówcze czy zdobywaniem odznak krajoznawczych i turystycznych.

Ważnym wydarzeniem adresowanym do młodych uczestników był 51 Centralny Złot Młodzieży „Palmiry 2011”, który odbywał się od 12.10.2011 r. do 15.10.2011 r. Zadanie zrealizowane było w formie zlotu gwiazdźstego turystów pieszych, motorowych i rowerowych, również z udziałem turystów niepełnosprawnych, odnotowano udział 1200 zarejestrowanych uczestników. Złot obejmował:

- uroczyste pobranie ziemi z miejsca bitwy pod Iganiami,
 - przejścia piesze lub przejazdy pojazdami z uwzględnieniem na trasach Miejsc Pamięci Narodowej związanych z Powstaniem Listopadowym, obiektów ciekawych z przyrodniczego i krajoznawczego punktu widzenia.
 - uroczystości zakończenia Zlotu, w tym złożenie wiązanek i wieńców pod Pomnikiem Powstańców Oddziałów Specjalnych „Jerzyki”, przemarsz uczestników na Cmentarz Mauzoleum w Palmirach gdzie odbył się Apel Poległych z ceremoniałem wojskowym.
- Przedsięwzięcie odbywało się przy dużym zaangażowaniu organizatorów wcześniejszych edycji, lokalnych samorządów, dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego, Oddziału PTTK w Siedlcach, przy wsparciu finansowym ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sportu i Turystyki, środków własnych PTTK.

11.2. Działalność w środowisku akademickim

Działalność w środowisku akademickim inspirowane i koordynowane przez Komisję Akademicką ZG PTTK. W roku 2011 odbyły się dwa zebrania Komisji w dniach 11-13 marca w Łodzi oraz 21-23 października w Białymstoku. Zebrania te były okazją do koordynacji wspólnych działań oddziałów akademickich, takich jak pomoc przy obsłudze baz, remontach obiektów, organizacji wspólnych rajdów dla studentów i młodzieży oraz wymiany sprzętu pomiędzy bazami.

Studenckie Bazy Namiotowe i Chatki pod opieką Komisji Akademickiej

Pod opieką Komisji Akademickiej znajdowało się 15 prowadzonych społecznie obiektów Studenckiej Bazy Noclegowej PTTK, w tym 13 baz namiotowych i 2 chatki studenckie. Od października do tej sieci została dołączona przejęta niedawno przez Oddział Międzyuczelniany w Katowicach (Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich) Chata na Zagroniu (nad Rajczą Nickuliną). Obiekty te dysponowały w tym roku ilością ok.1416 miejsc noclegowych, w tym 466 w namiotach bazowych, 130 w chatkach a pozostałe 820 to miejsca na rozbicie własnego namiotu. Ogólna liczba osobonoclegów w okresie czerwiec - lipiec to 11878, w tym 6819 w namiotach bazowych, 3187 w namiotach własnych turystów oraz 1822 w chatce. Wyjątkowo zimny lipiec wpłynął na mniejszą niż poprzednio ilość turystów na szlakach. Staraniem Komisji uaktualniono wersję informatora „Studenckie Chatki i Bazy Namiotowe”, który zawiera podstawowe informacje o obiektach Studenckiej Bazy Noclegowej. Kolejne 3 obiekty zgłosiły zapytania o możliwość objęcia opieką przez Komisję Akademicką: Chatka Huczvice (działająca od 2011 r.), Chatka Nieznajowa (funkcjonująca już od lat) oraz planowana do uruchomienia w tym roku Baza Namiotowa w Mościcach k/Witnicy.

Festiwale, przeglądy piosenki.

Członkowie oddziałów akademickich współorganizowali koncerty w ramach projektu „W górach jest wszystko co kocham”, a dodatkowo środowisko akademickie z Łodzi współorganizuje Studencki Przegląd Piosenki Turystycznej YAPA. Już tradycyjnie Komisja ufundowała nagrodę w postaci bezpłatnych noclegów dla laureatów przeglądu na obiektach SBN. Członkowie Oddziału Międzyuczelnianego z Katowic rozpoczęli przygotowania do wznowienia Ogólnopolskiego Przeglądu Etnograficznego „Drzewiej”.

Kadra i szkolenia

Studenckie Koła Przewodnickie wciąż prowadzą kursy przewodnickie, które są stałym źródłem kadry programowej PTTK, a w kursach corocznie uczestniczą setki kursantów - głównie studentów, niemniej nie brakuje także licealistów i doktorantów. W 2011 roku kursy ukończyło i otrzymało uprawnienia blisko 50 przewodników ze środowiska akademickiego. W związku ze zmianą ustawy w roku 2012 niektóre koła prowadzić będą dłuższe kursy (na całe Beskidy) co będzie skutkowało chwilowym zmniejszeniem ilości osób zdających egzaminy w okresie najbliższego roku. Od 2013 sytuacja powinna powrócić do normy.

Rajdy i obozy.

Oddziały Akademickie zorganizowały w ubiegłym roku ok 35 rajdów górskich dla młodzieży i studentów. Odbywały się one na terenie całego kraju i zgromadziły liczną rzeszę uczestników. Oprócz rajdów organizowane są także spływy kajakowe rzekami: Wda, Biebrza, Drawa, Czarna Hańcza, Brda, oraz obozy kolarskie. W okresie wakacyjnym przewodnicy studenci prowadzą obozy wędrownie, zarówno w Polsce jak i poza granicami kraju. Środowiska działają samodzielnie lub współpracując ze sobą jak np. "Górskie Wędrowanie" obozy organizowane przez Studenckie Koła Przewodnickie przy współpracy z Salonem Turystyki Aktywnej Wierchy (PTTK).

11.3 Działalność na rzecz ochrony przyrody.

Realizowane były przez Komisję Ochrony Przyrody, w której w okresie sprawozdawczym nastąpiła zmiana dotycząca przydziału zadań wśród członków KOP ZG PTTK. Kol. Karolinie Pawlak powierzono opracowanie strony internetowej, obowiązki

związane z weryfikacją odznak Turysta Przyrodnik, prowadzeniem rejestru Odznak Honorowych Turysta Przyrodnik oraz rejestru Dyplomów Honorowych powierzono Kol. Janowi Machale.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 7 posiedzeń w dniach 5 stycznia (Warszawa), 12 marca (Warszawa), 7 i 10 czerwca (Las Smołdziński), 10 września (Warszawa), 6 listopada (Biłgoraj), 17 grudnia podejmując 9 uchwał:

- w sprawie nadania uprawnień 4 Instruktorom Ochrony Przyrody oraz powołania Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik” w Kamiennej Górze nadając Nr. 90/KOP ZG PTTK,
- w sprawie nadania Dyplomów Honorowych dla Oddziałów PTTK w Gdyni, Gdańsku i Słupsku, oraz 14 indywidualnych Honorowych Odznak „Turysta Przyrodnik”,
- w sprawie organizacji II Zlotu Turystów Przyrodników w dniach 8 – 10 czerwca 2012r w Supraślu (woj. podlaskie),
- w sprawie przyjęcia nowelizacji wzoru legitymacji Instruktora Ochrony Przyrody PTTK oraz nowelizacji wzoru legitymacji Honorowego Instruktora Ochrony Przyrody PTTK,
- w sprawie powołania Oddziałowej Komisję Ochrony Przyrody w Zielonej Górze nadając Nr. 97/KOP ZG PTTK oraz nadania uprawnień 14 Instruktorom Ochrony Przyrody,
- w sprawie składania podpisów w legitymacjach Instruktorów Ochrony Przyrody,
- w sprawie powołania Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik przy Oddziale PTTK we Włocławku nadając Nr. 98/KOP ZG PTTK oraz nadania uprawnień 10 Instruktorom Ochrony Przyrody,
- w sprawie nadania Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik przy Oddziale Stołecznym PTTK w Warszawie nadając Nr. 99/KOP ZG PTTK,
- w sprawie nadania Honorowej Odznaki „Turysta Przyrodnik” dla Kol. Stefanii Politańskiej z Oddziału PTTK w Częstochowie.

Działalność Komisji

Realizując postulaty działaczy terenowych z Krajowej Narady Aktywu Ochrony Przyrody o zacieśnienie kontaktu pomiędzy KOP ZG PTTK i Oddziałami prowadzącymi działalność ochroniarską podjęto stosowne działania. KOP ZG PTTK w oparciu o posiadane fundusze zorganizowała I Ogólnopolski Zlot Turystów Przyrodników w Lesie Smołdzińskim oraz wyjazdowe posiedzenie w Biłgoraju. Powstała również strona internetowa Komisji, na której zamieszczane są najnowsze informacje oraz periodyk pod tytułem „Na tropie przyrody”. Biuletyn ten redagowany przez członka KOP ZG PTTK zawiera najistotniejsze informacje nadsyłane od działaczy terenowych. Znaleźć tam można informacje o pracach Komisji, relacje z imprez proekologicznych, ciekawostki, opisy obiektów chronionych.

Nadano Honorowe Odznaki „Turysta Przyrodnik” dla 15 działaczy z Gliwic, Koszalina, Lubonia, Ostrowca Świętokrzyskiego, Wodzisławia Śląskiego, Poręby, Lublina, Cieszyna, Siemianowice Śląskich, Kielc Częstochowy i Gdańska.

Stan organizacyjny

Obserwowane są nadal niepokojące różnice pomiędzy danymi posiadanymi przez Komisję Ochrony Przyrody ZG PTTK a danymi nadsyłanymi przez Oddziały w sprawozdaniach TKO. Według TKO na koniec 2010r miało działać 85 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody natomiast w rejestrach KOP ZG PTTK figuruje zaledwie 43 w tym 2 nowe Komisje. W TKO podano istnienie 7 klubów przyrodniczych. W miarę dobrze uporządkowane zostały statystyki związane z Referatami Weryfikacyjnymi odznaki „Turysta

Przyrodnik”, bowiem wg TKO w 2010r odznaki weryfikowano w 69 Referatach natomiast w rejestrach Komisji figurują 72 Referaty.

Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody

Do ZG PTTK za 2010r napłynęło z Oddziałów 302 sprawozdania TK- O jak już wyżej wspomniano miało w nich działać 85 Oddziałowych KOP (28,15%). Dane Komisji w rejestrze wykazują formalne działanie tylko 42 Komisje Ochrony Przyrody, co stanowi zaledwie 13,9 %. Różnica 43 KOP wynikała z braku kontroli nad prawidłową działalnością. Zmiana tych niekorzystnych proporcji możliwa jest przy systematycznych i konsekwentnych działaniach poprzez kontynuację wyjazdowych posiedzeń, podczas których prowadzone będą szkolenia specjalistyczne w tym zakresie. Przełomowym będzie koniec 2011 i początek 2012 roku, kiedy to zgodnie z naszymi zaleceniami winny napłynąć sprawozdania z Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. W oparciu, o które uzyskamy szerszą wiedzę o ochroniarskiej działalności terenowej. W 2011r powstały dwie nowe Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody przy Oddziałach PTTK w Zielonej Górze i Kamiennej Górze.

Referaty Weryfikacyjne

Znacząco poprawiły się statystyki dotyczące funkcjonowania Referatów Weryfikacyjnych odznaki „Turysta Przyrodnik”. Powodem zmian była weryfikacja poprzez e-mailowy i telefoniczny kontakt z Oddziałami, które wykazywały funkcjonowanie takich Referatów. W nieprawidłowo działających Referatach przy Oddziałach PTTK w Elblągu, Biłgoraju, Białymstoku i Opolu wiele osób uzyskało już uprawnienia Instruktorów Ochrony Przyrody i zgodnie z obowiązującym Regulaminem odznaki „Turysta Przyrodnik” będą one mogły weryfikować odznaki. Do uporządkowania i zgodnego z Regulaminem weryfikowania odznak pozostają kwestie działalności Referatów w Oddziałach w Szczecinie, Żninie, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku i Mińsku Mazowieckim.

Kluby Przyrodnicze

Z posiadanej dokumentacji wynika, że istnieje jeden Klub Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK przy Oddziale Świętokrzyskim PTTK w Kielcach skupiający 18 Instruktorów Ochrony Przyrody. Pozostałe 6 to kluby przyrodnicze.

Kadra programowa.

W 2010r znowelizowany został Regulamin Instruktora Ochrony Przyrody PTTK, w którym wprowadzono istotne zmiany. Jedną z nich dotyczyła wymiany legitymacji IOP na estetyczne. Okazało się jednak, że projekt druków nie zawierał znaku PTTK. Opracowany nowy projekt druku legitymacji zawierający znak został przyjęty Uchwałą Nr 12/XVII/2010 KOP ZG PTTK z dnia 10.09.2011r. Legitymacje zostały wykonane nieodpłatnie w ilości 500 egzemplarzy i mogliśmy przystąpić do wymiany. Do chwili rozpoczęcia wymiany zarejestrowanych było 299 Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK. Od września do końca 2011r wymieniono 68 legitymacji, co stanowi ok. 23 %. Wystawiono również 28 legitymacji dla Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK, którzy w 2011r uzyskali uprawnienia. Zaznaczyć należy, że wymiana legitymacji jest jednocześnie okazją do weryfikacji Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK oraz zmiany rejestru. Celem nadrzędnym naszych działań jest ustalenie rzeczywistej ilości naszej kadry programowej. Okazuje się, bowiem, iż KOP ZG PTTK nie był informowany o Instruktorach, którzy zrezygnowali z działalności i osobach zmarłych. Nadal działa dość liczna grupa 605 Opiekunów Przyrody.

Druki sprawozdań

Nowe ujednolicone druki sprawozdań oraz opracowany schemat przekazywania sprawozdań zamieszczony został na stronie internetowej www.kop.pttk.pl. Ustaliliśmy konkretne terminy składania sprawozdań, aby na ich podstawie Oddziały PTTK mogły sporządzać sprawozdania TK-O. Sprawozdania pozwolą też Zarządom Oddziałów PTTK na ocenę pracy poszczególnych Instruktorów Ochrony Przyrody, Opiekunów Przyrody, Klubów i Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. Stanowią one będą również podstawę do występowania o uhonorowanie najlepiej pracujących działaczy na rzecz ochrony naszej przyrody.

Zlot Turystów Przyrodników

Zaplanowany I Zlot Turystów Przyrodników odbył się w dniach 8-11 czerwca 2011 r. w Smołdzińskim Lesie (woj. pomorskie). Został on zorganizowany przez KOP ZG PTTK oraz przez Oddział Regionalny PTTK w Gdańsku im. Mariana Czyżewskiego. Udział w nim wzięło 23 osoby. Celem zlotu było zapoznanie członków PTTK działających w Oddziałowych Komisjach lub w klubach ochrony przyrody na terenie całej Polski z zagadnieniami ochrony przyrody, pracą naszej Komisji, sprawami organizacyjnymi oraz zdobycie uprawnień Instruktora Ochrony Przyrody PTTK. Omówiono na Zlocie szczegółowo zagadnienia związane z Opiekunami Przyrody, Instruktorami Ochrony Przyrody, zasady weryfikacji książeczek „Turysta Przyrodnik”, zasady sprawozdawczości, prowadzeniem referatów weryfikacyjnych oraz tworzeniem Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. W czasie Zlotu 6 uczestników zdało egzamin na Instruktora Ochrony Przyrody PTTK z Białegostoku, Elbląga i Zielonej Góry.

Przeprowadzony został konkurs przyrodniczy z nagrodami a wszyscy uczestnicy obdarowani zostali okolicznościowymi znaczkami a także wydawnictwami otrzymanymi od Wojewody Pomorskiego i Starosty Słupskiego. Przedstawiane przez działaczy problemy i sugestie zostały odnotowane i znajdują one odzwierciedlenie podczas posiedzeń Komisji.

Uczestnicy uznali jednak, że Zloty takie należy kontynuować w latach następnych. Dlatego też podjęto uchwałę o organizacji II Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników, który odbędzie się w dniach 8 – 10 czerwca 2012 r. w miejscowości Supraśl na terenie Puszczy Knyszyńskiej.

Referat Weryfikacyjny KOP ZG PTTK

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem odznaki „Turysta Przyrodnik” Kol. Jan Machała zweryfikował w 2011 roku: 21 odznak w stopniu duża srebrna i 6 w stopniu duża złota. Utworzono trzy Referaty Weryfikacyjne odznaki „Turysta Przyrodnik” przy Oddziałach Kujawskim we Włocławku, „Ziemi Zielonogórskiej” w Zielonej Górze i Stołecznym w Warszawie. Regulamin odznaki zawiera wiele niejasnych zapisów stwarzających kontrowersje, na co zwracali uwagę działacze w trakcie Zlotu jak i Otwartego posiedzenia. W związku z tym podjęto intensywne prace nad zmianą w celu wyeliminowania błędnych zapisów.

12. Rozwijanie turystyki i krajoznawstwa w środowiskach:

Przedstawiciele środowisk miejsca zamieszkania oraz miejsca pracy realizują zadania zapisane w programie działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego ze szczególnym uwzględnieniem zadań zaproponowanych przez Komisję Środowiskową Zarządu Głównego PTTK. Imprezy organizowane przez wyżej wymienione środowiska, przy udziale Komisji Środowiskowej ZG PTTK, mają wpływ na zwiększenie ilości członków Towarzystwa, popularyzują turystykę i krajoznawstwo oraz integrują przedstawicieli tych

środowisk. Działania programowe PTTK są promowane m.in. na szkoleniach realizowanych w ramach odbywających się imprez.

W celu dotarcia do jak największej ilości członków PTTK skupionych w środowiskach miejsca zamieszkania oraz miejsc pracy Komisja Środowiskowa ZG PTTK opracowała wykaz oddziałów, kół i klubów działających w tych środowiskach. Został on zamieszczony na stronie internetowej Komisji. Aktualnie wykaz obejmuje ponad 120 jednostek PTTK. Najwięcej z województw: wielkopolskiego (23), warmińsko – mazurskiego (17) i opolskiego (15). Stworzenie wyżej wymienionego wykazu pozwoli Komisji na nawiązanie bliższej współpracy oraz na stymulowanie i rozwijanie działalności turystyczno – krajoznawczej.

12.1. Działalność w Wojsku Polskim

Działalność turystyczno – krajoznawcza w Wojsku Polskim w 2011 roku prowadzona była przede wszystkim w oparciu o 14 wojskowych oddziałów PTTK, 96 kół i klubów PTTK oraz wojskowe ośrodki i instytucje kultury, przy wsparciu i pomocy stowarzyszeń działających w tym obszarze, w szczególności Wojskowego Stowarzyszenia „Sport – Turystyka – Obronność”. Działalność ta w większości opiera się na ruchu społecznym, który w wojsku reprezentuje 3422 członków PTTK z wojskowych oddziałów, kół i klubów PTTK. Warto podkreślić, że w stosunku do 2010 roku przybyło 13 nowych kół i klubów PTTK, a liczba członków zwiększyła się o 181 osób. Świadczy to o rosnącej roli i popularności turystyki w środowisku wojskowym.

Aktywnie działa dziewięcioosobowa Komisja do Współpracy z Wojskiem Polskim Zarządu Głównego PTTK, która koordynuje działalność turystyczno – krajoznawczą w środowisku wojskowym.

W minionym roku zorganizowano w wojsku 1769 przedsięwzięć turystyczno–krajoznawczych (przez wojskowe oddziały, koła, kluby PTTK), w których wzięło udział ponad 56.000 osób.

Do najważniejszych, przedsięwzięć turystyczno – krajoznawczych o charakterze ogólnopolskim, należy zaliczyć:

- XXV Jubileuszowe Seminarium Krajoznawcze Wojska Polskiego poświęcone fortyfikacjom obronnym Twierdzy Przemyśl, którego głównym organizatorem był Oddział Wojskowy PTTK w Przemyślu. Uczestnikami seminarium byli oficerowie kształcenia obywatelskiego, turyści – krajoznawcy z Wojskowych Oddziałów, Kół i Klubów PTTK. Ogółem w przedsięwzięciu wzięło udział 110 osób. Opracowano i przesłano do wszystkich wojskowych bibliotek oświatowych oraz wojskowych kół PTTK wydawnictwo poseminaryjne „Fortyfikacje Twierdzy Przemyśl”. To drugie po „Fortyfikacjach nadbrzeżnych Zatoki Gdańskiej” wydawnictwo powstałe po Seminariach Krajoznawczych WP w ostatnich trzech latach.
- XLVII Centralny Rajd Turystyczny Wojska Polskiego na Orientację „Bieszczady 2011”, który organizował Oddział Wojskowy PTTK w Przemyślu; uczestniczyło 254 osób. W klasyfikacji generalnej zwyciężył zespół „Fregata” z 3 Flotylli Okrętów Gdynia Oksywie. W ramach rajdu przeprowadzono XII Zawody Sprawnościowo – Obronne Bieszczady 2011, w których rywalizowało 20 zespołów, a zwyciężył zespół „Włóczykije” z Poznania.
- 51. Międzynarodowy Spływ Kajakowy Pojezierzem Brodnickim zorganizowany przez Wojskowy Klub Turystów w Chełmnie, w którym wzięło udział 131 wodniaków. Klub ten był również organizatorem VII Ogólnopolskiego Spływu Kajakowego Stowarzyszenia Saperów Polskich; udział wzięło 25 wodniaków.

- XII Rodzinny Spływ Kajakowy Wojska Polskiego „Słupia – Łupawa 2011” przeprowadzony przez Oddział Wojskowy Marynarki Wojennej w Gdyni, uczestniczyło 85 osób.
- XIV Rodzinny Rajd Górski Wojska Polskiego „Gorce 2011” i XII Ogólnopolskie Rodzinne Zawody Strzeleckie Wojska Polskiego „Gorce 2011” przedsięwzięcia zorganizowane przez Oddział Wojskowy PTTK w Krakowie. Udział wzięło 115 osób.
- XL Jubileuszowy Centralny Zlot Turystów Wojska Polskiego „Borne Sulinowo – na militarnym szlaku”, którego głównym organizatorem był Pomorski Wojskowy Oddział PTTK w Wałczu. W zlocie uczestniczyło 161 turystów, reprezentujących wojskowe oddziały, koła i kluby PTTK. Dokonano podsumowania działalności turystyczno– krajoznawczej, a pucharami i dyplomami Dyrektora DWiPO wyróżniono laureatów następujących tytułów:
 - ODDZIAŁ ROKU – Oddział Wojskowy PTTK im. Twierdzy Przemyśl przy Klubie 5 batalionu strzelców podhalańskich w Przemyślu;
 - KOŁO ROKU: Wojskowe Koło PTTK „Nad Regą” z Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie 12 Dywizji Zmechanizowanej w Szczecinie, Wojskowe Koło PTTK nr 33 „Rodzinne” z Stołecznego Wojskowego Oddziału PTTK przy Klubie Dowództwa Garnizonu Warszawa, Wojskowe Koło Krajoznawców z Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie 1 batalionu zmechanizowanego w Chełmie;
 - KLUB ROKU: Wojskowy Klub Turystyki Kolarskiej „Na Fali” z Oddziału Wojskowego PTTK Marynarki Wojennej przy Klubie Marynarki Wojennej „Riwiera” w Gdyni, Wojskowy Klub Przewodników Turystycznych im. gen. Mariusza Zaruskiego z Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu, Wojskowy Klub Żeglarski „PASAT” z Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia SZ w Bydgoszczy;
 - TURYSTA ROKU: Kol. Jerzy KUFEL z Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie Sił Powietrznych w Warszawie.

Ponadto, za wybitne zaangażowanie w organizację przedsięwzięć turystyczno– krajoznawczych dla środowiska wojskowego – 50 turystów uhonorowano dyplomami i drobnymi upominkami.

- XVIII Ogólnopolski Zimowy Spływ Kajakowy „Gwda 2011” zorganizowany przez Pomorski Wojskowy Oddział PTTK w Wałczu, w którym wzięło udział 55 osób. Ten oddział był też organizatorem wielu innych ogólnopolskich imprez kajakowych, m.in.: XVII Ogólnopolskiego Spływu Kajakowego „Majówka z Sobótką” – 153 uczestników, XIII Ogólnopolskiego Spływu Kajakowego „Z Husarią po Czernicy” – 80 uczestników.
- XLI Rajd Górski Wojska Polskiego „Sudety 2011”, który zorganizował Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie ŚOW we Wrocławiu; uczestniczyło 91 osób.
- III Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa PTTK w długodystansowym pływaniu w płetwach zorganizowane przez Oddział Wojskowy PTTK Marynarki Wojennej w Gdyni. Uczestniczyło 150 zawodników.
- XV Ogólnopolski Górski Maraton na Orientację „ORIENTOP 2011” zorganizowany przez Oddział Wojskowy PTTK we Wrocławiu, w którym wzięło udział 49 uczestników.
- XXXIII Ogólnopolski Kaszubski Rajd Metalowców MON zorganizowany przez Wojskowe Koło PTTK nr 3 przy Stoczni Marynarki Wojennej; uczestniczyło 230 turystów.
- VI Ogólnopolska Majówka Rowerowa na Kaszubach zorganizowana przez Oddział Wojskowy PTTK Marynarki Wojennej; wzięło udział 270 uczestników.

- XIV Konkurs Fotograficzny „Budowle Obronne 2011” i XVI Przegląd Fotografii Turystycznej i Krajoznawczej „FOTO – TUR 2011” przeprowadzone przez Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie ŚOW we Wrocławiu. W obu konkursach wzięło udział 48 uczestników.

Warto podkreślić, że wiele z przedsięwzięć turystyczno – krajoznawczych organizowanych przez wojskowe ogniwa PTTK, również tych o charakterze lokalnym, ma wieloletnie tradycje, co świadczy o uznaniu środowiska i popularności proponowanych form spędzania czasu wolnego. Wiele ma też charakter rodzinny co sprzyja integracji środowiska wojskowego. Należy też z satysfakcją odnotować rosnący udział żołnierzy w przedsięwzięciach turystycznych. Przykładem może być ich udział w XLVII Centralnym Rajdzie Wojska Polskiego na Orientację „Bieszczady 2011”, w którym uczestniczyło 98 czynnych zawodowo żołnierzy, w tym 38 szeregowych reprezentujących jednostki wojskowe.

Komisja ZG PTTK do Współpracy z Wojskiem Polskim spotykała się w minionym roku trzykrotnie. Podczas spotkania szkoleniowego z udziałem prezesów Oddziałów Wojskowych i Wojskowych Kół PTTK w dniach 21 – 24 listopada w Ustroniu - Hermanicach, dokonano oceny realizacji przedsięwzięć turystyczno – krajoznawczych w 2011 oraz przyjęto kierunki działalności i KALENDARZ IMPREZ na 2012 rok.

Kalendarz Przedsięwzięć Krajoznawczo – Turystycznych i Sportowo -Rekreacyjnych Wojska Polskiego na 2012 rok został przekazany do wszystkich Oddziałów Wojskowych, Kół i Klubów PTTK. Udostępniony został również w internecie.

Składane były przez Zarząd Główny PTTK wnioski do Ministerstwa Obrony Narodowej na zadania publiczne. Złożono maksymalną możliwą ilość ofert Oddziałów PTTK tj. 10 . Ministerstwo Obrony Narodowej przyznało dotację 6 Oddziałom PTTK na łączną kwotę 29 650,00 zł.

Zadania publiczne wykonały niżej wymienione Oddziały PTTK.

	Kwota dofinansowania	Ilość uczestników
Oddział Miejski PTTK im. M. Sydowa w Toruniu.	- 2 200,00.-	151
„ V Złot Miłośników Pojezierza Brodnickiego- - szlakiem wrześniowej linii obrony z 1939 roku”. Oddział PTTK w Legnicy. Ćwiczenia terenowe – „ Survival – 2011”.	- 3 650,00.-	94
Oddział PTTK „ Ziemi Łęczyńskiej” w Łęczycy „ Na żołnierską nutę – wędruj z nami żołnierzami”.	- 3 350,00.-	253
Oddział PTTK „ Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie „ 59 Rajd Górski Szlakiem Walk A.K. Batalionu „ Barbara”.	- 4 500,00.-	152
Oddział PTTK „ Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie. „ XI Rajd Patriotyczno- Turystyczny „ Szlakami Żołnierzy Września 1939” Zarząd Główny PTTK.	- 2 450,00.-	350
„51 Centralny Złot Młodzieży „ Palmiry 2011”	- 13 500,00.-	1200
..... Razem	- 29 650,00.-	2200

Sprawozdania z ww. zadań publicznych wykonanych przez Oddziały PTTK zostały przez Ministerstwo Obrony Narodowej ocenione pozytywnie zarówno pod względem merytorycznym, jak i wykonania wydatków.

12.2. Działalność w środowisku osiedli mieszkaniowych i na terenach wiejskich

W 2011 r. Komisja Środowiskowa ZG PTTK była patronem i współorganizatorem czterech dużych przedsięwzięć skierowanych do przedstawicieli środowisk osiedli mieszkaniowych oraz terenów wiejskich.

VII Ogólnopolski Zlot Młodzieży Wiejskiej PTTK „W Centrum Polski” odbył się w dniach 13 – 15 maja. Organizatorem był Oddział PTTK „Ziemi Łęczyckiej” w Łęczycy. W zlocie uczestniczyło 151 osób z małych miejscowości w województwach: śląskim, wielkopolskim, świętokrzyskim i łódzkim. Młodzież utworzyła 28 drużyn biorących udział w wielu konkurencjach. Nagrody ufundowały m.in. lokalne władze.

10 września odbył się XXX Regionalny Jubileuszowy Złaz Rodzin Turystycznych Spółdzielczych Osiedli Mieszkaniowych woj. śląskiego w Podlesicach. Wzięło w nim udział ok. 2000 osób.

XII Zlot Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK odbył się w Kołobrzegu w dniach 23 – 25 września. Organizatorem był Oddział PTTK im. Jana Frankowskiego w Kołobrzegu. W zlocie wzięło udział 120 osób z różnych rejonów Polski. Program krajoznawczy był bogaty, a impreza wzorowo zorganizowana. Uczestnicy mieli możliwość wymiany doświadczeń oraz zgłoszenia nowych propozycji działań programowych w środowisku zamieszkania i zakładzie pracy. Na otwarciu i zakończeniu zlotu, który odbywał się pod patronatem Starosty Kołobrzegu, obecni byli przedstawiciele władz samorządowych i administracyjnych regionu.

W związku z obchodami „Roku Turystyki Rodzinnej” ogłoszony został Ogólnopolski Konkurs Plastyczny skierowany do dzieci i młodzieży pt. „Moja rodzina na turystycznym szlaku”. Współorganizatorami były Komisja Środowiskowa ZG PTTK i Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Oskard”. Na konkurs nadesłano 264 prace z 61 środowisk min. ze wsi (Borki w woj. lubelskim, Kunice w woj. dolnośląskim, Nojewo w woj. wielkopolskim i in.) oraz spółdzielni mieszkaniowych (w Ujeździe, Tychach, Warszawie). Podsumowanie konkursu odbyło się 26 października w Muzeum Etnograficznym w Warszawie.

12.3. Działalność w środowisku policji i straży granicznej

W 2011 roku Komisja Środowiskowa ZG PTTK patronowała i współuczestniczyła w czterech imprezach ważnych dla środowiska Policji i Straży Granicznej.

40. Jubileuszowy Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic” – Bieszczady 2011 odbył się w dniach 19 – 25 czerwca w Ustrzykach Górnych. W rajdzie wzięło udział 297 osób w ramach 36 drużyn. W Komitecie Organizacyjnym był członek Komisji Środowiskowej – Kazimierz Rabczuk. Wprowadzono nową odznakę „Szlakami Obrońców Granic”.

XIX Ogólnopolski Rajd Górski Służb Mundurowych resortu SWiA /dawne Ogólnopolskie Spotkania Turystyczne Policji/ „Beskid Niski 2011” został zorganizowany w Wysowej w dniach 20 – 24 września. Komandorem Zlotu był Grzegorz Serbakowski – członek Komisji Środowiskowej. W rajdzie wzięło udział 235 uczestników. Należy podkreślić, że 95% z nich jest członkami PTTK.

W dniach 13 – 16 kwietnia w Ostrowie Wielkopolskim odbył się XXV Jubileuszowy Zlot Aktywu Turystycznego resortu spraw wewnętrznych i administracji. W zlocie wzięło udział 60 przedstawicieli Kół i Klubów PTTK działających w jednostkach organizacyjnych Policji i Straży Granicznej. Gospodarzem zlotu był Grzegorz Serbakowski.

Od 23 do 26 czerwca w Czernicy (pow. Chojnice) trwał XII Ogólnopolski Spływ Kajakowy Policjantów „Szlakiem Brdy”. Wzięło w nim udział 75 osób z terenu całej Polski (policjanci, ich rodziny, emeryci). Jednym z organizatorów była Komisja Turystyki w resorcie spraw wewnętrznych i administracji, której przewodniczy Kazimierz Rabczuk.

Wyżej wymienione imprezy spełniają funkcję integrującą członków Towarzystwa wywodzących się ze środowiska Policji i Straży Granicznej. Przedsięwzięcia te szerzą wiedzę krajoznawczą o Polsce i kształtują emocjonalne zaangażowanie w sprawy Ojczyzny.

13. Działalność gospodarcza

13.1. Warunki prowadzenia

Rok 2011 to kolejny rok, w którym największą uwagę w naszej działalności gospodarczej przykładaliśmy do działalności inwestycyjnej. Prawidłowe wykorzystanie unijnych dotacji oraz środków pozyskanych w NFOŚiGW i WFOŚiGW to duży trud poniesiony przez nasze jednostki gospodarcze, głównie spółki z o.o.: Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK, Schroniska i Hotele PTTK Karpaty, Mazury PTTK i Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK, którym Zarząd Główny PTTK powierzył realizację projektów. Pozyskane, dzięki ich aktywności, środki umożliwiły realizację projektów o olbrzymim znaczeniu dla stanu technicznego naszych obiektów oraz zmniejszeniu ich uciążliwości dla środowiska naturalnego. Był to także olbrzymi wysiłek finansowy dla Towarzystwa, które wykorzystując niepowtarzalną szansę dotacji unijnych skierowanych na działalność inwestycyjną w naszych obiektach musiało skierować na te inwestycje również znaczące własne środki finansowe. Na ten niezbędny wkład własny do projektów unijnych zaciągnęliśmy kredyt finansowy, który będziemy spłacać w następnych kilku latach. Zakończony przez Spółkę Mazury projekt „Budowa ekologicznej mini przystani żeglarskiej wraz z systemem odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach Warmii i Mazur w OTW PTTK w Wilkasach” zaowocował pierwszą od wielu lat inwestycją PTTK polegającą na budowie od podstaw nowego ośrodka poświęconego turystyce wodnej. Ten kierunek będzie realizowany w roku 2012, kiedy to oddamy do eksploatacji obiekt w Zegrzynku oraz 2013, kiedy to do eksploatacji zostanie przekazany nowoczesny obiekt w Kamieniu. Kolejne inwestycje realizowane w obszarach górskich zaowocowały oddaniem do eksploatacji po kapitalnym remoncie schroniska w Dolinie Pięciu Stawów Polskich – obiekt uzyskał nowoczesne wyposażenie sanitarne, nowoczesną oczyszczalnię ścieków oraz zabezpieczającą potrzeby energetyczne turbinę wodną stając się, dzięki znakomitym proekologicznym rozwiązaniom, obiektem niespotykanym na skalę światową. Realizacja programów unijnych „Markowe produkty turystyki górskiej ..” w 7 schroniskach tatrzańskich i 11 beskidzkich oraz „Instalacja odnawialnych źródeł energii w obiektach PTTK w Bieszczadach i Beskidzie Niskim” prowadzonym ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego to nie tylko znaczące obniżenie uciążliwości naszych obiektów dla środowiska naturalnego, lecz również znaczące zmniejszenie kosztów ich eksploatacji, a także stworzenie nowego wizerunku obiektów PTTK. Co ważne, w projektach tych znalazło się i miejsce na wsparcie działalności programowej w wyniku czego zmodernizowaliśmy nasze ośrodki muzealne w schroniskach w Dolinie Chochołowskiej, na Markowych Szczawinach i modernizujemy dalsze. Rozpoczęliśmy także, choć ze względu na niekorzystne rozwiązania aplikacyjne o środki unijne w województwie dolnośląskim, w oparciu o środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, podobne działania modernizujące nasze obiekty w Sudetach. Rok 2011 to także rok borykania się naszych partnerów strategicznych, którzy podpisali z PTTK umowy wieloletnie na dzierżawę naszych obiektów, z trudnościami w realizacji procesów inwestycyjnych związanymi z uzyskaniem pozwoleń na budowę. Zakończona została znacząca inwestycja w Hotelu Wyspiański w Krakowie, rozpoczęta w Domu Turysty w Wiśle, przygotowaliśmy program inwestycyjny w Zakopanem, Szczyrku,

Sopocie, Zegrzynku i Warszawie. Te inwestycje także będą realizowane we współpracy z partnerami strategicznymi, którzy w wyniku powierzenia im obiektów na dłuższy okres czasu zadeklarowali znaczące nakłady inwestycyjne. Bez tego rozwiązania, przyjętego przez Zarząd Główny w ubiegłej kadencji, PTTK nie byłoby w stanie dokonać tak rewolucyjnych przemian w stanie technicznym naszych obiektów bez znaczącej sprzedaży atrakcyjnie ulokowanych nieruchomości.

Mimo trudności, jakie przeżywa gospodarka europejska, które odbijają się przecież i na kondycji naszych dzierżawców, a zatem i naszej, PTTK w zakresie gospodarowania swoim majątkiem staje się nowoczesnym organizmem, zabezpieczonym przez niestabilnością rynku długoletnimi umowami dzierżawnymi na obiektach stanowiących podstawowe źródła finansowania swojej działalności. Podjęty zakres inwestowania jest nadzieją nie tylko na zmianę wizerunkową naszych obiektów, ale i znaczące zwiększenie dochodów, co umożliwi podejmowanie nowych zagadnień programowych.

13.2. Potencjał

Na majątek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego składa się majątek rzeczowy (środki trwałe) i majątek finansowy (udziały w spółkach).

Majątek trwały PTTK

PTTK na dzień 31 grudnia 2011 r. posiadało w swoim zarządzie 175 nieruchomości. Powyższe nieruchomości wykorzystywane były na działalność gospodarczą, która była prowadzona w 111 obiektach w tym w 100 obiektach hotelarskich (hotele, domy wycieczkowe, schroniska, campingi, domy turysty, stacje wodne ośrodki turystyczne itd.), 3 obiektach gastronomicznych, 8 innych obiektach wykorzystywanych na cele biurowe, produkcyjne i turystyczne. 16 nieruchomości stanowiły działki gruntu niezabudowane lub zabudowane urządzeniami niezbędnymi do prowadzenia działalności gospodarczej (ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków itp.). Zazaczyć należy, że często działalność obiektu prowadzona jest na kilku nieruchomościach.

Majątek trwały w wartościach ewidencyjnych brutto na koniec 2011r wykazuje wzrost w porównaniu do 2010r o 9.463,59 tys. zł z kwoty 122.724,84 tys. zł w 2010r do 132.189,43 tys. zł, co stanowi 7,72 % przyrost.

Na stan ten wpływ miały zwiększenia majątku z tytułu poniesionych nakładów (szczegółowa informacja w części sprawozdania dotyczącej prac inwestycyjno-remontowych) i zakupów inwestycyjnych (nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu w Jastrzębiej Górze), sprzętu biurowego (m.in. drukarki, komputery, urządzenia wielofunkcyjne), ujawnień gruntów własnych i budynków oraz zmniejszenia majątku wskutek sprzedaży (schronisko PTTK Pod Trójgarbem), likwidacji zużytych środków trwałych (m.in. sprzętu biurowego, starego ujęcia wody przy Schronisku PTTK Andrzejówka).

Majątek trwały w wartościach netto na koniec 2011r. (tzn. z uwzględnieniem umorzeń) wykazuje wzrost w stosunku do 2010r z kwoty 59,812,29 tys. zł do 66.342,10 tys. zł tj. o 6.529,81 tys. zł co stanowi 10,92% przyrost. Oznacza to, że uwzględniając amortyzację majątku, wpływającą na zmniejszenie jego wartości (w 2011r. 3.652,24 tys. zł) wartość majątku nie tylko jest odtwarzana, ale systematycznie wzrasta.

Szczegółowe informacje na temat wartości majątku trwałego PTTK opracowane na podstawie sprawozdań zbiorczych ZG PTTK w kwotach brutto i netto w rozbiciu na poszczególne jednostki PTTK zawarte są w tabeli nr 14.

Wartość amortyzacji w latach 2010-2011r w rozbiciu na jednostki wewnętrzne PTTK przedstawiono w tabeli nr 15. Jak wynika z tabeli przyrost amortyzacji na koniec 2011r w porównaniu do końca 2010r wynosi 602,94 tys. zł co stanowi 19,77% .

Informacja na temat rzeczowego majątku trwałego, jaki posiadają spółki z większościowym kapitałem PTTK w wartościach brutto i netto, przedstawia tabela nr 16. Wynika z niej, że w roku 2011 wartość rzeczowego majątku trwałego brutto w spółkach wynosiła 34.805,53 tys. zł, co w porównaniu z rokiem 2010 kiedy wartość ta wynosiła 32.689,87 tys. zł, oznacza wzrost o 6,47%.

W wartościach netto (z uwzględnieniem amortyzacji) na koniec 2011 roku majątek trwały spółek wynosił 20.462,16 tys. zł, co w porównaniu z rokiem 2010 kiedy wartość ta wynosiła 19.556,59 tys. zł, oznacza wzrost o 4,63%.

Majątek finansowy

Poza majątkiem rzeczowym, PTTK posiada również majątek finansowy w postaci udziałów i akcji w spółkach prawa handlowego. Na koniec roku 2011 wartość udziałów i akcji PTTK w funkcjonujących 10 spółkach wynosiła łącznie 10.180,40 tys. zł. Na koniec 2010 roku wartość tych udziałów wynosiła również 10.180,40 tys. zł.

Poziom wniesionych dopłat do kapitału zakładowego utrzymał się na tym samym poziomie co w roku 2010 i wyniósł 1.282,14 tys. zł.

W grudniu 2011 roku Zgromadzenie Wspólników uchwaliło zwrot dopłat ze spółki Hotele Lubelskie PTTK Sp. z o.o. w Lublinie. Dopłata w zostanie zwrócona w roku 2012.

PTTK poza udziałami w spółkach wymienionych wyżej posiada również udziały w 12 spółkach, które nie prowadzą działalności gospodarczej. Kapitał zaangażowany przez PTTK w te spółki na koniec 2011 r. wynosił łącznie 262,59 tys. zł.

Zmiany kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2010–2011 przedstawia tabela nr 17.

Wyniki działalności spółek z udziałem kapitału PTTK

Łączny wynik finansowy brutto w roku 2011 osiągnięty przez funkcjonujące Spółki z udziałem kapitału PTTK (z wyłączeniem wyniku Meritum Banku ICB SA) stanowił kwotę 927,15 tys. zł. co w porównaniu z łącznym wynikiem finansowym brutto osiągniętym przez te Spółki w roku 2010 – kwota 1.472,85 tys. zł, stanowiło spadek o 37,05 %. Warto zaznaczyć, że wypracowany wynik finansowy uwzględnia czynsz dzierżawny dla ZM PTTK, który łącznie w 2011 r. wyniósł 5.239,48 tys. zł (wzrost w porównaniu do roku 2010 o 9,41%) oraz opłatę za korzystanie ze znaku PTTK w łącznej kwocie za 2011 r. w wysokości 67,61 tys. zł. (wzrost w porównaniu do roku 2010 o 2,99%)

W 2011r. Spółki wpłaciły do PTTK z tytułu wpłaty na działalność statutową kwotę 680,00 tys. zł (wpłata dokonana w roku 2011, ale dotycząca sprawozdania finansowego za rok 2010), co w porównaniem z rokiem 2010 kiedy to na działalność statutową Spółki wpłaciły kwotę 980,00 tys. zł (wpłata dokonana w roku 2010, ale dotycząca sprawozdania finansowego za rok 2009), stanowi spadek o 31%.

W 2011 r. opłatę za korzystanie ze znaku PTTK w kwocie 67,61 tys. zł wniosły dwie spółki (Hotele Lubelskie PTTK w Lublinie(36,84 tys. zł.) i ZZGT PTTK w Szczecinie (30,77 tys. zł.) W porównaniu z rokiem 2010 kiedy to opłata za znak wniesiona przez ww. spółki i spółkę Bydgoskie BTZ PTTK wyniosła 65,65 tys. zł nastąpił wzrost jej wysokości o 2,99%.

Szczegółową informację o wynikach działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2010–2011 przedstawia tabela nr 20.

13.3. Stan prawny majątku.

Na koniec 2011 r. PTTK zarządzało 175 nieruchomościami. Nieruchomości te posiadały następujący status prawny:

- własność gruntu i budynków – 50 nieruchomości;
- współwłasność gruntu i własność budynków – 23 nieruchomości;
- wieczyste użytkowanie gruntu i własność budynków – 51 nieruchomości;
- wieczyste użytkowanie gruntu i budynków – 15 nieruchomości;
- dzierżawa gruntu i własność budynków – 10 nieruchomości;
- bezpłatne użytkowanie gruntu /służebność/ i własność budynków – 2 nieruchomości;
- zarząd i użytkowanie – 7 nieruchomości;
- własność na rzecz oddziału PTTK – 9 nieruchomości;
- wieczyste użytkowanie na rzecz oddziału PTTK – 3 nieruchomości;
- własność na rzecz innych osób prawnych – 2 nieruchomości;
- w trakcie regulacji – 3 nieruchomości.

Prowadzone były i będą prowadzone nadal działania zmierzające do uregulowania stanu prawnego nieruchomości w Jastarni, Tleniu i na Połoninie Wetlińskiej.

13.4. Formy zarządzania majątkiem.

Zarządzanie majątkiem PTTK odbywa się poprzez wyodrębnione jednostki gospodarcze ZG PTTK, działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym oraz poprzez spółki z udziałem kapitału PTTK.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. 175 nieruchomości PTTK były zarządzane przez:

- ZM PTTK – 170 nieruchomości;
- OZGT PTTK w Krakowie – 4 nieruchomości;
- CFK PTTK w Łodzi – 1 nieruchomość.

Nieruchomości były zarządzane w systemie dwu lub trzy stopniowym w układzie jednostka zarządzająca – dzierżawca lub jednostka zarządzająca – dzierżawca – poddzierżawca.

Spośród 170 nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Majątkiem PTTK 145 nieruchomości zostały przekazane w dzierżawę spółkom z o.o. Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK w Jeleniej Górze (22 nieruchomości), Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu (83 nieruchomości), Mazury PTTK w Olsztynie (26 nieruchomości), Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK w Sanoku (14 nieruchomości), 2 nieruchomości wydzierżawione były Oddziałowi PTTK w Gorlicach, a 4 – użyczone Regionalnemu Oddziałowi PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy. Pozostałe 19 nieruchomości były w bezpośrednim Zarządzie ZM PTTK.

Od stycznia 2010 zawarto ze spółkami umowy dzierżawy nieruchomości PTTK wg nowego, jednolitego wzoru, wprowadzając nowe unormowania związane, m.in. z ustalaniem czynszu dzierżawnego, zabezpieczeniem ewentualnych przyszłych roszczeń PTTK, procedurą realizacji zadań inwestycyjno-remontowych.

13.5. Nadzór nad sprawami majątkowymi.

Zgodnie ze Statutem PTTK wszystkie sprawy prawno-majątkowe (obciążanie hipoteki, sprzedaż, nabycie itp.) pozostają w wyłącznej gestii Zarządu Głównego PTTK a decyzje w tym zakresie podejmowane są w formie uchwał. Realizacją uchwał ZG PTTK w sprawach majątkowych zajmują się: Biuro ZG PTTK, ZM PTTK lub inne jednostki, spółki z większościowym udziałem kapitału PTTK. Realizacja uchwał odbywa się pod nadzorem Sekretarza Generalnego i Skarbnika ZG PTTK. Na posiedzeniach ZG PTTK okresowo składane są bieżące informacje z realizacji uchwał a na koniec kadencji wykonywane jest

zbiorcze sprawozdanie z wykonania wszystkich uchwał. Kwartalnie prezentowane są na posiedzeniach ZG PTTK informacje o wynikach działalności spółek z większościovym kapitałem PTTK, informacje o stanie rozrachunków spółek z PTTK z podziałem na tytuł zobowiązań, wykaz zaległości spółek w stosunku do ZM z tytułu czynszu dzierżawnego z lat ubiegłych oraz stanie rozrachunków spółek z ZG PTTK – wielkość wpłat za znak, działalność statutową, dopłaty zwrotne itp.

W ramach nadzoru nad sprawami majątkowymi centralnie nadzorowane są ponadto realizacje przyjętych i zatwierdzonych na dany rok przez Zarząd Główny PTTK planów inwestycyjno-remontowych w obiektach PTTK, zarówno ze środków własnych i dotacyjnych, płatności podatków od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie i inne zobowiązania publiczno-prawne dotyczące nieruchomości PTTK, porządkowanie i regulowanie, wspólnie z zarządami spółek PTTK, spraw własnościowych powierzonych nieruchomości, ubezpieczanie majątku, prowadzenie sprawozdawczości (w tym m.in. wynikającej z wymogów Ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej) itp.

Od 1999 r. corocznie dodatkowo prowadzona jest przez Zarząd Majątkiem PTTK analiza ekonomiczna działalności obiektów PTTK, obejmującą nieruchomości będące w ewidencji PTTK oraz nieruchomości będące w ewidencji spółek PTTK. Analiza ekonomiczna jest przeprowadzona na szczeblu jednostki zarządzającej (spółka, oddział) oraz Zarządu Majątkiem PTTK. W analizie uwzględniana jest część ekonomiczna obejmującą przychody uzyskiwane z danego obiektu, koszty jego działalności, nakłady remontowe i inwestycyjno-modernizacyjne w tym obiekcie oraz część informacyjną zawierającą m.in. informacje o czasie trwania umowy, obłożeniu itp.

W związku z rozporządzeniem Komisji Europejskiej dotyczącym pomocy de minimis, centralnie, na szczeblu Zarządu Głównego PTTK, gromadzone są informacje dotyczące otrzymanej pomocy publicznej oraz innego rodzaju pomocy np. horyzontalnej, regionalnej itp. w części obiektów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Udzielana pomoc dotyczy odroczenia terminów płatności podatków od nieruchomości, rozłożenia ich na raty bądź ich umorzenia, przesunięcia terminu opłat za wieczyste użytkowanie, rozłożenia na raty odsetek od zobowiązania dot. wykupu nieruchomości, dofinansowania uczestnictwa w targach i wystawach za granicą itp. Informacja o otrzymanej pomocy publicznej jest dokumentem każdorazowo załączanym do składanych przez PTTK wniosków dotyczących ubiegania się o udzielenie takiej pomocy w różnych jej formach.

13.6. Prace inwestycyjne, efekty

Zarząd Majątkiem PTTK

Działalność inwestycyjna prowadzona przez Zarząd Majątkiem PTTK w 2011 roku jak dotychczas skupiała się przede wszystkim na poprawieniu poprzez inwestycje ogólnego stanu technicznego obiektów, dbałości o zapewnienie bezpieczeństwa p.poż. w obiektach, podnoszeniu ich standardu, porządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej, a także na realizacji inwestycji związanych z ochroną środowiska. Jak co roku wykonywano również prace polegające na bieżącej konserwacji i remontach. Ponadto prowadzono bardzo intensywne działania związane z realizacją umów dotacji zawartych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Całkowita wartość zadań inwestycyjnych i remontowych zrealizowanych w 2011r. w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK wyniosła 14.501.553,96 zł, w tym inwestycje w kwocie 13.786.335,60 zł, remonty w kwocie 399.107,95 zł, a pozostałe koszty i wydatki poniesione w ramach planu zadań inwestycyjno-remontowych 316.110,41 zł.

Źródłem finansowania ww. zadań były następujące środki:

Zarządu Majątkiem PTTK	1.610.420,79 zł
Zarządu Głównego PTTK	6.178.812,82 zł
Spółek/Oddziałów PTTK zarządzających obiektami	736.711,97 zł
NFOŚiGW –NMF (dotacje)	1.223.767,26 zł
WFOŚiGW (pożyczka)	400.000,00 zł
Unii Europejskiej w ramach RPO	3.976.801,86 zł
Dzierżawców	<u>375.039,26 zł</u>
OGÓLEM	14.501.553,96 zł

Łączny udział środków PTTK (ZM PTTK, ZG PTTK, Spółek i dwóch Oddziałów PTTK) wyniósł 8.525.945,58 zł, co stanowi 58,8 % wartości wszystkich poniesionych w 2011r. nakładów w obiektach będących w ewidencji ZM PTTK. W stosunku do ubiegłego roku wartość nakładów przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjno-remontowych w ww. obiektach wzrosła o 2.488.418,95 zł, tj. o 22,64 %.

Zakres robót wykonanych przez dzierżawców wynikał z ustaleń podjętych pomiędzy jednostkami PTTK zarządzającymi bazą turystyczną a dzierżawcami oraz bezpośrednio z umów dzierżawy. Przedstawione powyżej nakłady finansowe na realizację prac inwestycyjnych i remontowych ponoszone były przez dzierżawców poza odpłatnością z tytułu czynszu.

W 2011r. zgodnie z wcześniej zawartymi umowami kontynuowano realizację zadań inwestycyjnych dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Wśród ww. zadań znalazły się następujące projekty:

- „Budowa ekologicznej mini przystani żeglarskiej wraz z systemem odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach Warmii i Mazur w OTW PTTK w Wilkasach”, w ramach RPO WiM (zadanie zakończone zgodnie z umową, w sierpniu 2011r. uzyskano pozwolenie na użytkowanie obiektu),
- „Markowy produkt turystyki górskiej ZIELONE SCHRONISKA w Tatrach Polskich” - projekt realizowany w 7 obiektach PTTK w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (dofinansowanie częściowo przekazane, planowane zakończenie – 31 marzec 2012r.),
- „Markowy produkt turystyki górskiej ZIELONE SCHRONISKA w paśmie Beskidów-Gorców-Pienin” - projekt realizowany w 11 obiektach PTTK w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (dofinansowanie częściowo przekazane, planowane zakończenie – 18 październik 2012r.).

W 2011r. kontynuowano i zakończono prace związane z realizacją projektu pn. „Instalacja odnawialnych źródeł energii w obiektach PTTK w Bieszczadach i Beskidzie Niskim” współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach umowy finansowej zawartej z NFOŚiGW. W wyniku realizacji ww. umowy w 7 obiektach PTTK (HG i OC w Ustrzykach Górnych, schr. „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych, schr. w Komańczy, bacówka „Pod Honem” w Cisnej, bacówka „Moskałówka” w Jaworcu, DW w Wetlinie, HG w Wetlinie) zamontowano instalację kolektorów słonecznych, w HG i OC w Ustrzykach Górnych zamontowano instalację pomp ciepła wraz z rurociągiem glikolowym, a w bacówce w Jaworcu instalację hybrydowej elektrowni z turbiną wiatrową i panelami fotowoltaicznymi.

W czerwcu 2011r. PTTK podpisało z WFOŚiGW we Wrocławiu umowę pożyczki na realizację dwuletniego zadania pn. „Zmniejszenie uciążliwości schroniska na Hali Szrenickiej

dla środowiska Karkonoskiego Parku Narodowego”. Na koniec roku zaawansowanie prac przekroczyło 56% .

Łącznie w 2011r. w obiektach znajdujących się w ewidencji ZM PTTK udało się wykonać 144 zadania inwestycyjno-remontowe w 68 obiektach PTTK. Poza wcześniej wymienionymi projektami poniżej przedstawiono ważniejsze z realizowanych w tym okresie inwestycji:

- modernizacja pokrycia dachu w schronisku „Szwajcarka”,
- modernizacja ujęcia wody w schronisku nad Małą Łomniczką,
- likwidacja starego i wykonanie nowego ujęcia wody dla schroniska „Andrzejówka”,
- modernizacja kotłowni i części hotelowej w schronisku „Trzy Korony”,
- modernizacja instalacji c.o. i c.w. w schronisku na Hali Łabowskiej,
- wykonanie instalacji sygnalizacji p.poż. w schronisku na Hali Ornak,
- modernizacja pokrycia dachu wraz z wykonaniem instalacji odgromowej w schronisku nad Wierchomlą,
- wymiana pokrycia dachu w schronisku w Dolinie 5 Stawów Polskich,
- wymiana pokrycia dachu w schronisku na Turbaczu,
- wymiana stolarki okiennej i pokrycia dachu w schronisku na Luboniu Wielkim,
- modernizacja stacji trafo w schronisku „Murowaniec” na Hali Gąsienicowej,
- modernizacja i przebudowa schroniska w Komańczy –cd.,
- modernizacja budynku łącznika w Olsztynie,
- wymiana pokrycia dachu w DW w Łebie- cd.,
- wymiana pokrycia dachu w schronisku na Magurze Małastowskiej,
- wymiana pokrycia dachu (II etap) w DT w Warszawie,
- modernizacja pomieszczeń piwnicznych oraz pomieszczeń parteru z przystosowaniem ich dla potrzeb biblioteki PTTK w budynku biura ZG PTTK przy ul. Senatorskiej w Warszawie,
- wymiana pokrycia dachu w budynku muzeum i budynku gospodarczym w Puławach.

OZGT PTTK w Krakowie

Poza ww. nakładami poniesionymi w obiektach znajdujących się w ewidencji ZM PTTK w 2011r. realizowane były prace inwestycyjno-remontowe w obiektach zarządzanych przez OZGT PTTK w Krakowie. Wartość całkowita tych prac wyniosła 693.358 zł, w tym środki OZGT PTTK 189.363 zł, środki budżetowe ZG PTTK 308.632 zł, a środki dzierżawców 195.363 zł.

Łącznie w 2011r. w obiektach zarządzanych przez OZGT PTTK w Krakowie udało się wykonać 10 zadań inwestycyjno-remontowych w 3 obiektach. Poniżej przedstawiono ważniejsze z realizowanych w tym okresie zadań:

- modernizacja DT PTTK w Krakowie wraz z termomodernizacją obiektu, utworzeniem archiwum centralnego i modernizacją hydroizolacji budynku D,
- modernizacja i uszczelnienie dachu w budynku przy ul. Jagiellońskiej w Krakowie,
- modernizacja DW PTTK w Myślenicach – brama wjazdowa, część parkingowa, instalacja c.w.u.

CFK w Łodzi

W 2011r. w Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK przy ul. Wigury 12 A w Łodzi nie realizowano żadnych prac inwestycyjno-remontowych.

Zestawienie nakładów poniesionych w 2011r. w obiektach PTTK znajdujących się w zarządzie ww. jednostek przedstawia tabela nr 19.

Obiekty aportowe

Poza zadaniami zrealizowanymi w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK i OZGT PTTK Spółki PTTK z o.o. prowadziły prace budowlane w swoich obiektach aportowych. W roku 2011 ze środków własnych spółek wykonano prace o wartości 1.634.732,04 zł, w tym na zadania inwestycyjne 1.405.634,85 zł, a na zadania remontowe 229.097,19 zł. Poza tym na realizację inwestycji polegającej na wymianie stolarki okiennej i ślusarki oraz dociepleniu i wykonaniu elewacji w DT PTTK w Sanoku Spółka BSiH PTTK uzyskała pożyczkę w wysokości 124.537,91 zł.

Ponadto na realizację zadań remontowych wydatkowane były również środki własne dzierżawców w wysokości 245.525,98 zł oraz środki pochodzące z odszkodowania STU ERGO HESTIA w wysokości 1.299,61 zł.

Ogółem w 2011r. w obiektach aportowych poniesiono 2.006.095,54 zł, w tym na zadania inwestycyjne 1.530.172,76 zł, a na zadania remontowe 475.922,78 zł.

Zestawienie nakładów poniesionych w 2011r. w aportowych obiektach PTTK przedstawia tabela nr 20.

13.7. Ubezpieczenie majątku

Zarząd Majątkiem PTTK

W 2011 r. majątek rzeczowy PTTK był ubezpieczony w Towarzystwie Ubezpieczeniowym STU Ergo Hestia S.A. zgodnie z umową zawartą w dniu 31.III.2010 r. na okres dwuletni. Ubezpieczenie obejmowało dwa 12 miesięczne okresy rozliczeniowe:

I okres rozliczeniowy: 01 kwietnia 2010 r. do 31 marca 2011 r.

II okres rozliczeniowy: 01 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r.

Ubezpieczenie obejmowało działania wszystkich żywiołów i szkody polegające na utracie, uszkodzeniu i zniszczeniu, będące następstwem zdarzeń o charakterze losowym i niepewnym, które wystąpiło nagle, nieprzewidzianie i niezależnie od woli ubezpieczającego i zaistniało w miejscu i okresie ubezpieczenia. Ubezpieczeniem objęty był cały majątek trwały widniejący w księgach ZM PTTK. W 2011 r. majątek rzeczowy ubezpieczony był w wartościach księgowych brutto oraz w wartościach odtworzeniowych wg jednej składki 0,033% dla budynków drewnianych i murowanych. Ubezpieczeniem objęte były również przychody wynikające z umów dzierżawy na wypadek ich utraty wskutek wszystkich ryzyk. Składka dla tego ubezpieczenia wynosiła 0,081 %.

Ogółem koszty ubezpieczenia majątku w 2011 r. wyniosły 84 548,79 zł i wzrosły o 9 676,33 zł w stosunku do 2010 r. Wzrost ten był spowodowany zwiększeniem wartości majątku zgłoszonego do ubezpieczenia a także zmianą ubezpieczenia niektórych środków trwałych z wartości księgowej brutto na odtworzeniową. Koszty ubezpieczenia dzierżawionego majątku ponoszą dzierżawcy na zasadzie refundacji. Wykaz kosztów ubezpieczenia w podziale na Spółki, Oddziały PTTK zawiera tabela nr 21.

W 2011 r. wystąpiło 10 szkód: 7 szkód na łączną kwotę odszkodowania 41 509,13 zł, oraz 3 szkody w trakcie likwidacji. Spowodowane one były zdarzeniami losowymi takimi jak: pożar, wyładowania atmosferyczne, intensywne opady deszczu, śniegu, gradu itp. Wykaz szkód oraz kwoty odszkodowania uzyskane w ramach ubezpieczenia zawiera tabela nr 22.

14. Gospodarka finansowa.

14.1. Źródła finansowania działalności

W roku 2011 w ramach osobowości prawnej PTTK działały następujące jednostki:

- Zarząd Majątkiem PTTK,
- Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie,
- Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w Krakowie,
- Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi,
- Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK,
- Centrum Turystyki Wodnej.

W omawianym roku przychody ze sprzedaży wyrobów i usług stanowiące podstawowe źródło powstawania wyniku finansowego oraz źródło finansowania działalności statutowej wyniosły 18.792.097,89 złotych i były wyższe od wykonania 2010 roku o kwotę 998.613,42 złotych.

Powyższe przychody obejmowały:

- przychody ze sprzedaży produktów i usług	- 17.076.541,15 zł
- przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	390.480,38 zł
--dotacje otrzymane	641.006,48 zł
- wpłaty na działalność statutową /spółki PTTK	684.069,88 zł

Koszty działalności operacyjnej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej wyniosły 1.320.146,11 złotych i w porównaniu do wykonania 2010 roku były wyższe o 1.468.684,24 złotych.

Tempo wzrostu przychodów było niższe od tempa wzrostu kosztów o 3,10 punktu procentowego. Procentowy udział kosztów rodzajowych w kosztach ogółem wynosił:

- Amortyzacja	19,94
- Zużycie materiałów i energii	10,54
- Usługi obce	13,23
- Podatki i opłaty	18,94
- Wynagrodzenia	26,35
- Ubezpieczenia społeczne	3,86
- Pozostałe koszty rodzajowe	7,14

Największą pozycją wzrostu kosztów były odpisy amortyzacyjne oraz wzrost opłat i podatków.

Pozostałe przychody operacyjne w 2011 roku wynosiły 2.353.016,66 złotych i były niższe od wykonania 2010 roku o 3.293.573,85 złote. Na tak wysoki spadek przychodów miała wpływ sprzedaż majątku trwałego w 2010 roku. Wynik ze zbycia aktywów trwałych był niższy od wyniku 2010 roku o kwotę 3.019.803,49 złote.

W roku 2011 Towarzystwo wypracowało zysk w wysokości 1.034.621,85 złotych.

Aktywa trwałe na koniec 2011 roku wynosiły 84.425.124,58 złote i w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego o 9.601.477,37 złotych. Na tak znaczący ich wzrost miały oddane do użytku inwestycje.

Aktywa obrotowe na koniec 2011 roku wynosiły 6.222.815,89 złotych i w porównaniu do stanu na 31.12.2010 r. były wyższe o kwotę 1.778.376,73 złotych.

Kapitał własny Polskiego Towarzystwa Turystyczno -Krajoznawczego na dzień 31.12.2011 roku wynosił 61.399.004,74 złote i był wyższy od stanu na koniec roku 2010 o 1.042.298,97 złotych. Na wzrost kapitału własnego miał wpływ wypracowany wynik finansowy.

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania na koniec 2011 roku wynoszą 29.248.935,73 złotych i są wyższe od analogicznego okresu roku ubiegłego o kwotę 10.337.555,13 złotych.

Wzrost zobowiązań spowodowany jest koniecznością zaciągnięcia kredytu na sfinansowanie inwestycji oraz wzrostem długoterminowych rozliczeń międzyokresowych o kwotę 4.357.373,44 złote.

14.2. Realizacji zobowiązań podatkowych

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jako Stowarzyszenie i jako przedsiębiorca podlega przepisom prawa podatkowego. Wszystkie czynności związane z postępowaniem w sprawach podatkowych reguluje Ustawa z 29 sierpnia 1977 roku (z późniejszymi zmianami)- Ordynacja wa:

- Podatek dochodowy od osób prawnych.

Obowiązek podatkowy w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych reguluje ustawa z 15 lutego 1992 r.(z późniejszymi zmianami). Zgodnie z zapisami art.17 ust. 1 pkt. 3 ustawy Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przeznaczając wypracowany wynik na realizację celów statutowych nie odprowadzało podatku dochodowego.

- Podatek dochodowy od osób fizycznych.

Z tytułu zatrudnienia pracowników na umowę o pracę, umowę zlecenia lub umowę o dzieło, PTTK jako płatnik, podlega obowiązkowi w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych zgodnie z ustawą z 26 lipca 1991 r (z późniejszymi zmianami). Naliczanie, pobór podatku oraz jego odprowadzenie do właściwych terytorialnie Urzędów Skarbowych.

- Podatek od towarów i usług.

Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług nałożyła na Zarząd Główny PTTK obowiązek rozliczania podatku VAT zbiorczo, to znaczy od wszystkich jednostek korzystających z osobowości prawnej PTTK. Biuro Zarządu Głównego PTTK rozlicza VAT następujących jednostek:

- Zarząd Majątkiem PTTK,
- Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK,
- Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK,
- Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK,
- Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK,
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK.

- Podatek od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie.

Opodatkowaniu podlegają budynki lub ich części, budowle lub ich części ,grunty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą jak i statutową wg zróżnicowanych stawek. W roku 2011 wysokość opłat za wieczyste użytkowanie oraz wysokość zapłaconego podatku od nieruchomości wyniosła 3.468.895,65 złotych.

Pomimo dużych obciążeń podatkowych, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w terminie realizuje swoje zobowiązania podatkowe i nie posiada żadnych zaległości podatkowych w stosunku do budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

III. Zestaw załączników

Tabele 1- 25